

Staatl. Bibliothek
Regensburg

Ex libris

Conventus Ratisbonensis

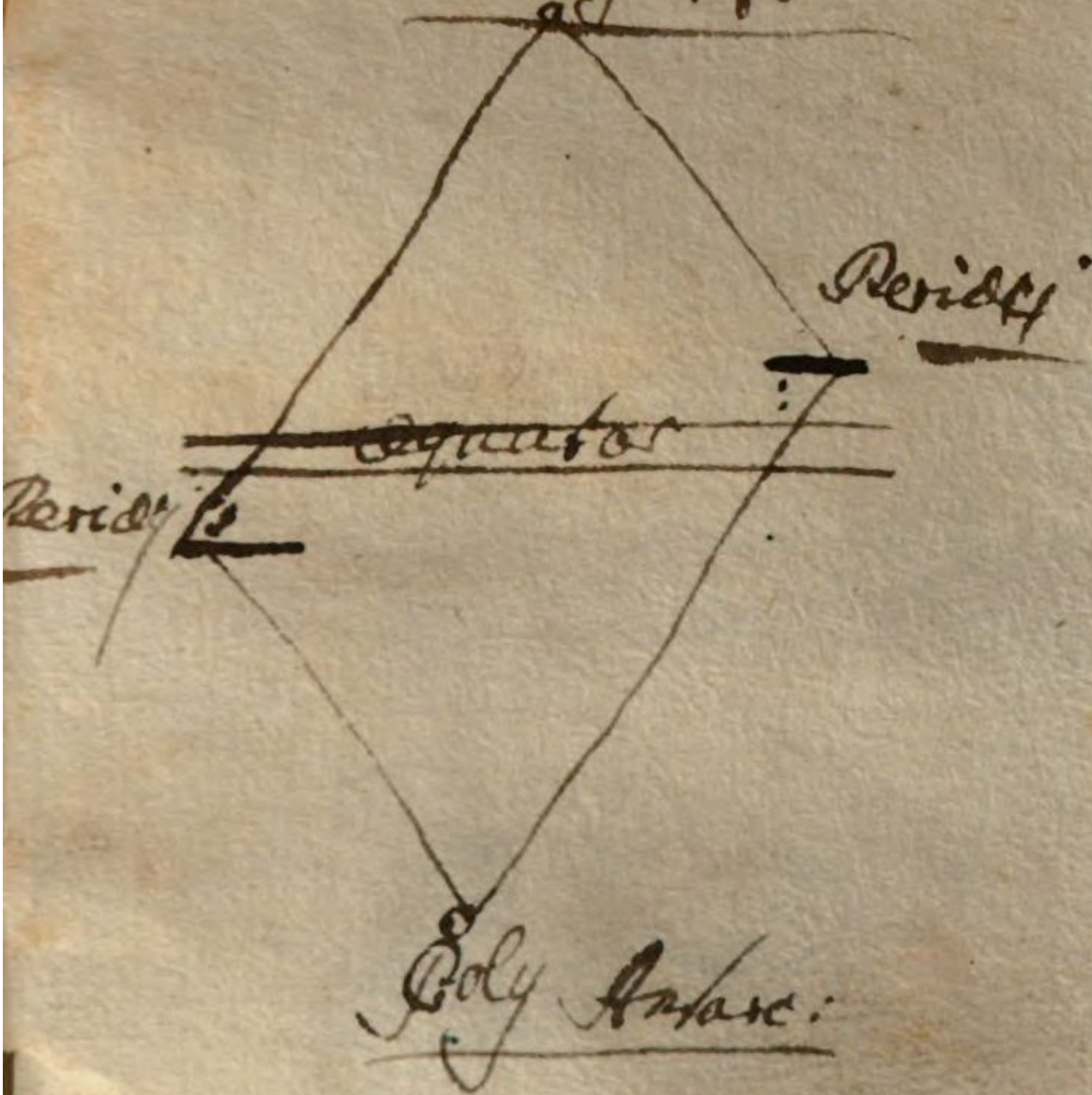
Carmelitarum

Discalceatorum.

Num. 23.

King. 263

Poly arc:



DE
PARTICVLIS

L A T I N Æ

ORATIONIS,

Convent. Authore: Gatisb.

HORATIO TURSELLINO

Romano, è Societate JESU.

Carmel. Dile.



COLONIAE,

Apud HENRICUM ROMMERSKIRCHEN

ANNO M.DCC.XIII.

Cum Gratia & Privilegio S. C. Majestatis.

Handwritten text, possibly a signature or name, in dark ink.

Handwritten text, possibly a signature or name, in dark ink.

Handwritten text, possibly a signature or name, in dark ink.

Handwritten text, possibly a signature or name, in dark ink.

AUCTOR LE- CTOR I.



N tibi, Lector, opusculum de ratione colligandi, connectendi que inter se membra, & quasi artus orationis. Parva quidem res in speciem & exilis, sed ad usum magna, ac planè necessaria. Nisi verò obscurum est, quantum momenti habeant in corpore ad motum, usum que membrorum molles ossium commissuræ, nervi, cætera que, quibus artus omnes apti connexi que inter sese continentur. Quippe sine his conjunctionibus, & quasi vinculis, non secus atq; humanum corpus sine nervis, dissoluta, minime que inter se apta, & cohaerens languet oratio. Iraque non immeritò fortasse Caligula ille Cæsar hoc nomine Senecam irrisit, quod ejus scripta arenam sine calce esse diceret. Neque verò exilitas ac tenuitas rerum, quæ in hoc libello tractantur, ab eo alienare

4
te debet. Quis enim ignorat gemmas,
quamvis specie exiguas, precio & æsti-
matione ingentes haberi? Nimirum,
& minutis rebus genere eximiis, digni-
tate præstantibus, usu necessariis sua
laus, suum premium est. Ut quod ele-
gantissimus Poëta apum solertiam ex-
plicare aggrediens, de carmine suo ve-
rè dixit, id verius fortassè de hoc stu-
dio solerter colligandæ orationis dici
queat.

In tenui labor : at tenuis non gloria.

Quamobrem si prnpositam habes
veterem eloquentiæ laudem; incumbe
in hanc curam, ut partes omnes oratio-
nis aptæ inter se nexæque cohæreant,
mollesque commissuras, tanquam ar-
tus habeant. His enim scitè solerterque
descriptis, tum demùm Eloquen-
tiæ succus, sanguis, color, &
quasi robur acce-
det.

TYPOGRAPHVS

LECTORI S.



HUNC observationum libellum floris & elegantia plenum recudere visum est studioso lector, non solum quod in suas velut areolas distinctus specie delectabat, sed quod spem faciebat maximi fructus. Res Eto enim particularum usu puritas conservatur, & virtutes Orationis conspiciuntur, & forma genisque dicendi constituitur. Οἱ σύνδοεσμοί, inquit Demetrius Phaler. de elocut. τῶν συνδοεσμῶν μεγαλοπρεπὴ ποιῶσι. & de aliis Aristotelet lib. 3. Rhet. & in Rhet. ad Alex^{and} Hermogenes lib. de formis, similia. Eadem igitur mihi laboris, quæ Auctori, causa est, quod ut vestis, ne dissolutè fluat, fibulis cinctuq; continetur: ita oratio particulis committitur, & dignitatem consequitur quasi ingenua, decora compositione. Cuius opusculum, postquam historiam ejus Lauretanam excuderam, in manus meas venit, cum multò antè

ab ignaro Godeschalci Steuvvechii, qui
de eodem argumento libellum edidit,
Romæ esset evulgatum. Quod eo etiam
nomine emittere malui, quod ex optimis
lingue latine authoribus, & ferè uno Ci-
cerone ducta exempla continet. Nam ut
minimè eos probamus, qui aliorum scri-
ptorum authoritatem rejiciunt: ita pu-
tamus juventuti primis studiorum ini-
tiis, ex mente Quintiliani lib. 10. unum
Ciceronem esse debere propositum. Habent
igitur & præceptores Observationum
summas, & ordines, quos pro re nata ex-
plicent, & discipuli formulas, quibus ora-
tionem concinnent, quem in finem vos-
cum latinarum, in vicem Italici idio-
matis, germanicam explicationem ad-
junximus. Tu lector studiose, quod da-
mus, optimè consule, & si tibi propter ti-
tuli modestiam videtur opus tenue, res-
pice de re simili dictum Socratis apud
Platonem Cratylo: δὴ καὶ περὶ τῶν
ὀνομάτων οὐ μικρὸν τυγχάνει
ὄν μαθήματα.

DE VI ATQVE USU ELEGANTI

CONSTRUCTIONUM *Orationis.*

Præpositionum, Adverbiorum, ac Pronominum.

DE PRÆPOSITIONE A VEL AB.

CAPUT I.

AE AB verbis Activis & Neutris juncta. A vel AB. Causa per quam.



Vel AB verbis activis, aut Neutris juncta interdum significant causam per quam res efficitur. *Cic. pro Mil. Adde incertos exitus pugnarum, Martemque communem, qui sæpè spoliantem, & exsultantem evertit, & perculit ab abjecto, id est, per adjectum. Durch ein erlegten und zu Boden geschlagenen. id. Acad. Nihil enim valentius est, à quo intereat. Durch was Mittel einer verderbe Ovid. Metam. l. 13. Occidit à forti (sic Dii voluistis) Achille.*

A vel AB.

A vel AB Causa propter quam.

2. Nonnunquam causam designat, propter quam res est. *Cic. Acad. 2.* Mare, quia nunc collucet à sole, albescit. id est, propter solem. *Pli. lib. 24. c. 5.* si caput à sole doleat.

A vel Ab. Locus aut persona unde.

3. Sæpè locum aut personam, unde aliquid sumitur. *Cic. Ver. 5.* Pecuniam numeravit ab ærario. Auß dem gemeinen Schatz id. 2. *Agr.* Sumptum suppeditat à fociis. Erstattet den Unkosten durch die Gesellen / oder auß der Gesellschaft Seeckel. id pro *Planc.* Sinite me, quod vobis fretus, huic sæpè promisi, id à vobis ei persolvere. id *Att. lib. 14.* A me hoc illi dabis, id est, sumes à me quod illi des.

A vel AB pro PRO.

4. Alias declarat PRO. *Cic. 1. de Orat.* Vide ne hoc totum Scævola sit à me. id est, pro me. daß es nit mit mir dran sey. idem in *Brut.* Ut nemo contra civium perditorum popularum, turbulentamque dementiam, à Senatu, & à bonorum causa steterit. daß keiner mit dem Recht gehalten hat.

A vel AB pro POST.

5. Nonnunquam idem est quod POST. *Cic. pro Mil.* Centesima lxx est hæc ab interitu P. Clodii. Noch des P. Clodii. Todt. id 3. *de Orat.* Qui annus ei primus ab honorum perfun-

functione omnium concessu, aditum ad summam auctoritatem dabat. *idem de Sen.* Cujus à morte hic tertius & trigessimus est annus. *idem lib. 3. de Nat. Deorum.* Quos Homerus qui recens ab illorum ætate fuit, sepultos dicit Lacedæmones.

A & AB Nominibus copulata.

A vel AB Causa unde res est.

6 A & AB. Nominibus copulata interdum declarant causam efficientem, unde res est. *Cic. pro Mur.* Nostri illi à Platone & Aristote, se moderati homines, & temperati ajunt, apud sapientem valere aliquando gratiam. Id est ex est disciplina Platonis. *Liv. lib. 6.* Criminabantur multi eum infestiorum agrum à nobilitate esse, quam à Volscis fuerit. Id est, magis infestari à nobilitate, quam à Volscis.

A vel AB. Quod attinet ad.

7. Sæpius significat, Quod attinet ad *Cicer. in Brut.* Mediocriter à doctrina instructus, angustius etiam à natura, Id est, quod attinet ad doctrinam, & naturam. *idem, ibidem.* Nisi qui à Philosophia, à jure civili, ab historia esset instructior. *idem, ibidem.* Sed ille Græcus ab omni laude felicior. *idem post red. ad Quir.* A propinquis nudus. *idem Att. l. 1.* Ab amicis, & existimatione inops. *idem in Brut.* Tum erat ab Oratoribus quædam in foro solitudo.

A vel AB pro OB vel PROPTER.

8. Interdum est OB, vel PROPTER *Cic. pro Rosc. Am.* Vir & contra audaciam ferocissimus, & ab innocentia clementissimus, id est, propter innocentiam. *idem lib. 1. de leg* Id enim ut suaviter delectatus ab errore mentis, tanquam salutare aliquid adsciscitur. id est, ob errorem mentis *Lin. l. 39.* A verecundia, memoriaque meritorum, haud secus quam ducem suum attollunt. *id l. 30.* Ab recenti memoria perfidia, aliquanto minore cum misericordia auditi sunt. *id lib. 5.* Cur Vates quoque adhibere coepit à superstitione animi.

A vel AB Præpositus alicui muneri

9. Alias significat eum qui præest alicui muneri, ut à studiis, ab epistolis, à rationibus. *Suet. in Claud.* Libertorum præcipuè suspexit Bosidem, & Harpocram, & super hos Polibium à studiis: sed ante hos Narcissum ab epistolis, & Pallantem à rationibus.

A vel AB ad tempus præteritum relata.

10. Sæpè ad tempus præteritum refertur: Idque multis modis, à puero, à pueris, à pueritia. *Cic. 4. Acad.* Diodoro quid faciam Stoico, quem à puero audivi. *id 2. Tusc* Nec verò fieri ullo modo posse, ut à pueris tot rerum notiones haberemus, & disceremus.

Admonitio.

11. Cum de uno fermo est à puero dicimus, eum de pluribus, à pueris.

AB ineunte ætate, A prima ætate.

12. Ab ineunte ætate, & à prima ætate, idem est, quod à pueritia. *Cicer. pro leg. Man.* Sed me meæ vitæ rationes ab ineunte ætate susceptæ prohibuerunt. *id. lib. 1. epist. 4.* à prima ætate me omnis ars & doctrina liberalis, & maximè Philosophia delectavit.

AB adolescentulo, Ab adolescentia.

13. Ab adolescentulo, & ab adolescentia, sive à prima adolescentia, idem penè est, quod ab ineunte ætate. *Cic. pro Quin.* Nam qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio, *idem 2. de Fin.* Tua erga me, & erga Philosophiam voluntas ab adolescentia suscepta *id. lib. 1. epist. 9.* refero me ad mansuetiores Musas, quæ me maximè, sicut à prima adolescentia delectarunt.

Admonitio.

14. Ab non solum insequentibus vocalibus adhibetur, sed etiam aliis literis, ubi nullus asperior concursus existit, maximè vero liquidis, l. & r. ut, ab legione, ab Rege, itemque si mutæ, s. i, consonanti, ut ab Sylla, ab Iove, Interdum etiam d, & n, ut ab duce, ab nobilitate.

De Adverbio, Abhinc.

15. Abhinc, & ablativo, & accusativo junctum refertur ad tēpus præteritū. *Cic. Ver. 3. quæstor.*

A vel AB.

Cn. Papirio Consuli fuisti, ab hinc annis quatuordecim. *id. pro Corn. Bal.* Etenim si Cn. Pompeius abhinc annos quingentos fuisset. Wann er vor fünffhundert Jahren gelebt hat. *id. 4. Verr.* Offendit eum mensem comitiales comitiis abhinc xxx. diebus habitis. pro ab eo tempore. Vor dreyssig Tagen.

Admonitio.

16. Cum tempus futurum significatur, non usurpatur abhinc, sed Ad vel Post. *Cic. 1. Tusc.* & ego doleam, si ad decem millia annorum gentem aliquam urbe nostra potituram putem. Es solt mir leid seyn/ wan ich wüßte/ das ein Volk über zehn tausent Jahren unser Stadt solt erobern.

De prepositione Absque.

C A P. II.

Absque pro sine, apud Comicos usitatum est: apud Oratores non item. *Plaut. Persa.* Si absque me foret. Itaque satius est dicere, sine injuria, quam Absque injuria: sine ulla dubitatione, quam Absque dubio.

De conjunctionibus Ac, & Atque in principiis.

C A P. III.

1. **A**C & Atque in principiis periodorum dignitatem habent, hoc differunt, quod
Ac

Ac ponitur in sequente quavis liquida, muta, & consonante præter c. & q. tum enim pro Ac reponitur Et.

2. Atque usurpatur in sequente vocali. *Cic. pro lege Man.* Ac primum quanta innocentia debent esse Imperatores: *id. 1. de Orat.* Ac mihi quidem sæpenumero. *id. pro Sext.* Atque ego sic statuo Judices, in hac causa. *id. pro lege Man.* Atque ut omnes intelligant me, &c. *id. pro leg. Man.* Et quoniam authoritas multum in bellis administrandis valet. *id. pro Sext.* Et causam dicit Sextius de vi.

De præpositione Ad.

CAP. IV.

Ad pro Usque ad. Bis in : Bis auff:
Bis zu.

AD pro Usque ad, sæpe tempus significat. *Cic. Att. lib. 13.* multus sermo ad multam diem. Bis weit in Tag hinein. *idem 2. Phil.* Perpotavit ad vesperam *id. de Sen.* Sophocles ad summam senectutem tragædias fecit.

2. Huc pertinent illa: Ad insaniam, Ad satietatem, Ad impudentiam, & alia ejusmodi. *Cic. 4. Verr.* Quæ iste ad insaniam concupierat. *id. 1. leg.* In loquendo multus & ineptus ad summam impudentiam. *Liv. inermes* ad satietatem trucidabitis.

3. Interdum accommodatur ad summam pecuniæ. *Cic. pro Quint.* Quid iis ad denarium solveretur. id est, usque ad denarium. *id. Att. lib. 5.*

Assident, subducunt, ad nummum convenit.
trifft bey einem Pfennig zu.

Ad dimidias, ad tertias.

4. Interdum refertur ad partes. *Pl. lib. 2. c. 3.*
Aqua multa in ea decoquitur ad dimidias. Bis
auff halben Theil. *Columella lib. 12. cap. 21.*
Mustum quàm dulcissimum decoquitur ad
tertiam, & decoctum, defrutum vocatur. *Plin.*
lib. 14. cap. 9. Musto usque ad tertiam partem
decocto, Bis auff den dritten Theil.

Ad, pro Circiter.

5. Aliàs est circiter. *Cic. ad Q. lib. 2. epist. 1.*
Sanè frequentes fuimus ad ducentos: Bis in
die/oder/bey zweyhundert. Homines ad quin-
decim Curioni assenserunt, nullum Senatus
consultum facientj. *idem ad Att.*

Ad Usus.

6. Aliquando usum significat. *Cic. ad Q. Fr.*
lib. 1. epist. 1. Ad templum monumentumque
pecuniam decrevere. *idem Verr. 5.* Ad statuam
pecuniam contulerunt. Haben Geld an ein
Bild gelegt / oder Geld zusammen bracht/
ein Bild darvon zu machen. *id. 6. Ver.* Quo-
uti solet ad festos dies ad hospitium adven-
tum. Welches sie auff die Feiertag gewends/
oder auff den Feiertagen brauchen.

Ad, pro apud.

7. Ad, pro Apud interdum refertur ad lo-
cum. *Cic. 4. Verr.* Ad Urbem cum esset, audi-
vit. Als er nah bey Rom war. *id. Att. lib. 1. ep. 2.*

Signa

Signa quæ nobis curâsti , ea sunt ad Cajetam exposita. Seynd nach bey Cajeta außgelegt. *id. pro Mur.* Pugna navalis ad Tenedum. *id. pro Cæl.* Habet hortos ad Tiberim. Bey der Tiber. Aliàs ad personam. *Cic. 2. Verr.* Ex his quasi decem ficos ad senatorem illum relictos esse , Beym Rathsherrn. *id. in Brut.* Cum Cato contra Sergium Galbam ad populum magnâ contentione dixisset. Beym Bold/und der Gemein. Nonnunquam ad alias res. *Cic. 4. Tusc.* Ut venerent ad tibiam clarorum virorum laudes. *id. de leg. lib. 3.* Ad cantus, & ad Tibicines prosequi laudes honoratorum virorum.

Ad, pro, Quod attinet ad.

8. Sæpe, Ad, usurpatur pro Quod attinet ad. *Cic. 3. Verr.* Vidi forum comitiûmque adornatum , ad speciem magnifico ornatu, ad sensum, cogitationemque , acerbo & lugubri. *id. pro Sex.* Rem quæris præclaram juventuti ad discendum , nec mihi difficilem ad perdocendum. *id. pro Dom.* Hic tibi auctor ad instituentiam, socius ad comparandam , adjutor ad rem perficiendam fuit. *id. pro Font.* Impiger ad labores, fortis ad pericula, peritus ad usum, & disciplinam , prudens ad consilia, felix ad casum fortunamque.

Ad pro Secundum. Nach.

9. Ad interdum ponitur pro Secundum. *Cic. de Amic.* Non dicam C. Fabritium, T. Cornelianum ad istorum normam fuisse sapientes. Nach ihrer meinung/oder regel. *id. in Orat. Ad*

arbitrium & nutum auditorum totum se fingit, & accommodat. Er richtet sich ganz und gar nach der Zuhörer gefallen. Er redet / wie man gern hört. *idem de Amic.* Omnia ad voluntatem loqui, nihil ad veritatem. Einem zu gefallen / aber nit der Wahrheit gemäß reden.

Ad pro Adversus; Wider/gegen.

10. Aliàs pro Adversus. *Cic. lib. 2. epist. 16.* Nisi desperatione rerum obduruisset animus ad dolorem novum. *idem pro Ros. Am.* Tecti esse ad alios possumus, intimi multa apertiora videant necesse est. Gegen ander Leuten mögen wir wol hinder berg halten / aber den geheimen Freunden müssen wir viel Ding vertrauen. *idem l. 1. de Div.* Mirari licet, quæ sint anima adversa à Medicis herbarum genera, quæ radicum ad morsus bestiarum, ad oculorum morbos, ad vulnera.

Ad pro præ.

11. Eleganter etiam Ad pro Præ in comparatione usurpatur. *Cic. 2. de Orat.* Sed nihil ad Persium. *idem de Leg.* Nihil ad Cælum: sed potius ad antiquorum languorem & inscientiam. *Terent. Eun.* Sed nihil ad nostram hanc. Ist nichts gegen den unsern. Kan den unsern nicht das Wasser reichen.

Ad pro post.

12. Aliàs pro Post. *Cic. ad Att. lib. 11.* Nescio quid intersit, utrum nunc veniam, an ad decem

annos. *idem Att. lib. 2. epist. 22.* Num Samsc-
rani merita in patriam ad annos sexcentos ma-
jora viderentur, quàm nostra. Über 600.
Jahr.

Ad diem, ad dictam diem.

13. Ad diem significat præstiturum tem-
pus. *Cic. pro Rosc. Am.* Opinor esse in lege,
quàm in diem præscriptiones, venditionesque
fiant, nimitum ad Calendas Junias. *idem 4.*
Verr. Quando illa frumentum quod debebat,
ad diem non dedit. *id. lib. 16. epist. 12.* Te mu-
sis nostris para, ut operas reddas, nostra, ad
diem dictam fient, Zu bestimmter Zeit/auff
bestimmte Zeit.

*Ad summum, Zum höchsten/meisten/
längsten.*

14. Ad summum, vel ad tempus, vel ad nu-
merum refertur. *Cic. Att. lib. 12.* Scies igitur
fortasse cras, ad summum perendie. Auff
längst/übermorgen. *idem pro Milon.* Quatuor,
ad summum quinque sunt inventi qui &c.
Bier/oder zum höchsten fünf. *idem lib. 2.*
epist. 1. A te verò bis terve ad summum, & eas
per breves accepi.

Ad summam.

15. Ad summam, idem quod in summa. Zu
Summa mit einem Wort. *Cic lib. 1. Offic.* ad
summam, ut agam de singulis, communem &c.
id. Att. lib. 7. Ad summam, dic M. Tulli, assen-
tiar C. Pompejo, id est, T. Pomponio.

Ad extremum, ad postremum, ad ultimum. Zu letzt/leztlich.

16. *Ad extremum, ad postremum, ad ultimum pro Denique usurpantur. Cic. Att lib. 2. epist. 16. Sed cum jam diu occultè suspirasset, postea jam gemere, ad extremum verò loqui omnes & clamare cœperunt. Liv. lib. 3. Ad postremum adhortatio capeffendi belli. id. lib. 1. Ad ultimum connixus omnibus copiis Ancus acie vicit.*

Admonitio.

17. *Ad postremum, & ad ultimum historicis sunt, quàm oratoribus aptiora.*

De Adverbio Adeò.

CAP. V.

Adeò in principio pro In tantum.

1. **A**D.ò in principio positum non rarò servit Epiphonemati. *Cic. lib. 1. Offic. Adeò summa erat observatio in bello gerendo. Liv. lib. 1. Adeò quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis erat.*

2. Sæpe usurpatur pro, Verò, sed secundo loco. *Cic. 6. Ver. Id adeò ex ipso S. C. cognoscite. id. pro Arch. Atque adeò hoc mihi concedendum est magis. Atque adeò, est & verò, vel imò verò. id. Att. lib. 9. Hanc adeò habeo illi gratiam.*

Atque Adeò in medio.

3. *Atque adeò in medio sæpe pro, Imò ponitur, & servit correctioni. Oder besser zu sagen/*
Ja

Ja nit mehr. *Cic. pro Clu.* De foro atque adeò de civitate esse sublatum. *id. pro Planc.* Posco, atque adeò flagito. *id. 3. Catil.* Intra mœnia, atque adeò in senatu videris.

Adeò Ut, Adeò non.

4. Adeò sæpe cum, Ut jungitur. *Cic. pro Flac.* Neminem quidem adeò infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. *id. pro Rab.* Adeòne hospes hujus urbis, adeò ignarus es, ut hæc nescias?

5. Interdum cum particula Non, pro tantum abest, ut **Es gar ist dem nit also : Es ist so weit darvon daß.** *Curt. lib. 3.* Adeò ipse non violavit, ut summam adhibuerit curam, ne quis captivo corpori eluderet.

De adverbio ADHUC.

CAP. VI.

1. **A**dhuc ad tempus refertur, tum præsens, tum etiam præteritum. *Cic. Verr.* Est adhuc non Verres, sed P. Mutius. **Bissher/Bis auff die Stund ist er noch nit.** *idem lib. 2. de Div. in princ.* Adhuc hæc erant. *id. lib. 6. epist.* Tamen adhuc non feci. *id. Att. lib. 7.* Unam adhuc à te epistolam acceperam. *id. lib. 7. epist.* Me adhuc non legisse turpe est.

2. Interdum pro præterea usurpatur. **Noch mehr/oder ferner.** *Cic. de Amic.* Nisi si quid adhuc fortè vultis. **Es sey dan daß ihr etwas ferners begehrt.**

De adverbio *ADMODUM*.

CAP. VII.

1. **A**dmodum dictum quasi ad modum. Proinde significat Satis, aut Valde: quia ad modum quod est, satis est. *Cic. 6. Verr.* Erat admodum amplum & excelsum signum cum stola. *Gar oder sehr weit und hoch. id. Att. lib. 8.* Philotomi litteræ me admodum delectârunt. *idem de Amic.* Pauci admodum familiares.

Admodum nihil.

2. Admodum nihil, vel Nihil admodum, pro Nihil omnino, aut pænè nihil, usurpari solet. *Durchauß / oder gar nichts. Item Schier nichts.* Quia quod admodum nihil est, pro nihilo habetur. *Cic. in Brut.* Nam planè quidem perfectum, & cui nihil admodum desit. *Demosthenem facile dixeris. id. Ibid.* Curio literarum admodum nihil sciebat. *Er fundt so wenig als nichts.*

De Prepos. *ADVERSUS* vel *ADVERSUM*.

CAP. VIII.

1. **A**dversus vel adversum ex Ad & Versus, idem est, quod, erga: Nec solum in malam partem accipitur, sed saepe etiam in bonam. *Cic. lib. 1 de Nat. Deor.* Pietas, & iustitia adversus Deos. *Gegen den Göttern. id. lib. 1. Offic.* Adhibenda est reverentia quædam ad-

adversus homines. *idem lib. 3. epist. ult.* Censorem te jam esse sperabam : eo brevior est hæc epistola , & ut adversum magistrum morum modestior.

2. Interdum pro Contra usurpatur. *Cic. 1. Verr.* Pecuniæ conciliatæ adversus leges, adversus remp. *idem Att. lib. 14.* Non contendam adversus te, si duriores te præbes. *Terent. He-
cyr.* Adversus edictum tuum facere esse ausam.

De adverbio Ægre.

CAP. IX.

1. **Æ** Gre adverbium ab ægro ductum significat, Ut ægri solent. *Schwärlich/ungern/vorübel/faum.* Unde trita illa, Ægre ferre, Ægre pati. *Ungern haben/vorübel aufnehmen.* Ægre carere aliqua re. *Cic. Att lib. 7.* Tironem ægrum Patris reliqui , adolescentem probum, nihil vidi melius , itaque careo ægre. *idem pro leg. Man.* vident unum virum esse, in quo summa sint omnia , & eum propè esse : quo etiam carent ægrius.

2. Ægre interdum est difficile : quia ægri difficile se movent. *Cic. de Sen.* Nam omnis conglutinatio recens ægre , inveterata facile divellitur. *idem 6. Verr.* Nihil ægrius factum est multo labore meo , quam ut manus ab illo appellatore abstinerentur. *Ist mir nicht schwärers ankommen : hab mich dan enthalten/ daß ich ihm nicht eins angesetzt hab.* Indidem illa sunt , Ægre sustinere impetum alicujus, Ægre se tenere, quia

De adverbio ÆQUE.

Eben oder gleich so, eben oder gleich wie.

CAP. X.

1. **A**dverbium Æquè, ab Æquo dictum est. Interdum absolutè ponitur. *Cic lib. 4. epist. 6.* Quantum præsens me adjuvare potueris & consolando, & propè æquè dolendo. Was du mir gegenwärtig hättest können nützen / so wol mit trösten / als schier auch mit gleichem leyden / hab ich leichtlich abgenommen / 2c. h. e. mit dem daß dir mein Elend fast eben so leyd als mir gewesen ist. *id. lib. 5. epist. 21.* Tamen nemo erat, quicum essem libentiùs, quàm tecum, & pauci, quibuscum æquè libenter. Es seynd wenig mit denen ich eben so gern: als bey dir bin.

Æquè ac, æquè atque.

2. Sæpe cum Ac, vel Atque conjungitur. *Cic. de Amic.* Quis esset tantus fructus in prosperis rebus, nisi haberes, qui illis æquè, actu ipse gauderes? *id. lib. 13. epist. 43.* Sed me colit & observat, æquè atque illum ipsum patronum suum.

Æquè Et, Æquè ut.

3. Interdum cum Et, vel Ut. *Cic. 2. Tusc.* Eosdem labores non esse æquè graves Imperatori, & militi. *id. in Orat* Nam versùs æquè prima & media, & extrema pars extenditur. *id. Phil. 2.* Possúmne igitur in Antonii latrocinio æquè esse, vehi, &c. *id. pro Dom.* Itaque libentissimè

prædicabo Cn. Pompejum studio & authoritate, æquè ut unumquemque vestrum. &c. pro salute mea laborâsse. Eben so wol als ein jeder auß euch.

De adverbio Age.

CAP. XI.

Age, Agedum, Age nunc.

1. **A** Ge, Agedum, Age nunc, sunt adhortantis etiam plures, & ad alia transeuntis. Nun/Wolan Cic. pro Cluentio. Age, quoniam corrumpendi iudicii causas ille multas, & graves habuit, hic nullam, &c. id pro Syl. Agedum conferte nunc cum illius vita vitam P. Syllæ, vobis populôque Roman. notissimam. id. pro Rosc. Am. Age nunc illa videamus, Iudices, quæ statim consecuta sunt. Wolan/last uns sehen.

Age verò, Agesis verò, Agesis nunc.

2. Age verò, Agesis, Agesis nunc, Transitioni serviunt. Cic pro leg. Man. Age verò, cæteris in rebus qualis sit temperantia considerate. id. in Part. Agesis ergo, quoniam dictum de altero est, expone nunc, &c. 2. Tusc. Agesis nunc de ratione videamus. Wolan/ists dir gefällig/laß sehen.

3. Agesis interdum disjungitur. Cic. pro Rosc. Am. Age refert animum sis ad veritatem.

Age, Age porrò, Instantis.

4. Age, Age porrò, sunt interdum instantis. Cic. 5. Phi. Age, si paruerit, hoc cive uti aut volumus,

aut

aut possumus? *idem* 5. *Verr.* Age porrò tu, qui te tam religiosum existimari voluisti, cur Tauromitanis frumentum imperâsti? *Mu*
wolan/weil du für so geistlich hast wollen
gehalten werden/warum/2c.

Age, Age, Age, Age sanè. Concedentis.

5. *Age, Age, Age, Age sanè concedentis sunt.*
Cic. pro Mil. Age sit ita factum, cur Romam
 properabat? *id. lib. 5. de Fin.* Age, Age inquit, sa-
 tis enim scitè me nostri sermonis principem
 esse voluisti. *id. 2. de Fin.* Age sanè inquam.
Wolan ich bins zu frieden/ihm sey also.

De Pronomine ALIUS.

CAP. XII.

Alius ac, Alius atque, Alius &.

1. **A**lius sæpe jungitur cum Ac, Atque, Et.
Cic. Potest. n. non solum aliud mihi, ac
 tibi, sed mihi ipsi aliàs aliud videri. *Idem 3 de*
Orat. Alia dicentis ac significantis dissimula-
 tio. *id. lib. 1. epist. 9.* Non alius essem, atque nunc
 sum. *So war ich nit anders weder ich bin/*
ich war eben der ich bin id. pro M Calio. Lux
 denique alia est Solis, & lychnorum. *Varro. lib.*
2. de re Rust. initio. Ignorantes non idem esse
 agriculturam & pastionem, Alius enim Opilio
 & arator.

Alius iteratur eodem casu.

2. Alius, alia, aliud, sæpe iteratur eodem casu.
Cic. Dolus malus est, cum aliud dicitur, aliud
fit.

Simulatur. Es ist ein böser Betrug / wan
man eins im Mund / ein anders im Herzen
hat / wan Mund und Herz nit zutreffen /
übereinstimmen. *id. Att. 2. epist. 7.* Alia legatio
dicta erat, alia data est. *id. pro Cael.* Aliud est
maledicere, aliud accusare. *id. lib. 1. de Leg.* In-
telligo te, frater, alias in historia leges obser-
vandas putare, alias in Poëmate. *id. 1. de Orat.*
Ut aliis miserandus, aliis irridendus esse vi-
deatur.

Alius iteratur diverso casu.

3. Sæpe etiam iteratur diverso casu. *Cic. pro
Sext.* Alius alio gravius de mea salute dixit.
Einer hat ernstlicher / oder statilicher / als
der ander gesagt. *id. 3. Verr.* Hic tum alius ex
alia parte. Einer da der ander dort. *id. 2. Nat.
Deor.* Est enim admirabilis quædam continua-
tio, seriésque rerum, & alia ex alia nexa, ut
omnes inter se aptæ, colligatæque videantur.
id. lib. 7. epist. 25. Habeo Sardos venales, alium
alio nequiores. Deren einer ärger als der
ander. *id. Att. lib. 7.* Accepi epistolas tuas ali-
am aliâ jucundiores. *id. lib. 3. ad Q. F.* Jetzt diß
jetzt jenes. *id. Verr.* Et signa alia alio in loco in-
tuebantur. Eines dar/das ander dort. *id. 1. Off.*
Homines autem hominum causa esse genera-
tos: ut alii aliis prodesse possint. Die Menschen
seynd umb der Menschen willen gebohren /
das einer dem anderen mög nuß seyn.

Admonitio.

4. Alius tum iteratur, cum de pluribus ~~est~~ sermo; nam cum de duobus tantum, aliter iteratur, lege Alter.

Alius alio.

5. Interdum (alius) cum (alio.) adverbio jungitur. *Cic. lib. 3. Off.* Et cæteri quidem alius alio, Marius in Rostra recta. *Einer da/der ander dorthin. id. 1. de Divin.* Simia & sortes ipsas & cætera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit, & alia alio dissipavit. *Hat eins da/das ander dorthinauß zerstreuet.*

Aliud ex alio.

6. Aliud ex alio, eleganter dicitur pro (Una res post aliam.) *Cic. lib. 9. epist.* Aliud ex alio me quotidie impedit. *Es hindert mich eins nach dem anderen. id. Att.* Nunquam aliud ex alio peccare destitit.

7. Interdum seriem rerum connexarum significat. *Cic. Att. lib. 16.* Sed ut aliud ex alio, mihi non est dubium quin, &c. *Aber wie eins das ander bringt / oder gibt/wie eins auß dem andern fompt.*

Aliud, Aliàs.

7. Aliud, aliàs. *Cic. 1. de Orat.* Potest enim non solum aliud mihi, ac tibi: sed mihi ipsi aliud aliàs videri. *id. 2. de Orat.* Ut uterque nostrum aliàs aliud defendat. *idem ibid.* Itaque illi alias aliud de iisdem rebus judicant. *id. lib.*

lib. 2. de Div. Ut iidem versus alias in aliam rem accommodari possint. Schicken oder reimen sich jeß auff eins/jeß auff ein anders.

Aliud Nisi, Aliud Præter.

9. Aliud cum (nisi) vel (præter) jungi solet à Cicerone. *Cic. de Sen.* Quid est aliud, Gigantum more bellare cum Diis, nisi naturæ repugnare? *id. lib. 1. Off.* Bellum ita suscipitur, ut nihil aliud, nisi pax quæsitâ videatur. *id. lib. 7. cap. 13.* Neque alia fuit ulla causa intermissionis litterarum, nisi quod ubi esses planè nesciebam. *id. lib. 2 de Orat.* Rogavit nunquid aliud ferret, præter arcam?

Admonitio.

10. Rariùs cum (Quàm) jungitur à Marco Tullio. *Att. lib. 3. epist. 15.* Nec quicquam aliud opus est, quàm abrogari.

Aliàs, aliàs iteratùm.

11. Aliàs interdum iteratur, *Cic. lib. 2. de Fin.* Nemo potest aliàs beatus esse, aliàs miser. *Reiner fan jeß glück-jeß armselig seyn.* *id. 3. de Orat.* Ornamentis ferè iisdem uti licebit, aliàs contentius, aliàs remissius. *id. 3. Verr.* Aliàs revocabat, aliàs decernebat.

Aliter ac, aliter atque, Aliter atque, ut Aliter quàm. Unders als.

12. (Aliter) plerumque copulatur cum ac, atque, ut, Quàm. *Cic. lib. 16. epist. 12.* Ne sim salvus,

vus , si aliter scribo ac sentio. Es gebe mich
 kein Glück an/wan ich es anders schreib/als
 ich mein. Germanus diceret, Gott straff mich/
 Gott laß mich nit leben. Ich will dieser oder
 jener seyn/wan ich nit schreib wie ichs mey-
 ne. *id. lib. 1. epist. 3.* Aliter, atque ostenderam, fa-
 cio. *id. 3. Tusc.* Qui aliter casus suos ferunt, at-
 que ut aliis authores ipsi fuerunt. *id. lib. 16 ad*
Att. epist. 2. De Antonii itineribus nescio quid
 aliter audio , atque ut ad te scribebam. Von
 Antonii Reiß höre ich/weiß nit was anders/
 als ich zu dir geschrieben. Nec aliter quàm
 ego velim , meum laudet ingenium. 3. *Verr.*
 Daß du nit anders als ich wolt.

Aliter &, Aliter ac.

2 Interdum cum Et, vel ac conjungitur. *Cic.*
Att lib. 10. epist. 9. Quod de puero aliter ad te
 scripsit, & ad matrem denudò. *id. Att. lib. 1. epist.*
 23. Illud quidem mutari , si aliter est ac oportet, non video posse. Wan ihm anders ist als
 er soll.

Aliter absolutè.

3. Non rarò absolutè ponitur. *Cic. lib. 3. epist.*
 7. Tu si aliter existimas, non errabis. *id. Att.*
lib. 6. epist. 9 Non fuit faciendum aliter.

Aliter, Aliter iteratum.

4. Nonnunquam iteratur. *Cic. 3. Off.* Sed ali-
 ter leges , aliter Philosophi tollunt astutias.
id.

id. Att. lib. 13. Aliter enim cum Tyranno, aliter cum amico vivitur.

De Pronominibus Aliquis & Aliquot.

CAP. XIII.

1. **A** Liquis (& aliquot) ab (Alio) sunt ducta, sed (Aliquis) ad unam personam, aut personam, (Aliquot) ad numerum refertur. *Cic. Attic. lib. 13.* Expectabam aliquem meorum. *id. Attic. lib. 9.* Aliquot anni sunt, cum, &c. *id. lib. 7. epist. 18.* Aliquot epistolas accepi à te uno tempore.

De adverb. Alicubi, & Alibi, Alicunde & Aliunde.

CAP. XIV.

1. **A** Licubi est (aliquo in loco) *Cic. Attic. lib. 9.* Si salvus sit Pompejus, & constitit alicubi. Wan er noch bey Leben ist / und etwa still hält. Alibi (alio in loco.) Anderswo: An einem andern Orth. Quæ nusquam inest alicubi, veri, & certi nota.

2. Alicunde est (ab aliquo loco) *Cic. 5. de Fin.* Si quando his minamur præcipituros alicunde: extimescunt. *Ter. And.* Venit meditatus alicunde ex solo loco. Et kommt wol bedacht etwa her / weiß nicht auß was Winkel / oder auß einem heimlichen Orth.

3. (Aliunde) est (ab alio loco) Anderswo

wo her. Cic. pro Lig. Cum tu ipse, neque per te scires, neque audire aliunde potuisses.

De adverbiiis, Aliquoties, & Aliquando.

CAP. XV.

1. **A**liquoties) dictum est ab (Aliquot) & ad numerum refertur. Etlichemahl. Cic. 4. Verr. Aliquoties litteras ad socios de huius injuriis miserunt.

2. (Aliquando) ex alius & quando conflatum, ad tempus accommodatur. Etwa einmahl/bisweilen/zu Zeiten Cic. 3. Offic. Liceret enim dicere honestatem aliquando cum utilitate pugnare. id. lib. 5. epist. 8. Et te nonnunquam à me alienârunt, & à me aliquando immutârunt tibi.

Aliquando pro Unquam seu aliquo tempore.

2. Interdum ponitur pro (unquam.) Cic. pro Cael. Quis civis meliorum partium aliquando? Etwa einmahl. 1. Acad. Num hæc ex ullo adivisti aliquando? Hastu es auch etwa/oder einmahl/oder dein Lebtag einmahl gehôrt? id. 1. Off. Et maximè si aliquando alio domino solita est frequentari. idem lib. 6. epist. 6. Veritus sum deesse Pompeji saluti, cum ille aliquando non defuisset meæ. Ich hab mich geschâmbt dem Pompejo kein Hülff thun/weil er mir dermahl eins auch geholfen hat.

Aliquando pro tandem.

3. Persape (aliquando) pro (tandem) usurpari solet. *Cic. pro Cluent.* Collegi me aliquando, atque ita constitui, fortiter esse agendum. *id. 3. Verr.* Et aliquando miseremini sociorum Iudices. Erbarmet euch doch einmahl/oder letztlich. *idem de Arusp.* Sit discordiarum finis aliquando.

Nec raro (Tandem) adjungitur, majoris explicationis gratia. *Cic. 2. Catil. princ.* Tandem aliquando Quirites L. Catilinam, &c. urbe ejecimus. Wir haben dannoeh/oder letztlich/ einmahl den Catilinam außgetrieben. *id. pro Quinct.* Spes est, & hunc infelicem aliquando tandem posse consistere.

De Pronomine ALTER.

CAP. XVI.

1. **A**lter ferè de duobus dicitur, ut alius) de pluribus. *Cic. pro Planc.* Quorum alter exercitum prodidit, alter vendidit. Der eine hat es verrathen/der ander verkaufft. *Cic. in Brut.* Alter ab altero adjutus.

Dicitur etiam de pluribus duarum partium. *Cic. lib. 6. epist. 3.* Alteri dimicant, alteri victorem timent.

Alter pro Secundo.

2. In enumeratione plurium (Alter) usurpatur pro (secundo.) *Cic. 3. Verr.* Primo dic

tanto testium numero citato, alter dies amicis istius, & defensoribus, &c. tertius dies sic hominem prosterneret. *id. Phil.* Proximo, altero, tertio denique reliquis consecutis diebus, *id. 4. Verr.* Alterum, tertium, quartum, permulta erant ejusmodi nomina.

Alterum tantum.

3. Alterum tantum. Noch so viel/ noch eines so viel. *Plaut. Epid.* Etiam si alterum tantum pereundum sit. *id. Rachid.* Alterum tantum auri non meream. *Liv. lib. 8.* Alterum tantum ex Latino delectu adjiciebatur. *id. lib. 10.* Militibus ex præda centenos binos asses, alterum tantum centurionibus, atque equitibus divisit. *Cic. in Orat.* Ut necesse sit partem pedis, aut æqualem esse alteri parti, aut altero tanto, aut sesqui esse majorem.

*De Pronominibus Alteruter, &
Alternus.*

CAP. XVII.

1. **A**lteruter. Der ein oder der ander/einer unter ihnen. *Cic. Attic. lib. 8.* Si vobis videretur; alteruter ad me veniret. *id. Att. lib. 9.* Id non est tuæ dignitatis, atque fidei, & contra alterutrum, cum utrique sis conjunctissimus, arma feras. *id. lib. epist.* Si alterutrum necesse sit, audire ea malis quàm videre. *idem pro Marc.*
Quod

Quod si in alterutro peccandum sit; malim timidus, quàm parum prudens videri.

2. Alternus ab altero dictum est. *Hor. Car. lib. 1. Od. 4.* Alternò terram quatunt pede. Jetzt mit einem / jetzt mit dem andern Fuß. *Plin. libro. 10. Cap. 1.* Grues alternis pedibus insistentes. Jetzt auff dem einem / jetzt auff dem andern Fuß. *Cic. pro Arch.* Quod Epigramma in eum fecisset, alternis versibus longiusculis. *idem 4. Verr.* Alternæ civitates rejectæ sunt. Als eine umb die andere außgeschlossen oder verworffen war.

3. Alternis verbis, Alternis versibus, ex altero quoque verbo, altero quoque versu. *Liv. lib. 8.* Dictatorem avidum pœnæ venire, alternis pene verbis T. Manlii facta laudantem. Schier allweg im andern Wort. *Cic. 4. Tus.* Alternis versibus intorquentur inter fratres gravissimæ contumeliæ. Die Brüder schmähen ein andern eins umb das ander auff das äußerst.

Alternis diebus, alternis mensibus, alternis annis. Ein Tag / Monat / Jahr umb das ander.

4. Alternis, adverbium hinc fluxit, intelligitur enim vicibus, aut aliquid ejusmodi. *Virg. Ecl. 3.* Alternis dicetis. *id. 1. Geor.* Alternis alternis facilis labor. *Cic.* (Vicissim) solet dicere. Abgewechselte Arbeit ist leicht / wan einer umb den andern arbeitet / so kompt es leicht an.

De adverbio *AMPLIUS*.

CAP. XVIII.

Amplius pro Plus.

1. **A**mplius sæpe idem est quod plus. *Cic.*
 4. *Verr.* Aliquanto amplius amplexus
 sum, quàm &c. *id.* 3. *Ver.* Facite quod vultis,
 daturus non sum amplius.

2. Accommodatur ad tempus, ac numerum.
Cic. pro Rosc. Am. Amplius sunt sex menses.
id. 7. *Ver.* Qui cum amplius centum cives Ro-
 manos haberet ex conventu Syracusano. *id.* 4.
Ver. Amplius quàm centum cives. 6. *Ver.* Hora
 amplius in demoliendo signo moliebatur. *id.*
pro Flac. Laodiceæ viginti pondo, paulò am-
 plius.

Amplius pro Insuper, aut Præterea.

3. Interdum declarat (Insuper) aut (Præ-
 terea.) *Cic., ad Brut. epist.* 5. Cui cum essem
 assensus, decrevi hoc amplius: ut &c. *id. lib. epist.*
 Itaque obtemperare cogito præceptis tuis, hoc
 amplius, navicularum habere, &c. *id. pro Mil.*
 Quid vultis amplius? Was wolt ihr mehr. *id.*
pro Plan. Nihil dico amplius. *id.* 4. *Verr.* At ego
 dico amplius His cccc. accepisse te arguo. His
 spectant illa. Etiam hoc amplius. Noch mehr/
 Das noch darzu. Etiamne amplius. Und noch
 mehr.

De adverbio An.

CAP. XIX.

An, Annè, & An verò in principio.

1. **A**N, annè, & an verò, in principio, interrogationi serviunt, ac vim habent instandi, negandique vehementius. *Cic. .Phil.* Annè censeris P. C. decretum fuisse, ut parentalibus cum supplicationibus miscerentur? *id. in Pis.* An potest ulla esse excusatio? *Pro Balb.* Annè licebit fœderatis: istuc vobis non licebit? *id. 3. Verr.* An verò dubitamus, quo modo iste ceteros homines inferiore loco solitus sit appellare, qui, &c. *id. pro Cluent.* An verò illi sua per se judicia rescinderent, cum ceteri soleant, &c. 1. *de Orat.* An verò tibi Romulus ille aut pastores convenas congregasse, aut, &c. videtur?

Admonitio.

Interrogatio non rectè fit per forsan, forsitan, & fortasse, sed per an, aut an verò, aut aliquid ejusmodi.

An, & Annè interrogationi subiectum.

2. An sæpe interrogationi subicitur pro (aut.) *Cic. 2. Phil. init.* Quid putem? contemptum ne me? Non video, &c. an in senatu facile de me detrahi posse credidit? qui, &c. an decertare mecum voluit? Id postulo mihi respondeat, qui sit iste Verrutius mercator, an

arator, an pecuarius. *id. 2. Acad.* Cum interrogetur, tria pauca sint, annè multa.

An, & Annè dubitationi serviens.

3. Interdum dubitationi servit. *Cic. de Sen.* Quam orationem in suas origines retulit, paucis antequam mortuus est an diebus, an mensibus. *Weiß nit ob es etlich Tag oder Monat vor seinem End geschehen. id. Att. lib. 1. epist.*
 2. Nos hic te ad mensem Januarium expectamus, ex quodam rumore, an ex literis tuis ad alios missis? *id. 2. Acad.* Non internoscat vera illa visa sint, annè falsa? *id. pro leg. Man.* Quo mihi indignius videtur, obrectatum esse Sabino dicam, annè Pompejo: an utrique: *Weiß nit ob ich sagen soll / Sabino oder Pompejo/oder beyden.* Huc pertinent illa, ubi (Utrum) aut aliquid ejusmodi, aut ponitur in oratione aut intelligitur. *Cic. in Orat.* In quo quaesitum est, in toto ne circuitu illo orationis, an in principiis solùm, an extremis, an in utraque parte numerus tenendus sit. *id. lib. 3. de Orat.* Refert etiam qui audiant: Senatus, an populus, an Judices frequentes, an pauci, an singuli.

Admonitio.

4. In Interrogationibus, & Dubitationibus pro (Aut) an, reponendum est, nisi fortè sententia aliud postulet, nimirum quia interrogatio,

gatio, aut dubitatio spectetur, sed rerum dis-
 junctio. *Cic. 1. de fin.* An ille tempus aut in
 Poëtis volutandis, aut in Musicis contereret.
idem 1. de Orat. An verò tibi Romulus ille, aut
 pastores convenas congregasse, aut Sabino-
 rum connubia conjunxisse, an finitimorum
 vim repressisse eloquentia videtur?

De Præpositione, & Adverbio ANTE.

C A P. XX.

1. **A**Nte, Præpositio est, quoties casum re-
 git, ac sæpè ad locum, personam, tem-
 pus accommodatur. *Cic. pro Mil.* Clodius an-
 te suum fundum Miloni insidias collocavit.
id. 6. Ver. Ante hosce Deos erant tabulæ. *idem*
 2. *Ver.* Causam intereà ante eum diem diceret.
 Item illa, ante urbem conditam, & alia ejus-
 modi. Interdum personæ additum, designat
 etiam tempus. *Cic. 3. Verr.* Minutius mortuus
 est ante istum prætorem. Ist gestorben ehe
 dieser Schultheiß gewesen. *idem Acad. 1.*
 Omnes ante eum Philosophi. Alle Philoso-
 phi die vor ihm gelebet.

Ante adverbium est, cùm nullum casum
 regit, cui opponitur (post.) *Cic. 2. de Fin.* Ut
 qui Philosophi esse volunt, aforti ante fiant.
idem 1. Tusc. & paucis ante diebus, cùm posset
 è custodia educi noluit.

Admonitio.

2. Cum dicimus, Paucis ante diebus, annis mensibus, sextus ille casus non ab (Ante) regitur, sed est ablativus temporis : perinde ac si diceretur, paucis diebus, vel mensibus, vel annis ante.

De Adverbio Antequam.

C A P. XXI.

1. **A**ntequam (alias cum conjunctivo, alias cum indicativo modo copulatur. *Cic. Phil. Antequam de Rep. P.C. dicam ea, quæ &c. idem 4. Verr. Antequam de Sicilia incommodis dico.*

2. Interdum (Antequam) pluribus verbis interjectis distrahitur. *Cic. pro Rab. Poet. Quæ causa antè mortua est, quàm tu natus esses.*

De Adverb. Antea, & Antehac.

C A P. XXII.

1. **A**ntea dictum quasi ante ea, cui (postea) opponitur. *Cic. lib 1. ep. 9. Appius in sermonibus antea dictitabat, postea etiam dixit in Senatu.*

2. Antehac, est ante hoc tempus, cui contrarium est (posthac & (nunc) *Cic. lib. 12. epist.*

23. Atque ante hac quidem sperare saltem licebat, nunc etiam illud ereptum est,

De Conjunctionibus At, & At.

C A P. XXIII.

1. **A** St pro (Sed) rarum est apud oratores, non tantum inusitatum *Cic. Att. lib. 1. ep. 11.* Crebras à nobis litteras expecta; ast plures etiam mittito.

2. At, multiplices & egregios usus habet. Fermè enim adversatur. *Cic. 1. Phil.* Misi qui hoc diceret pro familiaritate. At ille vobis audientibus, &c. *idem 2. Phil.* At ego non nego, teque in isto ipso convinco, &c. *Dixerat enim se negare posse.* Ich aber leuchne es nicht.

At in principiis continuat orationem.

3. At in principiis sæpè continuat orationem. *Cic. pro Do* At videre hominis audaciam. *id. 3. Verr.* At quemadmodum se induit prior actione? *id. 1. Phil. 4. Verr.* At quæ est ista tertia Decuria? At quemadmodum venerunt? Wie seynd sie aber kommen.

At in princip. servit Ante occupationi.

4. Alias servit Ante occupationi *Cic. 2. Phil.* At ego suasi, scilicet is animus erat Milonis, ut sine suatore prodesse reip. non posset. *id. ibi.* At lætatus sum. Quid ergo? In tanta lætitia cunctæ civitatis, me unum tristem esse oportet.

oportebat? *id 4. Verr in extr.* At mores commodi, quis contumacior? at hac sine cujuscumque malo, quis acerbior?

At execrantis.

5. Non raro execrantis. *Ter.* At te Dii Dæque perdant. *Vir. 2. Æ.*

At tibi pro scelere (exclamat) pro talibus ausis

Dii, si qua est celo pietas.

AT, in medio servit subjectioni.

6. AT in medio sæpè servit subjectioni. *Cic. 3. Ver.* Quid ita? ne vitiosum fieret opus? at erat probatio tua, ne parum locuples esset? at erat, & esset amplius, si velles. *id Orat.* Domus tibi deerat? at habebas: Pecunia superabat; at regebas,

AT servit Amplificationi.

7. Nonnunquam amplificationi. *Cic. pro Mil.* Itaque antevertit, at quo die? *id pro Cluen.* Una oppugnat mater; at quæ mater; Aber was für ein Mutter: habuisses enim non hospitem, sed contubernalem, at quem virum? *li. 4. epist.* Aber was für ein Mann.

At, in exclamacione, & imploratione.

8. Alias exclamacioni, & implorationi. *Cic. in Ter.* At, per deos immortales, quid est quod de hoc homine dici possit?

At, pro saltem.

9. Interdum usurpatur Pro (Saltem) Cicero pro Flac. non propinquitatis suæ : Si non hominis, at humanitatis rationem haberet. idem pro Milone. Si mihi republica bona frui non licebit, at carebo mala. idem pro Do. Eßes omnia si minus re, at verbis consecutus. Du hättest alles / wo nicht mit dem Werck / auff wenigst mit Worten erlangt oder zuwege gebracht.

DE AT VERO, & AT ENIM.

C A P. XXIV.

1. **A**T verò plerumque adversatur, & usurpatur initio ambitus Cic. 1. de Nat Deo. At verò aut honoribus aucti, aut re familiari: idem pro Marc. At verò hæc tua justitia florescet indies magis.

2. AT Enim in Anteoccupationibus frequens est. Cic. 2 Phil. At enim te in disciplinam meam tradideras næ tu si id fecisses. Aber du möchtest sagen / du habest dich / 2c. idem pro leg. Man. At enim vir clarissimus Reipubl. & vestris beneficiis amplissimis affectus, Q Catulus, itemque &c. dissentiunt. Es möchte aber einer sprechen. idem Ibid. At enim nihil novi fiat contra exempla, atque instituta majorum. Es möchte aber einer sagen / man soll nichts Neues anfangen.

DE ATTAMEN & AT ETIAM.

CAP. XXV.

1. **A** Tramen (οὐ μὴν ἀλλὰ) idem ferè quod (Tamen) Cic. 3. de Fin. Sed quanquā negent nec virtutes, nec vitia crescere: attamen utrumq; eorum fundi quodammodo, & quasi dilatari putant *idem* 6. Verr. Attamen ut possit se dicere emisse, jedoch / aber jedoch. Damit er aber könt sagen.

2. At etiam,) εἰτα indignationi servit, & irrisioni tecum dissentientiarum. Cic. 11. de Fin. At etiam de sanctitate, de pietate, adversus Deos scripsit Epicurus. *idem ibid.* At etiam inscribi jussit in Fastis. Was sol aber das seyn / daß ers auch in die Jahr Geschichte hat lassen schreiben.

De conjunctione AT QUI.

CAP. XXVI.

1. **A** Tqui καὶ ἔτι sæpè continuat orationem, non secus quam (Atque etiam) sed vi quadam majore. Cic. pro Mit. Atqui, si tempus est ullum jure hominis necandi, quæ multa sunt, certè illud est. Und zwar so je ein Zeit gewesen / einen mit fura zu tödten. *ibidem* Atqui erat id temporis clarissimus, & fortissimus Consul inimicus Clodio.

Atqui, pro At verò.

2. Nonnunquam adversatur, similiter ut (At vero) *Cic. 2. Agrar.* Atqui, ego à primo capite legis usque ad extremum reperio *Quirites &c.* Ich findt aber.

Atque pro, tamen.

3. Interdum declarat (& tamen) *Cic. 3. Verr.* Atqui in his rebus multa videmus ita fancita esse legibus, ut &c. *id pro Sext.* Atqui ne ex eo quidem tempore id egit Sextius. Aber doch mit dem allen Sextius. & τοι.

De Conjunctione Autem. Δὲ

C A P. XXVII.

1. **C**onjunctio Autem, sæpè quidem idem est quod (sed) verum plerumque continuat orationem, nec tam significat, Sed, quam Et. Nihil opus est exemplis, quæ passim occurrunt: satis est monuisse.

Autem, cum interrogatione.

2. Verum, cum interrogatio subjicitur, set viæ correctioni. *Cic. pro Rab. Posth.* Num quis testis Posthumum appellavit? testis autem? Was sag ich. Ein Zeug. *id. Att.* Sed ferendus tibi in hoc meus error, ferendus autem? imò verò etiam adjuvandus. *id. 1. Att.* Curare quid in Rep. fiat, fiat autem? immò verò quid etiam futu-

Futurum sit. Was sag ich : Von jetzt geschehen? Ja wohl auch was künftiger Zeit geschehen werdt.

De Adverbio BENE & BELLE.

C A P. XXVIII.

1. **B**ene præter vulgarem usum, sæpè auget, & pro (Valde) ponitur. *Cic. Att. lib. 4.* Benè mane dedi litteras In aller frühe *idem 2. de Orat.* benè ante lucem. Lang vor Tag. *id.* 2. *Catil.* Quos aut imberbes, aut benè barbatos videtis. Gar wol gebärtet. Große bart Hansen. Woll mit Bart versehen. *id.* 2. *Ag.* Adolescens non minus benè nummatus, quam benè capillatus.

2. Item illa apud Ciceronem, aliosve bonos authores, Bene doctus, bene peritus, benè iratus: Oratio benè longa, benè magna caterva; sermo benè longus: benè longinquus dolor. Rursus, Bene maturum, bene firmum, aliaque ejusmodi.

3. Belle, à (Bene) imminutum est: ut sit (Satis benè.) Verum sæpe magis accedit ad (Venustè) atque (concinne) quam ad (Benè) *Cic. 2. de Orat.* Bene & præclare quamvis nobis sæpè dicatur: belle & festive, minimum sæpè nolo. *id. ad Q. Fr. libr. 3.* Aqua non longè à Villa belle sanè fluens. *id. Att lib 2.* Hermathena tua posita ita bellè est, ut &c. Ist so lustig und zierlich.

4. Non rarò tamen pro (commodè) usurpatur.

tur quia (commodè) est (satis benè) *Cicer. Attic: 7.* Belle nobis flavit Auster *id Att. lib. 4.* Ergo hæc quomodo feres? belle hercule: & in eo valdè amo. *id. li. 2. de Div.* Hæc non tam admirabilia sunt, quam confecta bellè. *id l. 5. de Fin.* Mihi quidem Antiochum quem audis, satis bellè videris attendere. *Simlich wol / wol anug.* Item illa satis trita, belle cecidit, bellè habere: minus belle habere. Rursus illa belle facere, belle negare, bellissime scribere, bellissime navigare.

De Adverbio B R E V I,

C. A. P. XXIX.

1. **B**revi adverbium ex eo factum videtur, quod intelligitur Tempore, aut Oratione Duplex inde ejus significatio, ususque manavit, interdum enim Brevi tempore declarat. *Cicer. Att. lib. 8.* Cùm majores brevi habiturus sit. *Bald hernach / über ein fleinē. Plau. Ruden.* Eum brevi fieri divitem. *Liu. lib. 22.* Deinde brevi effecit.

2. Sæpè vero pro (breviter) ac (paucis) usurpatur. *Cic. 1. de Orat.* Nunc complectar quod proposui, brevi, *Kürzlich mit wenig Worten. id de Sen.* Brevi expediam. Item illa, explicabo brevi, Brevi respondebo, Dicam brevi, brevi sic habeto.

De Adverb. CÆTERUM & CÆ-
TEROQUI.

CAP. XXX.

1. Cæterum adverbium, propriè est (de cæ-
tero : de reliquo. Was das übrig an-
langt allein das außgenommen : wenn nur
das nicht wär. Ego me in Cumano, & in
Pompeiano, præterquam quod sine te, cæte-
rum satis commode me oblectam. Ich hab
mich gar bequem erlustiget / allein außge-
nommen/ daß du nicht darbey warest. *Ad
Q. lib. 2. epist. 15.*

2. Usurpatur ab historicis passim pro (Sed)
Interdum etiam ab Oratoribus.

3. Cætera pro (cæterum) non Poëticum
solum, sed etiam historicum est. *Horat. lib. 1.
epist. 10. excepto quod non solum esses, cætera
lætus. Virg. 9. Æn. Cætera parce puer bello. Liv.
1. 1. Ergo virum cætera egregium secuta, quam
in petendo habuerat, etiam regnantem ambi-
tio est. id. lib. 21. Missile telum hastili oblon-
go, cætera tereti.*

Admonitio.

3. Orator pro (cætera) cæterum dicit, aut
(cæteroqui.

CÆTEROQUI.

4. Cæteroqui, aut cæteroquin, eandem ori-
ginem, ac vim habet. *Cic. lib. 9. epist. Ego cæte-
roqui æquo animo fero.*

5. Interdum pro (Alioquin) poni videtur. *Cic. lib. .de Natur. Deo.* de Simonide, non enim poëta solum suavis, verum etiam cæteroquin doctus, sapiensque traditur. *id. Att. lib. 14. epi. 16.* O loca cæteroquin valde expetenda: interpellantium autem multitudine pœne fugienda. *id. in Orat.* Quem nisi quod solum, cæteroquin quidam recte vocant Atticum.

De Adverbio CEDO.

C A P. XXXI.

Cedo pro Da.

1. **C**Edo) sæpe declarat (Da) *Plut. Amph.* Cedo mihi pateram. *id. Cap.* Cedo manum. Reiche die Hand her. *Id. Mostel.* cedo aquam manibus. *Sib Wasser auff die Hand.* *Cic. 7. Verr.* Cedo tabulas. *3. Verr.* Cedo mihi ipsius Verris testimonium, recita. *Sib her das Zeugnuß.*

Cedo, pro Dic.

2. Alias usurpatur pro dic. *Terent. eun.* Quid factum est? Cedo. *Sag an/oder her. Cic. libr. 2. de Div.* Cedo tandem, qui sit ordo, aut quæ concursatio somniorum *id. 7. Verr.* Unum cedo authorem tui facti *id. 5. Verr.* Cedo unum ex triennio Præturæ, quæ, &c. *Sag mir Eines.*

De Adverbio CERTE.

CAP. XXXII.

1. **C**ertè) propriè est, sine dubio. *Plaut. Trinum.* Certè is est. *Cic. lib. 2. Epist.* Si me tanti facis, quanti certè facis. Wie hoch du mich warhafftig schätzest.

Certè concedentis.

2. Interdum concessioni servit. *Cic. in Orat.* At dignitatem docere non habet: certè si quasi in ludo. Ist wahr/ wie man in der Schul thut. *id. 2. de Fin.* Naturales divitias dixit parabiles esse, quod parvo esset natura contenta: certè nisi voluptatem tanti æstima-
retis. Es ist wahr: Im ist also / wan ihr den Wollust nicht so hoch achtet.

Certè pro saltem.

3. Quoties antecedit fortasse, Si non, aut aliud quippiam, quod dubitationem contineat, certè, pro, saltem, ponitur eleganter: nimirum, quia id quod subjicitur, tamquam dubio-certum opponitur. *Cic. 4. de fin.* Res enim fortasse veræ, certe graves. Die Ding seynd villeicht war: oder auffß wenigst / wichtig. *id. libr. epist.* Victi sumus igitur, aut si vinci dignitas non potest, certè fracti, atque abjecti *idem 4. Phil.* hoc insperatum omnibus

consilium, incognitum certè cepit. *id. 1. Tusc.*
 Homines mortem optare incipiant, vel certè
 timere desinant. *id. lib. 4. de Fin.* Totum genus
 hoc & Zeno, & ab eo qui sunt, aut non potue-
 runt, aut noluerunt, certè reliquerunt.

Certè quidem, & quidem certè.

4. Quidem certè, & certè quidem, certè ali-
 quid designat. Sed (certè quidem) in princi-
 pio ponitur (quidem certè) subjicitur. *Cic. 1. Tusc.* Ubi est animus, certè quidem in te est.
Es ist zwar in dir *id. de. Prov. Cons.* Quam sa-
 pienter non disputo: constanter & fortiter
 quidem certè. **Zwar auff's wenigst beständig
 und dapper.**

De adverbio CITIUS.

CAP. XXXIII.

Citiùs, pro Potiùs.

1. **C**itiùs, ut à vulgata significatione disceda-
 mus, interdum usurpatur pro (potiùs)
Cic. Phil. Citiùs dixerim jactâsse se aliquot,
 ut &c. quàm &c. **Ich wolt lieber / Oder ich
 soll billig sagen.** *id. in Brut.* Eam citiùs vete-
 ratoriam, quàm oratoriam dixeris.

Citiùs pro priùs.

2. Aliàs pro priùs. *Cic. Verr.* Vox me citiùs
 C de-

defecerit, quàm nomina. (*ic. lib. 5. epist. 6.* Citi-
 usque amore tui fratrem tuum odisse desinam,
 quàm illius odio quicquam de benevolentia
 nostra detrahatur.

De Propositione CIRCA, & CIRCITER.

CAP. XXXIV.

1. **P**ropositio (circa) idem est quod (cir-
 cum) & ad locum , aut personam ferme
 refertur. *Cic. 2. Ager.* Cum Rullus Capuam, &
 urbes circa Capuam, occupârit, Umb Campus
 Herumb. *id. 3. Verr.* Multa sibi opus esse, multa
 canibus suis, quos circa se haberet.

2. Circiter idem pænè significat, sed ad tem-
 pus, aut numerum accommodatur. *Plaut. Most.*
 Redito huc circiter medridiem. *Cic. Att. lib.*
 2. Nos circiter Calendas, aut in Formiano cri-
 mus, aut in Pompejano. *Cas. lib. 2. de bell. Gall.*
 Ita dies circiter viginti quinque iter fecerunt.
Liv. lib. 28. Cum decem circiter millia passuum
 ab hoste abessent. *Ungefährlich / oder bey*
no. Meyl.

Admonitio.

3. Ergo quoties tempus, aut numerus, signi-
 ficatur (circiter) non (circa) ab elegantibus
 scriptoribus dici solet.

De Prepositione CITRA.

CAP. XXXV.

1. **C**itra, Præpositio contrarium habet, Ultra
Cæs. lib. 6. de bell. Gall. Qui sunt citra Rho-
 num. Die seitte / hinners auff dieser seiten
 des Rheins. *Cic. lib. 16. epist. 4.* Is locus est citra
 Leucadem stadia cxx, *id. 6. Phil.* Ut exercitum
 citra flumen Rubiconem educeret.

Citra pro Intra, vel Sinè.

2. Citra per translationem declarat inter-
 dum, Intra, vel, Sinè, *Colum. lib. 7. cap. 6.* Citra sa-
 tietatem, data glans, id est, intra satietatem, ita
 ut ne fatientur, *Cels. lib. 1. cap. 2.* Exercitationis
 plerumque finis debet esse sudor, aut certè las-
 situdo, quæ citra, fatigationem sit. Man soll
 sich üben / daß man schwitz oder auch ein
 wenig müd / aber nicht gar matt werde und
 erlige. *Pl. lib. 3.* Citra fastidium nominare, id
 est, sinè fastidio. *id. lib. 11.* Citra perniciem. *lib.*
 7. Citra invidiam.

De adverbio COMMODUM.

CAP. XXXVI.

1. **C**ommodum, adverbium pro commo-
 dè, sive, opportunè, usurpari solet. *Plaut.*
Merc.

Merc. Si isthac ibis, commodum obviam venies Patri. Wirstu dem Vatter eben recht begegnen oder anstossen.

Commodum, Cum.

2. Sæpe assumit Cùm. *Cic. Attic. lib. 13.* Commodum ad te miseram Demeam, cùm herus ad me venit. Eben dazumahl/innerhalb einer Stund/als. *id. Att. . 10.* Commodum ad te dederam litteras de pluribus rebus, cùm ad me bene manè Dionysius fuit. *id. Att. lib. 13.* Commodum discesseras heri, cùm Trebatius ad me venit.

De adverb. CONTINUO, & CONTINENTER.

CAP. XXXVII.

1. Continuo, idem est quod, Statim. *Als.* S bald / ohn Verzug / in einem huy / schnapß. *Cic. pro Quir.* Ignis in aquam conjectus continuo extinguitur. *Ter. Heaut.* Continuo hic adero. *id. Eun.* Hos prius introducam, &c. Postea continuo exeo, subito. *Cicer. Acad. .* Deinde absens factus Ædilis, continuo Prætor, post &c.

Non continuo, pro non ideo.

2. Sæpe (Non continuo) usurpatur pro (non ideo

ideo.) *Cicer. pro Rosc. Am.* Non continuò si me in gregem ficariorum contuli, sum ficarius. *id. 2. de Orat.* At si illæ seditiones saluti huic Civitati fuissent: non continuò si quis motus populi factus esset, *id. &c.* Nicht darumb/ folgt nicht.

2. CONTINENTER est sinè intermissione.) *Cic. 1. de Nat. Deor.* Quomodo enim probas continenter imagines fieri? Alshaldt/obn Underlaß. *Cæs. lib. 1. de bell. Civ.* Cum hoc esset modo pugnatum continenter horas quinque. *id. lib. 1. de bell. Gall.* Belgæ cum Germanis continenter bellum gerunt, id est, assidue.

Admonitio.

2. (Continuò) adverbium pro (assidue) barbarum est.

De adverbio CONTRA.

CAP. XXXVIII.

1. **C**ontra adverbium sæpe est, quia sinè casu ponitur. *Cic. lib. 13. epist. 18.* Utrumque contra accidit. Mit beyden hat sich das Widerspiel zugetragen.

Contra pro E contra, ut multi loquuntur.

2. Contra sæpe usurpatur pro è contra. *Cic. 5. Tusc.* Ut hi miseri, sic contra illi beati. Wie die armselig/ also seynd jene hingegen glücklich. *id. de Amic.* Peccasse enim se, non angustare

tur: objurgari molestè ferunt: quod contra oportebat, delicto dolere, objurgatione gaudere. *id. 2. Acad.* Ut aliæ probabiles videantur, aliæ contra.

Contra ac, Contra atque, Contra quam.

3. Contra jungitur cum Ac, Atque, Quam. *Cic. pro Cluent.* Si denique aliquid, quod non contra ac liceret factum diceretur sed contra atque oporteret. *Was letztlich etwas/ nicht dem/was hat mögen / sondern dem/ was billig hat sollen geschehen/ zugegen oder zuwider gesagt wurd. id. pro Cluent.* De vestro jure, ac religione contra quam proposueram disputabo. Ich wil meinem Fürhaben zugegen/von ewrem Recht sagen.

De Conjunctione CUM.

CAP. XXXIX.

Cum, junctum tempori.

10 *Cum*, sæpe tempori adhibetur. *Cic. lib. 13. epist. 3.* Scis profectò fuisse quoddam tempus, cum homines existimarent. *id. lib. 15. cap. 4.* Multi enim sunt, cum ille in ære meo est. *id. pro Cluent.* Dies nondum decem intercesserunt, cum ille alter filius necatur. *id. lib. 3. epist. 3.* Utinam diem illum videam, cum tibi gratias agam. *id. pro Planc.* Nunquam obliviscar noctis illius, cum tibi vigilantibus pollicebar.

Cum

Cum pro Etsi.

2. Interdum, cum, designat Etsi. *Cic. lib. 1. epist. 2.* Cui cum Cato, & Caninius intercessissent: tamen est perscripta. Ob oder wieviel Cato und Caninius sich darwider gesetzt / ist doch beschrieben worden. *id. lib. 1. epist. 8.* Cum plus etiam contenderimus, quam possumus: minus tamen faciemus, quam debemus.

Cum & tum. Tum etiam.

3. (Cum) & (tum) ferè usurpantur, cum duo inter se ita comparantur, ut posteriori priori anteponatur: significant autem idem, quod. Non solum, sed etiam. *Cic. lib. 4. epist. 13.* Cum cæteris, ut quidem videor, tum mihi ipse displiceo. Ich missfall nicht allein andern Leuten / sondern auch mir selbst. Attamen post (tum) ponitur interdum, Verò, aliàs, Etiam. *Cic. ad Q. F. lib. 1.* Quæ cum abhorrent à literis, & ab humanitate, tum verò contraria sunt imperio, & dignitati. Neben dem / über das: Mit allein / sondern auch. *id. lib. 3. epist. 13.* Ut ego perspicio cum mea conjectura, tum etiam tua. Nicht allein nach meinem / sondern auch nach deinem Wahn. *idem ad Q. Fr. lib. 1. epist. 1.* Halienus autem noster cum animo, & benevolentia, tum verò etiam imitatione vivendi.

Cum, tum maximè, tum præcipuè, tum in primis, tum vel maximè.

4. Ut vehementius id quod secundo loco

ponitur, affirmetur: post Tum, adhibetur (*maximè*) aut (*præcipuè*) aut (*in primis*) *aut* vel (*maximè*) *Cic. 1. Offic.* Luxuria verò cum omni ætati turpis, tum maximè senectuti foedissima est. Ob sie schon allen Menschen in Gemein / steht sie doch fürnehmlich den alten übel an. *id. lib. 11. epist. 6.* Solicitum esse tecum de tuis communibus fortunis, tum maximè ac dolore meo sentio. *id. ad Q. Fr. lib. 1. epist. 1.* Servos cum omnibus in locis, tum præcipuè in provinciis regere debemus. *id. lib. 1. epist. 8. ad Q. Fr. lib. 1. epist. 1.* Lentulum nostrum cum cæteris artibus, tum in primis imitatione tui fac erudias. Auch in andern Künsten / insonderheit aber in. *id. lib. 12. epist. 22.* Hoc ego cum Reipubl. causa ceasui, tum in primis retinendæ dignitatis tuæ. *id. pro Flac.* Cum alia multa certi homines, tum hoc vel maximè moliuntur.

Cum tum. Tum.

5. Interdum quia plura inter se comparantur, (tum iteratur. Sed quod cæteris antefertur, postremo loco collocatur. *Cic. lib. 9. epist. 13.* Velisque per te hoc muneris tum ipsis amicis hominibus, tum municipio Caleno, &c. tum Lepæ, quem omnibus antepono.

Cum, & tum. diversis verbis ejusdem, aliàs diversi modi copulata.

6. Cum, & tum, diversis sæpe verbis ejusdem modi copulantur. *Cic. lib. 16. epist. 6.* Cum tua & mea

mea valde interest te valere, tum multis est curæ. *id. 2. epist. 8.* Cum gratulor, tum verò quibus verbis tibi gratias agam, non reperio.

7. Interdum modus variatur. *Cicer. de Ar. resp.* Sic enim sentio, jus legatorum cum hominum præsidio munitum sit, tum etiam divino jure esse vallatum. *id. Att.* Hoc cum antea intelligerem, tum verò proximè judicavi.

*Cum & tum ad tempus futurum
relata.*

8. Cum & tum, tempus futurum nonnunquam designant. *Cic. lib. 6. epist. 11.* Si valebis, cum rectè navigari poterit, tum naviges. *id. lib. 14. epist. 3.* Cum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo. Wan man wird sagen die Seynd kommen / alsdan und nicht ehe / will ich / &c.

Interdum additur (denique) majoris explicationis gratia. *Cic. pro Quinct.* Apud Judicem causam priore loco dicat, & eam cum perorârît, tum denique vocem accusatoris audiat.

*Cum jam, vel Jam tum, relata ad tem-
pus præteritum.*

9. (Cum jam) vel (Jam tum) ad tempus præteritum referuntur. *Cic. lib. 10. epist. 10.* Cum hæc legeres, jam decretum arbitrabar fore.

id lib. 15. epist. 13. Cum hæc scriberem, jam tum existimabam orationem ad te esse perlatam. Als ich diß schriebe / gedacht ich mein Redt wird dir schon dazumal überantwort seyn.

De adverbio CUR.

CAP. XL.

1. CUR) sæpe cum causa coniungitur. *Cic. pro Rosc. Com.* Non fuit causa, cur tantum laborem caperes. *id. pro Rosc. Amer.* Quod si tibi nulla causa est, cur tanta calamitate affici velis. Wan du aber kein Ursach hast / warumb du ihm wollest / *zc. id. pro Cluent.* Quæ est causa, cur hoc velis. *id. pro Flac.* Quid est causæ, cur non pertimescat? Warumb solt er sich nicht fürchten?

2. Aliàs causa non exprimitur, sed intelligitur. *Cic. pro Cæl.* Quid est Q. Naso, cur tu in isto loco sedeas? Warumb sithestu hie? *zc.*



De Prepositione DE.

CAP. XLI.

De pro Ex, ad personam relatum.

1. **D**E pro, ex, sæpe ad personam accommodatur. *Cic. pro Corn. Bal.* Audivi hoc de parente meo. Ich habß von meinem Vatter gehört. *idem ad Att. lib. 1.* Messala Consul de Pompejo quæsit, quid de religione sentiret. Er hat den Pompejum gefragt. *id. pro Flac.* Fundum Cirneum Romæ mercatus est de Pupillo Metubonio.

De, ad locum.

2. Aliàs refertur ad locum. *Ter. And.* Clamat de via. Er schreyt auff der Straß. *Cic. de Orat.* Non enim declamatorem de ludo aut rabulam de foro quærimus. *id. 2. de Orat.* Hominem audietis de schol. *id. 4. Ver.* Palam de sella ac tribunali pronuntiat. *id. Att. lib. 1.* De Phaselo epistolam dedi.

Item illa vulgata (Exire de navi) De Sicilia abire (De provincia decedere.

De, ad tempus.

3 Interdum ad tempus. *Cic. pro Mil.* In Comitium de nocte venit. Ist bey der Nacht/ oder des Nachts kommen. *id. pro Mur.* Vigilaſtu de nocte, ut tuis consultoribus re-

spondeas. *id. ad Q. Fr. lib. 2. epist. 5.* Ut considerate diligentérque naviges de mense Decembri.
 Du solt ihm gerader schiffen. *Cas. lib. 1. de bel. Gall.* Cum de tertia vigilia Petreius & Afranius castra movissent. In der 3. oder 4. Wacht/haben sie das Läger verrückt.

De, ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem.

4. Persape accommodatur ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem aliquam. *Cic. pro Flac.* Si quis unquam de nostris hominibus fuit? Auß den unseren. *id. de opt. g. or.* Ut habeat Orator, non sanè de minoribus. *id. in Brut.* Is accusator de plebe fuit. Ist auß dem gemeinen Mann oder Hauffen einer. *id. pro Mil.* Item illa, Unus de multis, Unus de septem, Unus de populo.

De, ad materiam.

5. Non rarò ad materiam. *Cic. Att. lib. 13* De eodem oleo & opera scripsi ad te. *id. lib. 2. de Orat.* Cujusmodi artificium de ipso jure civili Crassus componi posse dicebat. Auß den Bürgerlichen Rechten.

6. Huc spectant illa. *Cic. Parad.* Cæteri multa de suis rebus exportabant, & alia ejusmodi. Die anderen hätten ihres Guts viel außgetragen.

De pro Super. ἐπέρ.

7. Cum de legatis agitur (De) usurpata ad significandam materiam, aut causam legationis. *Cic. lib. 1. Off. Regulus*, de captivis commutandis Romam missus. *id. in Brut.* Legatus ad Senatum de Rhodiōrum præmiis venerat. Item illa. Legati de pace. De captivis redimendis, &c.

De pro Propter.

8. Etiam ad causam declarandam adhiberi solet. *Ter.* Non hoc de nihilo est, quod Laches me nunc conventam expetit. *Plaut. Truc.* de nihilo irasci. *Umb nichts/vergebens/umbsonst zürnen.* *Cic. 3. Ver.* Fiebat uterque non de suo supplicio: sed pater de filii morte, de patris filius. Item illa vulgata. Gravi de causa, Certis de causis, Quibus de causis, Maximis, justissimisque de causis.

DE pro Quod attinet ad.

9. Sæpissime usurpatur pro (Quod attinet ad) *Cic. l. 1. ep. 2.* Cedit religioni de exercitu. Das Kriegsvolk belanget / weicht er der Religion. *id. At. l. 10.* De pace sentio simulationem esse apertam. Den Fried belangend halt ich. Huc revocari possunt illa (De facie novi.) *Cic. in Pis.* Virtus quam tu ne de facie quidem nosti. Du kennst die Tugend auch nicht von Gesicht. Du hast sie nie gesehen.

De consilio, De sententia alicujus.

10. Jungitur sæpe cum consilio & sententia. *Cic. lib. 2. ep. 3.* Omnia de meo consilio, & vos fecissetis, & Canutius faceret. *idem Att. lib. 6.* Q. puer legit. &c. Et solet aperire; idque de consilio meo. Mit/oder auß meinem Rath. *idem pro Rosc. Am.* Ut hæredes sui de Hæmarchi sententia dent, quod satis sit, ad agendum diem natalem suum *idem l. 1. de Fin.* Item illa, De Consilii sententia. De communẽ sententia. Mit oder nach gemeinem Gutdüncken.

De industria.

1. De industria) est (Dedita opera) Mit Fleiß fürsetzlich. *Cic. lib. 4. de Fin.* Nec tamen ab illis ita dicuntur de industria. *idem l. 1. Off.* Si de industria facias.

De integro pro Denuo.

12. De integro, idem quod, Denuo, *Cic. 4. Ver.* De integro creare censores *idem Att. lib. 13.* Gatulari de integro *idem li. 12. ep. 29.* De integro incidere in morbum. *Att. l. 13.* De integro scribere. Auf ein neues / von neuem schreiben.

De scripto.

31. De scripto) contrarium habet (memoriter) *Cic. l. 10. ep. 1.* Ut à me de scripto dicta sententia est *id. 10. Phil.* Ita enim dixisti, & quidem de

de scripto. Du hast's auß dem Buch / oder
Papeir gelesen.

De meo, de tuo, de suo, de nostro, &c.

14. De meo, de tuo, de suo, Vulgaria videntur, sed elegantia sunt. *Ter. Heaut.* Potat, olet unguenta, de meo, Von dem meinem / auff mein Kosten / auff mein Seffel. Ad eam operam facere sumptum de suo *Bacch. Liv lib. 4. Plaut. Truc.* Cum ante id tempus de suo quisque functus eo munere nostro sæpè edunt.

*De Adverbiis DEINDE, & DE-
INCEPS.*

C A P. XLII.

1. **D**Einde est adverbium ordinis, atque interdum sæpius iteratur. *Cic. lib. 3. ep. 7.*

An ego tibi obviam non prodirem? primum Appio Claudio, deinde Imperatori, deinde more majotum, (quod captus est) amico?

2. Deinceps, ex dein, & capio, factum, proprie est (Unus post alium) Eines nach dem anderen / von Hand zu Hand. *Cic. li. 2. ep. 17.* Sed tamen tres summo loco natos te nolo habere iratos, quos video deinceps Tribunos plebis per triennium fore. *idem 4. Tusc.* Deinceps qui accumberent, canerent ad tibiam. *idem 4. de Rep.* Deinceps accipere ab aliis & tradere.

3. Interdum usurpatur pro Deinde. Darnach
jetzt

jetzt folget Cic. l. . Off. De justitia dictum est, deinceps, ut erat propositum, de liberalitate dicendum. id. 4. Phil. Deinceps laudatur provincia Gallia.

De Adverb. DEMUM, & DENIQUE.

C A P. XLIII.

II. **D**Emum idem est quod, Tandem, præsertim cum interrogationi jungitur, & vim habet gravius instandi. Cic. 5. Tusc. Jam verò exilium, quantum demum à perpetua peregrinatione differt? Was ist den letztlich für ein Unterschied.

2. Cæteroqui usurpatur pro, Denique. Cic. Att. 10. Nunc demum literis tuis rescribo. Jetzt wil ich erst auff dein schreiben antworten.

3. Denique, est (ad extremum) Ac propriè locum habet in extrema parte enumerationis. Cic. pro. Post Ra. ad Quir. Primum vos docuit, &c. Denique ad extremum, &c. id. 3. de Orat. nihil est denique immatura rerum omnium quod, &c. Endlich/letzlich ist nichts under allen Dingen.

4. Sæpe tamen usurpatur pro (Demum) Cic. 2. de Orat. His omnibus consideratis, tum denique cogito, &c. id. lib. 9. Tantum accessit, ut nunc denique amare videar, antea dilexisse. id.

idem pro Quinct. Ne sexagesimo denique anno macula notetur.

De Adverbio DIV.

C A P. XLIV.

DIu) est (Per longum tempus.) *Cic. 1. Ver.*
 Quæ singulatim, ac diu collecta sunt,
 uno tempore universa perdamus. Was ein-
 ziger weiß und langsam versamlet / auff
 ein mahl verlieren.

Diu cum tempore presenti.

2. Cum actio adhuc durat, Diu cum præ-
 senti tempore copulatur. *Cic. 2. de Orat.* Omo-
 nia jam ex eo, quæ diu cupio, cognoscam.
 Was ich lange Zeit her begert / wil ich
 jekundt alles auß ihm verstehen.

Diu, multumq̃.

3. Diu sæpe jungitur cum (multum) ut sig-
 nificetur, & diuturnitas temporis, & assidui-
 tas, vel attentio actionis *Cic. in Orat.* Verum
 &c. Diu multumque dubitavi. *idem Att. libr.*
 11. Libri Oratorii diu, ac multum, in manibus
 fuerunt. *idem de Sen.* Cum multum, diuque
 vixeris. *idem pro Syl.* Hæc diu, multum, mul-
 toque labore quæsitâ una eripuit hora.

De:

De Adverbio DONEC, & DUM.

CAP. XLV.

Donec) est (Quoad) *Plaud. Amph.* Nec
 que credebam primo mihi met, donec
Sofia, &c. Ter. Adel. Certum est obsidere usque,
 donec redierit. *So lang bis er wider kommt.*
 Raro usurpatur pro (Quamdiu) vel (Dum)
Ovid. Donec eris felix, &c.

Dum pro Donec.

1. Dum) interdum ponitur pro (Donec)
 Ave (Quoad) *Colum. li. 2 cap. 11.* Paulum aqua
 maceratur, dum inlentescat. *Cic. pro Flac.* qui
 valuit, tamdiu, dum hic prodiret. *So lang
 bis daß er.*

Dum cum verbo Exspecto.

2. Persæpe cum verbo Exspecto (Dum)
 jungitur. *Cic. Att. lib. 7.* Expecta amabo te,
 dum Atticum conveniam. *id. lib. 11.* De Afidio
 non puto te expectare, dum scribam. *idem lib.*
 6. Ego in arcano operior, dum ista cognosco.
Wiß ich das erfenn.

Dum pro Quamdiu.

3. Flerumque verò significat. Quamdiu. *Cic.*
 1. *de leg.* Dum literæ latinæ loquentur. *idem*
pro Rosc. Am. Dum præsidia ulla fuerunt, in
 Syllæ præfidiis fuit. *idem ibid.* Dum hominum
 genus erit. *So lang die Welt stehn wird.*

Dum

Dum pro adhuc.

4. Quoties Non, aut Nihil antecedit, dum usurpatur pro (adhuc) *Cic. l. 2. epist.* Nondum erat auditum te ad Italiam adventare. *id. l. 12. ep. 7.* Et quanquam nihil dum audieramus, nec ubi esses, nec &c. *Wiewol wir noch nicht vernommen hätten.*

Dum pro Dummodo.

5. Dum) Interdum pro (Dummodo) usurpatur. *Cic. Att. lib. 6. epist.* Tu autem meministi, nos sic agere: ut quas veller præfecturas sumeret, dum negotiatori. *id. Att. lib. 6. ep. 11.* Ego si cui adhuc videor segnior fuisse, dum ne tibi non laboro, id est, Dummodo, non tibi, *id. l. 1. de Orat.* ista conditione, dum mihi liceat confiteri nescire, quod nesciam. *Mit dem geding daß: Allein/ daß: ausgenommen/ daß ich mög bekennen/ ich wisse nicht/ was ich nicht weiß.*

Dum cum Usque, Et Usque eo.

7. Interdum cum (Usque) & (usque eo) jungitur. *Cic. 3. Ver.* Fateatur se hominem priuatum, prædonum duces vivos &c. usque dum per me licuerit, tenuisse. *id. 2. de Nat. de.* Usque eo premere earum capita mordicus, dum illæ captum amitterent, *Lege (Usque eo.)*

Dum, cum (interea.)

7. Alias cum (Interea,) *Terent. Eun.* Hæc dum mecum reputo, accersitur interea virgo. *Cic.*

Cic. pro Quinct. Hæc dum Romæ geruntur, Quinctius interea, &c. de saltu agroque communi à servis communibus, vi diruitur. Weil Batter dem : Zu dem das zu Rom gehandelt wird.

De Adverbio DUMMODO.

CAPUT XLVI.

1. **D**ummodo) conditionem significat.
Cic. Att. Quod nunquam, dummodo otiosi essent, recusarunt.

Dummodo ne, ne quid.

2. Cùm conditio negans est, dicimus] Dummodo ne) potius quam (Dummodo non.)
Cic. Ad Q. F. l. . ep. 1. Sit summa in jure dicendo severitas, dummodo ne ea varietur gratia.
id. lib. 12. ep. 44. Id ipsum scribas velim, te nihil habuisse, quid scriberes, dummodo ne his verbis. *id. lib. 10. epist. 25.* Veniendum censeo : dummodo ne quid hæc ambitiosa festinatio imminuas ejus gloriæ, quam consecuti sumus.
 Mein Meynung ist / du sollest eylend8 kommen / Allein das durch diß ehrgeizig eylen meiner Glori und Herzligkeit nichts bekommen werd.

De Adverbio Eatenus.

C A P. XLVII.

Eatenus quod, Eatenus ut.

1. **E**Atenus conflatum ex (Ea) & (Tenus) significat (Usque ad eum terminum.)
Cic. de opt. gen. Or. Verba persequens eatenus , ut non abhorrent à more nostro. *So mit/ bis dahin. ad Q. Fr. lib. ep. 2.* Quorum si quis esset sordidior, ferres eatenus, quoad per se negligenter eas leges, quibus esset, &c.

De Adverbio, ECCE & EN.

C A P. XLVIII.

1. **E**Cce (sæpè repentinum quid ostendit ac novum. *Cic. Att. lib. 8* Ecce subito litteræ Domitii ad illum. *id. Att. lib. 7.* Ecce postridie ad Cassium litteræ caput à Lucretio familiari ejus.

ECCE autem.

2. Sæpè adsciscit (autem) *Cic. 2. Ver.* Ecce autem repenti, ebrio Cleomene, dormientibus cæteris nunciatur piratarum naves adesse. *id. 6. Ver.* Ecce autem nova turba, atque rixa. *idem pro Cluent.* Ecce autem subitum divor-
tium.

Ecce tibi.

3. Assumit interdum pronomen (Tibi) elegantiae causa *Cic. 2. Acad.* Ecce tibi ex adverso Campacenus Strato. *id. pro Cluen.* Ecce tibi ejusmodi sortitio, ut &c. *idem Att. lib. 2.* Cum hac maxime scriberem, ecce tibi Sebosus.

En irridentis.

1. En solum demonstrantis est, sed interdum irridentis. *Cic. 3. Ver.* En cui tuos liberos committas. *id. pro Cluen.* En hoc illud est quod ante dixi mulier abundat auducia. *idem 2. Phil.* En cur magister ejus ex Oratore arator factus sit. En wie ein schöne Ursach / warum aus einem Redner ein Pflögner oder Ackerman sey worden.

En, indignantis, aut miserantis.

2. Alias indignantis, aut miserantis, *Cic. pro Deiot.* En crimen, en causa, cur regem fugitivus, dominum servus accuset. *id. pro Sest.* En cur cæteri Reges stabilem esse suam fortunam arbitrentur. *id.* En cur Tyndaritani libenter prædicent, Nos in septendecim populis Siciliae non eramus.

De pronomine Ecquis, & Adverb.
Equando.

C A P. XLIX.

1. **E**Cquis ex conjunctione, Et, conflatum est; tamen non tam significat (Et quis) quam [num quis] *Fla. Rud.* Ist auch jemand auff dem Hoff. *Cic. 2 Acad.* Ecqua poterit in agnoscendo esse distinctio. *idem 5. Ver.* Ecquod iudicium Romæ tam dissolutum fore putasti, quo &c. *idem 1. Catil.* Ecquid animadvertis horum silentium. Merckestu auch / hast du auch acht auff ihr jüngst stillschweigen?

2. Usurpatur etiam sine interrogatione. *Cic. 3. Verr.* Ut videant, & investigent, ecqua virgo, aut mulier sit. Sie sollen erkündigen / ob auch etwa ein Jungfrau oder Weib vorhanden sey.

3. Adsciscit interdum (Nam) instandi causa. *Cic. 10. Phil.* Ecquod nam principium putatis libertatis capeffendæ?

4. Ecquando) est (Num aliquando) *Cic. Verr.* Ecquando te rationem factorum tuorum redditurum putasti? Hast auch etwa einmal gedacht du mußt deines thuns Recht und Antwort geben.

De Adverb. ENIM & ETENIM.

γος καὶ γος.

C A P. L.

1. **E**Nim, & etenim, etsi æquè reddunt rationem, usu tamen differunt. Namque Enim ut (omnes norunt) post unum aut alterum verbum usurpatur. Etenim apud Oratores semper initio ponitur. Utrumque autem continuat interdum orationem, Cic. 4. Verr. Attendite enim diligenter. idem Verr. Etenim rem totam breviter cognoscit.

Nec enim, Neque enim.

2. Nec enim, aut, Neque enim pro (Non enim) dici solet. Cic. de Sen. Nec enim unquam sum assensus veteri illi, laudatoque proverbio, idem 1. de Nat. Deo. neque enim quod sentio, libet dicere. Dan ich mag nicht sagen wie ichs meine.

De Adverbio ENIMVERO.

C A P. LI.

1. **E**Nimvero ex (Enim & Vero) factum, vehementius affirmat aut negat. Plaut. Persa. Ain vero? Persa Aio enimvero. id. Amp. Tum te abiisse hinc negas? idem Amp. Ne-

go enim verò. Ja für war / ich leugne es.
Cic. 6. Ver. Enimvero negat.

Enimverò proscilicet. δηλαδή.

4. Usurpatur interdum (Enimvero) pro Scilicet) Ja freylich / Es ist gewiß / es versteht sich / ohn allen zweiffel: Nemblich. Cum res nunquam qua de agitur, ita nota est, ut quis per se eam intelligere possit. Cic. 7. Verr. Illi enimvero se ostendunt, quod vellet, esse facturos. *idem* 5. Verr. Enimvero iste credere, ac mirari. *idem ibidem*. Hic enimvero tu exclamas, hominem improbum. Hie wirst du nemblich / ohn allen zweiffel / mit lauter Stim sagen.

Enimvero indignantis.

5. Alias indignantis est. Cic. 3. Verr. Enimvero hoc ferendum non est. Ey / oder bey Lieb / das ist nicht zu leiden. Das sol durch auß / keines wegs geduldet werden. *idem* Ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1. enimvero, si unus homo, &c. quanta tandem pecunia, &c.

Enimvero vero pro Demum.

6. Nonnunquam pro (Demum) usurpatur. Plaut. Cap. Nunc enimvero occidi. Nunmehr ist's mit mir auß. Liv. li. 2. Tunc enimvero Deorum ira admonuit.

Enimvero pro Nimirum.

7. Aliquando pro (Nimirum.) Plaut. cap. enimvero dii nos quasi pilas homines habent,
D bent,

bent. *Terent. Ant.* Enimvero Dave locus non est segnitiae.

De Adverb. EO.

C A P. LII.

Eo quo) pro Tanto quanto.

1. **E**O quo) pro (Tanto quanto) Vulgatissimum est. *Cic. li. 11. epist. 11.* Quarum rerum eo gravior est dolor, quo culpa major *idem pro Quinct.* eo plus opus auferret, quo minus attulisset.

Eo quod. Eo quia.

2. Eo quod) & (Eo quia) idem declarant quod (Propterea quia) *Cic. lib. 3. epist. 7.* eo-que tardius scripsi ad te quod quotidie te ipsum expectabam. Ich hab darumb desto langsamer geschrieben/weil ich täglich deiner selbst gewertig war.

Idem lib. 12. ep. 5. id autem eo facilius credebatur, quia simile vero videbatur.

Eo quo, pro Eo quod.

3. Interdum (Eo quo) usurpatur, pro (eo quod) *Cic. lib. 3. ep. 15.* Neque hæc eo scribo, quo te meo casu non maximo dolore esse affectum sciam. *idem pro Quintio.* Non eo dico, C. Aquili, quo minus veniat in dubium tua fides, atque

atque constantia. Ich sage nicht darumb / der
Ursach / der Meinung / daß ich an deiner
Trew zweiffle.

Eo ut, Eo ut ne.

4. Jungitur etiam nonnunquam cum (Uti
vel (ut ne) *Cic. lib. 13. ep. 69.* Hæc ad te eo plu-
ribus scripsi, ut intelligeres me, &c. id est, pro-
pterea, ut. *id. lib. 11. ep. 69.* Ich halt's darfur /
er hab mir darumb ein Stund fürgeschris-
ben / der bestimpt / daß ich nicht mehr
sag.

De Adverbio ERGO. Aqa.

C A P. LIII.

Ergo pro igitur cum interrogatione.

1. **E**Rgo) ut vulgatum usum omittamus (in-
terdum usurpatur cum interrogatione
pro) Igitur. *Cic. pro Quinct.* Quid ergo est? pri-
mum magnitudo periculi, &c. *id. Acad. 2.*
Num ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus?
Plau. Tri. Ipsus inquam Carmides sum, Si er-
go ipse es? Bistu es dan selbst.

Ergo pro Itaque. Aqa.

2. In principiis sæpè usurpatur pro Itaque.
Cicero de Amic. Ergo hoc est animi bene-

constituti, & Liv. lib. 4. Ergo dum nullum fastiditur genus, in quo eniteret virtus, crevit imperium Romanum. Weil man dan ab keinem Geschlecht Verdruß oder Unwillen gehabt.

Ergo pro causa ἐνενχα.

1. Ergo) in medio sumitur pro causa. Cicero. Am. lib. 3. Si quid contra alias leges, ejus legis ergo factum sit. Man etwas den anderen Gesetzen zuwider/ umb dieses Gesetzes willen geschehen sey. id. de opt. gen. or. virtutis ergo donaretur. id. ibid. eum donari virtutis ergo benevolentiaëque. Wegen seiner Tugend. id. 2. de Lege. Neve lessum (id est ejulationem) funeris ergo habento. Liv. lib. 22. Fugæ, ac formidinis ergo non abituras. Auß Furcht.

De Conjunctione Et.

C A P. LIV.

Et, pro (Et tamen) hortantis. ἑνενχα.

1. **C**onjunctio (Et) in principiis comprehensionum mirificos usus habet. Sæpè declarat (Et tamen) ac vim habet hortandi. Cic. pro leg. Man. Et quisquam dubitabit, quin huic tantum bellum transmittendum sit?
Und

Und darff noch jemandt zweiffeln ob man.
Virgil. libr. 6. Æneid.

Et dubitanus, adhuc virtutem extendere factis.

Et indignantis. εἰτα.

2. Alias indignationem designat. *Cic. 1. Phil.*
 Et vos acta Cæsaris defenditis, qui legis ejus
 evertitis. εἰδ' ἡμεῖς. Und ihr wolt des Kayfers
 Geschicht handhaben / dessen Gesatz ihr
 umbstost? *id 2. Phil.* Et tu in Cæsaris memoria
 diligens. *id. pro Sext.* Et causam dicit Sextius
 de vi. Cur ita?

Et quidem, Et verò affirmantis.
καὶ δὲ.

3. Et quidem (Et verò) gravius affirmans
Cic. de Am. Rarum genus. Et quidem omnia
 præclara rara. *id. Ad Q. Fr. lib. 1. epist. 1.* Tibi &
 fuit hoc semper facillimum, & vero esse de-
 buit. Es ist allzeit gewesen / und hat zwar
 sollen seyn.

Et quidem amplificantis. καὶ δὲ.

4. Interdum (& quidem) vim habet augen-
 di *Cic. 2. Phil.* Duo millia jugerum ei assigna-
 sti, & quidem immunia. *id. 2. de Div.* Sed

draconem loquentem visus est audire, & quidem (quo majus fit) cum radiculam ore teneret, locutus est. *id. 2. Phil.* Me aspicias; & quidem, ut videris iratus.

Et quidem pro Quid mirum? Etiam.

5. *Cicer. in Phil.* Cruciatus est Dolabella Trebonius, & quidem à Carthaginensibus Regulus.

De conjunctione ETIAM.

C A P. LV.

Etiam pro Insuper.

1. **E**Tiam) ex (Et) & (Jam) conflatum esse apparet, Proinde conjunctio (Et) præponi ei non solet, Sed pro) & etiam (dicimus) Atque etiam (Plerumque vim habet audienti. *Cic. in Brut.* Voce, motu, forma etiam magnifica. *id. 4. Ver.* Credo & has tabulas nihil profuturas, etiam plus suspicionis in eo crimine futurum. Werden ihm nichts nützen / ja viel mehr Argwohn machen *idem in Brut.* probabilis Orator; jam verò etiam probatus.

Etiam, Redarguentis. εἴτα.

2. Nonnunquam vim habet redarguendi. *Cic.* Is mihi etiam queritur se, &c. Und darff

darff sich noch gegen mir beklagen. *id.* 2.
Phil. At etiam me aspicias: & quidem, ut vide-
 ris iratus. Und darffs mich noch anschauen.
 Lege (At etiam.)

Etiam affirmantis.

3. Non rarò vim habet affirmandi. *Cic.* 2.
Acad. Aut etiam, aut non responde. Sag ja
 oder nein. *idem pro Rosc. Com.* Utrum cætera
 nomina, &c. digesta habes. An non? Si non;
 quomodo tabulas conficis? Si etiam; quam-
 obrem hoc nomen, &c. in adversariis relin-
 quebas? Ist ihm also / was ist dan die Ur-
 sach / daß.

Etiam, atque Etiam.

4. Etiam atque etiam) est (Iterum atque
 iterum) *Cic. ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1.* Te protus ve-
 hementer etiam atque etiam rogo. Ich bitt
 dich zum höchsten: auff's fleißigst: so hoch
 ich kan. *idem pro leg. Man.* Etiam atque etiam
 qui id liceat, considerabunt. *idem Verr.* Tu
 quemadmodum existimes, vide etiam atque
 etiam. Bedencke wol und recht mit allem
 fleiß.

Etiamne.

5. Etiamne) tum admirationi servit, tum e-
 tiam amplificationi. *Plaut. Amph.* Obsecro te,
 etiamne hoc negabis te, &c. *Cic. Att.* 10.

Etiamne Balbus in Senatum venire cogitet?
id. Ver. 5. Etiamnum frumentum pro empto
 gratis dare? *idem de Am.* Etiamne, inquam, si
 te in Capitolium faces ferre vellet?

*Etiamnum. Etiam nunc pro Ad-
 huc.*

*Quod barbari dicunt (usque
 nunc.*

9. Etiamnum) sive (Etiam nunc) pro (ad
 huc) usurpari solet. *Cic. Att. li. 6.* Si ulla ratio-
 ne etiamnum efficere potes, ut id explices. Salo
 vi etiam nunc esse possumus. *Pro Rosc. Am.*
idem. pro Mur. Quæritur etiamnum, quis eum
 nuntium miserit. *idem pro Mur.* homines tam
 ingeniosos per tot annos etiam nunc statuere
 non potuisse, &c. Bis auff diese Stund. *Ter.*
ren. Eun. Etiam nunc hic stas Parmeno? *Stes*
 best du noch da?

*Etiam dum, pro Etiam tunc, sive ut bar-
 bari, Usque tunc.*

7. Etiam tum) pro (Etiam tunc) dici solet.
Ter. Hecy. Narratque, ut virgo ab se integra
 etiam tum fiet. *Sen* noch unverlegt bey im
 bis auff dieselbige Zeit / oder Stund. *Cic. 2.*
de Orat. Cum etiam tum in lecto Crassus esset.
id. ibid. Omnes etiam tum retineant illum *Pe-*
riclis succum. idem. 6. Verr. Cum isti etiam tum
 de Sibenio integra tota res esset.

Etiam si

Etiamsi absolute.

8. *Etiamsi*) vim haber augendi. *Cicer. Tusc.*
 omnia autem brevia tolerabilia esse debent,
etiamsi maxima sint. Alle kurze Ding seynd
 leydentlich / sie seyen so groß / als sie
 wollen.

Etiamsi, pro Etsi, cùm Tamen aut certè.
 Εἰ καὶ.

9. *Etiamsi*) pro (*Etsi*) usitatum est. *Cic. lib.*
14. ep. 10. *Etiamsi* non is esset, qui est; tamen
 ordinandus videretur, *id de op. gen.* O. *Etiamsi*
 est in genere tolerabili, certè non est in opti-
 mo. Ob schon: Wie wol. *id. de Amic.* Quæ
 tamen ipsa efflorescit ex amicitia: *etiamsi* tu
 eam minus secutus sis.

De Conjunctione ET SI Εἰ καὶ.

C A P. LVI.

Etsi cum (Tamen, At Attamen.)

1. **E**tsi) non solum Tamen adsciscit, sed in-
 terdum At, vel Attamen. *Cic. libro. 6. epist.*
19. Etsi abest maturitas ætatis; jam tamen per-
 sonare aures ejusmodi vocibus non est inutile.
id in Orat. Etsi magister ejus Isocrates, at non
 Thucydides. *id. 3. de Orat.* etsi nequaquam
 parem

parem illius ingenio ; at pro nostro tamen studio meritam gratiam, debitamque referamus,

Etsi (cum) Sed, Sed tamen, Veruntamen.

2. Etsi) jungitur interdum cum (Sed, Sed tamen, Veruntamen.) *Cic. li. 9. ep. 16.* Etsi posuisti joco versus Asianos; sed quæ est invidia? *id. lib. 15. epist. 17.* Etsi me quidem non offendunt; sed tamen cum discedunt, flagitant litteras. *id. lib. 13. epist. 43.* Inaves tuas litteras; etsi acerba pompa, veruntamen scire omnia non acerbum est.

Etsi) sine (Tamen.) καὶ τοι.

Cic. lib. 6. epist. Etsi idipsum nonnullis videatur secus *id. lib. 7. ep. 3.* Coram considerabimus quale sit : habet enim deliberationem. Etsi ex parte magna tibi assentior. *id. Att. lib. 9. ep. 9.* Do, do pœnas temeritatis meæ. Etsi quæ fuit illa temeritas ?

De Propositione E, vel EX.

C A P. LVII.

E, vel Ex, à qua, vel propter quam res est.

E vel (Ex) causam sæpè declarat efficiens. *Ter. And. Gravidæ Pamphilo est.*
ibidem

Ibid. Peperit è Pamphilo. *Cic. lib. 16. ep. 12.*
 Quando igitur tum ex me doluisti : nunc ut
 dupliciter tuum ex me gaudium præstabo.
 Weil du dan dazumal meinerwegen leidst
 und Schmerzen gehabt. *idem in Brut.* Ex te
 duplex nos afficit sollicitudo, quod & tu Rep.
 carcas, & illa te. *id. Ar. l. 1.* Nos hic te ad men-
 sem Januarium expectamus, ex quodam ru-
 more, an ex literis tuis ad alios missis? *idem*
s. Phil. Cumque è via languerem. Als ich von
 der Reißmatt war. *idem de Aru Resp.* Do-
 mus mea ædificatur, ex autoritate Senatus
 pecunia publica. Auß des Raths Be-
 fehl.

2. Huc referenda sunt etiam illa (Ex lege,
 ex decreto, ex testamento, ex formula. In
 kraft / oder vermög des Gesäß / des Dec-
 rets / des Testaments.

E, vel Ex, materia copulata.

3. Sæpè materiam designant. *Cic. 6. Ver.* E-
 rat etiam vas vinarium ex una gemma per-
 grandi trulla excavata. Ein Weingeschirz /
 auß einem gangen grossen Edlen Gestein.
id. pro Arch. Ennius in sepulchro Scipionum
 putatur esse constitutus è marmora. *id. 1. Ver.*
 Simulachrum ex ære, poculum ex auro.

E, & Ex parti juncta.

4. Interdum parti adhibetur. *Cic. 2. Tusc.*
 Laborat è renibus. *id. lib. 9. ep. 23.* Laborare ex
 pedibus. Item (Ex oculis, ex capite.

E, & Ex, ad multitudinem, aut numerum relata.

5. Non raro ad multitudinem, aut numerum refertur, *Cic. 2. Phi.* Tibi ex latronibus suis detulit principatum. Hat dir auß seinen Mördern den Vorzug geben / für den besten Hanen in seinen Mörderkorb gehalten. *idem 1. de Orat.* Homo ex numero disertorum postulabat, &c. *idem lib. 13. ep. 3.* Ex intimis unus.

6. item illa : Unus è plebe, Unus è multis, vel ex multis. Unus ex omnibus.

E, & Ex, modus.

7. Alias modum declarant. *Cic. 1. Offic.* Simples & aperti, qui nihil ex occulto, nihil ex insidiis agendum putant. Schlechte und auffrichte Leute die meynen / man sol nichts heimlicher / dückischer / oder hinderstelliger / oder listiger weiß handlen. *idem pro Cluen.* Multi boni viri ex occulto intervenissent. *id. 3. Verr.* voluistis ex improvviso, si quæ res nostræ essent, &c. decernere. Unversehens. *Liv. lib. 23.* Ex insperato, repente misistis nobis hunc Scipionem. unverhofft.

E, vel Ex pro secundum. κατὰ.

8. (E, & Ex aliquando ponitur pro secundum.) Ehrlich/gemäß. *Cic, 1. de Fin.* Hunc statum corporis maximè expetit, qui est è natura maximè. Ist nach der Natur: der Natur/ähnlich/gemäß. *idem 2. Philip.* Nihil nisi ex optimo more, & sanctissima disciplina. *id. 5. Tusc.* Ex præceptis Philosophiæ acta vita. Das Leben nach den Gebotten der Philosophie zugebracht / wie in der Philosophia fürgeschrieben und gebotten wird. Item illa (Ex constitutione, ex instituto.

Ex animo, ex sententia.

9. (Ex animo) simulationi opponitur. *Cic, in Pis.* Equidem dicam ex animo, quod sentio. *id. ad Q. Fr. lib. 1. epist. 1.* Te autem alienum hominem ament ex animo? Sollen sie dich von Herzen ernstlich lieben?

10. (Ex sententia) idem est, quod (ex voluntate) id est, ut volumus. *Plaut. Menech.* Bene obsonavi & ex mea sententia. Ich hab wol und nach meinem Gefallen eingekauft. *Ter. Heut.* Spero hanc rem eventuram nobis ex sententia. *Cic. Att.* Te ex sententia navigasse gaudeo. Daß du nach deinem Willen / wie du begehrest / geschiffet hast / erfreuet mich. *id. lib. 12. epist. 10.* Hæc ex sententia confecta sunt.

E, vel Ex loco iuncta.

11. Sæpiissimè (E) vel (Ex) loco serviunt. *Cic. 1. de Nat. Deor.* Epicureos tecum paucos & Græcia compararet. Sed exempla passim occurrunt.

E, vel Ex, tempori iuncta.

12. (Ex) sæpe ad tempus præteritum accommodatur. *Cic. 1. Phil.* Nec verò usquam discedebam ex eo die, quo ad Ædem Telluris convocati sumus. *id. 3. Verr.* Ex ea die ad hanc diem quæ fecisti, in iudicium voco. Was du von der Zeit an / biß daher gethan. Aliàs ad futurum. *Cic. libro eo.* Vereor, ne ex Calendis Januariis magni tumultus sint.

Ex intervallo.

13. (Ex intervallo) tum ad locum, tum ad tempus refertur. *Liv. lib. 8. bell. Pun.* Multa quæ ex intervallo non apparent, bellum apperit. Der Krieg bringt viel Ding an Tag / die hie zwischen verborgen seynd. *Cic. Att. lib. 4.* Ille Latinus Ἀτλῆξιός μὲν ex intervallo regustandus est. Bisweilen.

14. Huc referenda sunt illa. (Ex improvise, Ex tempore.) *Cic. 1. Verr.* Voluisti ex improvise, si quæ res, &c. decernere. *id.* Illud egregium Sestii, & ex tempore, Manus lava, inquit, & coena.

Ex pro post.

15. Aliquando usurpatur pro post. *Cic. pro Sext.* Si quis an ea mirabatur, &c. Ex hoc tempore miretur potius. *ἐκ τῶνδε*. Von jetzt fortan; Von der Zeit an., *id. in Brut.* Cotta ex Consulatu profectus est in Galliam. Ist nach dem Bürgermeister-Ampt in Frankreich gezogen.

Ex ad priorem statum.

16. Nonnunquam ad priorem statum, aut conditionem refertur. *Terent. And.* E servo libertus. Aus einem Knecht/ein Gefrepter. *Cic. partit.* Nihil tam miserabile, quàm ex beato miser. *id. 3. Ver.* Sed repente ex homine, tanquam aliquo Circeo poculo factus est Verres, *id. 2. Phil.* Cur ex oratore arator factus sit.

E, vel Ex ad Utilitatem κατὰ.

17. Interdum designat utilitatem. *Cic. 3. Phil.* Duobus aut tribus Senatusconsultis è Republ. factis. *κατὰ τὸ πᾶσι*. Dem gemeinen Regiment zu gut/zu nuß/zum besten. *id. ad Brut. epist. 2.* Facis ex tua dignitate, & è Rep. Du thust das deiner Würde / und dem gemeinen Regiment zu guten/ was du thust/ kompt deiner Ehren und der Gemein zum besten. *id. Att. lib. 5.* Statues, ut ex fide, fama, réque mea videbitur. *id. lib. 5. epist. 8.* Statues ex nostra dignitate. Uns zu Ehren / unserer Würdt zu guten.

De adverbio Extra. §. 6.

CAP. LVIII.

1. **E**Xtra contrarium haber (intra) Cic. 5. *Tusc.* Solane beata vita relinquitur extra ostium, liménque carceris? Außerhalb der Thür/und der Schwellen. *id. de Nat. Deor.* Sensibus & animo, ea quæ extra sunt, percipimus.

2. Illa translata. Cic. *pro Syl.* Se extra omnem culpam & causam posuit, extra conjurationem hunc esse dixisset. *id. 1. Off.* Ne extra modum sumptu & magnificentia prodeas. Daß du mit Unkosten und Pracht / nicht auß der Weiß schreitest/über das Ziel trettest: Nicht über die Schnür hastest. *id. lib. 2. epist.* 6. Sed me hercule extra jocum homo bellus est. Aber ohn Schertz/er ist ein lustiger Mensch. *id. pro Deo.* Extra ordinem bellum cum Mithridate, Tigranéque gessit. Auß sonderer Freyheit. *id. 1. Ver.* Extra hanc contentionem, certaménque nostrum familiariter tecum loquat.

Extra pro Præter.

3. Non rarò usurpatur pro (Præter.) Cic. 2. *de leg.* Extra collegium Sacerdotum ne quisquam sacra, quæ publicè essent constituta, posset. Außerhalb der Priesterschaft. *id. libr. 7. epist.*

epist. 3. Extra Ducem paucosque praterea, Außerhalb des Hauptmanns / den Hauptmann aufgenommen. *id. pro Do.* Civis est nemo in tanto populo, extra contaminatam illam P. Claudii manum, qui &c. Außerhalb des schändlichen Hauffs / den losen Dübelsbursch.

De adverbio Extrinfecus.

CAP. LIX.

1. **E**Xtrinfecus adverbium, contrarium habet, intrinfecus. *Cic. 2. de Nat. Deor.* Ducunt extrinfecus spiritum pulmones, & cor. Von außen hinein. *id. 1. de Div.* Animos hominum extrinfecus esse tractos, & haustos. *id. 2. Acad.* Irrumpunt extrinfecus in animos nostros per corpus imagines nobis dormientibus. *id. 1. de Div.* Cum Annibal columnam auream vellet auferre dubitavit, utrum ea solida esset, an extrinfecus inaurata. Allein aufwendig verguldet. *id. 4. Tusc.* Corporum adjumenta adhibentur extrinfecus, animorum salus inclusa in ipsa est.

De adverbio Facile.

CAP. LX.

1. **F**acile) ut vulgatam ejus significationem taceamus, interdum usurpatur pro, sine
con-

controversia. Obn Zweifel / obn Wider-
redt. *Cic. pro Rosc. Am.* Non solum sui muni-
cipii, sed etiam illius vicinitatis, facile primus.
id. 2. de Div. Eudemus Platonis auditor, in
Astrologia, judicio doctissimorum hominum
facile Princeps.

Facile cum superlativo.

2. Jungitur etiam cum superlativo. *Cic. pro
Rab. Posth.* Virum unum totius Græciæ facile
doctissimum Platonem. *id. Tusc.* Africani fra-
tris nepos vita omnium perditiorum ita simi-
lis, ut esset facile deterrimus.

De adverbio FERÈ & FERME.

CAP. LXI.

Ferè & Ferme pro Quasi. Schier/ gar nah.

1. **F**erè ac Fermè imminuunt nonnihil rem,
aut numerum. *Cic. 1. Offic.* Quemadmo-
dum dicatur honestum, satis ferè dixi. *Hab
ich schier gnug gesagt. id. in Brut.* Ut ei nihil
fermè quisquam possit addere. *Schier/ oder
gar nah nichts. id. lib. ep.* Omnes ferè familia-
res Cæsaris me colunt. *Sast alle haben mich
in Ehren.* Hora ferè nona.

2. Interdum (Ferè) videtur aliquid addere.
Cic. lib. 3. de Nat Deor. Hæc ferè habui dicere
de

de natura Deorum. So viel hab ich ohnge-
fähr/beyläufftig zu sagen gehabt. *id. lib. 12.
epist.* Hæc erant ferè quæ tibi nota esse vel-
lem. Significat enim pauca quædam præterea
fuisse.

Ferè, & ferme pro plerumque.

ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ.

3. Aliàs usurpatur pro (Plerumque.) *Cic.
pro leg. Man.* Hoc jam ferè sic fieri accepimus.
Mehrentheils/gemeinlich. id. lib. 1. epist. Nunc
etiam ab orationibus disjungo me ferè, referò-
que ad mansuetiores musas. *5. Tusc.* Sapientis
enim cogitatio non fermè ad investigandum
adhibet oculos advocatos.

De adverb. FORTE & FORTASSE.

ἰσως.

CAP. LXII.

1. **F**ortè & Fortasse, non tam origine, quàm
significatione, & usu differunt. Fortè enim
idem est quod casu. *Cic. 2. de Orat.* Fortè eve-
nit, ut Privernati essemus. *id. pro Planc.* Cùm
Puteolos fortè venissem. *Obn alles gefåhrt.*

2. Fortasse (idem de fortassis, & forsitan di-
cendum est) dubitationem continet. *Cic. lib.
3. epist.* Habes epistolam verbosiorē fortasse
quàm velles,

Si fortè, Nisi fortè, Ne fortè.

ἀγα.

2. Quoties antecedit Si, nisi, vel Ne (Fortè) dicitur non (Fortasse neque forsitan.) *Cic. 2. Ver. Si quis vestrum Jud. aut eorum , qui ad- sunt fortè miratur. id. pro Mil. Nisi fortè magis erit parricida, si quis consularem patrem, quam si quis humilem necaverit. id. 4. de Orat. Ne fortè hoc magnum, ac mirabile videatur.*

Admonitio.

3. Si fortasse, Si fortassis , Si forsitan. Item, Nisi fortasse , Nisi fortassis, Nisi forsitan. Ne fortasse, ne fortassis, ne forsitan, vitiosa censentur, nisi quando multa verba interponuntur.

Forsitan, Fortasse, anteoccupant.

4. Forsitan, & fortasse nonnunquam anteoccupationi serviunt. *Cic. de Orat. Forsitan quispian dixit, numne igitur, &c. id. pro Rosc. Am. Forsitan quærat, &c. id. 1. Ver. Fortasse dices ? quid ergo ? hæc in te sunt omnia ?*

Admonitio.

5. Quoties accedit interrogatio , non solet usur-

usurpari Fortè, aut Fortasse, aut Forsitan, sed
An, vel ne, An credi? Credis ne?

De adverbio *HACTENUS*.

CAP. LXIII.

1. **H**actenus (ex Hac & Tenus) factum
(usque ad hunc locum, seu terminum)
significat. *Virg. 6. Æn. Hac Trojana tenus fueris
fortuna secuta. Bissher.*

2. Plerumque usurpatur per translationem,
pro (Usque ad hunc locum Carminis vel Ora-
tionis) *Virg. 2. Geor.*

*Hactenus arborum cultus, & Jyde
ra cœli,
Nunc te Bacche canam.*

*Cic. de Am. Hactenus mihi videor de amicio
tia, quid sunt rem, potuisse dicere. So viel. id.
lib. 6. epist. 2. Sed Hactenus. Aber von den
Dingen gnug/ Hievon ist genug gesagt. So
viel ist genug. id. Att. lib. 11. Hactenus fuit,
quod à me scribi posset. So viel hat von mir
mögen geschrieben werden. So viel hab ich
können schreiben.*

Hactenus ut, Quoad, Quod.

3. Interdum adsciscit, Ut, Quoad, Quod.
Cic. 2. de Orat. Præcepta duntaxat hactenus

requirunt ut certis dicendi luminibus ornetur. Begehrens allein der Meynung : zu dem Ziel und End/der Ursach halben. Haftenus existimo nostram consolationem rectè adhibitam esse, quoad certior ab homine amicissimo fieres his de rebus. *lib. 4. epist. 3. id. lib. 1 de Nat. Deor.* Nunc autem haftenus admirabor eorum tarditatem, &c. quod ea forma ullam neget esse pulchriorem Plato.

Admonitio.

4. Cùm. Usque ad hoc tempus significatur, non solet Haftenus usurpari, sed adhuc, lege (Adhuc)

De adverbio HAUD.

CAP. LXIV.

Haudquaquam, Haud sanè.

1. **H**Aud idem est quod NON. Cic pro Cluent, Haud hæres est Cluentius.

2. Haud si adsciscat (Quaquam) aut (sanè) vehementius negat. Cic. 2. de Orat. Haudquaquam id est difficile Crasso. Isti gar nicht schwär / hat gar nichts zubedeuten. *id. 1. de Orat.* Quorum pater homo prudens, & gravis, haudquaquam eloquens, saluti Reipubl. fuit. *id. de Am.* Haudquaquam mediocre condimen-

mentum amicitiae. *id. de Am.* Rem haud sanè
difficilem admirari videmini. War gar nicht
vonnöhten. *id. 3. Tusc.* Haud erat sanè quod
quisquam ratione , ac doctrina requireret.
War gar nicht vonnöhten.

Haud scio an, pro Fortasse.

3. (Haud scio, an) usurpatur pro (Fortasse)
cum verecundè aliquid, quod dubium esse pos-
set, affirmare volumus. *Cic. 1. de Nat. Deor.* Vir
sapientissimus , atque haud scio, an omnium
præstantissimus. *id. lib. 9. epist. 15.* Est id quidem
magnum, atque haud scio, an maximum. *id. 1. Off.*
Capeſſentibus Rempubl. nihil minus,
quàm Philosophis, haud scio, an multò magis
etiam despicientia adhibenda sit rerum huma-
narum. *id. de Amic.* Atque haud scio , an ne
opus sit nihil unquam omnino deesse amicis.

Haud paulò, pro Multò.

4. Haud paulò idem est quod (Multò.) *Cic.*
lib. 7. epist. Ne tu haud paulò plus , quàm quis-
quam nostrum delectationis habuisti.

idem Attic. lib. 2. epist. 6. Civis

haud paulò melior ,

quàm isti

noſtri.



De Coniunctione HEUS.

CAP. LXV.

Heus tu, expostulantis.

1. **H**Eus tu) etsi propriè vocantis est, tamen interdum est expostulantis, aut reprehendentis, aut vehementius aliquid commouentis, aut declarantis. *Cic. ad Q. Fr. lib. 2. epist. 6.* Sed heus tu, cœlari videor à te. *Holla/hörstu lieber? Was soll das seyn / mich dünckt du verhaltest mirs 2c. id. lib. 16. epist. 17.* Sed heus tu, qui καὶ ὧν esse meorum scriptorum soles. *id. Att. lib. 1. epist. 12.* Sed heus tu. Vides ne consulatum illum nostrum, quem &c.

De adverbio HIC. ἔνταθθα.

CAP. LXVI.

Hic pro Cum ita res se habet.

1. **H**ic, etsi propriè adverbium est loci, tamen per translationem ad res alias accommodatur. Ac sæpe significat, (Cum ita res habeat. Cum res eo loci sit. *Cic. 4. Ver.* Hic vos dubitatis, Iudices, tantam istius audaciam tantam crudelitatem, tantam injuriam vindicare? *idem Philip. 3.* Hic mihi etiam Q. Fufius

vir

vir fortis, ac strenuus, amicus meus, pacis
commoda commemorat? *id. pro lege Man.*
Hic miramur tantum hunc hominem, tantum
excellere cæteris? Hie verwunderen wir
uns/das ist / weil / oder obschon die Sach
also beschaffen. Weils auff dem beruhet:
Weils die Gestalt oder Meynung hat / so
verwundert uns dannoch / als wolte er sa-
gen: Es solt uns billig nicht wunder neh-
men.

Hic, Hic jam, pro Nunc.

2. Nonnunquam ponitur pro (Nunc,) præ-
fertim cum (Jam) adsciscitur. *Cic. pro Sext.* Hic
ego quid prædicem, quibus rebus hic consu-
lem ad rem gerendam excitârit? *id. pro lege*
Man. Hic jam plura non dicam. Fuit enim il-
lud extremum. *id. pro Sext.* Hic jam de ipso ac-
cusatore quaero. Jetzt frag ich den Ankläger
selbst.

Hic, Hic tum, pro Tunc.

3. Interdum usurpatur pro Tunc: nimirum
cum ad tempus præteritum refertur. *Cic. 5.*
Verr. Hic illi flentes rogare, atque orare cœ-
perunt ut &c. Da haben sie mit weynenden
Augen angefangen zu bitten. *id. 2. Acad.*
Hic Carulus & si heri, inquit &c. *idem pro*
Cluen. Hic cum Fabritius non modo ad me
meos vicinos, & amicos non adduxit. *idem 3.*

Verr. Hic tum alius ex alia parte, Enimvero, inquit, &c.

Hic etiam, indignantis:

4. (Hic etiam) indignationem designat. *Cic.*
3. *Verr.* Hic etiam priorē actione Q. Hortensius pupillum Junium venisse prætēxtatum questus est. Da hat er sich in der vorigen Handlung noch darzu dürfen beklagen.

Hoc quo, pro Eo quo, seu Tanto quanto:

2. (Hoc quo) pro (Tanto quanto) usitatum est, cum duobus comparativis. *Cic. lib. 13. epist. 26. pro Plan.* Hoc audio libentius, quo sæpius. *Cic. lib. 20.* Certè hoc majus est testimonium amoris mei, quo maturius tibi, quàm cæteris nunciavi.

Hoc quod, Hoc quia, pro Eo quod, Eo quia.

2. Hoc quod, & hoc quia, pro Eo quod, Eo quia, eleganter usurpantur, cum intercedit comparativum. *Cic. Att. lib. 9.* Consilio vestro utar libenter, & hoc libentius, quod &c. *id. pro Flac.* Hoc vehementius lætor, quod ex ipso Messinio &c. *id. 1. de Orat.* Quod hoc etiam admirabilius videri debet, quia cæterarum artium studia &c.

De adverbio HINC. & τῆδε.

CAP. LXVII.

1. **H**inc propriè de loco dicitur, sed ad alias res transfertur. *Cic. 2. Agr.* Non autem, hinc Roma qui veneramus, jam non hospites, sed peregrini, & advenæ numerabamur. Von binnen auff Rom/von Rom auß *id. 1. Tusc.* Hinc à nobis in cœlum profecti reperiuntur. *id. 1. de Fin.* Via, quæ est hinc in Indiam. Der Weg von binnen in Indiam.

2. Hæc inquam propriè dicta, Illa translate. *Cic pro Flac.* Hinc omne odium hinc omnis offensio. *id.* Hinc sicæ, hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur, hinc expilationes, direptionesque sociorum.

Hinc, & illinc, pro hinc, & Inde.

3. Hinc, & illinc, pro Hinc inde eleganter dicitur. *Plaut, Mostel.* Hinc, & illinc exhibent mihi negotium. Sie machen mir allenthalben her/von allen Orthen her zu schaffen. *Cic. de Univ.* Id fit, cum speculorum levitas hinc illincque altitudinem assumpsit.

Admonitio.

Hinc, & hinc poëticum magis, quam oratorium est. *Virg. 1. Æn.*

Hinc atque hinc vasta rupes.

Hinc, inde, minimè usitata sunt apud bonos Latinitatis authores.

De adverbio HAC, ILLAC.

CAP. LXVIII.

Hac, Illac.

HAc, illac circumcurſa, inveniendum eſt tamē argumentum. *Heaut. 1. Ter.* Lauff hin und her / ſo muſtu dannoch Gelt auffbringen.

Huc, Illuc.

1. *Cic. Att. lib. 9.* Ne fortè aut abſim cum veniet, aut curſem huc illuc deterrima via. *id. 1. de Orat.* Erectum & celſum, huc atque illuc intueri. Illud per translationem. *Cic. 1. de Offic.* Pars quæ huc & illuc hominem rapit. Reiſſen ihn hin und wider / hin und her.

Huc, ut, Huccine, ut ?

2. Huc propriè (ad hunc locum) ſed interdum per metaphoram uſurpatur. *Cic. 2. Catil.* Rem huc deduxit, ut &c. Er hat die Sach ſo weit
weit

weit/oder dahin bracht. Interdum pro (Huc)
(huccine) dicimus, cum interrogamus per
indignationem. *Cic. 7. Ver.* Huccine omnia
reciderunt, ut civis Romanus in Provincia
populi Roman. &c. deligatus in foro cedere-
tur? Ist es dan darzu kommen / ist dahin
gerahen.

Hiccine, Hæccine, Hoccine.

1. Hiccine, hæccine, hoccine, admirationem
ferè continent, aut indignationem. *Cic 3. Tusc.*
Hiccine est Telamon ille, modo quem gloria
ad cœlum extulit? *id. pro Mil.* Hiccine vir
patriæ natus, usquam nisi in patria morietur?
Terent. And. Hoccine credibile est, aut memo-
rabile?

De Conjunctione Jam.

CAP. LXIX.

Jam, Et Jam verò, transitioni junctæ.

1. **J**Am & Jam verò sæpe transitioni serviunt.
Cic. pro leg. Man. Jam quantum consilio,
quantum dicendi gravitate, & copia valeat. *id.*
ibid. Jam verò ita faciles aditus ad eum priva-
torum, ita liberæ querimoniæ de aliorum in-
jurijs esse dicuntur.

*Jam à, Jam ab, præterito tempore
juncta.*

2. Jam tempori præterito junctum, sæpe præpositioni A, vel Ab, copulatur. *Cicer. lib. 1. epist.* Jam à prima adolescentia delectârunt. *id. pro Bal.* Jam à principio Romani nominis. *Gleich/oder/gar von Anfang her. id. lib. 2. epist.* Jam ab illo tempore, cum in Cumanum mihi obviam venisti. *Gleich von derselben Zeit an.*

Jam cum.

3. (Jam) quoties tempus declarat, Cum, libenter adsciscit. *Cæs. lib 6. de bel. Gall.* Jamque ab eo non longius bidui via aberat, cum duas venisse legiones missu Cæsaris cognoscunt.

Jam nunc, pro Jam ex hoc tempore.

4. (Jam Nunc) pro (Jam ex hoc tempore) seu pro eo quod barbari dicunt (Ex nunc) elegantissime dicitur. *Cic. 1. Ver.* Quæ cum cogito, jam nunc timeo. *Ich fürchte mir schon jetzt. id. Att. lib. epist. 5.* Jam nunc admodum me delectant. *id. 1. Ver.* Jam nunc mente & cogitatione perspicio, quæ tum studia hominum, qui concursus futuri sint.

Jam tum, pro Jam ex eo tempore.

5. Jam tum, est quod barbari dicunt (ex tunc.) *Cic. pro Cluen.* Qui omnes in judiciis publicis jam tum florente Republ. floruerunt. *id. pro Arch.* Ita se jam tum gessisse, pro cive iis temporibus, quæ tu criminaris. Schon von derselben Zeit her.

Jam tum, cum.

6. (Jam tum) sæpe assumit (Cum) *Cic. lib. 13. epist. 16.* Ejus libertum Apollonium jam tum equidem, cum ille viveret, & magni faciebam, & probabam. *id. lib. 1. epist. 9.* Lactate ea, quæ jam tum cum aderas, ostendere ejus animum intelligebam. Schon/oder eben zu der Zeit/als du zugegen warest.

Jamdiu præterito tempori junctum.

7. Jamdiu plerumque præterito tempori adjungitur. *Cic. lib. 2. epist. 13.* Nam jamdiu propter hyemis magnitudinem nihil novi ad nos afferebatur. *id. Att. lib. 1.* Conventus qui initio celebrabantur, jamdiu fieri desierunt. Schon vorlängst/vor einer guten Zeit.

Jamdiu presenti tempori copulatum.

8. Quoties actio adhuc durat (Jamdiu) præ-

senti tempori jungitur. *Cic. 7. Verr.* Per eos solos Deos, de quorum religione jamdiu dicimus. *id. lib. 15.* Ut te, quem jamdiu plurimi facio, tanto intervallo viderem. *id. 5. Verr.* Jamdiu flagitat. *Ein gute oder lange Zeit her. idem I. Acad.* Jamdiu hæc tractantur à Græcis.

Admonitio.

9. (Jamdiu) cum (Est , quod) conjungi non solet Itaque pro (Jamdiu est, quod studet: (Jamdiu venit.) *Er studiert schon lang Ist vorlangst kommen.*

Jamdudum, & Jampridem.

1. (Jamdudum) longius spatium designat quam (Dudum) & (Jampridem) quam (Pri- dem. (Similiter ut (Jamdiu) (Quamdiu.) Atque etiam hæc, item ut (Jamdiu) & ad præsens tempus, & ad præteritum accommodantur. *Cic. lib. 2. de Orat.* Quem jamdudum Cotta & Sulpitius expectant. *id. de Amic.* Ea, quam jamdudum tractabamus, stabilitas. *Schon ein gute Weil. id. pro Marc.* Quæ miretur, jampridem multa habet, nunc etiamque laudet, exspectat. *id. Att. lib.* Cupio equidem, & jampridem cupio Alexandriam visere. *id. Att. lib. 11.* Jampridem intellexisti voluntatem meam. *id. in Orat.* Nam in me quidem jampridem effectum est, quod futurum fuit.

Jam

Jam inde A, vel Ab, pro Inde usque.

II. (Jam inde à , vel ab) est (inde usque à , vel ab.) *Cic. 4. Philip.* Jam inde à consulatu meo testis. *id pro Bal.* O jura præclara , ac divinitus jam inde à principio Rom. nominis à majoribus nostris comparata. *idem Att. lib. 13. epist. 19.* Est enim illarum exercitatio elegans, & jam inde à Quæstura mea Siciliensi. Schon/oder biß von meinem Rendantmeister Ampt her/oder an. Seyd daß ich bin Rendantmeister gewesen.

Jam usque, Jam tandem.

12. (Jam usque) idem quod (Jam inde.) *Cic. de Div.* Vetus opinio est jam usque ab Heroicis ducta temporibus. Biß von der Helden Zeit an.

13. (Jam tandem) est (nunc tandem.) *Cic. lib. 14. epist. 23.* Redditæ mihi jam tandem sunt à Cæsare litteræ. Zuletzt/oder letztlich ist mir einmahl dem schreiben geantwortet.



De adverbio IDCIRCO.

CAP. LXX.

Idcirco quod, Idcirco quia.

1. I Dcirco, idem est quod (Ideo) sæpe jungitur cum (Quod) interdum cum (Quia) Accursum præcedit, tum subsequitur. *Cic. lib. 9. epist. 2.* Putaret me idcirco discedere, quod quidam homines oculis me ferre non possint. *id. Att. lib. 8.* Ego quod putabam dispersos nos, &c. Idcirco ad Dominum litteras misi. *1. de Jud.* Idcirco Jud. quia veram causam habebam.

Idcirco ut, Idcirco ne.

2. Alias cum (Ut) aut (Ne.) *Cic. lib. 6. epist. 1.* Qui me idcirco putant bene audire velle, ut ille malè audiat. *Sie meinen/ich such allein darum/ der Ursach // der Meinung mein Lob/daß er geachtet werd. id. lib. 13. epist. 7.* Quos idcirco non commemoro :: ne de meritis meorum necessariorum conquerens, homines quos nolo, videar offendere..

De adverbio IDEO.

CAP. LXXI.

Ideo quod, Ideo quia.

1. I Deo) eandem vim, quam (Idcirco) & eosdem usus habet. *Cic. 2. Agr. Neque verò*

nunc

nunc ideo disputabo, quod hunc statum Reipubl. non magnopere defendendum putem. *id. lib. 12. epist. 14.* At te ideo antea rarius scripsi, quod non habebam idoneum, cui darem. *id. 1. Off.* Ideo quia nihil invita decet Minerva, ut ajunt.

Ideo ut, Ideo ne.

2. *Cic. 3. Verr.* Ideo Claudius Pulcher retulit ut C. Verres posset auferre? *id. 3. Verr.* An ideo aliquid contra mulieres fecit, ne totum edictum ad Chelidonis arbitrium scriptum viderem?

De Pronomine IDEM.

CAP. LXXII.

Idem ac, Idem atque, Idem &, Idem ut.

1. **I**dem saepe cum AC, Atque, & ut, copulatur. *Cic. pro Syll.* Idemque valere debet ac si pater judicaret, *id. pro Do.* Unum & idem videtur esse, atque id quod de me ipso nominatim tulisti. *id. 1. Offic.* Ut eadem sit utilitas uniuscujusque, & universorum. *id. 1. Offic.* In eadem sunt injustitia, ut si in suam rem aliena convertant.

Admonitio.

2. (Idem cum) barbarum est. Ergo non dicēs (Idem cum illo. Idem tecum. Idem cum

Francisco.) sed (*Idem atque ille. Idem ac tu.*
Idem & Franciscus.)

Idem qui, quæ, quod.

3. *Idem* persæpe assumit *Qui, Quæ, Quod.*
Cic. 3. Verr. *Idem est, qui fuit semper Vertes.*
id. lib. 6 epist. 14. Non offendes eundem bono-
rum sensum, quem reliquisti. *id. 2. ibid.* Eadem
causa opes meas fregit, quæ tuam salutem in
discrimen adduxit. *id. 2. de Div.* Quid enim est
fors? *idem* prope modum, quod micare. *id. lib.*
1. epist. 14. Apud bonos *idem* sumus, quos relin-
quisti.

De adverbio IDENTIDEM.

CAP. LXXIII.

1. **I**dentidem est (sæpius per intervalla) aut
frequentius. *Cic. 2. de Nat. Deor.* In motu
identidem reciprocando. *id. pro Do.* Identidem
se revocans. *id. Att. lib. 3.* Revolvor identidem
in Tusculanum. Ich kan etlichemahl / oder
bisweilen / wider ein. *idem de Fin.* Identidem
dicitis.

De adverbio ILLICO *id. Statim.*

CAP. LXXIV.

1. **I**llico dictum quasi (In loco) id est, In eo
Idem loco, usurpatur pro (Statim) *Cic. Att.*
lib.

lib. 2. Illico puer abs te cum epistolis. *idem*
pro Mur. Simul atque increbuit suspicio tu-
 multus, artes illico nostræ conticescunt. *idem*
pro Quinct. Illicone ad Prætorem ire convenit.

De Præpositione IN.

C A P. LXXV.

In, ad tempus relatum.

I. *P* Ræpositio IN, præter vulgatos usus al-
 lios quosdam magis reconditos habet.
Cic. 3. Off. simul ad cœnam invitavit in poste-
 rum diem. *Auff den nechstfolgenden Tag.*
idem Phil. Ut in hodiernum diem vestitus
 mutetur. *Auff heutigen Tag. id. 2. Agr.*
 Actio constituta in mensem Januarium *idem*
pro Sest. habebit Senatus in hunc annum quem
 sequatur. *id. 4. Ver.* Syracusis lex est de religi-
 one, quæ in annos singulos Jovis sacerdotem
 sortito capi jubeat. *Erwehlen alle Jahr*
durch das Loß ein Priester. id. pro Dom.
 Solis defectiones, itemque lunæ prædicuntur
 in multos annos. Ita (in paucos dies) in mul-
 tos menses, &c. *Auff wenig Tag / auff viel*
Monat.

In dies, In singulos dies.

2. In dies, & in singulos dies significatio-
 nem eandem habent, hoc differunt, quod al-

terum imminutum est, alterum plenum. *Cic. Top.* In dies vitium crescit. Das Vaster nimbt täglich / oder von Tag zu Tag zu. *Cic. 3. Catil.* Crescit in singulos dies hostium numerus. *idem lib. 6. epist. 11.* Illa in dies singulos magis magisque opinio confirmatur.

In diem vivere.

3. *Cicero 2. Off.* Si barbarum est in diem vivere. So es aber barbarisch ist / von einem Tag zum anderen leben: Sich von ein Tag zum andern nehren. *idem 2. Philip.* Jam minime miror te cum perditissimis latronibus non solum de die, sed etiam in diem vivere.

In posterum, In perpetuum.

4. *Cicer 2. Agr.* Videte, ne Censoribus in posterum potestatem regiam permittatis. Sehet zu / daß ihr nicht den Zuchtmeistern fünffrige / oder mit der Zeit / Königlichen Gewalt einraumbt. *idem 2. de Div.* Defectiones solis & lunæ cognitæ prædictæque in omne posterum tempus. *idem 3. Ver.* Idcirco tibi amicum in perpetuum fore putasti.

In, distributioni serviens.

5. In sæpè distributioni servit. *Liv. lib. 31.* Quod præcium in capita statuisent. Wie hoch oder theur sie ein jede Person geschätzt oder

über angelegt haben. *id. l. 11. Singulis in militum tunicis imperatis. Cic. 4. Ver. Describebat Censores binos in singulas Civitates. Auß jeder Stadt zweyen. idem pro Bal. Ut in singulas Colonias cives Romanos facere posset.*

6. Huc revocanda sunt illa, quæ ad precium pertinent. *Cic. 5. Ver. pro frumento in modios singulos, duodenos sestertios exegisse. idem pro Funt. Titurius quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegit. Er hat vier Julier (das ist / 8. Baken Zoll auff einen jeden Eymmer oder Lâgel Wein geschlagen. id. A. Q. Frat. libro. 3. Is ternis numis in pedem transegitte dicebat.*

In modum.

7. In modum) elegantes ac varios usus habet. *Plau. Plin. Exornetur in peregrinum modum. Auff frembde Weiß oder Art. Cicer. 2. Ver. Servilem in modum cruciari. Knechtischer Weiß geveinigt werden / wie man die Knecht pflegt. id. de. Prov. Cons. Miserandum in modum necari. Jammerlich / erbärmlich umgebracht werden. id. 7. Ver. Hostilem in modum cruciari, necarique. Liv. lib. 1. Vaticinantis in modum cecinit. Er hat gesungen / wie die Wahrsager pflegen. Cic. Att. lib. 2. Miserandum in modum iratus est. id. lib. ep. 9. Mirandum in modum gaudeo Item (Mirum in modum, Mirabilem in modum. Wunderbarlich / auff ein wunderbarliche oder seltsame Weiß.*

In hanc, In eam, In eandem sententiam.

8. *Cic. de Div.* Hoc idem significat Græcus ille scriptus in hanc sententiam versus. *idem Att. lib. 2.* Hæc & in eam sententiam cum multa dixisset. Als er diß alles / und viel andere Ding mehr auff diesen Schlag / oder auff die Meynung / gesagt het.

In speciem.

9. *In speciem*) *Cic. 7. Ver.* Præclara classis in speciem, sed inops & infirma &c. Nach äußerliche Gestalt / im Schein anzusehen. *Liv. li. 30.* Ducentos : paucos in speciem captivos. *idem lib. 4.* Nec precibus Tribunorum, quæ in speciem modo jactentur, sed auxilio confidere reum. *idem libr. 38.* Tenui vulnere in speciem. *id. li. 3.* Dilataque in speciem actione, re ipsa sublata.

In manus sumere.

10. *Cic. Ver. 6.* Iste unumquodque vas in manus sumere. *idem pro Planc.* Procul apparet, non excutitur, non in manus sumitur.

In manu tenere.

11. *Cic. pro Cluen.* Cum Licinius pixidem tene-

teneret in manu. *idem* 1. *Tusc.* Cum pæne in manu mortiferum illud poculum teneret.

In manibus esse.

12. In manibus esse) per translationem multa significat. *Cic. Att. lib. 6.* Res est in manibus, id est, Jam agitur, *Liv. li. 4.* Cum tantum belli in manibus esset. Als ein so grosser Krieg vorhanden / oder im Werck war. *Cic. Att. lib. 4.* De libris Oratoriis factum est à me diligenter, diu multumque in manibus fuerunt, id est, expoliti sunt *idem de Am.* Sed & audivistis, & est in manibus oratio. id est, Vulgo habetur. Die ist schon in Händen: Ist schon under die Leut kommen. *idem 2. Verr.* Libelli nominum vestrorum in manibus erant omnium. Waren schon jederman bekant / giengen schon allenthalben herum. *Liv. lib. 35.* victoria est in manibus. Der Sieg ist in der Hand / man ist des Siegs gewiß.

In manibus habere.

13. *Cic. 2. Verr.* Quam nunc spem habeat in manibus. War ungezweifelter Hoffnung / er sey / wie gewiß er die Hoffnung in seiner Hand hab. *idem Att. libr. 4.* Ex iis libris quos in manibus habeo *idem Att. libr. 3.* Omisi ea, quæ in manibus habebam: quod jufferas, edolavi, *idem 5. Tusc.* Philosophi quamcunque

rem habent in manibus, in eam quæ conveniunt, congerunt omnia.

In orbem, pro Per vices.

14. Liv. libr. 5. Senæ horæ in orbem operi attributæ sunt. Ein jeder nach der Ordnung hat sechs Stund sollen arbeiten. *idem lib. 1.* Decem imperitabant, unus cum insignibus imperii & lictoribus erat: quinque diebus fiebat imperium, ac per omnes in orbem ibat. Das Regiment geht nach der Ordnung umb.

De adverbis INDE, & INDIDEM.

C A P. LXXVI.

Indè, pro Deinde.

1. SÆpè (Indè) ponitur, pro (Deinde) Liv. lib. 1. Agrippa inde Tiberini filius. Cic. in Brut. Deinceps indè multi. Ihr er viel/einer nach dem andern. *idem pro Mur.* Quid tum indè.

Inde ad tempus relatum.

2. Nec ad locum solum, sed etiam ad tempus refertur. Cic. De pro. Cons. Jam inde à prim.

principio hujus imperii. Von anfang des
Regiments her: *idem*. 2. de Nat. Deo. Jam in-
de ab ortu, *idem* pro Arch. quoad longissime
potest mens mea respicere spatium præteriti
temporis, &c. inde usque repetens.

Inde, unde.

3. Inde unde) & ad locum, & ad alia per
translationem accommodatur. Cic. l. 13. ep. 39.
Nec inde venit, unde mallet. *idem* 1. de Inu.
Si inde incipimus narrare, unde necesse erit. *id.*
ibid. Si unde necesse erit, inde initium sume-
tur.

Indidem, ex eodem loco.

4. Indidem, est, ex eodem loco. Cicero. pro
Rosc. Am. Quos homines indidem Ameria,
an hosce ex urbe sicarios? Eben von selbiger
Art Ameria her: Eben daher. *idem* 1. de
Div. Indidemque eadem quæ oriuntur de in-
regro, atque eodem occidunt.

Unde, Indidem.

5. Cicero. 3 de Orat. Unde simile duci potest,
indidem verbum translatum lumen
afferret orationi.

De Adverbio *INIBI*.

CAPUT LXXVII.

1. **I**nibi, ex (In & Ibi) factum est, in eodem loco. *Cicero. 2. Agr. Luxuries Annibalem Capuæ corrupit, superbia nata inibi esse ex Campanorum fastidio videtur.*

De Adverbio *INFRA*.

CAP. LXXVIII.

1. **I**nfra) contrarium habet (Supra) *Cic. libro sexto de Republica. Supra lunam sunt omnia æterna, infra autem nihil est, nisi mortale. idem. Attic. libro 9. epistol. 6. Et quidem supra me Atticus, infra me Verrius familiares tui. id. 6. Ver. Ipse ad mare infra oppidum expectabat. idem in Orat. Non his solum locus est, sed horum vel secundis, vel etiam infra secundos. idem pro Quinct. Non modo ex numero vivorum exturbatur, sed si fieri potest, etiam infra mortuos amandatur.*

Infra se judicare, ducere, arbitrari.

2. Illa translata. *Cic. 3. Tusc. Ut omnia quæ homini accidunt, infra se esse judicet. idem 3. de Fin. Infra se humana omnia ducens. idem 2. Tusc.*

2. *Tusc.* Humanas res despiciere, atque infra se positas arbitrari.

Infra pro Post.

3 Interdum pro Post usurpatur. *Cic. in Brut.* Homerus non infra superiorem Lycurgum fuit.

*De Adverbio, INTERIM, &
INTEREA.*

C A P. LXXIX.

1. **I**nterim & interea) vim habent eandem, sed (interim) ferè absolutè ponitur. *Cic. pro Lig.* interim Varus Uticam venit, *idem 2. de Orat.* Hoc interim spatio conclave illud concidit.

Raro (Dum) adsciscit. *Cæs. libro quinto, de bel. Gal.* interim dum de conventionibus inter se agunt. *Under dessen / die zwischen / weil sie.*

Interea dum, Interea quoad.

2. Interea] sæpè quidem absolutè ponitur: frequentius tamen quàm (interim) assumit (Dum) *Cic. 2. Phil.* Interea dum tu habes, qui dies ille Collegæ tui? *id. 2. de Orat.* Interea tamen dum hæc, quæ dispersa sunt, coguntur?
Cæs.

Cæs. lib. 3. de bel. Civ. Interea manebant indolentia, dum ab illo rediri posset.

3. Interdum. (Dum) antecedit. *Cic. pro Quin.* Hæc dum Romæ geruntur. Quintius interea.

4. Nonnunquam pro) Dum (reponitur)
Quoad. Cæs. l. 1. de bel. Civ. Interea quoad fides esset data ; Cæsarem facturum, quæ polliceretur.

De Prepositione INTRA.

C A P. LXXX.

1. **I**Ntra (contrarium habet (Extra) ac sæpe statum in loco declarat. *Cic. de Univ.* Intra cœlum geniti Dii. *id. Att. lib. 3. ep. 14.* Quod facile fuisset : nisi intra parietes meos de mea pernicie consilia inirentur. *idem ad Brut. lib. 1. epist.* Cum tantum insideat intra urbem mali.

2. Alias motum ad locum. *Cic. Att. libr. 3. epist. 36.* Qui regionibus exclusi, intra præsidia, atque intra arma aliena venissent. *id. 2. de Or.* Artis est, nosse regiones, intra quas venire debeas, ut peruestiges, quod quæras.

Admonitio.

3. Quoties Intus, vel Intro significandum est, si casus accedat, Intra, dici oportet, quia (Intus) & (Intrò) cum adverbia sint, casum non admittunt.

Intra, pro Citra.

4. Sæpe Intra usurpatur pro Citra: *Cicero pro Sext.* Antiochus intra montem Taurum regnare jussus est. Hie seits / hie werts des Bergs. *idem 1. Verr.* Locus jam intra Oceanum nullus est, quo &c. *idem pro Leg. Man.* Nullam intra Oceani ostium prædonum navim esse audiatis. Hie seits oder werts des Meers.

5. Illa per translationem dicta. *Cicero libr. 9. epist. 26.* Epulamur non modo, non contra legem, sed etiam intra legem id est, Intra fines legis. *idem lib. 4. epist. 13.* Modicè hoc faciam, aut etiam intra modum. Ich wil ehe weniger als mehr thun.

6. Interdum ad tempus accommodatur. *Cic. 2. Verr.* Quæ intra decem annos, posteaquam judicia ad Senatum translata in rebus judicandis, nefariè flagitioseque facta sunt.

De Pronomine IPSE.

C A P. LXXXI.

Me ipse, & Mihi ipse, pro Meipsum, Mihi ipsi, &c.

1. **I** Pse) quamvis antecedit (Me) aut (Mihi) Te (aut) Tibi (Se) aut (Sibi) eleganter in recto efferri solet. *Cic. libro. 4. epist.* Frangerem jam ipse me. *idem libr. 4. epist. 8.* Non ita abundo ingenio, ut te consolet, cum ipse
me

me non possim. *idem lib. 6. ep. 10.* Agam per me ipse & moliar. *idem ibid.* Quanti me à te fieri intellexerim, sum mihi ipse testis, *Terent. Adel. Prol.* Judicio de se ipse erit. *Cic. pro Syl.* Nihil audacter per se ipsi sine P. Sylla facere potuerunt, id est, (per se ipsos.)

Ipse pro Omnino.

2. Ipse (interdum usurpatur pro (Omnino) *Cic. Att. li. 3.* Triginta dies erant ipsi, cum dabam has literas, per quos nullas à vobis acceperam. *Eg waren eben/ oder gerad 30. Tag. idem in Brut.* Mortuus est annis octoginta tribus ipsis ante me Consulem. *Er ist gerad 80. Jahr gestorben / ehe ich Burgermeister gewesen bin.*

De Pronomine Is.

C A P. LXXXII.

Is, pro Hic, vel Ille.

1. **I**S) sæpe usurpatur pro (Hic) vel (Ille. *Cir. 5^o Verr.* Polemarchus est Murgentinus, vir bonus, atque honestus, Is cum &c. *idem 1. de Nat. Deo.* Ejus auditor Strato, is qui Phisicus appellatur. *id. 3. de Or.* Quorum princeps Socrates fuit, is, qui &c.

Is, post pronomen Qui.

2. Sæpe, Is, post pronomen (Qui) collocatur.

cur. Cic. 2. Phil. Nihil turpius, quam quod, qui Magister equitum fuisse tibi videre, is per municipia. &c.

Is qui, pro Talis qualis.

3. Is qui) pro (Talis qualis) eleganter ponitur. *Cic. Att. libr.* Itaque ego is in illum sum, quem tu me esse vis *ibid. libr. 3. epistola.* Quod si essem ea perfidia, qua sunt ii, qui in nos hæc conferunt. *id. lib. 15. epist. 19.* Si ii nos sumus, qui esse debemus.

Is ut, Is qui, pro Talis ut.

4. Is ut, Is qui] pro (Talis ut) sæpissimè usurpatur. *Cicer. ad Brut. epist. 9.* Nec tamen is sum, ut mea me maximè delectent. *Zch bin nicht der : Zch bin nit also beschaffen / daß mir nichts besser als das mein gefalle.* *id. l. 1. ep.* is enim tu vir es, & eum me esse cupio, ut &c. *id. lib. 6. ep. 1.* Ea perturbatio est omnium temporum, ut suæ quæque fortunæ maximè pœniteat. *id. lib. 1. epist. 6. & 8. & libr. 10. ep. 8.* Is ego sum, cui vel maximè cedant omnes. *Zch bin eben der / dem alle andere furnemlich weichen / nachgeben.*

Is quasi, pro Is ut Si.

5. *Cicer. Attic. libro. 1. epistol. 8.* Proinde eo animo te velim esse : quasi mei negotii causa

in ista loca missus esses. *idem. ibid.* Me autem cum & offendes erga te, & audies: quasi mihi, si qua parata erunt, non modo te praesente, sed per te parata sint,

Id ætatis, pro Ea ætate.

6. Id ætatis) eleganter usurpatur pro (Ea ætate) & accommodatur tum ad senes, tum ad pueros, vel adolescentulos. *Cic. Att. lib. 4. epist.* Si hominem id ætatis in jam longo sermone retinisset. *idem 1. de Orat.* Quoniam id nobis, Antoni, hominibus id ætatis, oneris imponitur. *id. pro Cluen.* Se in balneis cum id ætatis filio fuisse. *idem pro Rosc. Am.* Duo filii id ætatis.

7. Adsciscit interdum (Ut) *id. lib. 6. epist. 21.* Id ætatis jam sumus, ut omnia, &c. fortiter ferre debeamus. Wir seynd nun mehr in dem Alter/ daß wir alle Ding dapffer und unverzagt sollen außstehen / wir seynd nun mehr zu diesen Jahren kommen / wir haben das Alter / die Jahr erreicht.

Id temporis, pro Id tempus, vel Eo tempore.

8. *Cic. 2. de Orat.* Sed nunc quidem, quoniam id temporis est surgendum censeo. Weil nun mehr die zeit fürüber: Weil es nun mehr so spat ist / dunckt mich man soll außstehen. *id. pro Mil.* Deinde profectus est id temporis,

um jam Clodius (si quidem eo die Romam venturus erat) redire potuisset. *idem* 5. *de Fin.* Maximè quod is locus ab omni turba id temporis vacuus esset. *idem Att. lib. 13. epist.* Venit enim ad me , & quidem id temporis , ut retinendus esset. Er ist zu mir kommen / und zwar eben umb die Zeit. / daß ich ihn hab müssen bey mir behalten.

De Pronomine ISTE.

C A P. LXXXIII.

1.] Ste, propriè ad secundam personam pertinet, ut, Hic, ad primam. Itaque (iste) dicitur, qui ad te spectat, ut (hic) qui ad me *Cic. 2. Phil.* Tu istis faucibus, istis lateribus, ista gladiatoria totius corporis firmitate tantum vini, &c. *idem li. 2. ep.* Ut mihi verba deessent, nec solum ista vestra Oratoria.

IPSE, Contemnentis.

2. Ponitur autem sæpè hoc pronomen in rebus, quas contemnimus, tanquam alienis à nobis. *Cic. pro Do.* Lex, quam iste tulerat. *id. de Sen.* Ita ex ista vita discedo, tanquam ex hospitio. *idem lib. 1. de Nat. Deo.* Pecudum greges diliguntur isto modo.

Istiusmodi pro Tale.

Istiusmodi] quoque contemptum fe-
F 2 re

re continet. *Cic. 3. Verr.* Perfacile verò apud istiusmodi Prætorem, qui &c. *idem 2. Ver.* Ma-
litiosè necesse erit istiusmodi rationi aliquo
consilio obistere, *idem 1. de Or.* Adduxissem
huc Græculum aliquem, qui nos istiusmodi
disputationibus oblectaret.

Isthæc, Istuc, pro Ista, & Istud.

4. *Isthæc* pro (*ista*) & (*istuc*) pro (*istud*)
Tulliana sunt *Cic. Att.* Si ille circum *isthæc*
loca commorabitur. *idem Att. libr. 12.* Primum
tibi persuade, me *isthuc* non curare. 1. *Acad.*
Istuc quidem considerabo. *idem Quinct.*
Quo die vadimonium *istuc* factum esse dicis
idem lib. 2. de Nat. Deor. Præcipitare *istuc* qui-
dem est, non descendere.

De Conjunctione ITA.

C A P. LXXXIV.

Ita, pro Adeo, aut Valde.

1. **I**Ta sæpè usurpatur pro (*Adeo.*) *Cic. pro*
Deiot. Dii te perdant fugitive, ita non
modo nequam & improbus, sed & fatuus, &
amenses. **GOTT** straffe dich / du Land-
läuffer / du bist nicht allein ein Schalk
und Lodersbub / sondern auch ein Dölvöl
und unbesinnlicher Mensch. *idem in Orat.*

Karus

Rarus inceslus, nec ita longus. *idem* 6. *Verr.* Simulacra, sed non ita antiqua. Nicht so gar alt. *idem* 1. *Phil.* Nec ita multum proventus, rejectus Austro sum in eum ipsum locum, unde conscenderam. *idem* in *Brut.* Non ita multi sunt. *idem* 4. *Ver.* Tardius non ita multum tecum fuit. Ist nicht so gar lang bey dir gewesen. *idem* 1. *de Nat. Deor.* Quorum quanta mens sit, difficile est æstimare: ita multa meminerunt. *idem* in *Brut.* Fimbria non ita se diu jactare potuit. *idem* in *Orat.* Non ita lato interjecto mari. *idem* 2. *Acad.* Hoc tibi non ita decorum est. Daß steht dir nicht wol an.

Ita, pro itaque, sive Atque ita.

2. Alias pro (Itaque) *Cic.* 5. *Tusc.* Ita nobilissima Civitas Græciæ, & olim potentissima, sepulchrum civis sui ignorasset, nisi, &c. Und hat also ihres Burgers Grab gewußt. *idem* pro *Quinct.* Ita fit, ut ego, qui tela depellere, & vulneribus mederi debeam, tum id facere cogar.

Ita, jurantis.

3. Interdum in jurejurando usurpatur. *Ter. Eun.* Ita me Dij ament, honestus est. Furwar/ gewißlich / helff mir Gott / er ist schön. *Cic. Att. lib. 5.* Ita vivam, ut maximos sumptus facio. So wahr ich lebe / ich verthue vil. *idem* 1. *Ver.* Ita mihi Deos omnes propitios,

pitios esse velim, ut, &c. Also helff mir
Gott.

*Ita ut, Ita ut si, pro Adeo ut, Adeo
ut si.*

4. Cice. Attic. lib. 1. ep. 42. Ita sum afflictus, ut
nemo unquam, idem li. 13. epist. 21. mihi mole-
stissimis temporibus ita benevole, fideliter
que praesto fuit, ut si esset à me manumissus.

Ita quasi, vel tanquam.

5. Cicer. lib. 7. epist. 4. Ita mecum locutus est,
quasi non dubium bellum habeamus, Er hat
also mit mir gered / als hätten wir unge-
zweifelt ein Krieg. idem pro Quinct. Quasi
domi nummos haberet, ita constituit Scapu-
lis se daturum. idem 6. Verr. Neque enim ita
se gessit in rebus, tanquam rationem aliquan-
do esset redditurus.

Ita quemadmodum, vel quomodo.

6. Cic. de Vat. Ita certe evenit, quemadmo-
dum sit futurum. idem Att. lib. 13. ep. 20. Qua-
re facies, ut ita sit in libr. quemadmodum fuit.
id. 2. Agr. Neque me tantummodo Consulem,
sed ita fecistis, quomodo pauci nobiles in hac
Civitate Consules facti sunt.

Ita si, pro hac conditione, si.

7. *Cicer. de Sen.* Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si jus suum retinet. Daß Alter ist als dann / oder der gestalt ehrenwürdig / wan es sich selbst schützt und bey seinem Recht bleibt. *id. 1. Offic.* Nam hoc ipsum ita justum est, si est voluntarium. *idem lib. 15. ep. 20.* crebris literis nos appellato, atque ita, si idem fiet à vobis. *id. Att. 16.* Sed ita si redeam. Aber der gestalt / mit dem Beding / wan ich wider kom. *id. lib. 13. ep.* Ita, etiam si ædificaturus esses. Der gestalt : wan du schon bauen würdest.

Ita, ne, ut ne, ut non, Daß nit.

8. *Terent. Heaut.* Ita tu isthæc misceto, ne me admisceas. *Cic. libr. 16. epist. 9.* Sed ita velim, ut ne quid properes. *id. libr. 7. epistola 26.* Cum quidem biduum ita jejunos essem, ut ne aquam quidem gustarem. *idem 2. Officiorum.* Nec ita claudenda est res familiaris, ut eam benignitas aperire non possit. Das Gut soll nicht also / oder der massen eingeschlossen werden / daß es kein freygebigkeit mehr könte auffthun.

Ita ne, Ita ne verò.

9. Ita ne (Ita ne verò) urgentis sunt, aut etiam stomachantis. *Cicer. 2. de Div.* Itane censes?

idem ibid. Itane si quis ex sua re. &c. *idem 2. de Nat. Deo.* Itane vero? ego injustus, qui & Consul rogavi, & Augur, & auspicato? *id. 7. Verr.* Itane verò, tu tua pericula communi periculo defendes? Also? wilt du aber also dein eigne Gefahr mit der gemeinen Gefahr schützen/ und versächten?

De Adverbio ITEM & ITIDEM.

C A P. LXXXV.

1. **I**tem) est (Similiter) *Ci. 3. Ver.* Litteræ istæ mittuntur à patre vehementes, ab amicis item. Dergleichen auch von den Freunden. *id. 2. de Div.* Solis defectione, item lunæ prædicuntur. *id. in Brut.* Romulus Augur cum fratre item Augure. *id de Amic.* Itaque ex me quærunt, credo item ex hoc Scævola. Sie fragen mich: Wie auch den Scævola.

Item ut, Item uti, Item atque.

2. Item) sæpè cum (Ut, Uti, Atque) conjungitur. *Cic. in Orat.* Ita fit, ut non item in oratione, ut in versu numerus extet. *id 6. Ver.* Fecisti item uti prædones solent, qui &c. Du hast eben gethan wie die Räuber pflegen.

Item quam, Item quemadmodum.

3. Rarò cum (Quam) & (Quemadmodum) jungitur. *Cic. lib. 14 epist. 12.* Id erat quondam quasi necesse, nunc quoquo modo se res habet, non est item, quam dudum. *Es ist nicht wie vor der Zeit. idem Verr. 4.* Causa componitur; ut item Palestritæ ridentes peterent ab Epicrate hæreditatem, quemadmodum Palestritæ Syracusani ab Heraclio petissent. *Sie sollten eben wie: Gleich wie.*

Ut, item; Sicut, item, Pro ita.

4. Interdum (Item) postponitur. *Cic. 1. Acad.* Ut enim in sensibus, item faciunt de reliquis. *idem 1. de Or.* Sicut in foro bonos Oratores, item in theatro actores malos perpeti. *Gleich wie: Eben also.*

Non Item.

5. Item (cum negatione sæpè in extremam conjicitur clausulam: ut res quæ conferunt, diversas esse appareat. *Cicer. in Orat.* Nam omnium magnarum artium, sicut arborum altitudines delectant, radicesque stirpesque non item. *idem 4. Tusc.* Sic illi in morbum & incidunt tardius, & recreantur ocyus: hebetes non item. *idem Attic. libro primo.* Spectaculum tibi uni jucundum, cæteris non item,

Ist dir lustig / den andern aber nit also.

Itidem.

6. *Itidem*, est (Similiter) idest (Eodem modo) *Cic. Part.* Temperantia in rebus incommodis est *itidem* duplex. Ist ebenmäßig zweyerley. *idem* 3. *de Nat. Deo.* Vincit *itidem* à filio Saturnus *idem* 2. *de Div.* Ea quæ movent sensus, *itidem* movent sensus omnium, Eben auff ein Weiß / eben einer Gestalt.

Itidem & Itidem ut.

7. Adsciscit autem interdum conjunctionem. Et, alias *ut*, *Cic. 2. de Leg.* Quia nunc *itidem* ab eodem, & à cæteris Diis immortalibus sunt ducenda primordia, *Ter. Hecyr.* *Itidem* mulieres sunt ferme, ut pueri, levi sententia.

De Adverbio. ITERUM.

C A P. LXXXVI.

Iterum, pro Secundo.

1. Iterum pro (Secundo) eleganter ponitur: *Cic. Att. lib. 4.* Flaminius Consul iterum. *idem* pro *Sest. L.* Saturnius iterum Tribunus. *idem* in *Brut.* Livianæ fabulæ vix dignæ, quæ iterum legantur.

Semel

*Semel item; Semel atque iterum; Semel
aut iterum.*

2. Alias adsciscit (iterum) *Cic. 5. Ver.* duobus pretiis unum & idem frumentum vendidisti, semel civitatibus, iterum populo Rom. *idem pro Dom.* Audierat ex illo se à me bis salutem accepisse, semel separatim, iterum cum universis. *idem pro Cluent.* Ut re semel atque iterum præjudicata condemnatus in judicium venerit. Daß er einmahl oder zwey durch vorgehende Urtheil in gleichen Sachen / schon verdambt / für Gericht kommen sey. *id. in Brut.* Antistius & Piso sæpe dicebant minus, sæpe Pomponius, raro Carbo, semel, aut iterum Pihlippus.

*Iterum ac tertium; Iterum ac
tertio.*

3. Assumit autem vel (Tertium, vel Tertio. *Cic. l. 1. de inu.* Primum quidem decipi incommodum est, iterum stultum, tertium turpe. *Cic. 2. de Div.* Nemo est, quin sæpe jactans, Vereum aliquando jaciat, nonnunquam etiam iterum ac tertium.

4. Nonnunquam etiam (iterum ac tertio) *id. pro Deiot.* ille iterum, ille tertio auctionibus factis pecuniam dedit. *id. pro Rosc. Am.* Iterum, ac tertio nominavi. Zwey oder drey mahl / zum zweyten oder dritten mahl.

Iterum ac sæpius.

5. Nonnunquam additur (*Sæpius Cic. Att. l. 13. ep. 42. id ut re experiatur, iterum ac sæpius se rogat. id pro lege Man. Testis est iterum, ac sæpius Italia, quæ &c. id. pro Fron. Semel atque iterum, ac sæpius. Einmahl / zwey oder öfter.*

De Præpositione JUXTA.

C A P. LXXXVII.

1. **J**uxta) est (apud.) *Cicer. Att. Sepultus est juxta viam Appiam ad quintum lapidem : Virg. lib. 6. Æneid. Furiarum maxima juxta Accubat.*

Juxta pro æquè.

2. *Sæpè usurpatur pro (æque.) Salust. Jugurt. Juxta boni, maliq̃ue obtruncati sunt. idem ibid. Plebi, patribusq̃ue juxta charus. Cives hostesq̃ue juxta metuere. libr. Plin. libr. 9. cap. 35. Ep. 41. A feminis juxta virisq̃ue gestarentur. Sollen eben so wohl von Weibren / als von Männern getragen werden.*

Admonitio.

3. Hæc familiaria sunt Historicis, Oratoribus

bus non item, qui (Æquè) libentius , quàm
(Juxta) usurpare solent, lege Æquè.

Juxta, juxta atque.

4. (Juxta ac, Juxta atque) itidem histori-
ca fermè sunt. *Liv. lib. 2.* Absentium bona,
juxta atque interemptorum divisa fuerunt. *id.*
ibid. Trucidant inermes juxta, atque armatos.

Admonitio.

5. Quod minus verisimile, aut usitatum est
id antecedere solet. *Liv. lib. 5.* Et se juxta hye-
me, atque æstate bella gerere posse.

Juxta ac si.

6. (Juxta ac si) Ciceronianum est. *Cic. post
red. in Sen.* Tum reliquis officiis juxta ac si
meus pater esset, sustentavit, id est, Non secus,
ac si. Gleich als wäre er mein Bruder.

Juxta cum.

7. (Juxta) interdum assumit (Cum) apud
Historicos, & Poëtas. *Salust. Catil.* Quo in lo-
co res nostræ sint, juxta mecum omnes intelli-
gitis, id est (æquè ac ego) Ihr verstehtes
eben so wol als ich. *Plaut. Aut.* Juxta mecum

rem tenes. *id. Persa.* Juxta tecum, si tu nescis, nescio.

Juxta, pro Secundum, vel post.

8. Juxta pro (Secundum) historicum itidem est. *Tac. lib. 5.* Juxta Deos in tua manu est. *id. ibid.* Juxta libertatem, paucorum dominatio, regiae ibidem propior. Nächst oder nach der Freyheit ist das Regiment der wenigen (Oligarchia genant) dem Königlichen gar ähnlich/oder gleich/ist fast/oder bey nah ein Ding.

De adverbio LICET.

CAP. LXXXVIII.

1. **L**icet pro (Etsi) rerum est. *Cic. Att. lib. 13. Lepist.* 2. Licet tibi ut scribis, significatam, ut ad me veneris Sidona, tamen intelligo, &c. *id. in Vat.* Veritas licet in causis nullum patronum, aut defensorem obtineat, tamen per se ipsa defenditur.

Admonitio.

2. Quoties sequitur (tamen) satius est usurpare (Etsi) Tamen si (Quanquam.) Nam (licet) hac significatione, ut diximus, rarum est, nisi cum significatione, ut diximus, rarum est, nisi cum concessioni servit.

Licet

Licet, absolute positum.

3. Licet sæpissime absolute ponitur, & servit concessioni. *Cic. Att. lib. 10. epist. 4.* Sed omnia licet concurrant, Idus Martiæ consolantur. Aber wan schon alles zu Grund gieng / so getröste ich mich doch. *id. de Am.* Quantumvis licet excellas. Ob du schon fürtrefflich sehest / du sehest so hoch geschoren / als du wolest. *id. Att. lib. 1.* Ex qua licet pauca degustes. Du magst ein wenig darvon versuchen / ein Prob darvon nehmen. *id. Att. lib. 5.* Vel ipsi, hoc dicas licet, humanitatem meo iudicio illi defuisse. Du magst meinethalben ihm wol selbst sagen / es hab ihm / meines erachtens / an Freundlichkeit gemangelt. *id. Att. lib. 2. epist. 24.* Proinde isti faciant licet, quos volent, Consules. Sie mögen machen wen sie wollen. *id. de Leg.* Quantumvis enumeres multos licet nullos tamen, &c. Du magst zählen so viel du wilt. *id. de Ar. resp.* Quam volumus licet P. C. ipsi nos amemus, tamen nec numero Hispanos, &c. Wir mögen uns unsers Gefallens lieb haben / so werden doch.

Licet per me, Per te, Per illum, &c.

4. Sæpe adjicitur (Per me) Per te (Per illum) & alia ejusmodi. *Cic. 2. Acad.* Per me vel stertas licet (inquit Carneades) non modo quiescas.

scas. Du magst meinet halben nit allein
 rewen/sonder auch wol gar schnorchen. *id. 1.*
de Orat. Per me appellet Oratorem licet. Mei-
 net halben mag er wol ein Redner nennen.
 Ich mag leben/bins zu frieden. *Plaut. A-*
sin. Asinaria vult esse, si per licet. *Ter. Adel.* Si-
 natis hunc facere, dum per ætatem licet. Laß
 ihn machen: weil ihm Alters halben zu-
 gelassen wird/oder hingeht / Alters halben
 geschehen kan.

Licet, pro Etiam si.

5. Nonnunquam (*Licet, pro Etiam si*) vide-
 tur usurpari. *Cic. pro Sest.* Licet omnes me ter-
 rores impendeant subito. *id. post red. in Sen.* Li-
 cet corpus abesset meum, dignitas jam in pa-
 triam reverterat. Ob schon/wiewol/der Leib
 abwesend war.

Licet cum infinito, pro possumus.

6. Aliàs infinito modo junctum usurpatur
 pro (*Possumus.*) *Cic. 1. Offic.* Man kan eines
 zornigen Angesicht ansehen. *id. 2. de Div.* Mi-
 rari licet, quæ sint animadversa à medicis her-
 barum genera. Ist wol zu verwundern / ist
 ein Wunder. *id. lib. de Div.* Videre licet na-
 tiones quasdam.

Admonitio.

7. (Cicer. pro) Videre est , (intelligere est) quæ poëtica, aut historica sunt, dicere solet. Videre licet (intelligere licet.)

De adverbio LONGE.

CAP. LXXXIX.

Longè, pro procul.

1. **L**ongè) propriè est (Procul.) *Cic. lib. 2. Lepist.* Longè absum : audio serò. *id. ad Q. Fr. lib. 2.* Isti Norvii quàm longè sint nescio. *Att. lib.* Tu autem abes longè gentium. Du aber bist weit oder ferne von hinnea. *id. pro Fla.* Longè omnino à Tiberi ad Cajum. *idem 1. de Fin.* Audi ne longè abeam, moriens quid dicat Epicurus. Damit ich nicht gehe/damit ichs nicht weit suche. *id. 4. Verr.* Epicrates longè mihi obviam processit, *id. de Amic.* Ut nos longè prospicere oporteat futuros casus Reipubl. Die fünfftige Fall/lang zuvor oder weiten fürsehen.

Longè latéque.

2. (Longè latéque) assumuntur ad significandam longitudinem , ac latitudinem spatii. *Cic. 2. de Natur. Deor.* Nam Solis candor illustrior est , quàm ullius ignis, quippe qui im-

men-

menso mundo, tam longè latèque collucet. *id. pro leg. Man.* Itatantum bellum tam diuturnum, tam longè, latèque dispersum. *id. 2. de Divin.* Quæ autem est alia causa erroris tam longè latèque diffusi, nisi quod. *Weit und breit ausgegossen.*

Longè, pro Valde.

3. Interdum (Longè) pro (Valde) aut (Multum) usurpatur. *Cic. I. Acad.* Totèque ea res longè cæteris & studiis, & artibus antecedit. *Sehet / oder zeucht ihnen weit vor : thuts ihnen bey weiten / umb ein guts vor. id. pro Font.* O fortunam longè disparem M. Formeii. *id. pro Syl.* Et erat huic judicio longè dissimilis illa contentio.

Longè multúmque.

4. Nonnunquam assumit, Multum, significandi gratia. *Cic. 5. de Fin.* Quàm longè multúmque præstet mens atque ratio.

Longè pro multò.

5. Longè, pro (Multo) sæpe usurpatur, nec raro cum superlativo jungitur. *Cic. pro Do.* Longè aliter, atque à me dicta erant, detulerunt. *Habens viel anders / als ich gesagt / fürgebracht / &c. id. pro Planc.* Quòd est longè secus. *id.*

id. 3. de Orat. Nam est longè aliter in versibus.
id. 1. de Orat. Longè omnium in dicendo &
 gravissimo, & eloquentissimo Platoni. *Uber*
trifft alle andere bey weitem. id. in Brut. Vir
 longè post homines natos improbissimus. *id.*
pro Rosc. Am. Hominem longè audacissimum
 nuper habuimus in civitate C. Fimbriam. *Viel*
fühner und verwegener / als alle andere. id.
lib. 2. epist. 14. Pætus longè Princeps municipiū
 Lucensis. *id. 4. Verr.* Longè primus Civitatis est
 Epicratus. *id. pro Brut.* Longè plurimū ingenio
 voluisse videatur.

De adverbio MAGIS.

CAP. XC.

Magis quàm.

1. **M**Agis) [plerumque cum (Quàm) *con-*
 pulatur. *Cic. 2. de Orat.* Magis adeò id
 felicitate, quàm ulla mea culpa contingit. *id.*
Att. lib. 2. Etsi magis est quod gratuler tibi,
 quàm quod te rogem. *id. pro Mil.* Nisi fortè
 magis erit parricida, qui consularem patrem,
 quàm si quis humilem necaverit.

Admonitio.

Non temerè (Magis)' pro (Plus) usurpan-
 dum est: Magis enim plerumque ad compara-
 tionem pertinet, & Potius significat, Plus au-
 tem

tem sæpe refertur ad magnitudinem , & contrarium habet (Minus) ut, Plus virium , plus jucunditatis, Item plus posse, plus efficere , & alia ejusmodi, quibus locis (Magis) usurpare licet, Lege PLUS.

Magis, absolute positum.

2. Sæpe absolute ponitur, sed ita ut (quàm) ferè intelligatur. *Cic. lib. 16. epist. 14.* Exspecto tuas literas , te ipsum multò magis. *idem Parad.* Nihil huc addi potest , quo magis virtus sit. *idem pro Planc.* Magis Ædilis fieri non potuisset, id est, Quàm factus. *idem lib. 1. epist.* Cum Pompejus ita contendisset , ut nunquam magis.

Magis si.

3. Nonnunquam assumit (Si:) *Cic. de Am.* Tum magis id diceres Fanni, si nuper in hortis Scipionis affuisses. *Plaut. Mil.* Magis dicas, si scias, quod ego scio. *Terent. Heaut.* Magis, si magis nôris, putes ita rem esse.

Magis, Magisque , Magis, ac Magis.

4. Interdum (Magis) iteratur rei magis declarandæ gratia. *Cic. lib. epist.* Sed mihi quotidie magis magisque de suis rationibus cogitant

tanti placet. *id. 1. Phil.* Quotidie magis magisque perdit homines tectis, templisque urbis minitarentur. *id. Att. lib. 14.* Itaque de Græcia quotidie magis ac magis cogito. *id. Att. lib.* Magis ac magis suspicor te in Epirum profectum. *Je länger/je mehr/alle Tag mehr.*

Nihilo magis. Vide Nihilo.

Magis, cum Minus comparatum.

5. Aliquando (Magis) cum (Minus) comparatur. *Cic. 1. Offic.* Capeissentibus Rempub. nihilo minus quam Philosophis, haud scio an magis etiam despicientia adhibenda est rerum humanarum. *Terent. Adel.* Omnes, quibus res sunt minus secundæ, magis sunt natura quodammodo suspiciosi.

Maximè, iteratum.

1. *Cic. lib. 1. epist.* Et eos maximè, qui te maximè debuerant, & plurimum potuerunt juvare.

Quàm maximè.

2. (Quàm maximè) rem plurimum auget. *Cic. 1. de Orat.* Dicere quàm maximè ad veritatem accommodate. *Der Wahrheit gemäß oder*

oder ähnlich reden / so viel als immer möglich ist.

Vel maximè.

3. Vel maximè, idem pene quod (Quàm maximè. Cic. 2. de Nat. Deor. Mihi videtur vel maximè confirmare. id. Part. Quæ quidem vel maximè suspicionem movent. Macht oder bringt mehr Argwohn als alle andere Ding / macht mehr Verdacht / als.

Ut cum maximè.

4. Ut cum maximè ad tempus refertur. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. Domus celebratur ut cum maximè. Mehr als vor nie.

Quàm qui maximè.

5. (Quàm qui maximè) ad personam. Cic. lib. 5. epist. Tam sum amicus Reipubl. quàm qui maximè. Ich bin der Gemeinen so hold / als einer seyn mag.

Ut quisque maximè, ita potissimum.

6. Cic. 1. Offic. Ut quisque maximè opus indigeat, ita ei potissimum opitulari. Wie mehr einer Hülff bedarff / je mehr sol man ihm Hülff thun.

De adverbio MAGNOPERE.

CAP. CXI.

1. **M**agnopere, ex (Magno) & (Opere) factum, usurpatur (Multum) aut (Valde.) *Cic. lib. 15. epist. 14.* Ego cæterarum rerum causa tibi Romam magnopere properandum censeo. *id. pro Rosc. Com.* Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. Wie dein Antwort fällt / ist mir nicht viel daran gelegen. Ich frag nicht viel darnach was du antwortest / gibt mir nicht viel zu schaffen. *id. 7. Ver.* Quid, inquam, magnopere potuit Cleomenes facere, istius avaritia navibus exinanitis? *id. de lege.* Philosophis magnopere author fuit, ut, &c. *id. lib. 6. epist.* Magnopere putavi oportere,

Magnopere.

2. Interdum hoc adverbium dividitur in ea, ex quibus conflatur. *Cic. Att. lib. 13.* Magnopere accersitus. *id. lib. 13. epist.* Magnoque opere abste peto. Und bist dich auff's heftigst ganz fleißig.



*De adverbio MALE, & Interjectione
MALUM.*

CAP. XCII.

Malè accipere.

1. **M**alè accipere est, (Malè tractare) & refertur tum ad verba, tum ad facta. *Cic. 3. Ver.* Malè accepit verbis Rabonium. Hat ihn hart gestrafft / gescholten / Hat ihn wohl hierdurch gelassen / den Buben wohl gebugt. *id. 4. Ver.* Epicrates homines multis verbis malè à se acceptos dimisit. *Lentulus Ciceroni lib. 12. epist. 14.* Exclusus enim ab Antiochia Dolabella, & in oppugnando malè acceptus.

Malè mulctare.

2. Malè mulctare (Idem quod) Pugnare, verberibusve malè accipere. *Cic. in Brut.* Addebant etiam scriptores illos malè mulctatos exisse cum Galba. *id. 6. Ver.* Qui primò obstere conarentur, malè mulctati clavis, ac fustibus repelluntur. Mit Faust-Hämmern / und Stecken wol abgebläwt / übel oder heftlich zugericht.

Malè audire.

3. (Malè audire) & (Bene audire) ferè ad malam

nam, aut bonam famam pertinent: nam cui maledicitur, is malè audit: cui benedicitur, audit bene. *Cic. Att. lib. 6.* Qui me idcirco putant bene audire velle, ut ille malè audiat. *id. 5. Tusc.* Sudafter erat M. Crassus, sed aliud molestius, quod malè audiebat, etsi, ut mihi videbatur injuria. Er hat ein böß Geschrey / man redt ihm nicht viel guts nach.

Malè sit, Deus malè faciat.

4. Malè sit (Dii malè faciant) malè precantis erat. *Catul.*

At vobis malè sit, male tenebræ.

Cic. Att. lib. 13. Malè mihi sit, si unquam quicquam jam enitar. *id. Att. lib. 15.* Malè sit Antonio, siquidem Buthrotiis molestus est. *id. idem lib. 11. epist. 1.* Dii isti Segulio malefaciant, homini nequissimo.

Malè narras.

5. Malè narras (est) Tristem nuntium affers. *Cic. Att. lib. 16.* Du bringst böse Zeitung / oder Botschaft von ihm. Cui opponitur (Narras bene.)

MALUM.

6. Malum sæpe interjectio est indignantis. *Cic. 1. Phil.* Quænam, malum, est ista voluntaria

taria servitus. *idem* 3. *Verr.* Quæ (malum) est ista tanta audacia, atque amentia? Weit ein gut Jahr/was ist das für ein Frechheit.

De adverbio MINUS.

CAP. XCIII.

Minus pro parum, aut Rarius.

1. **M**inus sæpe pro (Parum) usurpatur. *Cic. de Amic.* Si minus intelligitur, quanta vis amicitiae sit, ex discordiis percipi potest. Wan es nit gnug verstanden wird / wan's nit gnug am Tag ist/was die Freundschaft für mächtig Ding sey. *idem Dola ad Cic. lib. 7.* Terentia minus bellè habuit. Ist nit so gar wohl auff gewesen / hat sich etwas schwach befunden. *Cic. lib. 12.* L. Cotta minus in Senatum venit Kommt wenig oder selten in Rath. *id. de Amic.* Quodque minus per se quisque posset, id acciperet ab alio. *Cas. lib. 1. de bello Gallico.* Ut & minus latè vagarentur, & minus facile finitimis bellum inferre possent. Nit so weit umschweiffen / und nit so leichtlich mit Krieg angreifen.

Minus, pro Non.

2. Minus interdum pro (Non) ponitur, praesertim cum antecedit (Si) *Cic. Phorm.* Ab

non-

nonnunquam quæ prædicta sunt, minus eveniunt. *Geschicht nicht. id. 3. Ver.* Si minus necari aut custodiri oportebat, Lege (Si minus.)

Minus quàm Minus ac, Minus atque,

3. (Minus) assumit (Quàm) apud Oratores. Interdum (Ac) vel (Atque) apud Poëtas, *Cic. lib. 15. epist. 10.* Si mihi tecum minus esset, quàm est cum tuis omnibus. *Virg. 5. Æn.* Haud minus ac jussi faciunt. *Hor. lib. 2. Satyr. 7.* Qui peccat minus atque ego,

*Nihilominus, Vide Nihilominus,
Minusque.*

4. Ut Magis, ita Minus iteratur interdum, *Terent. Heaut.*

*Nam mihi jam minus, minusque
obtemperat.*

Minimè,

5. Minimè, plus est quàm minus, sed non penitus negat, si vim ejus propriam spectes. *Cic. in Brut.* Sed mihi placebat Pomponius maximè, vel minime displicebat. *Hat mir am allerwenigsten mißfallen. Cas. lib. 1. de bell. Gal.* Minimèque ad eos mercatores sæpe committant, *id. lib. 13. epist. 4.* Homo minime

ambitiosus, miniméque in rogando molestus.
 Gar wenig. Am wenigsten ehrgeizig und
 verdrießlich/oder überlästig. *id. 7. Ver.* Etsi in
 hac quadriremi minime multi remiges & mi-
 lites deerant.

Minimum.

1. (Minimum) cum (Maxime) compara-
 tum. *Cic. Amic.* Ut quisque minimum firmi-
 tatis habeat, minimumque virium, ita amici-
 tias appetere maxime. Je weniger einer
 Macht/Fug und Recht hat / je mehr sucht
 er Freundschaft.

Vel Minimum cum, plurimum, comparatum.

2. Comparatur interdum minimum cum
 (Plurimum.) *Cic. in Orat.* Hoc in genere ner-
 vorum est vel minimum, suavitatis autem vel
 plurimum.

Minimum, pro eo, quod minus Latine dicitur (Ut minimum.)

3. *Cic. de Univ.* Ita fiunt omnes partes mini-
 mum octoginta una. Zum wenigsten / we-
 nigst. *id. in Orat.* Non loquor de uno pede ex-
 tremo, adjungo (quod minimum sit) proxi-
 mum superiorem.

*De adverbiiis MIRE, MIRIFICE
& MIRUM.*

CAP. XCIV.

1. **M**ire parum usitatum est. *Cic. Attic. lib.*
Puero manicipia mire favent, pro quo
(Mirifice) usurpatur. Cic. Acad. 2. Quas miri-
fice Plato erat amplexatus. id. 1. de Orat. Ac
jam tum erat adolescentulus his studiis miri-
fice deditus. id. lib. 1. de Nat. Deor. Te mirifice
ab eo diligi intelligebam.

2. (Mirum) etsi proximam vim habet, ta-
 men ad nomen magis videtur accedere. *Cic.*
ibid. Hoc igitur mirum quiddam valet. idem
lib. 2. de Orat. Idem permirum mihi videtur
te &c.

Mirum si, Mirum ni.

3. (Mirum) interdum assumit (Si, vel Ni.)
Cic. de Arus. resp. Nec mirum, si hoc vobis ri-
diculum videtur. Teren. Eu. Mirum, ni tu cre-
das, quæ iste dicat. Müst ein wunder seyn /
wan du nicht glaubest / was der sagt? Cic. 2. de
Orat. Quid ploras Pater? mirum, ni cantem, ex
Poëta. Es ist ein wunder daß ich nicht singe.

Mirum quàm, Mirum quantum.

4. Interdum jungitur cum (Quam) aut
 (Quantum.) *Cic. Att. lib. 13. epist. Mirum quàm*

inimicus ibat, ut ego objurgarem. *Liv. lib. 1.*
Mirum quantum illi viro hæc nuncianti fides
fuerit.

Mirum unde.

3. Aliàs cum undē. *Cic. de Orat.* Mirum mī-
hi videtur, unde tu inveneris.

De adverbio MODO.

CAP. XCV.

Modò, Allererst vor ein Kleiner Weil:
296.

1. **M**odò ad tempus relatum, non est idem
quod Nunc, sed aliquantò ante. *Cic. 7.*
Ver. Quid dico nuper? immò verò modò, at-
que adcò paulò ante. *id. lib. 4. epist. 13.* In qua
urbe modò gratiâ, authoritate, & gloriâ flo-
ruimus, in ea nunc iis quidem omnibus care-
mus. *Unlångst / vor ein Weil. id. 5. de Fin.*
Modò enim fuit Carneades.

Modò, modò, pro nunc, & nunc.

2. Modò iteratum significat idem quod
(Nunc) vel (Aliàs) iteratum. *Cic. 1. de Nat.*
Deor. Cotta meus modò hoc, modò illud. *3et3*
dis / 3et3 jenes / 3et3 eins / bald ein anders. id. 2.
de Nat. Deor. Modò his, modò illis partibus. *id.*
Att. lib. 13. Att. lib. 1. O Academiam volaticam,

modò huc, modò illuc. Jetzt dahin / jetzt dort.
 hin. *id. 2. de Nat. Deor.* Quod si horum vicæ-
 lum modò hoc, modò illo modo temperatur.

Modò, pro Tantummodo, vel Dummodo.

3. Interdum (Modò) pro tantummodo, vel
 dummodo usurpatur. *Cic. in Orat.* Hi unum
 modò quale sit, suspicantur. Eins allein / nur
 ein Ding. *Ter. Adelp. act. 53.* Modò facito, ut
 illam serves: Allein siehe zu / daß du sie ver-
 wahrest.

Si modò, pro, Si tamen.

4. (Si modò) interdum est (Si tamen.) *Cic.*
Att. lib. 2. Contudi enim animum, & fortasse
 vici, si modò permansero. Ich hab ihm das
 Herz zer schlagen / und vielleicht überwun-
 den / wan ich nur verharren möchte / allein
 daß ich beständig bleib. *id. lib. 10. epist. 9.* Omnia
 ei obsequia polliceor, si modò rempubl. respi-
 cere volet. *id. lib. 1. epist. 5.* Si Pompejus modò
 ostenderit sibi placere. Wan er sich nur ein
 klein wenig zu verstehen gibt / das ihm gefal-
 le.

Modò, pro dummodo, Modò me, Modò ut.

5. Aliàs est dummodo. *Cic. 6. Verr.* Concedo
 ut impune emerit, modò ut bonâ ratione

emerit. *idem* 1. *Off.* Quæ placet Peripateticis, & rectè placet, modò ne laudarent iracundiam. *idem Att. lib. 5. epist. 4.* Modò ne illa exceptio in aliquem incurrat bene meritum. *id. pro Flac.* Quis ignorat? modò unquam mediocriter ista scire curaverit.

Modò cum, Modò ubi.

6. *Plaut.* Modò cum dicta in me ingerebas, Gleich jetzt/vor ein kleiner Weil. *Terent. And.* Danum modò timere sensi, ubi nuptias futuras esse audivit.

De adverbio MOX.

CAP. XCVI.

1. **M**Ox) est Paulò post. Sic enim differunt. Modò, Nunc, & Mox, quod (Nunc) de tempore præsentis dicitur, Modò de eo, quod paulò post sequitur. *Cic. 1. de Orat.* Verùm illa mox, nunc de ipsa exercitatione, quid sentias, quærimus. *id. 1. de Div.* Discedo paulisper à somniis, ad quæ mox revertar. *id. Att.* Jussitque mihi nunciari, mox se venturum. Als bald/von Stund an.

Quàm mox, quanto post.

2. *Plaut. Bacch.* Quàm mox navigo? Wie bald werd ich schiffen. *Dum. Terent. Phorm.* Expecto, quàm mox veniat. *Liv. lib. 5. Concio-*
ne

Nam, Namque.

153

ne dimissa corpora curant intenti, quam mox
signum detur. *Cic. pro Rosc. Com.* Expecto,
quam mox Cherea hac ratione utatur.

De Conjunctione NAM & NAMQUE.

CAP. XCVII.

Nam, & Namque in Anteoccupatione.

1. **N**am, & Namque (ut à trito, vulgatoque
usu abeamus) interdum Anteoccupati-
oni serviunt. *Cic. 1. de Inu.* Nam Hermago-
ras quidem, nec quid dicat attendere, nec quid
polliceatur, intelligere videtur. *id. Philip. 8.*
Nam quod me tecum iracundè agere dixisti
solere; non est ita: vehementer me agere fa-
teor, iracundè nego. *id. 1. de Orat.* Namque illud
quare Scævola negasti te fuisse laturum? Quo-
bus locis ad ea, quæ adversarius objecerat, vel
auditor, lectorve objicere poterat, responde-
tur.

Nam, in enumeratione.

2. Sæpe (Nam) in enumeratione postremum
locum obtinet, ut subjiciat, quod requirere
posset auditor. *Cic. ad Q. Fr. lib. 1. epist. 1.* Nam

G S

quid

quid ego de Gratio dicam? *id. lib. 14. epist. 1.*
 Nam quid ego de Cicero dicam, qui.

Nam, subjectum in interrogatione.

3. Interdum subjicitur in interrogatione. *Cic. partit.* Nunquid nam restat? *id. Att. lib. 5.* Quinque cohortibus quidnam se facturum arbitratur. Was meynst er dan/das er damit machen wolt?

De adverbio Næ.

CAP. XCVIII.

1. **N**æ) graviter affirmantis est, usurpatur pro (Verò) sed ferè pronomini præponitur. *Cic. 1. de Nat. Deor.* Næ ego incautus, qui cum Academicò, & eodem Rhetore congregari conatus sum. Ich bin je/ oder ja freylich ein unfürsichtiger Mensch. *id. lib. 7. epist.* Scilicet ista quidem summa, næ ego multò libentius emerim diversorium Terracinae. *id. lib. 7. epist. 1.* Næ tu haud paulò plus delectationis habuisti, quàm quivis nostrum. Du zwar/hast nicht ein wenig mehr/ als wir/ Lust gehabt. *id. 1. Tusc.* Næ ille vir sapiens lætus morietur. *id.* Næ ista præclara sapientia non magno æstimanda est. *id. 2. Catil.* Næ illi vehementer errant.

Admonitio.

A Plauto, ac Terentio etiam sine pronomin-
ne usurpatur, à Cicerone non item.

De adverbio NE.

CAP. XCIX.

Ne, cum Vereor, Timeo, Metuo.

1. **V**ereor i. ne) est Nolim, sed metuo. *Cic.*
2. *Acad.* Vereor ne subarroganter facias,
si dixeris tuam, *id. Att. lib. 4.* Vereor, ne nihil
habuerit. *Terent. And.* Tum autem hoc timet, ne
deservas se. *Cic. pro Mil.* Metuebat scilicet ne
indicaretur. Er trug Sorg/es möchte an! Tag
kommen/er fürcht daß nit offenbahr werde.

Non vereor ne, Non metuo ne.

2. Non vereor ne, (hoc est, Nolim) sed Non
timeo. *Cic. lib. 2. epist.* Non vereor, ne quid te-
mere, ne quid stultè facias. *id. 2. Acad.* Itaque
non metuit, ne confundere omnia videatur.

Vereor, ne non, Timeo, ne non.

3. (Vereor, ne non) idem est, quod (Vereor,
ut) id est, Velim, sed timeo. *Cic. Att. lib. 7.*

Vereor, ne exercitum firmum habere possis. *id.*
Att. lib. 9. Sed timeo, ne non impetrem. Lege,
 Vereor ut.

Non vereor, ne non. Non metuo, ne non.

4. (Non vereor ne non) est (Velim, sed non timeo.) *Cic. lib. 2. ep. 1.* Non enim vereor, ne non scribendo te expleam. Ich sorg nicht / daß ich dir nit gnug wöll schreiben. hoc est. Ich trag kein Sorg / ich wil dir oft genug schreiben / ich wil dich mit schreiben ersättigen. *idem 6.*
Perr. Non vereor, ne hoc officium meum P. Servilio Judici non probem. Ich fürcht mir nicht / der Richter wird mit meinem Dienst zu frieden seyn.

Ne, pro, Ut non.

5. (Ne) pro (Ut non) usitatus est, quam ut exemplis illustrandum videatur. Satis est admonere pro (Ut non) usurpandum esse (Ne.)

Ut ne.

6. Interdum præponitur (Ut.) *Cic. 1. Off.* Justitiæ primum munus est, ut ne cui quis noceat. *Id* Lege (Ut ne.)

Neve, & Neu.

7. Neve conflatum est ex (Ne) & (Ve) pro (Vel.) Ex (Neve) factum est (Neu) fuga postremæ litteræ.

Ne, & Neve.

8. *Cas. 1. de Bel. civ.* Ne labori suo. neve periculo parceret. *Cic. Ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1.* Hoc te primum rogo, ne contrahas ac demittas animum, neve te obrui tanquam fluctu &c. finas.

Ne, neu. Neve, neve.

9. *Sallust. Catil.* Ne quis postea ad Senatum referat, neu cum populo agat. *Cic. 3. de Orat.* Neve asper eorum concursus, neve hiulcus sit. *idem lib. 1. ep. 9.* Peto à te, ut id ad me neve in hoc reo, neve in alio requirat.

Ne multa, Ne multis.

Mit einem Wort / Fürzlich darvon zu reden.

10. Ne multa (Ne multis) sunt brevitatis notæ in narrationibus *Cic. 5. Verr.* Ne multa Jud. his contumeliis scitote Q. Lollium ad Apronii leges, conditionesque venisse. *idem pro Clu.* Ne multa, perquiritur à coactoribus, invenitur ea ferrula ad Stratonem pervenisse *id. ibid.* Ne multis Diogenes emitur.

Ne, prohibentis, cum Coniunctivo.

11. Ne) cum prohibentis est, Coniunctivo & Imperativo modo adjungi solet. *Plaut. Mil.*

Ne me moneatis, nemini ego officium meum
idem Psem. Ne doce *Ter. And.* Ne nega. *Ci. 2.*
de Leg. Ne cogito quis stirpem, præter, Ideæ
 matris famulos.

Admonitio.

12. Cicero libentius usurpat, Noli, & Cave,
Cic. Att. lib. Noli putare me quicquam ma-
 luisse, quam &c. *idem pro Flac.* Nolite existi-
 mare eos, &c. *idem. lib. 10. ep. 2.* Cave enim pu-
 tes ullas literas unquam gratiores, quam suas
 esse in Senatu recitaras. *idem 4 epist.* Sed cave,
 si me amas, existimes me.

Ne vivam, jurantis.

13. *Cic. lib. 6. epist.* Sed ne vivam, si tibi
 concedo. Das soll mein letz Wort sein: Gott
 laß mich nicht leben / wan ich dir weich /
 wan ich dir etwas bevor gib. *idem Att. lib.*
 4. Quid poteris, inquit, pro his dicere? ne vi-
 vam, si scio.

Ne supplicantis, aut detestantis.

14. *Curt. li. 5.* Ne Dii siverint, ut hoc decus
 mei capitis, aut dimete mihi quisquam, aut
 condonare possit. *id. li. 10.* Ne Dii siverint, in-
 quit, ut Alexandri fortuna, tantique regni fa-
 stigium in istos humeros ruat: homines certe
 non ferent. Da sey Gott vor / das woll Gott
 nicht / dafür behüte uns Gott.

Ne dicam.

15. Ne dicam) est correctio, antequam dicatur. *Cic. libr. 1. de Nat. Deor.* In tam leves, ne dicam ineptas sententias incidisse. *Het schier gesagt/ ungeschickte. idem libr. 2. epistol. ult.* Tu tibi fac, ut persuadeas, non esse me tam imbecillo animo, ne dicam inhumano, ut &c.

Ne dum.

16. Ne dum) plerumque subjicitur, & refertur parti deteriori. *Cic. pro Cuen.* Optimis temporibus non potuerunt, &c. ne dum his temporibus, &c. *id. lib. 4.* Quæ tantum habent mysteriorum, ut ea ne librariis quidem committamus, nedum cuilibet. *Das wirs auch nit unsern Buchschreibern oder Secretariis zuschreiben/ zugeschweigen einem jedweden/ vertrauen. h. e. vil weniger ander Leuten / die nit so geheim seyn. id. pro Planc.* Ego verò ne immortalitatem quidem accipiendam putarem, nedum emori cum pernicie reipubl. *id. in 2. Agr.* Vir privatus vix se continet, ne dum isti non conquirituri sint aliquid sceleris. *idem pro Dom.* In scelere religio non valeret, ne dum valeat id, quod imperitus adolescens, &c. fecisse dicatur.

Admonitio.

15. Nedum) subjici non solet, nisi cum antecedit negatio : quod ex appositis exemplis apparet. Nam cum affirmamus, (Non modo) aut (Non solum) adhibetur. *Cic. lib. 4. epist. 14.* Secundas etiam res nostras, non modò adversas pertimescebam. *id. li. 12. ep. ult.* Vultus tuos mihi expressit omnes, non solum animum, ac verba pertulit. Nam illud ex 7. *lib. epist.* (Erat enim multò domicilium hujus urbis aptius humanitati tuæ, quam Peloponnesus, nedum patriæ) tacitam videtur negationem continere. Nenum rarò usurpatur in principio, pro (Non dicam) aut (Non modò) *Cic. Att. lib. 9. ep. 27.* Nedum hominum homilium, ut nos sumus, sed etiam &c.

Ne quidem, pro nec quidem.

16. Ne quidem) usurpatur pro (Nec quidem) cum negando aliquid augemus. *Cic. Att.* Ne si velim quidem, id facere possem. *Wan ich schon gern wolt/ fõnt ichs doch nit thun. id. 3. Catil.* ne dici quidem opus est, quanta cum dimicatione civium. *id. Att lib. 6.* Si tu judicabis : ne ad Catonem quidem provocabo. *id. 1. de Natur. Deor.* Ne fando quidem auditum est. *id. pro Dejot.* Dejotarus nunquam succumbet inimicis : ne fortunæ quidem. *id. 1. Off.* Victoriæ jacturam ne minimam quidem

dem facere vellent, ne republica quidem postulante *idem pro Mil.* Ergo illi ne causa quidem itineris, etiam causa manendi. *id. 1. Ver.* Non enim prætereundum est, ne illud quidem. Es soll auch das nicht umgangen werden/ oder nicht verschweigen bleiben.

Ne quidem, cum Nedum, vel Non modò.

17. *Cic. lib. 9. ep. 26.* Me quidem nihil istorum ne juvenem quidem movit unquam, nedum senem, *idem libro 14. ep. 19.* Cui facile persuasi, mihi quod rogaret, ne licere quidem, non modò liberè.

Admonitio.

18. Ne, cum (quidem) ita conjungitur, ut semper verbum aliquod interponatur.

De Conjunctione NE, Enclitica.

C A P. C.

NE Conjunctio Enclitica, tum interrogationi servit, tum dubitationi. *Cic.* Putares ne unquam fieri posse, ut mihi verba deessent? Hestest du auch gemeint/ daß mir je etwa an Worten solt mangeln? *id.* Tamen ne
arbitr

arbitraris id te posse obtinere? *idem pro Dr.*
 Jedoch meynst du das es mög erhalten
 werden? Ut videamus satis ne ista sit iusta de-
 fensio i. Acad. Ob die Verantwortung bil-
 lich genug sey.

Ne, An.

2. Sæpe (post Ne Encliticam, subicitur (An)
Cic. lib. 16. Romam ne venio, an hic maneo?
 an Arpinum? Sol ich gen Rom ziehen/oder
 hie bleiben/ oder gegen Arpinum gehen?
idem lib. 16. epist. 1. Tria sunt autem: maneam
 ne Arpini, an propius accedam, an veniam
 Romam. *idem lib. 2. epist. 5.* Unum nescio,
 gratuler ne tibi, an timeam. Eins weiß ich
 nit/ ob ich dir Glück wünschen/ oder deinet
 halben mir fürchten soll.

Ne, nec ne, Non an non.

3. Alias additur (Nec ne) vel (An non) *Cic.*
pro Ros. Com. Quæro enim, potueritne Rosci-
 us ex societate partem suam quærere, nec ne.
id. lib. 2. Parthi transierunt, nec ne, præter te vi-
 deo dubitare neminem. *Terent. Hec.* Sed is ne
 est, quem quæro, an non?

Admonitio.

4. Cum Antecedit (Ne). Enclitica, non
 subicitur Ant, sed An.

*De conjunctione NEC & NE-
QUE.*

C A P. CI.

Nec, pro Non.

NEc) sæpe usurpatur pro (Non) *Cic. pro
Quin.* Quo mortuo, nec ita multo post
in Galliam proficiscitur. Nicht so gar lang
 darnach. *id. lib. 1. de Nat. Deo.* Nec opinatum
patrocinium à vobis esse suspectum. Unver-
hofften Schütz. *id. lib. 13.* Ei nec opinanti vo-
luntatem tuam tantam per literas detulisse.
Da er auch nicht daran gedacht.

Nec nec, Neque neque.

2. Nec, & Neque sæpe iterantur, etiam si
antecedat negatio. *Cic. de Am.* Nec enim me-
lior vir fuit Africano quisquam, nec clarior.
idem lib. 8. epist. Neque absolutus, neque dam-
natus. *idem 1. Off.* Nulla enim vitæ pars ne-
que publicis, neque privatis, neque foren-
sibus, neque domesticis in rebus, neque si te-
cum agas quid, neque si cum alio contrahas,
vacare officio potest. *id. libr. 5. epist.* Nullo
loco deero, neque ad consolandum, neque ad
levandum fortunam tuam. *id. Att. libr. 9.* Non
medius fidius præ lachrymis possum reliqua
nec cogitare, nec scribere,

Neque

Neque, nec.

3. Interdum Neque cum Nec copulatur. *Cic. lib. 15. ep. 1.* Neque opibus satis firmi, nec voluntate sunt. *id. lib. 3. ep. 5.* Neque enim obscuris personis, nec parvis in causis res agitur.

Nec, &, Neque, &

4. Alias [Nec] & (Neque) cum [&] junguntur. *Cic. lib. 10. ep. 1.* Furnum nostrum tanti à te fieri, nec miror, & gaudeo. *id. lib. 4. epist. 6.* Nec à me alieni, & tibi amicissimi, *id. 1. de Orat.* Homo nec meo judicio stultus, & suo valde prudens.

Nec, sed. Neque, sed.

5. Alias (Sed) assumunt. *Cic. lib. 9. ep. 24.* Nec id ad voluptatem refero, sed ad communiter vitam, atque victus. *id. lib. 1. ep. 9.* Neque respublica Consules haberet, sed mercatores provinciarum.

Ne dùm. Neque dùm.

6. Ne dùm) & (Neque dùm) est quod insulè dicitur (Et non dum *Cic. Att. lib. 6.* Cassius ineptas literas misit: ne dum Bibuli erant allata. *id. Att. li. 14.* Neque dum Roma es profectus. Bist noch nicht von Rom. gerückt.

Nec

Nec enim, Neque enim.

7. Nec enim, & Neque enim, usurpantur eleganter pro (Non enim) *Cic. de Am.* Nec enim illa prima vera est. *idem 5. Ver.* Neque enim hoc possum negare. *id. de Amic.* Neque enim sunt isti audiendi, qui &c.

Nec verò, Neque verò.

8. Nec vero (Neque vero) interdum gravius negant. *Cic. 3. Phil.* Nec verò illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi. Aber ich hab ihn die Wahrheit zusagen/nicht so bewegt gesehen/wie ich war. *id. 1. de Orat.* Neque verò mihi quicquam præstabilius videtur &c.

9. Sæpe serviunt Anteoccupationi. *Cic. 2. Philip.* Nec verò tibi de versibus respondebo. *idem lib. 1. de Or.* Neque verò istis tragædiis tuis, quibus uti Philosophi maximè solent, Crasse, perturbor. *idem ibid.* Neque verò hoc solum dixit, sed ipse & sensit & fecit,

Nequaquam, & Neutiquam.

10. Nequaquam) & (Neutiquam) vehementius negant. *Cic. 1. de Fin.* Nequaquam ista amicitia est. Durch auß nit/seines wegs. *id. 1. de Nat. Deo.* Nequaquam satis explicatae sunt. *id. Att. libr.* Cui te socium neutiquam
puto

puto esse oportere. *idem de Uni. Indissolubiles*
vos quidem esse non potestis : neutiquam ta-
men dissolvemini. *Ter. And.* Neutiquam esse
officium liberi puto.

De Pronomine N E M O.

C A P. CII.

Nemo quin, Nemo qui non.

1. **N**emo) interdum cum (Quin) aut (Qui
non) jungitur. *Cic. lib. 6. epist. 4.* Ne-
mo est, qui cogitet, quam sit metuendus ira-
tus, victor armatus. *id. 5. Tusc.* Adhuc nemi-
nem novi Poëtam, qui sibi non optimus vide-
retur.

Nemo, nisi.

2. Alias cum (Nisi) *Cic. lib. 10. ep. 6.* Quo-
sum nemo Consularis habitus, nisi qui animo
extitit in remp. Consulari. *id. de Amic.* No-
cere tamen nemini potest, nisi ei, qui eam re-
cepit, eaque delectatur.

Nemo, præter.

3. Nonnunquam cum (præter) *Cic. lib. 1.*
epist. 5. Amicum ex Consularibus tibi neminem
esse video, præter Hortensium. *idem Att. lib. 1.*
epist. 1. Sed hæc præter me, nemini videntur,

De Adverbio NEMPE.

C A P. CIII.

Nempè in principio pro Certè.

Sûrwar/ dem ist also/ es ist nit anderst.

1. **N**Empe (in principio, est, Certe, aut Scilicet.) *Cic. in Brut. nempe. cum dicis, qui &c. Sûrwar / nemblîch : Du meinst eben den/ der 2c. idem 5. Verr. Nempe ita dicis propter decumas. idem Partit. Nempe igitur ea restant, quæ. Pro Flac. Si tantam pecuniam Flacco dat, nempe iccirco, id. 2. Phil. Sed efugi insidias, nempe in conspectum Antonii veniendum est. Es kan nit anders seyn / man muß ihm under Augen treten.*

Nempè pro Nonne.

2. Interdum interrogat atque usurpatur pro (nonne) *Plaut. Ruden. Nempe hic tuus est? idem Menech. Nempe jubes? Cic. 5. Tusc. Nempe negas ad beatam vitam satis esse virtutem? Ist nit also/ du leugnest/ das die Tugend zum seligen Leben gnug sey?*

Nempè approbantis.

3. Nonnunquam in responsione est approbantis. *Plaut. Trinum. Bene ego illi volo facere,*

re, si tu non abnuis. Pl. Nempe de tuo. *Za*
zwar/ aber auß deinem *Gedfel/* von dem
 deinem. Id apud Archilochum ego ero argen-
 tarium. D. Nempe in foro. Cic. 3. Phil. Ac
 hujus avus Tuditanus ille nobilis: nempe il-
 le, qui &c.

*Nempè, interrogationi subjectum, vim
 habet amplificandi.*

4. Sæpè interrogationi subiicitur. Cic. 10.
 Phil. Legiones abducis à Bruto. Quas? nempè
 eas, quas ille ab Antonii scelere abruptit. *idem*
pro Mil. In qua tandem urbe hæc homines stul-
 tissimi disputant? nempè in ea, quæ &c. *idem*
 1. Phil. Cn. Pompeii Consulatus, quibus in
 actis consistit? nempè in legibus. *idem* 7. Ver.
 At quo tempore futurum est? nempè cum &c.
Aber man wird das geschehen / zwar eben
man/ &c.

Admonitio.

5. Nempe) pro (id est) rarò admodum
 usurpari solet in explicatione, aut enumera-
 tione multarum rerum: sed ejus loco (Nimi-
 rum) aut (videlicet) usurpatur. Cic. *pro Rose*
Am. Opinor esse in lege, quam ad diem pro-
 scriptiones, venditionesque fiant, nimirum
 ad Calend. Junias. Lege (Nimirum & vide-
 licet,)

*De Nihil.**C A P. CIV.**Nihil, pro Non.*

1. **N**ihil interdum usurpatur pro (Non)
 (Cic. 1. Phil. Nihil dico, quis fuerit
 Brutus, id. 2. Agr. Beneficio isto legis nihil uti-
 tur idem Parad. Hoc tamen opus in apertum ut
 referas, nihil postulo. Ich begers nit.

Nihil, nisi.

2. Nihil sæpissime assumit (Nisi) Cic. libr.
 10. epist. 6. Nihil laboro, nisi ut salvus sit. id. te
 lib. 9. ep. 15. Nihil video, quod timeam, nisi
 quod omnia sunt incerta.

Nihil præter, Nihil præterquam.

3. Interdum (Præter) Cic. lib. 4. epist. 4. Ut
 si Romæ sis, nihil te præter tua delectare possit.
 Liv. lib. 2. Cum Valerio nihil, præterquam
 de lege loqueretur.

Nihil aliud nisi, Nihil quam.

4. Nihil aliud, nisi) usitatissimum est. Cic. pro
 Rosc. Am. Nihil aliud fecerunt, nisi rem detu-
 lerunt. Sie haben sonst nichts gethan / dan
 daß sie die Sach. id. Att. Nihil aliud me con-
 H sola-

solatur, nisi quod illum non arbitror, &c. *idem*
Q. Fr. libr. 2. ep. 9. Nihil dicam aliud, nisi ve-
 rebor, ne quando tibi ego molestus sim.

Aliud quam) minus usitatum est apud Ci-
 ceronem: apud Cæsarem, & alios frequen-
 tius. *Cic. pro Rab.* Agitur enim in hac causa
 Quir. nihil aliud, quam ut nullum sit post hæc
 in rep. consilium.

Nihil, ne quidem.

3. Nihil) quamvis assumat (Ne quidem)
 vim tamen negandi retinet. *Cic. Att. lib. 9. ep.*
8. Mirabar nihil allatum esse, ne rumoris qui-
 dem. Mich wundert / daß nichts herkam /
 ja auch nicht das wenigst gassengeschrey.
id ad Quinct. Fr. l. 3. ep. 1. Ad eas ego litteras
 nihil scripsi, ne gratulandi quidem causa. Auf
 das Schreiben hab ich nichts geantwort /
 ja auch nicht daß ich ihm Glück gewünscht
 hat.

Nihil, quid Nihil, quod non.

4. *Cic. Ad Qu. Fr. lib. 3. ep. 3.* Nihil præter-
 misi quadam epistola, quin enucleatè ad te
 perscriberem. *idem Att. libr. 2. epist. 17.* Nihil
 est, quod non timendum sit. *idem 2. Phil.* Ego
 nihil prætermisi, quin Pompeium à Cæsaris
 conjunctione avocarem, id est, (Quo mi-
 nus.)

Nihil, quo minus, quamobrem non.

7. *Cic. Brut. ep. 16.* nihil affertur, quo minus summa supplicia nobis timenda sint. *idem lib. 6. ep. 13.* Considerare debes, nihil tibi esse committendum, quamobrem eorum, quos laudes, non te similem præbeas.

Nihil cur, quare, quamobrem.

8. *Cic. lib. 9. ep. 6.* Quod ego cur nolim, nihil video. Ich sehe nichts / warumb ich das nicht soll wollen. *idem li. 6. ep. 21.* Nihil est, cur te advenientibus offerre gestias. Ist nicht vonnöhten / daß du dich anzubieten beghehest. *idem lib. 11. ep. 24.* Mihi quidem nihil in mentem venit, quare id putem fieri posse. *id. pro Cluen.* Nihil excogitem, quamobrem Oppiniaco damnari necesse sit. *idem 5. de Fin.* Nihil est enim, quamobrem nihil percipi posse videatur.

Nihil minus.

6. *Idem Att. lib. 2. ep. 4.* Nihil minus velim, quam Pomponiam, & puerum versari in timore ruinæ. Ich wolt nicht ungerners / als daß Pomponia / und der Knab in Furcht solten stehen / daß sie nicht zu grund gehen.

Nihil, cum Comparativo,

10. Nihil, eleganter etiam cum locis, & personis comparatur. *Cic. Att. libro 4.* Nihil

dulcius, nihil amœnlius. *idem. Att. lib. 7.* Tyro-
nem ægrum Patris reliqui, adolescentem pro-
bum, nihil vidi melius.

Nihil potius, Nihil antiquius.

11. Nihil antiquius, Nihil potius eandem
vim habent. *Cic. lib. 6. de rep.* Nihil mihi po-
tius fuit, quam ut Massinissam convenirem.
idem Attic. lib. 2. Ut omnes intelligerent, ni-
hil sibi antiquius amicitia nostra fuisse.

Nihilo cum Comparativo.

12. Nihilo) semper cum comparativo coi-
pulatur. *Cic. de Fin.* Nihilo beatior Juppiter,
quam Epicurus, dempta æternitate. *idem 7.*
Verr. Nihilo diligentior esse ad classem ornandam
cæpit.

Nihilo magis, Nihilo minus.

13. *Cic. lib. 2. de Div.* Sed ea sumitis, quibus
concessis, nihilo magis efficitis, quod vultis.
idem. 3. de Fin. Ut enim qui demersi sunt in a-
qua, nihilo magis respirare possunt, si non
longè absint à summo, &c. *idem pro Mil.* Mi-
nus dolendum, re non perfecta: sed punien-
dum certè nihilominus. *idem li. 2. de Inu.* Quo
non ascripto, nihilominus hæredi cavere-
tur,

cur. *idem Phil.* Legati proficiscantur : bellum nihilominus pareretur. Man laß die Gesandten gehen / und rüste sich nicht desto weniger zum Krieg.

Admonitio.

14. Nihilominus pro (Tamen) cum antecedit (Etsi, Quanquam) aut aliquid simile, usitatum non est.

15. Nihilominus tamen) non temerè usurpandum.

De Adverbio Nimirum.

C A P. CV.

1. **N**imirum, ex Ni, & Mirum factum videtur ordine inverso, pro Mirum nimirum usurpatur pro (Certè, Videlicet, Scilicet.) *Cic. Tusc.* Nimirum igitur, ut in causis, sic in ægritudine, &c. *idem 1. de Div.* Hoc nimirum est illud, quod de Socrate accepimus. *idem Att. lib. 9.* Itaque nimirum hoc illud est, quod Cæsar scribit in ea epistola. *1. de Orat.* Sed nimirum majus est hoc quiddam, quàm homines opinantur. *idem in Brut.* Et nimirum is princeps ex Latinis ista tractavit. *idem de Amic.* Hæc enim est Tyrannorum vita, nimirum in qua nulla fides.

De Adverbio Nimium.

C A P. CVI.

1. **N**imium) sæpe adverbium est, idemque declarat, quod Nimis. *Cic. 5. de fin.* Nemo nimium beatus est. *idem 1. Catil.* Nimium diu te Imperatorem illa tua Manliana castra desiderant. *idem pro Cluen.* Ne autem nimium multi poenam capitis subirent, idcirco illa sortitio comparata est. *Idem 2. de Fin.* Quod vos interdum, vel nimium sæpe dicitis. *idem 2. de Orat.* Verbis effervescentibus, & paulo nimium redundantibus. *Ein wenig zu viel.*

Nimium, quantum.

2. Nimium quantum) est (Mirum quantum) *Cic. 2. de Orat.* Sales, qui in dicendo nimium quantum valent. *idem lib. 4. de Fin.* Sed differre inter honestum & turpe, nimium quantum, nescio quid immensum. *Ist über die massen viel/ ist so viel/ daß nit zu sagen.*

Nimio plus.

3. Nimio plus significantius est, quam Nimium. *Cic. Att. lib. 10.* Sed quia nimio plus te diligo. *Weil ich dich aber mehr als zu viel lieb hab.*

De conjunctione NISI.

C A P. CVII.

1. **N**isi (propriè est) Si non. Es sey dan /
oder wo nit. Cic. pro Cluen. Nomen
judicium amittemus, nisi ex his ipsis judicabi-
mus. idem Att. lib. 1. Dominus (nisi me omnia
fallunt) de se incredibiliter pertimuit.

*Nisi, pro, Prater, vel Praterquam,
vel Veruntamen.*

Dan oder weder allein daß / aber doch:

2. Interdum pro Prater usurpatur. Cic. de
Amic. Negat enim quemquam virum bonum
esse, nisi sapientem. id. pro Sest. Quem una-
quam civem Senatus, nisi merationibus exte-
ris commendavit. id. 1. Tuscul. Quid, in-
quam, tum agimus, nisi animum ad se ipsum
vocabimus? Was thun wir dan anders /
als daß wir das Herz in sich selbst jagen /
treiben. id. lib. 3. epist. 73. De re nihil possum
judicare, nisi illud mihi persuadeo, id. de Am.
Sed hoc primum sentio, nisi in bonis amici-
tiam esse non posse. Cic. Att. libr. 11. epist. 6.
Omnino hæc eodem modo ex hac parte fiunt,
nisi illud erat infinitum. Cato. Cap. 89. Eodem
modo auferem alito, nisi prius dato bibere.
Eben auff die Weiß solst du die Gang
äßen doch gib ihr vor zu trincken. Ter-
rent.

rent, Quo pacto, aut unde hæc hic rescivit?
D. Nescio, nisi me dixisse memini. Ich weiß
nit / allein daß mich bedunckt / ich habs ge-
sagt.

Nisi quod.

3. *Cic. lib. 13. ep. 1.* Cum Patrone Epicu-
reo mihi omnia sunt, nisi quod in Philosophia
vehementer ab eo dissentio. *id. Att. lib. 1.* Hoc
me delectat, nisi quod &c.

Nisi ut, Nisi ne.

4. *Cic. pro Cal.* Quid est aliud, quod nos
patroni facere debeamus, nisi ut eos qui inse-
stantur, repellamus. *id. pro Mil.* Tum nemi-
nem ducebat, nisi ut virum à viro lectum esse
diceres. *id. libro. 13. ep. 20.* Quicquam ne pu-
tas curare, nisi ut ei ne defint.

Nisi si, pro Nisi.

5. Nisi) interdum adsciscit (Si) elegantia
causa. *Terent. And.* Nisi si id est, quod suspi-
cor. Aliquid monstri alunt. Es sey dan / wie
mich bedunckt / daß ein Schalk darhinder
stecke. *id. Adel.* Nisi si me in illo credidisti
esse hominum numero. Es sey dan daß du
mich für der Gesellen einen haltest. *Cic. 2. de*
Orat. Miseros illudi nolunt, nisi si se jactent.
Sie wollen nit / daß man der Armen soll
spotten

Spotten/ es sey dan daß sie sich überhaben
und rühmen.

Nisi quis, Nisi si quis?

6. Pro (Nisi aliquis) Nisi quis, vel, Nisi si
quis eleganter dicitur. *Cic. Att. lib. 1.* Nisi quis
nos Deus respexerit. 1. *idem in Brut.* Nisi quid
de Epaminonda suspicari licet. 2. *Catil.* Nisi
verò, si quis est, qui Catilinæ similes cum Ca-
tilina sentire non putet. *idem Att. lib. 1.* Nisi
si quid erit, &c. Es sey dan etwas daran /
es steckt dan etwas darhinder.

Non nisi, Nisi non.

7. *Plaut. Amp.* Non loquar, nisi pace facta.
Cic. lib 1. epist. 1. Quoniam tu, nisi perfecta re,
de me non conquiesci. *Cæs. lib. 3. de Bel. Civ.*
Juravit se, nisi victorem in castra non reditu-
rum.

Nisi forte, Es nisi vero.

8. Nisi forte) & (Nisi verò) in principiis
ferè Ironiæ serviunt. *Cic. de Par.* Nisi forte
volumus Epicureorum opinionem sequi. Es
sey dan / daß wir vielleicht dem Epicuro
wollen beysallen. *id. pro Mil.* Nisi forte ma-
gis erit parricida, si quis consularem par-
tem, quàm si humilem necaverit. *idem*

Pro Mil. Nisi verò existimavimus dementem
P. Africanum fuisse, qui & *idem pro Flac.* Nisi
 verò paucos fuisse putatis, qui &c. *Ihr mei-*
net dan / es seyen wenig gewesen.

De Conjunctione Non.

C A P. CVIII.

Non at, Non sed, Non verum.

1. **N**on) assumit saepe (At, Sed, Verum) *Cic.*
Pro Planc. Non valuit rebus iisdem,
 quibus fortè nonnulli: at valuit assiduitate, at
 valuit servandis amicis, valuit liberalitate.
Idem lib. 1. ep. 9. Tantum dicam non mihi ex-
 ercitus, sed duces defuisse. *idem 6. Verr.* Erant
 præterea duo signa non maxima, verum exi-
 mia vetustate.

2. Interdum additur [Certè] aut (Tamen)
Cic. Att. lib. 9. epist. 9. Tum poterimus delibe-
 rare; non quidem integrare, sed certè minus
 fracta: *idem 1. Off.* Tenenda sunt sua cuique
 non vitiosa, sed tamen propria.

Non, etiam.

2. Alias adsciscit (Etiam) *Cic. in Orat. ext.*
 Sed ejusmodi tamen infantia: ut ea, qui utan-
 tur, non stulti homines haberi possint, etiam
 plerumque prudentes. *Sie müssen nit für*
Marzen: Ja wol noch darzu weise Leute /
gehalten werden.

Non dico, sed Non dicam, sed.

3. *Cic. lib. 11. ep. 7.* Magna ejus in me non dico officia, sed merita. *idem pro Sext.* Repugnarem potius cum sommo non dicam exitio, sed periculo certè vestro. *id. Att. lib. 4. ep. 3.* Magna querela, & gemitu non dicam bonorum: sed plane omnium. *id. post reditum in Sen.* Non dicam complecti orando, sed percensere numerando. *id. Att. li. 6. ep. ult.* Ut ea, non dicam comprobes, sed studiosè libenterque comprobes.

Non quin, pro Non quod non.

4. *Cic. lib. 1. ep. 24.* Non quin considerem diligentiae tuae, sed rei me magnitudo movebat. Nicht daß ich deinem Fleiß nicht vertraute. *id. Ad Quinct. Fr. l. 1. ep. 1.* Non quin possint multi esse provinciales viri boni; sed hoc, &c.

Non quin, sed quia, vel sed quod.

5. *Cic. Att. lib. 7. ep. ult.* Non quin rectum esset, sed quia multo rectius fuit, &c. *id. lib. 4. a. ep. initio.* Non quin ab eo ipse dissentiam, sed quod ea te sapientia esse judicem, ut, &, Nicht daß ich ihm nicht zuwider sey: Nicht daß ichs mit ihm halt? Sondern daß ich dich für so weiß acht/das.

Non quod, sed quod, vel, sed quia.

6. *Cic. in Orat.* Non quod sola exornent, sed quod excellant. *id. 2. de Orat.* In quo ego non quod libenter malè audiam, sed quia causam non libenter relinquo, &c.

Non quo, pro Non quod, sed tamen.

7. Non quo) sæpè usurpatur pro (Non quod) insequente (Sed, vel, Sed tamen) *Cic. Att. lib. 16. epist. 14.* Non quo ea sit mihi quicquam carius, non esse debeat; sed desperatis &c. *Nicht der Meynung/ daß mir etwas liebers sey/ oder seyn soll/ sonder id. in Brut.* Non quo illa Lælii quicquam sit dulcius, aut &c. Sed multò tamen vetustior, & horridior ille, quam Scipio.

Non quo, sed quod, vel quia.

8. Etiam sequente (Quod) vel (Quia) *Cic. libr. 6. epist. 4.* Non quo ego certò scirem, sed quod non difficilis erat conjectura. *id. libr. 12. epist. 17.* Quam ut conserves, non quo de tua constantia dubitem, sed quia mos est ita rogandi, rogo. *Nicht daß ich dein beständig-keit in zweiffel setze/ sondern dieweil es also der Brauch ist.*

Non quo, sed ut, vel, Verum quia.

9. Alias sequente, Sed ut, aut, Verum quia)
Cicer.

Cicer. Att. lib. 4. epist. 4. Non quo haberem magnopere quod scriberem, sed ut loquerer tecum absens. *id. pro Cæcin.* Non quo idem sit servulus, quod familia; verum quia non quibus verbis quidque dicatur, quaritur, sed quæ res agatur.

Non si, propterea, vel, Idcirco.

Nit wie : also auch : Nit so darumb auch/nit darumb das.

10. *Cic. Top.* Non enim si sine patribus filii esse non possunt, propterea. *id. 2. de Orat.* Non si Opimium defendisti Carbo, idcirco te isti civem bonum putabunt. Sie werden dich nicht darumb für ein frommen Bürger halten/dasß du den Opimium beschützt hast.

Non modò sed vix, sed etiam, verum etiam.

11 (Non modò, &) Neque modò (adsciscit) Sed vix, Sed etiam, Verum etiam. *Cic lib. 4. epist. 1.* Itaque mihi venire in mentem nihil potest, non modò quod sperem, sed vix jam, quod audeam optare. *id. de Sen.* Tenebat non modò auctoritatem, sed etiam imperium in suos. *id. lib. 16. epist. 6.* Non modò dignitas nulla erat, sed etiam summa deformitas. *id. pro Mil.* Neque auxilium modò, verum etiam præsidium pollicentur.

*Non solum, sed, sed etiam, sed quoque,
verum etiam.*

12. Non solum, jungitur cum (Sed, Sed etiam, Sed quoque, Verum etiam.) *Cic. lib. 1. epist. 6.* Qui omnibus negotiis non interfuit solum, sed praefuit. *id. de Am.* Non solum fortuna caeca est, sed eos etiam plerumque efficit caecos, quos complexa est. *id. pro Cac.* Dixi non solum re, & sententia, sed verbis quoque. *id. lib. 1. de Nat. Deor.* Non Poeta solum suavis, verum etiam ceteroquin doctus. *id. lib. 4. epist. 3.* Neque id solum mea sponte; sed multo etiam magis monente, ac denunciante.

Non modo non sed etiam, verum etiam.

13. (Non modo non) junctum cum (Sed etiam, Verum etiam) Idem est, quod (Tantum abest, ut.) *Cic. lib. 3. epist. 15.* Dies non modo non levat luctum hunc, sed etiam auget. *id. epist. 12.* Ex tuis litteris non modo non restructum bellum, sed etiam inflammatum videtur. *idem Att. lib. 16. epist. 6.* Tu id non modo non prohibebas, verum etiam approbabas.

Admonitio.

14. Videndum, ne temere altera negatio, cum requiritur, omittatur. Neque enim recte diceretur: Tu id non modo prohibebas, verum etiam approbabas, & alia eodem modo.

Non modo, sed ne quidem, pro non dico.

15. Non modo, pro (Non dico) interdum
assu-

assumit (Sed ne quidem.) *Cic. lib. 1. epist. 9.* Non modò dignitatis, sed ne libertatis quidem partem reliquit. *id. lib. 1. epist. 8.* Nullam partem tuorum meritorum non modò referenda, sed ne cògitanda quidem gratia consequi possum. *id. lib. 12. epist. 24.* Ego nullum locum omitto non modò laudandi tui, sed ne ornandi quidem. *id. lib. 4. epist. 24.* Nunc non modò agendi rationem nullam habeo, sed ne cogitandi quidem. Nec quicquam posthac non modò tantum, sed ne tantulum quidem præterieris. *Att. lib. 5. epist. 27.* Du solst nicht allein nichts wichtiges / sondern auch nicht das geringste dahinden lassen.

Non modò non, sed ne quidem.

16. (Non modò non, sed ne quidem,) usurpári solet pro (Tantum abest.) *Cic. lib. 10. epist. 10.* Cujus rei non modò non præterit tempus, sed ne maturum quidem etiam nunc meo iudicio fuit. *idem lib. 13. epist. 29.* Non modò ne non præesset ulli negotio, sed etiam ut ne interesset quidem.

Non modò pro Non modò non.

17. Interdum tamen (Non modò) ut Paulus Manutius observavit. *lib. 1. epist. fam. epist. 9.* (usurpatur pro Non modò non.) *Cic. lib. 19. epist. 6.* Regnum non modò Romano homini, sed ne Persæ quidem tolerabile. *id. lib. 11. epist. 24.* Mihi non modò irasci gravissima injuria accepta, sed ne dolet equidem impune licet.

lib. 1. de Orat. Neque solum inscientiam meam,
sed ne rerum quidem magnitudinem perspicit.

*Non modò, postpositum post Nedum, aut
Ne dicam.*

Will viel weniger geschweigen.

18. Interdum (Non modò) subjicitur pro
(Nedum.) *Cic. 2. Phil.* Quos clientes nemo ha-
bere velit, non modò esse eorum cliens. *id. lib. 1.
epist. 9.* Nullum meum minimum dictum, non
modò factum pro Cæsare intercessit, quod il-
le, &c. *id. Att. lib. 8.* Nihil prætermisum, quod
non haberet sapientem excusationem, non mo-
dò probabilem.

19. Aliàs, (Ne dicam.) *Cic. lib. 2. epist. 19.*
Magis herculè quàm vellem, non modò, quàm
putaram. *id. lib. 4. epist. 14.* Secundas etiam res
non modò ad veras pertimescebam. Will nicht
sagen / zuge / schweigen.

Non solum postpositum.

20. (Non solum) interdum subjicitur, item
ut (Non modò) pro (Ne dicam.) *Cic. lib. 12.
epist. ult.* Vultus suos mihi expressit omnes, non
solum animum, ac verba protulit. *id. lib.*

2. epist. 21. Ut ipse etiam sibi, non
illis solum, qui oderant,
displicebat.

De Pronomine NULLUS.

CAP. CIX.

1. **N**ullus) dictus quasi (Non ullus) latius patet quam (Nemo) Quippè (Nemo) de hominibus tantum dicitur, Nullus, nulla, nullum de rebus omnibus.

Nullus, pro, non.

2. (Nullus) interdum pro (Non) usurpatur. *Terent. Eun.* Nemini, tametsi nullus monens. *Plaut. Bacchid.* Is nullus venit. *Cic. Att. lib. 12.* Philotimus non modò nullus venit, sed ne per litteras quidem, aut per nuncium certiore me fecit. Id est, nondum venit. *id. 1. de Orat.* Quod nisi fecisset, Rempubl. quam nunc vix tenemus, iamdiu nullam haberemus. *id. 1. Tusc.* Miseri ob id ipsum, quia nulli sunt.

Nullus, pro Nullius momenti.

3. Aliàs (Nullus) est (Nullius momenti.) *Cic. lib. 7. epist. 9.* Ex eo tempore vir ille summus, Imperator nullus fuit. Hat nichts gethanat / ist nichts werth gewesen. *idem pro Dom.* Ne illa quidem, quæ nulla esset, esse lex putaretur. *id. Att. lib. 14.* Ad miseram, seu nullam potius rempubl. *id. Att. lib. 14.* Copias, quas nullas habemus.

mus. *id.* 2. *de leg.* Igitur Titias, & Apuleias lege
nullas petas? Meinstu sie gelten nichts / seyen
sie nichts werth.

Nullus, nisi, extra, præter;

4. (Jungitur sæpe) Nullus (cum) Nisi, Ex-
tra, præter, præterquam. *Cic. lib. 5. epist. 5.* Statu-
eram nullas tibi literas mittere, nisi commen-
datitias. Ich hab mir vorgenommen / ich wolt
dir kein andere / als Befelchs- oder Forde-
rungs-Briefschreiben. *id. in Orat.* Nullus est
igitur numerus extra poëticos. *id. lib. 5. epist. 3. de
Attic.* Ad quas litteras tibi rescribi velis ne-
scio: nullas enim acceperam, præter eas, &c.

Nullus quin: qui non in quo.

5. *Cic. Att. lib. 1. epist. 1.* Dies ferè nullus est,
quin hic Satyrus domum meam veniret. Er
komet fast alle Tag zu mir / es ist schier kein
Tag daß er nicht zu mir komme. *id. Att. lib.
6.* Nullam intermisi diem, quin &c. *id. lib. 2. ep.*

16. Nulla est acerbitas, quæ non omnibus
impendere videatur. *id. de Prov.*

Cons. Nullum bellum civile
fuit, in quo &c.



De Conjunctione NUNC

CAP. CX.

Nunc cum, Nunc dum, Nunc quando.

1. **N**unc, sæpe adsciscit) Cum, aut Dum, aut Quando. *Terent. Heaut.* Nunc cum sine magno interimento non potest haberi. *idem Adelp.* Sinceres nunc facere, dum per ætatem licet. *Cic. lib. 13 epist. 56.* Nunc quando mihi amico officiosissimo tantum oneris imponitur.

Nunc, tum, Nunc, olim.

2. Aliàs assumit (Tum, aut olim) *Cic. lib. 6. epist. 1.* Tu illum animum nunc adhibe quæso, quo me tum oportere esse censebas. *Ter. Heaut.* Ex sua libidine moderantur, quæ est nunc, non quæ olim fuit.

Nunc pro modo.

3. Interdum usurpatur pro Modo. *Cic. Att. lib. 1.* Nunc reus erat apud Crassum divitem Vectius de vi. *id. in Brut.* Vidi nuper & nunc videbam de ea re.

Nunc jam.

4. (Nunc jam.) *Cic. lib. 12. ep. 12.* Nunc jam sum expeditus. Nun mehr bin ich fertig. *id. 6. Verr.*
Pa-

Patior non moleste Jud. eam vitam, quæ mihi sua sponte ante jucunda fuerit, nunc jam mea lege, & conditione necessariam futuram.

Nunc verò, post si.

5. (Nunc verò) subjici solet in comparatione rei fictæ, augendi gratiâ. *Cic. pro Font.* Si M. Fonteium Jud. in causa deficerent omnia, &c. tamen esset vobis magnopere providendum, &c. Nunc verò cum lædat nemo bonus, &c. *id. 7 Verr.* Si hoc non apud cives Roman. &c. si ad saxa, & solitudines conqueri, ac deplorare vellem: tamen, &c. commoverentur. Nunc verò cum loquor apud Senatores popul. Roman. &c.

De Conjunctione NUM.

CAP. CXI.

Nunc cum Interrogatione, Num ne?

1. **N**um) interrogationi plerumque servit & tum initio ponitur, tum subjicitur. *Cic. Acad. 2.* Num censes Ennium dixisse? *Meyn. su dan / Ennius' hab's gesagt? idem de Orat.* Quid in Numa Pompilio, num quod eloquentiæ vestigium apparet? *id. Catil.* Interrogas me num in exilium? non jubeo.

2. Interdum adsciscit (Ne) vehementius in-

terro-

interrogandi gratia. *Cic. lib. 6. de Republ.* Num ne aspicias, quo in templo verferis? *id. 1. de Natur. Deor.* Deum ipsum numne vidisti? Hastu auch etwa Gott selbst gesehen?

*Num quis, Num quæ, Num quod,
Num quid.*

2. (Num) sæpe jungitur cum pronomine (Quis, Quæ, Quod.) *Terent. Eun.* Num quis hic est: nemo est. *Cic. Att. 13.* Num quis fundus in agro Nolano venalis sit. *id. pro Deior.* Num quæ trepidatio? num qui tumultus? num quid, nisi moderatè? *id. 2. Acad.* Nunquam horum probat noster Antiochus?

Num quid vis, discedentis.

3. (Num quid vis) interrogatio erat in discessu usitata. *Terent. Eun.* Hæc dum dicit, abiit hora. Rogo, num quid venit. *Cic. Att. lib. 6. epist. 14.* Neque cum postea in castra venisset, atque inde discederet, num quid vellem, rogavit. *id. Att. lib. 5. epist. 66.* Cum me spectans è sua villa, num quid vellem, rogasset. *id. ad Q. Fr. lib. 2. epist. 6.* Te puto sæpe habere, qui, num quid Romam velis quærant. Ich halt/es werde dich oft Leuth fragen/ ob du etwas gen Rom wöllest.

Numquid nam.

4. (Numquid nam) vehementiùs interrogat. *Terent. Eun.* Numquid nam hic, quod nolis, vides?

des? *Sichstu nichts hie/daß dich verdreust?*
Cic. 2. de Orat. Numquid nam, inquit, novi. *Ist*
auch etwas mehr vorhanden. id. Partit. Num-

quid nam de Oratore ipso restat?

Numquid præterea,

5. (*Numquid præterea*) ad extremum us-
 gentis est. *Cic. pro Rosc. Am.* Numquid præ-
 terea? *Ist auch noch etwas mehr vorhan-*
den.

De Conjunctione NUNQUAM.

CAP. CXII.

Nunquam dum.

1. *Terent. Adelph.* Nunquam, dum ego ade-
 ro, hic te tanger. *So lang ich hie bin/*
wird er dich nit anrühren.

Nunquam ni, vel nisi.

2. *Liv. lib. 2.* Nunquam unum militem ha-
 biturum, ni præstare ut fides publica, &c. *Cic.*
Att. lib. 2. epist. 16. Nunquam huc venissent, nisi
 ad alias res pestíferas sibi aditum compararent.
id. Att. lib. 6. epist. 6. Nunquam nisi honorifi-
 centissimè Pompejum appellat.

Nunquam quin.

3. *Cic. lib. 2. epist. 10.* Equidem nunquam do-
 mum nisi unam epistolam, quin esset ad te al-
 tera. *Ich hab nie heim geschrieben / daß ich*
 dir

dir nicht auch geschrieben hätt. *Terent. Adel.*
 Nunquam unum intermittit diem, quin semper
 veniat. Er unterlaßt kein Tag / daß er
 nicht komme : bleibt kein Tag auß.

De adverbio NUSQUAM,

Nirgend/an keinem Orth.

CAP. CXIII.

1. **N**usquam est (Nullo in loco.) *Terent. Eun.*
 Ille autem bonus vir nusquam apparet.
 Der Gesell laßt sich nirgend sehen. *Cic. 1. Tusc.*
 Ego verò nusquam esse illos puto. *id. de Sen.*
 Nolite arbitrari me, cum à vobis discessero, aut
 nusquam, aut nullum fore. *id. 1. lib. de Leg.* Sive
 est illa (Lex) scripta uspiam, sive nusquam,
 οὐδαμῶς.

Nusquam, nisi.

2. *Cic. ad Brut. epist. 14.* Spes libertatis nusquam,
 nisi in vestrorum castrorum præfidiis
 est. *id. Acad.* Scientiam autem nusquam esse
 censebat, nisi in animi notionibus.

Admonitio.

3. Nusquam, (Usquam) vel (Uspiam) eleganter
 usurpantur pro, (Nullibi, & Ullibi) quæ
 minimè usitata sunt,

De Interjectione O.

CAP. CXIV.

1. **O** Non solum vocantis est, sed etiam appellantis. *Cic. Att. lib. 14. O mi Attice, vereor ne, &c. id. lib. 10. epist. 26. O mi Fauni, quam tu causam suam non nosti.*

O admirantis, & prædicantis.

2. Sæpè servit exclamatori, quæ non unius est modi. Nonnunquam enim admirantis est, & prædicantis. *Cic. 5. Ver. O consuetudo præcandi, quantam habes jucunditatem in improbis, & audacibus? id. pro Mil. O terram illam beatam, quæ illum exceperis.*

O, indignantis, ac detestantis.

3. Interdum indignantis. *Cic. 2. Philip. O incredibilem audaciam. O impudentiam prædicandam. id. Att. lib. 8. O rem turpem, & eâ rem miseram. id. ibid. O rem lugubrem, itaque intercludor dolore. 1. Catil. O tempora, O mores.*

O, dolentis.

4. Aliàs dolentis. *Cic. lib. 14. epist. 4. O me perditum. id. 7. Ver. O spectaculum miserum, atque acerbum.*

O, exultantis, aut letantis.

5. Aliquando gaudio exultantis. *Cic. 4. Phil.*
O solem ipsum beatissimum, qui fugientem
 vidit Antonium. *Terent. Andr.* *O* factum bene,
 beâsti me. *Cic. Att. lib. 12.* *O* gratas tuas mihi
 jucundâsque litteras.

O, optantis.

6. Aliàs optantis. *Cic. 2. Cat.* *O* fortunatam
 Rempubl. si quidem hanc sentinam urbis eje-
 cerit. *Virg. Æn. 8.* *O* mihi præteritos referat si
 Juppiter annos.

O, implorantis.

7. Non rarò implorantis. *Cic. 7. Verr.* *O* no-
 men dulce libertatis. *O* jus eximium nostræ ci-
 vitatis. *O* leges Portiæ, legesque Sempronæ.

O, execrantis.

8. Quandoque execrantis. *Cic. 11. Phil.* *O*
 multò magis miserior Dolabella, quàm ille
 ipse, quem tu miserrimum esse voluisti. *O* sce-
 lus, *O* portentum in ultimas terras asportan-
 dum. *3. Verr.*

O, irridentis.

9. Denique interdum irridentis. *Cic. 3. Phil.*

O præclarum custodem ovium , ut ajunt, lupum. *id. 6. Verr.* O Dii immortales, præclaram defensionem. *id. 2. Verr.* O commemoranda judicia , præclaram existimationem nostri ordinis.

De Præpositione OB.

CAP. CXV.

Ob, pro, propter.

1. **O**B, sæpe est (propter) significat autem, tum causam efficientem , tum finem. *Cic. pro Marc.* Ut mihi quidem videantur Dii immortales, etiam pœnas à populo Roman. ob aliquod delictum appetiverunt, &c. *id. pro Font.* Ob aliquod emolumentum suum si qui aliquid cupidius dicere viderentur. *id. 4. Verr.* Quantom illud flagitiosius eum, à quo absolvendum, pecuniam acceperis, condemnare,

Ob, pro, ante.

2. Interdum est (Ante.) *Cic. pro Rab. Posth.* Ob oculos mihi sæpe mors versata est. *id. pro Sext.* Mihi ob oculos exitium versatur. Das Elend schwebt mir vor den Augen umb/ geht mir vor dem Gesicht umb.

De adverbio OLIM.

CAP. CXVI.

1. **O**lim sæpe assumit (Cum.) *Terent. And.*
 Olim istuc, olim, cum ita animum in-
 duxit tuum. *Cic.* Si ullæ essent necessariæ lite-
 ræ, ut erant olim, cum brevioribus diebus, ta-
 men respondebant tempore tabellarii.

Olim nunc, Olim tum.

Aliàs (nunc, vel tunc.) *Cic. lib. 15. epist. 4.* Et
 eum honorem neglectum à meo olim nunc
 mihi expetendum puto. *Terent. in Phorm.* Olim
 cum honestè potuit, tum non est data : nunc
 viduam extrudi, turpe est.

De Pronomine OMNIS.

CAP. CXVII.

1. **O**mnis) sæpe usurpatur pro (Totus.) *Cic.*
pro Cluen. Sanguinem omnem profun-
 dere mater cupit. *id. 1. de Nat. Deor.* Vim vita-
 lem per omnem mundum pertinentem. *idem 2.*
Tusc. In profundenda voce omne corpus con-
 tenditur. *id. in Brut.* Omni huic sermoni pro-
 positum est.

Omnis pro Quicunque.

2. Aliàs, pro (Quicunque.) *Cic. pro Rosc. Am.*

Non omnem frugem, neque arborem in omni agro reperire poſſis. *id. 1. de Nat. Deor.* Omne, quod ortum eſt, mortalitas conſequitur.

Omniſ per traductionem iteratum.

3. Eleganter omniſ, per Traductionem iteratur. *Virg. 1. Geor.* Non omniſ fert omnia tel-
lus. *id. Ecl. 4. & Lucr. lib. 5.* Non omnia poſſu-
mus omnes. *Cic. in Orat.* Par eſt omnes omnia
experiri.

4. Sæpe valet hæc Traductio ad breviter
amplificandum. *Cic pro Rab. Po.* Omnes omni-
um ordinum homines. *id. 5. Tuſc.* Omnes Phi-
loſophi omnium diſciplinæ. *id. Att. lib. 3.*
Omnia omnium miſeriarum pleniffima. *id. 2.*
Phil. Ex omnibus omnium flagitiis nullum
ſurpius vidi, nullum audivi, quàm quod, &c. *id.*
lib. 9. epist. Omnibus omnes opes conceſſe-
ram. *id. 2. Agr.* Decem viros parti-
tores omnibus omnium fortu-
nis conſtitui.



De adverbio OMNINO.

CAP. CXVIII.

Omnino, in numero.

1. **O**Mnino) ab (Omnis) dictum, ac sæpe refertur ad numerum. *Cic. ad Q. Fr. lib. 1.* Omnino ad ducentos. Ueberall bey zweyhundert *id. pro Cluen.* Quinque omnino fuerant, qui illum absolverunt.

Omnino, pro Prorsus.

2. Sæpe (Omnino) est (Prorsus) quasi, omni ex parte. *Cic. de Sen.* Epulabar cum sodalibus omnino modicè. Ich hab mit der Gesellschaft gar / durchaus mässig gelebt: hab mich bey der Gasterey gar mässig gehalten. *id. 1. Off.* Omnino fortis animus, & magnus duabus rebus maximè cernitur.

Omnino, cum Aut certè, Aut magna ex parte, Nequaquam.

3. Assumit autem (Aut certè, vel aut magna ex parte) vel (Nequaquam) aut aliquid ejusmodi. *Cic. 1. Tusc.* Omnino, aut magna ex parte liberatus. Durchaus / oder aber mehrerentheils. *idem pro Bal.* Omnino, aut certè facilius labore alicujus, ac studio consequi.

id. de Am. Q. verò Maximus fratrem suum virum egregium omnino ; sibi nequaquam parem. Ein gar trefflichen / außbündigen Mann/aber ihm selbst gar nit zuvergleichen.

Omnino, pro ullo modo.

4. Sæpe etiam usurpatur pro (ullo modo) nimirum cum additur negatio , aut aperta, aut occulta. *Cic. 7. Ver.* Is omnino servus in illa familia non erat. *id. lib. 1. epist. 5.* Ne quis omnino regem reduceret. Es solt ihn gar niemand einsetzen. *id. pro Cluent.* Nego illum adolescentem omnino illo die esse mortuum. *idem pro Quin.* Mihi perdifficile est contra tales Oratores non modò tantam causam perorare , sed omnino verbum facere. Es kompt mich schwär an wider solche Redner ein einigs Wort reden: den Mund aufstun.

Omnino , cum Non , Nihil, Vix, Numquam, & Nusquam.

Keines Wegs/durchaus nicht.

5. Jungitur autem omnino, pro (Ullo modo) cum, Non, Nihil, Vix, Nunquam & Nusquam. *Cic. 2. de Orat.* Poëtas omnino non conor attingere. *id. Tusc.* Ut non multum , aut nihil omnino Græcis cederetur. *id. Attic. lib. 1.* Vix, aut omnino non posse fieri. *id. de Amic.* Hæc

autem omittamus, quæ omnino nusquam reperiuntur, *idem 2. de Orat.* Theopompus, & Ephorus omnino causas nunquam attigerunt.

Omnino, pro Nimirum.

6. Interdum (Omnino) idem est quod (Nimirum) quia omni ex parte res affirmatur *Cic. de Am.* Omnino est amans sui virtus. *id. 4. Verr.* Omnino præclare te habes. *id. de Amic.* Aptissima omnino sunt arma senectutis artes. *id. lib. 1. Offic.* Miserrima est omnino ambitio, honorumque contentio.

Omnino, pro eandem.

7. *Cic. pro Marc.* Quid enim est omnino ipsum diu, in quo est aliquid extremum?

Omnino, junctum cum Omnis.

8. (Omnino) junctum cum omnis, gravem æquè, ac brevem amplificationem continet. *Cic. de Amic.* Omnino omnium horum vitiorum atque incommodorum una cautio est. *2. de Orat.* Omnino omnis eruditionis expers. *idem Attic. lib. 3.* Omnino omnia me facturum recepit.

* *

De Nomine PAR.

CAP. CXIX.

1. **P**AR (Æqualis) propriè est, ac sæpe absol-
lutè ponitur. *Cic. lib. 1. de Natur. Deor.* Cui
celebritati par nulla ne cogitari quidem po-
test. *id. lib. 4. epist.* Aut par, aut certe proximus
sum illi. *id. pro Bal.* Ingenium minimè volun-
tati par. *id. pro Leg. Man.* Jam verò virtuti Cn.
Pompeji quæ potest par oratio inveniri? *id. in
Brut.* Gracchus, si vixisset, eloquentia nescio an
habuisset parem neminem. *id. de Div.* Cratipo-
pus, quem ego parem summis Peripateticis ju-
dico. *id. de Orat.* Erit rebus ipsis par, & æqua-
lis oratio. *id. 1. de Orat.* Virtutes ipsas esse in-
ter se æquales, ac pares.

Admonitio.

2. Quoties ætas, tempusque spectatur, non
(Par alicui, aut alicujus) (Nisi) addatur (Æ-
tate, annis, aut aliquid hujusmodi) sed Æqua-
lis dici solet.

Par Cum.

3. (Nonnunquam adsciscit Cum.) *Cic. pro
Quin.* Tu par tibi jus cum Alpheno fuisse non
putas. *id. 3. de Nat. Deor.* Nec mihi par cum
Lucio ratio est.

Par, ac Par, atque Par &c.

4. Interdum par, assumit (Ac , Atque, Et.)
Plaut. Mil. Si parem sapientiam hic habet, ac fortunam. *Cic. 3. de Nat. Deor.* Nec mihi par cum Lucio ratio est, ac tecum fuit. *id. lib. 2. de Inu.* Si par in nobis hujus artis, atque in illo picturæ scientia fuisset. *Cæs. 3. de bel. Civ.* Pari atque antea ratione egerunt. *Cic. in Brut,* Omnia fuisse in Themistocle paria , & Coriolano.

Par est, pro Aequum est.

Ist billig/gebührt sich.

5. *Cic. de Am.* Par est autem primum ipsum esse bonum, deinde, &c. *id. pro Mur.* His rebus fretum ad Consulatus petitionem aggredi par est. *id. Attic. lib. 9.* Mihi dubitanti quid me facere par sit. *id. pro Rab. Perd.* Quod ei præmii dari par fuisset.

De adverbio PARITER.

CAP. CXX.

1. **P**ariter) à Pari ductum est (Aequè.) *Ter. Heaut.* Quem pariter uti his decuit, aut etiam amplius.

Pariter, ac, &c, atque, ut.

2. Pariter, Ac, Et, Atque, Ut , usitata sunt pro
 (æquè.)

(æquè ac.) *Ter. Phorm.* Pariter nunc opera me adjuvas, ac dudum re opitulata es. *Cic. Parad.* Qui domui tuæ videt pariter accusatorum, & iudicum confociatos greges. *Liv. lib. 2.* Vir omni vita pariter patribus, ac plebi carus. *Ter. Adelph.* Nunc tu mihi es germanus, pariter corpore, & animo. *Plut. Menec.* Pariter hoc, atque alias res solet. *Salust. Jugur.* Vultu, colore, ac motu corporis pariter, atque animo varius. *Plaut. Aul.* Pariter moratus, ut pater, avûsque hujus fuit.

Pariter, Ac si, Pariter, Atque ut.

3. *Salust. Jugur.* Pariter ac si hostes adessent, munito agmine incedere. *Plaut. Amph.* Pariter hoc fit, atque ut alia facta sunt.

Pariter cum, pro Simul cum.

4. Pariter, interdum usurpatur pro (Simul) & assumit (Cum.) *Cic. 5. Tusc.* Animus & præsentem voluptatem percipit pariter cum corpore & prospicit venientem. Die Seel fühlt den gegenwärtigen Wollust zugleich mit dem Leib / und vorsieht den Zukünftigen. *Sall. Jug.* Eum adoptavit, & pariter cum filiis hæredem instituit. Hat ihn zugleich mit seinen Kindern / zum Erben eingesetzt. *Cic. 1. Tusc.* Pariter enim cum vita sensus amittitur. *id. 2. de Div.* Conciliis omnibus contingit, ut cum luna crescant pariter, pariterque decrescant. *id.*

id. post redit. in Sen. Secum pariter me respubl. reportavit. *id. 3. Off.* Ut qui hæc non vidit, & vixisse cum Republ. pariter, & cum illa extinctos esse videatur.

De adverbio PARUM.

CAP. CXXI.

Parum, Nimum.

1. **P**arum, contrarium habet (Multum) aut (Nimum.) *Cic in Orat.* Omnibus magis offendit nimium, quàm parum.

Parum, pro Non Satis.

2. Sæpe usurpatur pro (Non satis.) *Plaut. Rud.* Duas dabo, una si parum est. *Richt eine nit/will ich dir 3 wo geben. id. ibid.* Si parum intellexisti, dicam denuò. *Hastu es nit gnug verstanden / will ichs noch einmahl sagen. Cic. 2. de Nat. Deor.* Quæram ex te ea, quæ parum accepi. *Was ich nit gnug begriffen hab/will ich dich darumb fragen. id. 1. Tusc.* Nemo parum diu vixit, qui virtutis perfectæ functus est munere. *id. Att. lib. 10.* Vide, nedum te pudeat parum optimatum esse, parum diligenter, quod optimum sit, diligas.

Parum est, quod.

3. *Cic. pro Sext.* Parum ne est Piso, quod tantum homines fefellisti? ut &c. *Istis nicht genug?* *Terent. Phorm.* Sed parum ne est, quod omnibus nunc nobis successit senex?

De adverbis PARUMPER, & PAULISPER.

CAP. CXXII.

1. **P**arumper) ex (Parum) factum est, sed ad tempus accommodatum. *Cic. 1. de Orat.* Parumper continuit, & à cæteris silentium fuit. *Hat ein klein Weil still geschwiegen.* *id. 1. de Div.* Discedo parumper à somniis, ad quæ mox revertar. *id. de Amic.* Tu velim à me animum parumper avertas.

Parumper, dum.

2. Interdum adjicitur (Dum.) *Plaut. Amp.* Cui voluptas parumper data est, dum &c. *Terent. And.* Dum ex eo, parumper opperire hic. *Berziche ein kleines/bis ich.*

Paulisper.

3. Paulisper à (Paulò) dictum, idem est quod (Parumper.) *Cæs. lib. 3, de bell. Civ.* Hic paulisper

lisper est pugnatum. Sallust. Jugur. Cognitis infidiis, paulisper agmen constitit. Der Hauff ist ein klein weil still gestanden. Cic. 6. Verr. Abesse domo paulisper maluit, quàm illud optimè cælatum argentum emittere. Id. ibid. Lectica paulisper deposita.

Paulisper, dum.

4. *Paulisper quoque item ut Parumper, assumit. Dum, Cic. pro Mil. Paulisper dum se uxor (ut fit) comparat, moratus est. Plant. Mil. Paulisper tace, dum ego, &c.*

Admonitio.

5. Quoties exiguum tempus significatur, non (Parum) aut (Paulum) sed (Parumper, & Paulisper) dici solet. Itaque non dices (Expecta parum, sed (parumper aut Paulisper.

De Præpositione PER.

C A P. CXXIII.

Per, ad Personam relatum.

1. **P**ER) vulgò ad locum, sed sæpè etiam ad personam refertur. *Cic. Att. lib. 4. Nihil interest, utrum per procuratorem agas, an per te ipsum. idem pro Rosc. Am. Per alium transigam, recede de medio. id. 1. de Orat. plura*

detrimenda publicis rebus, quàm adjumenta
per homines eloquentissimos importata.

Per se, sine alterius ope.

2. Sæpè tamen } per se (est) Sine alterius
ope. *Cic. de Sen.* Homo per se cognitus, nulla
commendatione majorum. Wer durch sich
selbst bekannt ist. *idem pro Syl.* Nihil audacter
ipso per se, sine P. Sylla facere potuisse. *idem*
pro Sest. Per se ipsa splendor virtus semper, neq;
alienis unquam sordibus obsolescit. *idem de*
Am. Amicitia per se, & propter se expedita.

Per, ad tempus relatum.

3. Alias refertur ad tempus. *Cic. 7. Verr.*
per eos dies, cum iste. Eben zu der Zeit / da
idem Att. lib. 2. ep. 2. Nulla abste per hos dies
epistola inanis aliqua re utili, & suavi venerat.
idem 2. Verr. Nulla res per triennium, nisi ad
nutum istius est judicata. Drey Jahr lang /
ist kein Urtheil / ohn seinen Willen ergan-
gen. *idem pro leg. Man.* Quam provinciam te-
nuistis à prædonibus liberam per hosce annos.
Die Jahr her. *idem in Brut.* Duo fratres per
idem tempus dissimiles inter se.

Per admodum.

4. Sæpe admodum accommodatur. *Cic. 6.*

Verr.

Ver. Cum iste ab se hydriam Beoni manu factam per potestatem abstulisset. Durch habenden Gewalt/in Krafft seines Gewalts/seines hohen Ampts. *id.* 6. *Ver.* Symphonia co servos adducebat per injuriam. Unbilliger Weis. *id.* *ibid.* Quod eum per insidias roties interficere voluistis. Durch Verrätheren. *id.* 3. *Ver.* Per scelus, & latrocinium ex favis auferre. *id.* *pro Ros. Am.* Per luxuriam effundere, atque consumere, quod per scelus sit adeptus. *id.* 3. *Ver.* Q. Optimum per ludum ac jocum fortunis omnibus evertit. Schimpff / oder schwertzweiß. *id.* *pro Ros. Am.* Per summum dedecus vitam amittere. Hat mit höchster Schand das Leben gelassen. *idem* 7. *Ver.* Per ludum, ac negligentiam ad honores pervenire. Ist durch Schertz und Nachlässigkeit zu grossen Ehren kommen.

Per simulationem. Per speciem, Per causam.

5. Per simulationem, Per speciem, Per causam idem fere significant. *Cic. post Red. ad Quir.* Per simulationē amicitiae nefariē prodiderunt. Haben durch erdichte / gezeuffte / Freundschaft / unterm falschen Schein der Freundschaft / schädlich verrathen. *id.* 6. *Ver.* Per simulationem Aedilitatis statuas auferre. Unterm Schein des Baumeister. Ampt. *Liv. l. i.* Per speciem alienae fungendae vicis suas opes firmavit. Mit fürgeben / Schein / Fürwort:

id. ibidem. Fratris filia Rheæ Sylviæ per speciem honoris (cùm Vestalem legisset) perpetua virginitate spem partus ademit. *idem libr. 24.* Per speciem prædandi ex hostium agro, permissu Magistratum ab Capua profecti. *Liv. libr. 2.* Per causam renovati ab Æquis belli. **U**nderm Schein des erneuerten Kriegs. *id. lib. 24.* Ut cùm appropinquaret janua rex, per aliquam causam sustineret à tergo agmen.

Per litteras.

6. Idem est, quod Litteris. *Cicer. in Pis.* Is à Senatu supplicationem per litteras postulavit. *idem. Att. lib. 1.* Antonius purgat se mihi per litteras. **E**ntschuldiget sich schriftlich / durch schreiben.

Per ætatem, pro Ob ætatem.

Ulters halben.

7. *Ter. Eun.* Neque sciebat, neque per ætatem etiam poterat. *Cic. lib. 13. ep. 30.* Ut primum per ætatem iudicium facere potueris *id. pro Leg. Man.* Nam cum antea per ætatem huius auctoritatem loci contingere non aude-rem. *idem pro Dom.* Factus es ejus filius contra fas, cujus per ætatem pater esse potuisti.

Per pro, Propter.

8. *Per* interdum est (propter) *Cic. 3. de Orat.*
Per

Per invidiam dipelli Tribunatu *idem*. 1. *Trise*.
 Per iram aliquid facere, quod nos poeniteat.
 Auß Zorn etwas thun/ das uns gereuet.

Per, obsecrantis.

9. Nonnunquam obsecrantis est. *Cic. Att. lib. 13.* Ad quæ recuperanda per fortunas incumbe. So lieb dir dein Glück und Wohlfahrt/ Gut und Blut ist/ wende Gleich an/ daß du es wider bekommest. *idem ad Brut. epist. 15.* Sed propterea per Deos. Umb Gottes Willen/ eyl dich.

Per, concedentis.

10. Alias concedentis. *Cic. 4. Acad.* Per me vel stertas licet. Meinet halben magst du auch schnargen. *idem Att. lib. 4.* Per me ista pedibus trahantur. *idem. 4. Phil.* Petit ut tibi per me liceat quendam ab exilio reducere. Er begert/ daß du mit meinem guten Willen mögest. *idem pro Mil.* Clodium nihil delectat, quod aut per naturam fas sit, aut per leges liceat. Ihn gelüst nichts was die Natur/ oder die Gesetz zulassen.

Per valetudinem.

Gesundheit halben.

Att. Cic. 2. Phil. Omnes consulares, qui per

valetudinem exsequi cladem istam, fugant-
que potuissent *idem l. 7. epist. 1.* Per valetudi-
nem cum posses venire; tamen noluisti. *idem.*
lib. 16. Cum per valetudinem, & anni tempus
navigare poteris, ad nos veni.

De Adverbio. DEINDE.

C A P. CXIV.

Perinde ac, Ac si, Atque ut.

1. **P**erinde, usurpatur pro (Atque) vel (Ita)
jungitur autem sæpè cum (Ac, Ac si, At-
que, ut) *Cic. 1. Tuscul.* Philosophia non per-
inde, ac de hominum est vita merita, lauda-
tur. Wird nit gelobt gleich wie sie verdient/
nit nach ihren Verdienst. *idem. Partit.*
Quæ perdifficilia sunt, perinde habenda sunt,
ac si effici non possint. *Cas. lib. 1. de Bel. civ.*
perinde ac si virtute vicissent. Gleich als
hätten sie mit Macht überwunden. *Cic. pro*
Mar. Vereor, ut hoc quod dicam, perinde in-
telligi auditu possit, atque ipse cogitans sen-
tio. Ich besorge/ es werde nit verstanden
gleich wie ichs meine. *Idem lib. 9. ep. 15. initio.*
Non perinde ut est reapse, ex literis perci-
pere potuisti.

Perinde ut, pro Prout.

Gleich wie.

2. Perinde) ferè usurpatur pro (Prout) *Cic.*
de Ora. Sed hæc omnia perinde sunt, ut agun-
tur.

eur. *id. in Brut.* Hæc perinde accidunt, ut eorum, qui audiunt, mentes tractantur. *id. 3. off.* Habes à Patre munus. M. fili mea quidem sententia magnum: sed perinde erit, ut acceperis. Wird dir eben also dienen / nach dem du es annimmst.

Perinde, quasi.

3. Perinde quasi) est (Perinde ac si) *Ci. 5. Ver.* Atque hæc perinde loquor, quasi in eo sit iniquitas ejus reprehendenda. *id. Cal.* Perinde valebit, quasi armatissimi fuerint. Wird eben so vil seyn/ oder gelten/ als wan sie gar wol gerüst wären gewesen.

Perinde quasi, per Ironiam.

4. Perinde quasi) sæpè Ironiam continet. *Cic. pro. Mil.* Perinde quasi Appius ille cæcus viam munierit, non quâ populus uteretur, sed ubi impunè sui posterilatrocinarentur. *idem. 1. Tuscul.* Metelli sperat sibi quisque fortunam, perinde quasi certi quicquam sit in rebus humanis. *idem pro Cluen.* Perinde quasi exitus rerum, non hominum consilia legibus vincantur. *idem 3. Ver.* perinde quasi exscribendi potestatem non haberet.

*De Adverbio PROINDE, &
PROIN.*

Derowegen/ Desßhalben.

C A P. CXXV.

Proinde, seu Proin (quod decurtatum est) significat (Ideo, vel Quamobrem.) Proinde si sapias. vide *Cic 4. Ver. id. lib. 12. epist.* Proinde fac magnum animum habeas. *Terent. Eun.* Proin tu, dum est tempus, etiam atque etiam cogita.

Admonitio.

E. Proinde) pro (Perinde) si quando usurpatur, eadem conjunctiones, eosdem usus habet, sed videndum est, ne subsit mendum, & (Proinde) legatur, pro (Perinde.)

De Adverbio P L A N E.

C A P. CXXVI.

Planè, pro Clarè.

Klar/ hell/ gut teutsch/rund.

Planè, idem est quod (Clarè, & Apertè.) *Cic. 2. de Fin.* Epicurus autem, ut opinor, nec non vult planè, & apertè loqui. *id.*

Id. Sed tu dixisti istud bene Latinè, parum planè. *id. Att. lib. 8.* Explicari mihi tuum consili-
um planè volo, ut intelligam.

Planè pro Certè, vel, Sanè.

Surwar / zwar.

4. Interdum usurpatur pro (Certè) vel (Sa-
nè.) *Cic. lib. 1. de leg.* Sed ego planè vellem,
me arbitrum inter eos datum. *Plaut. Most.* Ipla-
ne ea est? *Sc.* Immò planè est.

Planè, pro Omnino.

3. Sæpe usurpatur pro (Omnino.) *Cic. Att.*
l. 12. Accepi Atticam planè belle se habere. Ich
hab verstanden / sie sey gar wol auff / gar
frisch und gesund. *id. lib. 14. epist. 4.* Si te ha-
bebo, non mihi videbor planè periisse. Wan
ich dich kan haben / will ich meynen / ich sey
noch nit gar zu grund gangen / oder ver-
dorben. *id. lib. 16. ep. 1.* Ut te Leucadem depor-
tares, ut ibi planè te confirmares. Daß du
dich daselbst gar widerumb erholtest / zu
deinen Kräfften kämest *idem 3. Ver.* Nam iste
cam, nisi planè nihil sapit, numquam proferet.
Wan er nit gar ein Narr ist: Er sey dann
gar ein Narr. *id. in Brut.* Effice id, quod jam
propemodum, vel planè potius effeceras.
Mach vollends auß / was du schier oder
besser zu sagen / gar außgemacht hättest.

De Adverbio PLUS.

CAP. CXXVII.

Plus, pro Amplius.

1. **P**lus) magis aecedit ad nomen, quam (Magis) Proindè non temerè pro (Magis) usurpandum est. *Cic. de Amic.* Mehr als sich gebürt. *Id. Att. lib. 6.* Dimidio plus scripsit Clodia. Hat den halben theil zu vil geschrieben.

2. Sæpè autem usurpatur pro (Amplius.) *Cic. 1. de Nat. Deor.* Molestum est uno digito plus habere. Um ein Finger mehr haben / ist verdrießlich. *Id. 1. Phil.* Plus una me nocte retinere non potuit. *Idem Pro Sext.* Tribunum pleb. plus viginti vulneribus acceptis, jacentem vidistis. *Idem pro Rosc. Am.* Neque unquam plus triduo fuit. *id. pro Quinct.* Ist über oder länger als ein Jahr bey dir gewesen.

Plus, quam Plus, quam quantum.

3. Adsciscit interdum (Quam,) & (Quam quantum) *Cic. lib. 6. ep. 1.* Ego habeo, cui plus, quam tibi debeam, neminem *Id. 1. de Orat.* Quæ existimas plus, quam artem ipsam prodesse posse. *Idem.* Et plus frumenti impe-

rabatur, quam quantum exararant. Hat ich
 nen mehr zu geben gebotten / als sie er-
 bauet / als sie eingesamlet hatten. *idem 3.*
de Orat. Plus multò vidisse videntur, quam
 quantum nostrorum ingeniorum acies in-
 tueri potest. *idem lib. 9. epistola ultima.* Si te
 intelligerem plus conatum esse reipublicæ
 causa mueris, quam quantum præstare po-
 tuisses.

Non plus, quàm.

4. Non plus, quàm) comparisonem quan-
 dam continet subobscuram. *Cic. de Am.* Non
 tantum valet, ut tollat è vita amicitiam : non
 plus quam ut virtutes, quia nonnullas curas,
 & molestias afferunt, repudientur.

De Prepositione P O R R O.

C A P. CXXVIII.

1. **P**Orro est (Deinde postea, *ēta*) *Ter. An d*
 Move ocyste : ut quid agam porro in-
 telligas. Heb dich bald hinweg / daß du dar-
 nach verstehest was ich thue. *Cic. 3. Ver.*
 Hominibus & natura, & consuetudine, &
 disciplina levissimis : porro autem populi
 Rom. conditione sociis, fortuna servis. Zu
 dem aber / über das / darnach. *idem 4. Verr.*
 Sic porro nostros homines diligunt. Zu dem
 haben sie unsere Leut so lieb,

Porro,

Porro pro Autem. δὲ vel δὲ.

2. Sæpè pro (Autem) usurpatum, continuat orationem. *Cic. pro Mil.* Occurrebat mancam, ac debilem Præturam suam futuram, Consule Milone. Eum porro summo consensu populi Rom. Consulem fieri videbat *αὐτὸν δὲ*.
 Über das hat er vermerckt / er wurd. *idem pro Planc.* Nihil porro tam inhumanum &c. *idem 7. Verr.* Age porro tu, qui te tam religiosum existimari voluisti interpretem fœderum. Wollan weiter. *idem pro Quinct.* Clamabat porro Quinctius *idem Att. lib. 1.* Porro autem neque mihi accidit.

Porro pro ultra.

3. Nonnunquam ponitur pro (Ultra) *Liv. li. 1.* Ex loco infesto agere porro armentum coepit. Hat das Vieh auß dem unsichern Ort angefangen weiter zu treiben. *Cic. 4. de Fin.* Perge porro: nam de isto magna defensio est.

De Præpositione POST.

C A P. CXXIX.

1. **P**ost quoties casum regit, Præpositio est, cui (Ante) opponitur. *Cæs. li. 3. de Bel. Gal.* Repentè post tergum equitatus cernitur.
 Ple-

Plerumque ad tempus accommodatur. *Cic. Att. lib.* Hic magistratus multis annis post Decemviros institutus, *idem pro Rosc. Am.* Aliquot post menses is occisus est. *Liv. libr. 5.* Annum post quintum decimum creati Consules.

Post, cum participio prateriti temporis.

2. Eleganter copulatur cum Participio prateriti temporis, *Cic. de Arus Resp.* Mea domus, quam Senatus unam post hanc urbem constitutam ex æratio ædificandam putavit. Nach dem die Statt auffgebauet / so lang die Statt gestanden / ist allein mein Hauß / auß des Kachts Befehl von gemeinem Schatz auffgericht. *idem. Catil.* Causa enim est post urbem conditam, hæc inventa sola, in qua &c. *idem de Arus. Resp.* Nego unquam post sacra constituta, tam frequens collegium judicasse. *idem 1. de Div.* Sexennio post Veias captas.

Post homines natos, Post hominum memoriam.

3. Huc illa pertinent, post homines natos, Post hominum memoriam. *Cic. in Brut.* Longè autem post homines natos improbissimus C. Servilius Glaucia. *idem. pro Mil.* Unius post homines natos fortissimi viri. So lang die Welt gestanden. *id. de Opt. gen. or.* Optimus longè

longè post homines natos. *idem pro Bal.* Post genus hominum natum pauci reperti sunt qui &c. *idem in Pis.* instant post hominum memoriam apparatissimi, magnificentissimi-que ludi. *idem 2. Catil.* Bellum intestinum, ac domesticum post hominum memoriam crudelissimum, & maximum. *id. 5. Verr.* Quod nemo unquam post hominum memoriam fecit. *De Manns gedencen.*

Post, Præpositio cum Quam.

4. Præpositio (Post) interdum assumit (Quam.) *Cic. Att. lib. 9.* Post diem quarum, quam ab urbe discessimus, *idem. pro Mil.* Post diem tertium gesta res est, quam dixerat. *Ist geschehen drey tag nach dem ers gesagt hat.*

De Adverbio POST.

C A P. CXXX.

1. **P**ost adverbium, nullum casum regit, etsi sæpè jungitur cum ablativo temporis. *Cic. in Brut.* Ita recepi me biennio post, *idem 2. de Div.* Anno post Paulus periit. *idem. libr. 1. epist. 9.* Paucis post diebus quam Luca discesserat. *idem pro Flac.* Multis post annis pecunia recuperata est. *Das Selt ist vil Jahr darnach wider zuhanden gebracht.*

Admo-

Admonitio.

1. Post) quoties ablativo jungitur, adverbium est. Neque enim casus ille à (Post) regitur, sed absolute ponitur, quippe ablativus temporis. Semper autem, aut postponitur, ut (Paucis diebus post) aut interponitur (Paucis post diebus.)

De Adverbio POSTEA.

C A P. CXXXI.

1. **J**ungitur interdum (Postea) cum interrogatione *Terent. Hec, Quid tum postea?* Was ist dan mehr? *Cic. pro Mur. Cedo, quid postea; Sagan / was mehr?*

Postquam, Posteaquam, Postea verò quam.

2. Post, & Postea) saepe adsciscunt (Quam.) *Cic. lib. 12. epist. 48. Heri non multò post, quàm tu à me discessisti. idem lib. 13. epist. 30. Post prætor factus est Tuditanus, quam Consul Memmius. idem pro Planc. posteaquam de meo cursu Reip. sum voce revocatus. Nachdem ich von der Reiß wider zurück bin geruffen worden. idem lib. 5. ep. 2. Postea verò quam profectus es.*

Post Ubi, vel Ut.

3. Interdum assumit [Ubi) vel (Ut) *Salust. Catil.* post ubi contagio, quasi pestilentia, urbem invasit. Darnach / als die Sucht / wie ein Pest die Stadt überfallen. *Cic. in Orat.* Post sensum incedens, Judices, ut vidit arden-tes, exultavit audacius.

*Postquam, Posteaquam cum Illicò.
Exemplò, Repentè.*

Als bald / von Stund an.

6. Postquam, vel posteaquam) adsciscit interdum (Illicò, Exemplò. Repente) auraliquid ejusmodi. *Terent. Heaut.* At postquam aspexi, illico cognovi. *idem Hecyr.* Postquam introii, exemplo ejus morbum cognovi miser. *Cic. 7. Verr.* Hæc posteaquam acta, & constituta sunt; procedit iste repente ex prætorio.

*De Adverbio POSTERIUS.***C A P. CXXXII.**

1. **P**osterius pro (postea) usitatum est, contrarium enim habet (prius) & ad tempus refertur. *Cic. Verr.* Jubeat iste posterius illos ad se reverti. Er schafft sie sollen darnach wider zu ihm kommen. *idem in Brutt.*
Ipse

ipse enim Thucidydes, si posterius fuisset, & maturior esset, & mitior. *idem de Leg.* Sed hæc posterius. *idem pro Quin.* Posterius, inquit, ista videbimus: nunc &c.

De Adverbio POSTHAC,

C A P. CXXXIII.

1. **P**osthac, idem est, quod [In posterum] contrarium habet (Antehac.) *Cic. lib. 7. epist. 27.* Posthac igitur erimus cautiores. Fortan / für an wollen wir behutsamer seyn. *idem Casil.* Caput autem literarum, nihil sibi cum illa posthac aecedere possit, providendum est. Das es fortan nit mehr geschehe / soll Fleiß angelegt werden *idem Act. lib. 2. epist. 34.* Scribam posthac ad te planius. Wil hinfür ausdrücklicher schreiben.

De Adverbio PRÆ.

C A P. CXXXIV.

1. **P**ræ) est, Ante *Cic. 2. Phil.* Hic qui stillantem præ se pugionem tulit. Hat den blütigen Dolchen vor ihm her getragen. Illa per translationem. *idem 1. Off.* Nisi speciem præ se boni viri ferat. Wan er nit thut / sich nit erzeigt : sich nit stelt als sey er ein frommer Mann. *idem libr. 2. epist. 1.* Præ te ferres perspectum mihi quidem, sed tamen

dulcem & optatum amorem tuum. *idem* 23
de Nat. Deor. Noli quaeso pra te ferre, vos
 planè expertes esse doctrinae. Lieber thun sie
 dergleichen/ stell dich nit gleich als wärest
 ihr in der Lehr gar unerfahren: als wärest
 ihr gar Kinder. *idem* 2. *Agr.* Vocem pra
 vobis judicem vestrarum voluntatum tuli-
 stis.

Pra, in comparatione.

2. Pra saepè usurpatur pro (In) in compa-
 ratione *Terent. Eun.* Hic ego illum contempni
 pra me. Hab ihn gegen mir zuschätzen /
 verachtet. *Cicero 2. de Agr.* Illi Romam pra
 sua Capua irridebant. Sie haben Rom ge-
 gen ihren Capua verlacht. *idem pro Rosc. Am.*
 Ut neminem pra se hominem putet. Er
 meint es sey kein ander Mensch als er. *id.*
 4. *Verr.* Tu aulus es pra tua praeda pro nihilo
 tot res sanctissimas ducere? *idem* 4. *Verr.* Om-
 nium minas, atque omnia pericula pra salute
 sua levia duxerunt. Sie haben gegen
 ihrem Heyl alle Gefahr gring und schlächt
 geschächt/ in Wind geschlagen. *idem lib. 4.*
ep. 4. Non tu quidem vacuus molestiis, sed
 pra nobis beatus. *idem pro Rab. Perd.* Quae si
 in illo minima fuissent, tamen pra se suis fa-
 cultatibus maxima putarentur. *idem* 2. *Verr.*
 Ut ipse Consul in hac causa pra me minus et-
 iam quam privatus esse videatur.

Pra, pro Propter.

3. Prae) Saepe usurpatur pro (propter.) *Ter.*
Heaut. Prae gaudio (ita me Dii ament) ubi
 sum, nescio. So wahr mich Gott liebt hat/
 vor Freud weiß ich nit wo ich bin/ *Plaut.*
Amp. Neque miser commovere me possum
 praeformidine. *Cicer.* 1. *Tusc.* Solem praesagittarum
 multitudine non videbitis. *id.* *Att.*
lib. Praecura jocari non poteram. Vor Sorg
 möchte ich nit scherzen. *idem.* *Verr.* Praecupidi-
 tate officii rationem non habet. *id.* *Attic.*
lib. 9. Non medius fidius praelachrymis pos-
 sum reliqua nec cogitare, nec scribere. Prae
 aeternu, & dolore. *Att.*

Pra ut.

4. Prae ut, est (In comparatione) *Plaut.*
Amph. parum etiam praet ut futurum est, praedicas.
 Du sagst noch wenig gegen dem das
 geschehen wird. *Teren. Eun.* Ludum, jocum-
 que dices fuisse illum alterum, praet ut hujus
 rabies quae dabit. Was jener gethan hat/
 ist ein Rinderwerck / gegen dessen
 Wüten und Rasen.



De Præpositione Præter.

C A P. CXXXV.

1. **P**Ræter est (Ante) sed motum adsignificat.
Cic. 5. Verr. Præter oculos Lolli omnia
 ferebantur. Vor den Augen / oder Gesicht
 hin. *Liv. lib. 33.* Præter Caralitem paludem
 agmen ductum. *idem lib. 38.* præter ripam
 euntibus Galli Matris Magnæ à pessinunte oc-
 currere. Am Ufer hin *id. lib. 3.* præter oram
 Hetrusci maris Neapolim transmisit. Am ge-
 statt des Meers hin.

Præter, pro extra.

2. Interdum usurpatur pro (Extra) *Cic. 1. Phil.* Multa autem impendere videbantur præter naturam, præterque fatum, *idem Catil.* Cum ei nihil adhuc præter voluntatem ipsius, cognationemque acciderit. Als ihm noch nichts wider seinen Willen und Gedanken widerfahren. *id. in Pis.* Illud etiam accidit, præter optatum meum, sed valdè ex voluntate. *idem. lib. 2. epist. 8.* Quod quoniam præter opinionem mihi acciderat. *id. Attic. lib. 15.* Præter spem si quid erit, facies, ut sciam, *idem 2. de Div.* præter modum crevit lacus Albanus. Ist über die Maß gewachsen.

Præter, in exceptione.

3. Interdum (præter) excipit, similiter ut (Extra) Cic. lib. 1. Amicum sibi ex Consulibus neminem esse video, præter Lucullum. Außerhalb oder ausgenommen den Lucullum ist ihm keiner hold. id: pro Cluen. Omnibus sententiis præter unam, Scamander damnatus est. Durch alle Stimm eine ausgenommen/ ist er verdammt.

Præter, pro Supra.

4. Sæpè declarat (Supra) Cic. 1. Offic. Testis est Phalari, cujus præter cæteros est nobilitata crudelitas. Ist über/ oder übertrifft die andere alle. idem Ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1. Quod si ut optimum nomen consequeremur, unus præter cæteros adjuvisti. idem in Orat. Attici in eo genere præter cæteros excellunt. idem pro Syl. Hoc mihi præcipuum est præter cæteros, idem 5. Verr. Loquebantur enim Decumani, & præter cæteros ii, qui apud istum plurimum poterant. Die redten mehr als die anderen alle/ welche bey ihm am besten dran waren.

*Præterea.**Const keinen.*

5. Præterea dictum quasi (præter ea) Ad personas quoque accommodatur, etiam numero singulari, Cic. lib. 4. epist. 3. A me verò

hic diligitur, ut tibi uni concedam, præterea nemini, id est, præter te, *Dir allein / sonst keinen. idem pro Mil.* Hunc unum ab hostibus metui, præterea neminem, id est, præter eum, *idem 1. Phil.* Num qui exules restituti? unum agebat, præterea neminem. *Einen / nit mehr.*

Præterquam pro nisi.

6. Præterquam, pro)Nisi) usurpari solet. *Cic. lib. 3. ep. 7.* Nullas iis, præterquam ad te, dedi litteras. *Ich hab zu keinem / dan allein zu dir geschrieben. idem 3. Catil.* Pro tantis rebus nullum à vobis præmium postulo, præterquam hujus diei memoriam sempiternam. *idem 2. de Div.* Iano monera, à qua præterquam de sua plena, quid unquam moniti sumus?

Præterquam quod, pro Nisi quod.

7. *Cic. Ad Q. Fr. lib. 2. epist. 13.* Ego me in Cumano, & Pompeiano, præterquam quod finire te, cæterum satis commodè oblectavit. *idem lib. epist.* Neque quod displiceat, committam, præterquam quod nominis mihi conjunctissimi doleo gravem casum. *Ich wil nichts thun / daß mißfallen möge / allein daß mir der schwarze Tadel meines besten Freunds wehe thut.*

Præterquam quod, pro Non modo.

8. Interdum usurpatur pro (Non modò.)
Cicer. Attic. lib. 15. epist. 15. Suram autem,
 præterquam quod nefarium hominem cogno-
 vi, præterea in me contumacem. *idem 1. de Div.*
 At id præterquam quod fieri non potuit, ne
 fingi quidem potest. Aber neben dem daß
 es nit geschehen kan

*De Adverbio PRIDIE, & POS-
 TRIDIE.*

C A P. CXXXVI.

1. **P**ridiè dictum quasi (Priore die) Ein
 Tag darvor. (Postridiè, postero die.
 Ein Tag darnach.

Pridiè & Postridiè quam.

2. Æque utrumque copulatur cum (Quam)
Cicer. de Am. Pridie quam excessit è vita.
 Einen Tag vor seinem End. *idem libr. 14.*
epist. 6. Postridie intellexi, quàm à vobis dis-
 cessi. *idem lib. 2. de Orat.* Postero die quam illa
 erant acta.

Pridiè, & Postridiè ejus diei.

3. Interdum assumunt (Ejus diei.) *Cic. libr.*
1. epist. 4. Sententiam Bibuli de tribus legatis

pridie ejus diei frögeramus. Ein Tag darvor.
id. lib. de re Rust. Cato postridiè ejus diei villi-
 cum vocat. *Cic. lib. 13. ep. 46.* Dolabella venit
 ad me postridiè Iduum.

*Pridiè, Postridiè, Idus, Nonas,
 Calendas.*

4. Plerumque Idus Nonas, Calendas, quar-
 to casu adsciscunt. *Cic. lib. 13. epist. 25.* Ego Ro-
 mam pridie Idus. *idem lib. 13. epist. 14.* Si me
 in Tusculano postridiè Nonas mane conve-
 nerint.

*De Adverbio PRIMUM, &
 PRIMO.*

C A P. CXXXVII.

1. **P**rimum, & Primò) hoc fermè diffe-
 runt, quod (primum) ad ordinem re-
 rum pertinet, (Primò) ad tempus.

*Primum, cum Deindè, vel Post,
 vel Tum.*

2. Ac primum, sæpè adsciscit (Deindè) vel
 (Post Tum) *Cic. de Amic.* Primum ut monitio
 acerbitate careat, deinde ut objurgatio contu-
 melia careat. *Sürg erst / erstlich / zum ersten.*
idem lib. 3. epist. 5. Primum ut ipse tu, tuique
 omnes ; deinde etiam ut reliqui scire pos-
 sent me &c. *idem libr. 3. epistol. 9.* Pompeium
 redi-

feditus intercesserat in gratiam per Pompe-
jum, post autem Cæsaris, ut illum defenderem,
mira contentio est consecuta. *id. lib. 6. epist. 5.* Te
valere tua causa primum volo, tum mea. *Erst-
lich deinet/darnach meinet halben.*

*Primum, tum: post, vel deinde, in
Enumerationibus.*

3. In tripartita enumeratione rerum sæpe
insurpantur (Primum, Tum post, vel Deinde.)
Cic. lib. 1. Off. Primum igitur est de honesto,
tum de utili, post de comparatione eorum dis-
ferendum. *idem.* Quæ primum bene parata sit,
tum quamplurimis se utilem præbeat: deinde
augeatur ratione, diligentia, parsimonia.

Primum, deinde, tum vel postremo.

4. Aliàs, Primum, Deinde, Tum, vel Postre-
mò. *Cic. pro Leg. Man.* Primum mihi videtur de
genere belli, deinde de magnitudine, tum de
Imperatore deligendo esse dicendum. *id. lib. 5.
epist. 4.* Primum otium Parthicum, deinde
confectæ pactiones publicanorum, postremo
feditio militum sedata ab Appio.

Primum, deinde, tum, postremo.

5. In quadripartita autem partitione, sæpe

adhibentur, (Primum, Deinde, Tum, Postremo.) *Cic. lib. 15. epist. 14.* Primum ut te tanto intervallo viderem; deinde ut tibi possem præsens gratulari; tum ut quibus de rebus vellemus, nos communicaremus, postremo ut amicitia nostra confirmaretur vehementius. *Item lib. 7. epist. 2. & 3. de Nat. Deor. & ad Quinct. Fr. lib. 1. epist. 2.*

Primum, tum, deinde post, tum, deinde;

6. Enumerationes verò longiores, solent esse liberiores. *Cic. 5. de Fin.* Et ipsa charitas generis humani serpit sensim foras, cognationibus primum, tum affinitatibus, deinde amicitias, post vicinitatibus, tum civibus, deinde totius complexu gentis humanæ.

7. Interdum etiam (Primum) omittitur, & pro (Postremo) subjicitur (Tum ad extremum.) *Cic. 2. de Orat.* Quinque faciunt quasi membra eloquentiam, invenire quid dicas, inventa disponere, deinde ornare verbis, post mandare memoriæ, tum ad extremum agere, & pronuciare.

Primum, absolutè positum.

8. Interdum primum absolutè ponitur, quia (Tum) aut (Deinde) aut tale aliquid non subjicitur. *Cic. lib. 2. epist. 9.* Primum tibi, ut debeo, gratulor, lætorque &c. *id. lib. 7. epist. 23.* Pri-

imum

num ipsas ego Musas nunquam tanti putâssem. Lege Paulum Manutium ad hunc locum.

Primò, deinde, vel post.

9. (Primò) ut diximus, ad tempus pertinet, cui itidem (Deinde) respondet, aut Post. *Cic. pro Cluen.* Ea igitur primo, neque id ipsum diu quoquo modo poterat, in illa cupiditate continebatur, deinde ita flagrare cœpit amentia, ut eam non pudor &c. *Anfänglich/xc. Daronach/xc. id. de Amic.* Videtis in tabella jam ante quanta sit facta labe, primò Gabinia lege, biennio post Cassia.

Primus, alter, tertius. Primus, secundus, tertius.

10. Primus, alter, tertius, eleganter dicitur, tamen pro (Altero, Secundus) interdum ponitur. *Cic. 1. Phil.* Primo, altero, tertio, denique reliquis consecutis diebus. *id. lib. 1. epist. 1.* Cum sententia prima Bibuli pronunciata esset, ut tres legati regem reducerent, secunda Hortensii ut tu sine exercitu reduceres, tertia Volcatii, ut Pompejus reduceret.

Prior, & Posterior.

11. (Prior, & Posterior) de duobus dicuntur. *Cic. in Pis.* Me Ædilem priorem, & Pra-

Prætores primum Populus Roman. fecit. *id. pro Quint.* Priore loco dicere. *id. 3. Verr.* Id jam priore actione, cum hæres testes dicerent, intellexi. *id. in Brut.* Primas etsi utriusque, priores tamen deferunt Lælio. *id. 1. de Fin.* Qui posterius priori non convenit? *id. lib. 5. epist.* Priora tempora in ruinis Reipubl. nostrisque jaceruerunt.

De præpositione PRO.

CAP. CXXXVIII.

Pro, & Contra

1. **P**RO) sæpe contrarium habet (Contra)
Cic. 3. de Orat. Hoc non modò pro me, sed contra me est potius. Ist nicht für mich / ist nicht mit mir dran. *id. pro Cluen.* Partim nihil contra Habitum valere, partim pro hoc esse. *id. Att. lib. 11.* Non tam pro se, quàm contra me laborare dicitur.

2. Interdum usurpatur pro (Antec.) *Cic. 2. Phil.* Hasta posita pro æde Jovis Statoris, bona Cn. Pompeji acerbissimæ voci subjecta præconis. *id. ibid.* Nonne audiente populo Roman. sedens pro æde Castoris dixit. Er hat vor dem Tempel sitzend gesagt. *id. pro Mil.* Illa præsidia, quæ pro templis omnibus cernitis.

Pro, pro In:

3. Alias pro (In.) *Cas. lib. 6. de bell. Gal.* Hac re pro suggestu nunciata. Als diß von der Kanzel oder Predigstuhl verkündiget. *Liv. lib. 38.* Laudati quoque pro concione omnes sunt. Seynd alle vor der Gemein / vor mániglichen gelobt worden.

4. Huc illud referripotest. *lib. pro Cluent.* Cordius pro testimonio diligentissime laudavit. id est. Hat ihn in seinem Zeugnis auff's fleißigst gelobt.

Pro pro Vice, aut Loco.

5. Nonnunquam est Vice, aut Loco. *Cic. 1. Verr.* Tibi Marcelli statua pro patibulo fuit. Marcelli Bildstock / ist dein Galgen gewesen / hat dir zum Galgen gedient. *id. Att. lib. 2.* Uetus Cato mihi est pro centum millibus. Der einig Cato ist mir so gut / als hunderttausend. *id. Att. lib. 1.* Hoc pro mercede, vel prämio tibi erit. Item illa trita: Pro nihilo habere, ducere, putare, esse. Für nichts halten / schätzen / achten.

Pro, in comparatione.

6. (Pro) in comparatione sæpe idem est, quod (Si spectes.) *Cic. pro Sest.* Quid esset, quod pro tantis opibus reipub. tantæque dignitate

tate imperii, nequaquam satis multi cives forti, & magno animo invenirentur? Was wärs/ wan gegen so grossen Reichthumb der Gemein/und gegen so grosser Bürde der Herrschafft/ mit nichten viel genug daffere und herghaffte Bürger gefunden würden?*idem 3. Phil.* Sunt impii cives pro charitate reipubl. nimium multi, pro multitudine bene sentientium admodum pauci. Es seynd der verrichten Gottlosen Bürger gegen der Liebe der Gemein gar zu viel/ gegen der Menge der wolmeynenden gar wenig. *id. pro Do.* Quid mihi pro expectatione populi Roman, pro Cn. Pompeji meritis, pro ratione mei temporis faciendum fuerit.

Pro, pro Secundum.

7. (Aliàs est) Secundum. *Cic. 7. Verr.* Civitatibus pro numero militum pecuniæ summas describere. Die Statt nach der Zahl des Kriegs-Volcks schätzen. *id. lib. 1. epist. 12.* Non dubito autem pro tua singulari prudentia, quin perspicias. *idem 5. Verr.* Quorum vobis pro vestra sapientia, Quirites, habenda est ratio diligenter. *idem pro Mur.* Ego vos pro mea summa, & vobis cognita in Rempub. diligentia moneo, pro autoritate consulari hortor, pro magnitudine periculi obtestor, ut &c.

Pro meo, tuo, suo jure.

8. Pro suo jure facere, aut dicere aliquid, est idem quod jure suo, ac pro potestate, quam habeat in aliquam rem, dicere aliquid, aut facere sine reprehensionis metu, quod nemo possit id jure reprehendere. *Cic. Attic. lib. 3. epist. 42.* Ubi meo jure diutius esse possem. Da ich mit Zug und Recht länger möchte seyn. *id. pro Flacco.* Pro meo jure dico. *Plaut. Rud.* Nempe pro tuo jure orat. *Cic. 7. Verr.* Tum deprecabitur à vobis, tum etiam pro suo jure contendet, ne &c. Er wird euch erstlich bitten / darnach auch seines Zugs / oder wie er besucht ist / mit Ernst erhalten.

*Pro re, Pro re nata, Pro tempore,
Pro opibus.*

9. Eodem pertinent illa (Pro re, Pro re nata, Pro tempore, Pro opibus.) *Virg. 4. Æn.* Pro re pauca loquar. *Cic. Attic. lib. 7.* Animadverteram posse pro re nata te non incommode ad me in Albanum venire. Du könntest nach Gestalt der Ursach mit guter Gelegenheit zu mir kommen. *Cas.* Consilium pro tempore ac re ceperat. Er ist nach Gelegenheit der Zeit und der Sach zu Raht worden / hat sich nach der Zeit / und Sach bedacht. *Cic. pro Do.* Nemo fuit, qui non me pro suis opibus in illa
tem-

tempestate defenderit. Ist keiner gewesen/
der mich nit im selben Ungewitter nach sei-
nem Vermögen beschützt hat. Ita (pro digni-
tate.)

Pro mea, tua, sua parte.

10. Item illa, Pro mea, tua, sua parte (alia
ejusdem modi. Cic. lib. 5. epist. 8. Ut ita fieret,
pro mea parte adjuvi. Ich hab meines Theils/
so viel in mir gewesen/darzu geholfen idem
pro Syl. Omnes qui adsunt pro sua parte, & au-
thoritate defendunt. Cic. 1. Tusc. Pro sua quis-
que facultate parant. Ein jeder nach seinem
Vermögen.

Pro se quisque.

11. (Pro se quisque) idem est, quod (pro
sua quisque parte.) Cic. 3. Off. Pro se quisque,
quod ceperat, affererebat. Ein jeder seines
Theils/ wie er angefangen id. 3. Verr. Pro se
quisque manus affert. Ein jeder braucht die
Gast seines Vermögens. Liv. lib. 26. Pro se
quisque aurum, argentum, & æs publicum con-
ferunt.

Pro virili parte.

12. Pro virili parte, est, pro eo quantum
unus vir potest. Cic. pro Sest. Hæc qui pro sua
parte virili defendunt. Cic. 13. Phil. Tum me
ejus beneficio plusquam pro virili parte obli-

gatum puto. Ich achte mich seinen Gutfhaffen mehr verbunden seyn/als ich vermag.

Pro portione, Pro rata portione, Pro rata parte.

13. (Pro portione) idem est, quod Pro rata portione, vel parte. *Cic. 2. de Orat.* Sed oportet, ut ædibus, ac templis vestibula, & aditus; sic causis principia pro portione præponere. *id. lib. 6. de Republ.* Qui intervallis conjuncti imparibus, sed tamen pro rata portione distinctis. *Cæs. lib. 1. de bel. Civ.* Quadringenta in singulos jugera, & pro rata Centurionibus, evocatisque. So viel einem jeden/nach seiner Gestalt/gebührt. *Cic. 1. Tusc.* Omnia ista perinde, ut cuique data sunt, pro rata parte, à vita, longa, aut brevia ducuntur.

Pro ut, Pro eo, ac, Pro eo ut.

14. (Pro ut, Pro eo ac, Pro eo ut) idem declarant. *Cic. 6. Verr.* Prout facultates hominis Thermitani ferebant. Nach seinem Vermögen/so viel sein Vermögen leyden mag. *id. 4. Catil.* Primum debeo sperare Deos omnes, qui huic urbi præsident, pro eo mihi, ac meos relaturos esse gratiam. *id. 5. Verr.* Pro eo ut temporis difficultas, æratorumque penuria sulis.

*Pro eo quod, Pro eo quantum, In
comparatione,*

15. *Cic. pro Planc.* Vereor, ne parum tibi pro eo, quod à te habeo, reddiderim. *id. pro Cluen.* Pro eo, quod se non suis solum commodis, sed etiam suorum municipiorum natum arbitrabatur. *id. lib. de Fin.* Pro eo quantum in quibusque sit ponderis, æstimanda sunt. *id. lib. 3. epist.* 3. Equidem pro eo quanti te facio, quicquid feceris, approbabo. Weil ich so viel von dir halt / wil ich mir all dein Thun lassen wolgefallen.

Pro eo, absolute.

16. *Cic. lib. 4. epist.* Quod erit ejusmodi, ut si à Cæsare, quod speramus, impetraverimus, tuo beneficio nos id consecutos esse judicemus: fin minus, pro eo tamen jam habeamus. Wo nicht / wollen wirs dannoch dafür halten.

Pro, pro Ob, vel propter.

17. Interdum usurpatur pro (Ob, vel Propter.) *Plaut. Aul.* Pro vapulando hercle à re mercedem petam *id. Most.* Ut pro hujus peccatis ego supplicium sufferam. Ich muß sein Schuld mit meiner Haut bezahlen. *Terent. Eun.* Heri minas viginti pro ambobus dedi.

Cic.

Cic. Att. lib 1. Misi qui pro vectura solveret.
 Ich hab einen geschickt der den Fuhrlohn be-
 zahle. *id. 2. de Orat.* Dixit se dimidium, quod
 pactus esset, pro illo carmine daturum.

Pro, Interjectio.

18. (Pro) sæpe interjectio est exclamantis,
 admirationi, aut indignationi serviens. *Cic. 2.*
Phil. Quæ res (pro sancte Juppiter) in terris
 gesta major? *id. pro leg. Man.* Pro Dii immor-
 tales, tantum ne unius hominis incredibilis, ac
 divina virtus lucis afferre Reipubl. potuit? *id.*
3. Verr. Pro Deum atque hominum fidem. *Liv.*
lib. 22. Tantum (pro dolor) degeneramus à
 majoribus nostris. Ita nos dicamus licet (Pro
 Deus immortalis) (Pro sancte Deus.) O gü-
 tiger Gott.

De prepositione PROPE,

CAP. CXXXIX.

Prope, Juxta.

1. **P**rope) est (Juxta.) *Cic. in Brut.* Cum
 plebs prope ripam Anienis confedisset.
 Als sich das Volk neben dem Wasser an
 dem Ufer gesetzt. *id. lib. 7 epist. 24.* Ut non mo-
 dò prope me, sed planè mecum habitaret.
 Nicht allein nah / sondern gar bey mir.
Liv.

Liv. lib. 1. Eo majore gaudio, quo prope metum res fuerat.

Prope, pro Non procul.

2. Interdum cum ablativum casum adsciscit, usurpatur pro (Non procul.) *Cic. 7. Verr.* At cum bellum in Italia, tam prope ab Sicilia gereretur, tamen in Sicilia non fuit. *id. 6. Verr.* Tamen sum Civium Roman. tam prope ab domo, tam bonis fructuosisque rebus detineri. *id. in Pis.* Prope à meis ædibus sedebas. Du sassest nicht weit von meinem Haus.

Prope, sine casu.

3. Dum sine casu ponitur adverbii vicem obtinet, & contrarium habet (Procul.) *Cic. lib. 9. epist. 7.* Volebam prope alicubi esles. In der Nähe. *id. de Sen.* Adolescentia magis delectatur, etiam senectus, eas procul adspectaus. In der Nähe. *Plaut. Casin.* Nemo audet prope accedere. Keiner darff nah hinzu gehen.

Prope est, ut.

4. (Prope est, ut) est (parum abest, quin.) *Liv. lib. 2.* Jam prope erat, ut in summum cli-vum evaderent. Es war an dem/hat wenig umb ein kleines geföhlet. *idem ibidem.* Appi-

us vicit, ac prope fuit, ut Dictator ille idem crearetur. Hat wenig gefahlet.

Prope est factum. Nihil propius est factum.

5. Liv. lib. 25. Prope est factum, ut in iussu Prætoris, signis convulsis, in aciem exirent. Umb ein fleins waren sie ungeheissen außgezogen. Cic. ad Q. Fr. lib. epist. 2. Propius nihil est factum, quam ut occideretur. Ist nichts so nahe gewesen / als daß er war umbkommen / war an dem / daß er umbfame. idem 3. Verr. Nec quicquam propius est factum quam ut illud Uticense exemplum de Hadriano transferretur Syracusas.

Prope adest, ut, vel Cum.

6. Prope, adest (est) (Non longè abest.) Plaut. Anl. Prope adest, ut fiat palam. Es ist an dem / es stehet darauff / daß es gemein werd / daß es außkomme. Terent. And. Prope adest, cum alieno more vivendum est mihi. Es ist an dem / daß ich nach eines andern Willen muß leben.

Propius absum.

7. (Propius absum) idem, quod (Minus longè absum.) Cic. de Sen. Quod eo melius
L cer-

cernere mihi videor, quod ab ea (morte) propius absum. Mich dünckt ich verstehe es darumb besser / weil ich nicht mehr so weit vom Tode bin. Weil ich etwas näher zum Tode gerückt. *Cic. Att. lib. 1. epist. 1.* Quoniam propius abes.

Proximus A, vel Post.

8. (Proximus alicui) fermè dicitur. *Cic. in Brut.* Crasso & Antonio L. Philippus proximus accedebat. *id pro Cluen.* Eques dignitate Senatori proximus. *id. lib. 10. epist. 15.* Laudem Planco proximam consecutus es.

9. Interdum tamen præpositionem A, vel post, assumit. *Cic. in Orat.* Proximus à postremo. *Plin. lib. 10. cap. 7.* Somnia à vino, & à cibis proximè. Auf Speiß und Tranc / folgt also bald das Träumen. *Cic. 1. Offic.* Qui Præfectus classis proximus post Lylandrum fuit. Der nächst nach ihm. *id. de Sen.* Tum hic fratre tuo Censore, qui proximus ante me fuerat. Der nächst nach mir.

Proximus, pro Proximè antecedenti.

10. Interdum (Proximus) est, Proximè antecedens. *Cic. pro Leg. Man.* Qui anno proximo legati fuerunt. Im nächst verscheiden Jahr.

Proximus superior , Proximus inferior.

11. Proximus, interdum confertur cum (Superiore) ut (Superior) sit, qui sunt ante Proximos. *Cic. pro Arch.* Est enim obscurum proximus Censoribus hunc cum L. Lucullo apud exercitum fuisse: superioribus cum eodem Quæstore fuisse in Asia: primis nullam partem populi esse censcam. *id. 1. Catil.* Quid proxima, quid superiore nocte egeris. Was du die nächste und vorige Nacht gethan habest.

12. Aliàs (proximus superior) conjunguntur. *Cic lib. 1. epist. 9.* Proximis superioribus diebus. Die nächst verschiede Tag. *id. de Nat. Deor.* Huic proximum inferiorem orbem teo. Den nächst folgenden Himmel.

Proximus, pro Insequenti.

13. Nec solum ad tempus præteritum (Proximus) refertur, sæpe etiam ad futurum, ut proximè insequentem, aut consecutum declaret. *Cic. pro Mil.* Clodius reliquit annum suum, seseque in proximum transtulit. *idem lib. epist.* Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proxima Prætor fias. *idem in Brut.* Hunc proximo sæculo Themistocles insecutus est.

Proximus in ordine.

14. Interdum proximus refertur ad ordinem. *Cic. de Inu.* Summa necessitudo honestatis, huic proxima incolumitatis: tertia & levissima commoditatis. *id. 1. Off.* Ad hanc rationem natura vim maximam habet fortuna proximam. *id. Attic. lib. 1.* Satyrus observat Domitium maximè, me habet proximum.

Proximus in cognatione.

15. Interdum (Proximus alicujus) dicitur, qui cognatione cum proximè attingit. Namque proximi conjunctiores sunt, quàm propinqui. *Cic. 2. de Inu.* Tyranno occiso, quinque ejus proximos cognatione magistratus necatos. *id. de Amic.* Si quam præstantiam consecuti sunt, impertiat eam suis, communicetque cum proximis. *id. Terent.* Cum hæc omnia tuis proximis plana fecero. *Deinen nächst Verwandten.*

Proximè cum accusativo.

16. (Proximè) item ut (Prope) ex quo factum est, accusandi casum interdum habet. *Cic. lib. 5. epist. 2.* Cum proximè Romam venisti. *Als du nächst bey Roma kommen.* *id. 10. Phil.* Brutus operam det, ut cum suis copiis
quam

quam proximè Italianam sit. So nahe zu Italia rück als möglich. *id. de Univ.* Proximè terram ambit lunæ cursu. Der Monn umbgreißt das Erdreich mit nächsten.

Proximè, pro Maximè.

17. Interdum usurpatur pro (Maximè.) *Cic. lib. 11. epist. 21.* Sed velim tibi persuadeas, &c. Me huic tui virtuti proximè accedere. In dieser Tugend bin ich dir nächst nach dir. *id. 4. Verr.* Ut proximè ad nostram disciplinam illam, veterem, non hanc, quæ nunc increbuit, videantur accedere. Vergleichen sich besser & kommen besser überein / mit unsern alten Sitten.

Proximè, pro Novissimè, aut ultimo loco.

18. Aliàs pro (Nuperrimè) aut ultimo loco. *Cic. 2. Phil.* Proximè est mortuus. Ist neulich gestorben. *id. 2. de Nat. Deor.* In Capitolio proximè dedisavit. *id. lib. 5. epist. 5.* In iis literis, quas proximè à te accepi. In meinem letzten Schreiben.

Proximè superior.

19. *Cic. 2. de Nat. Deor.* Musæ eodem numero, quo proximè superiores.

Proximè in ordine.

20. *Cic. in B. ut.* Sapientissimus est, cui, quod opus sit, ipsi veniat in mentem, proximè accedit, qui alterius bene inventis obtemperat. *id. 2. Off.* Proximè autem, & secundum Deos homines hominibus utiles esse possunt. Nächste Gott / seynd die Menschen einander am meisten nutz.

Proximè, atque.

21. *Cic. lib. 9. epist. 13.* Non possum non aut proximè, atque ille, aut etiam æquè laborare. Ich kan nicht underlassen / mich nächst ihm / oder auch gleich ihm bemühen / und bearbeiten.

De prapositione PROPTER.

CAP. CXL.

Propter, Causa efficiens, aut finis.

1. **P**ropter, plerumque causam efficientem declarat. *Cic. in Brut.* Eaque suspicio propter eam causam fuit. *id. pro Rosb. Am.* Susceptum onus aut propter perfidiam abjicere, aut propter imbecillitatem animi deponere. Interdum finem significat. *Cic. Att. lib. 7.* Tyronem pro-

propter humanitatem & modestiam saluum,
quam propter usum meum. Ubi (propter u-
sum) finera declarat. *id. 1. de Fin.* Virtus per
se, & propter se expetenda. Die Tugend soll
für sich selbst / und von ihrentwegen begehrt
werden.

Propter pro Prope.

2. (Propter) sæpe usurpatur pro (Prope.) *Cic.*
3. *de Nat. Deor.* Vulcanus tenuit insulas propter
Siciliam, quæ Vulcaniæ appellantur. Nahe bey
Sicilia. *id. in Brut.* In Pratulo propter Plato-
nis statuum consedimus. *idem 6. Verr.* Fanum
ipsum est in agro propter ipsam viam, qua A-
loro itur Ennam. *id. 4. Ver.* Propter Aedem Vul-
cani. *id. 6. Verr.* Etenim propter est spelunca
quædam. Dan nahe darben ist ein Grub. *id.*
pro Rosc. Am. Duo filii propter patrem cu-
bantes. *idem in Pis.* Hic vir clarissimus, qui
propter te sedet L. Gellius. Der nah bey dir
sitzt.

Admonitio.

3. (Propter) pro (Prope) usurpari solet, cum
status in loco significatur: nam cum declara-
tur motus (Præter) dici solet. Nam illud in pri-
mo libr. de Inu. (Fluvius Eurotas, qui propter
Lacedæmonem fuit) videndum est, ne mendum
continueat, & pro (propter) (præter) legen-
dum.

dum sit. Unde præterfluere conflatum esse constat.

Propterea, quod. Propterea, ut.

4. Propterea, ex propter & ea factum esse apparet: usurpatur pro (Iccirco) & ferè cum (Quod) vel (ut) copulatur. *Cic. lib. 5. epist. 28.* Propterea quod nullam rem gravius jam diutuli. *id. lib. 6. epist. 18.* Cum essem otiosus in Tusculano, propterea quod discipulos obviam miseram. *id. lib. 13. epist. 6.* Propterea scripsi, ut me non sine causa laborare intelligeres. *id. pro Ligar.* Atque hæc propterea de me dixi, ut mihi Tubero, &c. cognosceret.

De adverbio QUA.

CAP. CXLI.

Quaqua, pro Tum tam.

1. **Q**ua, propriè est, per quem locum, ut planum est. *Cic. 3. Phil.* Ipse in templum nescio qua per cuniculum ascendit. Sæpe tamen iteratur, ut significet (Tum tum.) *Cic. ad Quinct. Fr. lib. 3. epist. 17.* Topiarium laudavi, ita omnia convestivit hedera, qua basim Villæ, qua intercolumnia ambularinis. *idem Attic. lib. 15.* Intelligo,

te diligentissimum esse, qua de Buthrotii, qua de Bruto. So wol die Buthrotios / als den Brutum belangend. *id. Att. lib. 9.* Quam expedita tua consilia, quam evigilata tuis cogitationibus, qua itineris, qua navigationis, qua congressus, sermonisque cum Cæsare. Wie rechtig deine Anschlag seyen / wiewol besacht die Gedanken / die Reiß belangend / so wol zu Lande / als zu Wasser / ja auch das Gespräch mit dem Cæsare.

Quacunque.

2. (Quacunque) est (Per quemcunque locum.) *Cic. 3. Verr.* Quacunque iter fecit, ejusmodi fuit, ut non legatus Populi Romani, sed ut quædam calamitas pervadere videretur. Alenthalben / wo er durch fürüber gezogen / hat er sich gehalten / nit als *ic.* Illud translate. *id. lib. 5. de Fin.* Quacunque ingredimur, in aliquam historiam vestigium ponimus. An allen Orthen / da wir hinkommen / werden wir allezeit einer alten Geschichte erinnert / sinden wir alte Geschichte.

De pronomine QUALISCUNQUE.

CAP. CXLII.

Qualiscunque) ex (Quali) factum, plerumque ejus vim extenuat. *Cic. Attic. lib. 10.*

Turpe enim est nobis, illum, qualiscunque est, hoc primo anno egere. *id. Att. 14.* Sed homines benevolos, qualescunque sunt, grave est insequi contumelia. Es ist ein schwär Ding / gutwilligen Leuthen / ist nur wer sie wollen // schmäblich antasten / oder verfolgen.

Qualiscunque Talis.

2. Interdum refertur ad (Talis.) *Cic. 3. de leg.* Qualescunque summi civitatis viri sunt, talis est civitas.

De adverbio QUAM.

CAP. CXLIII.

Quam, tam.

1. **Q**uam) saepe adsciscit (Tam) cum comparatio intercedit. *Plaut. Cap.* Quam tu filium tuum, tam pater me meus desiderat. *Cic. 2. Verr.* Quod si quam audax ad conandum, tam esset obscurus ad regendum. *id. lib. 16. epist. 1.* Xenomenes hospes tam te diligit, quam si vixerit tecum. Er hat dich so lieb / als hat er mit dir gelebt.

Quamdiu, Tandiu.

1. *Cic. 2. de Orat.* Quorum quamdiu mansit imitatio, tandiu genus illud dicendi, studiūque vixit. Lege (Tandiu)

Quam mox, lege Mox, Quam pridem.

3. *Terent. Eun.* Huc evasit, quam pridem pater mihi & mater mortui essent? dico jam diu. Ist endlich darauß kommen/wie längst meine Eltern gestorben seyen? *Cic. pro Rosc. Com.* Quæso quam pridem hoc nomen Fanni, in anniversaria retulisti. Ey lieber/wie vorlängst hastu es in den Schreib. Täßeln aufgezeichnet.

Quam, pro Valde, cum positivo, & interrogatione.

4. *Quam* cum positivo sæpe, & interrogatione junctum significat (*Valde.*) *Cic. Att. lib. 8.* Suam in Senatu operam, authoritatémque, quàm magni æstimat. Wie theur schätzt er sein Mühe und Ansehen in Racht. *id. 3. de Nat. Deor.* Soles ipsi quam multi à Theologis proferuntur? *id. lib. 12. epist.* Te igitur imitabor, quàm multa, quàm paucis? Wie viel Ding mit wenig Worten.

Quam cum superlativo.

5. *Quam* cum superlativo usitatissimum est. *Cic. Part.* An est mi Cicero, quod ego malim, quam te quam doctissimum esse? Soll ich etwas liebers haben / dan daß du der aller-

allergelehrtest sehest. *id. de Am. Commodis-*
simum est quam laxissimas habere habeas
amicitiæ. Es ist das best daß man der Freunds-

schafft den Zügel laß so lang man kan *id. Att.*
lib. 16. Sed peto à te, ut quàm celerit me mihi

librarius mittatur. *id. 3. Verr.* Quo quàm mini-

mè multi de istius nefario scelere audire pos-

sint. So wenig als möglich.

Quam, optantis.

6. *Cic. Att. lib. 6. epist. 2.* Quam vellem domi

mansisse? *id. Att. lib. 7.* Quam vellem & nunc

in Provincia morari. Wie gern wolt ich noch

jetz / was gab ich darum daß ich noch jetz.

id. 3. de Fin. Quam vellem, ut te à Stoicis in-

clinâsses. O wie gern wolt ich daß du / O wie

lieb war mir.

Quam, admirantis.

7. *Cic. Att. lib. 7. epist. 1.* Quam non est faci-

lis virtus? *id. de Fin.* Quam cupiunt laudari: ut

putet vinci. *id. Att. lib. 9. epist. 2.* Quam nihil

prætermittis in consilio dando?

Quam, cum possum, & superlativo.

2. *Cic. pro Do.* Dico igitur, & quam maximam

possum voce dico. So sag ich nun / so

laut

lauf als ich kan. *idem de Sen.* Convivium ad multum noctem, quam maxime possumus, vario sermone producimus. So lang wir können. *idem 2. de Nat. Deo.* Aves nidos construunt, eosque quam possunt mollissime substernunt. *idem 1. de Div.* Exposui quam brevissime potui oracula. So furk als ich vermöcht.

Quam, cum volo, pro Quantum.

9. Quam) cum verbo (Volo) usurpatur pro Quantum *Cic. pro Cal.* Quam velit sit potens. Er sey so mächtig / als er wolle. *idem pro Cal.* Quam volent in conviviiis faceti. *idem 2. de Nat. Deor.* Hic quam velit Epicurus, jocetur. Er mag schärken / so lang er wil. *idem pro Cal.* Quam voletis multi, dicent. Ihr möcht sagen / so vil ewer wollen.

Quam quantum.

10. Quam) in comparatione saepe assumit. (Quantum) *Cic. 3. de Orat.* Ut majus quiddam de L. Crasso, quam quantum à nobis exprimeretur, suspicentur. *idem 5. Verr.* Lis plus frumenti imperabatur, quam quantum exaraveram. Hat ihnen mehr auferlegt / als sie erbaut hatten. *idem 4. Verr.* Hic majorem pecuniam Praetori pollicetur, quam quantum tu dedisti. *idem 4. Verr.* Sexies tantum, quam quantum satis sit, ablatum esse.

esse *idem* 1. *de Orat.* Alter plus petebat, quam quantum lex permittebat.

Quam quod, Quam ut.

II. Jungitur interdum cum (Quod vel Ut) *Cice. Att. II.* Sed ex omnibus nihil tamen magis desideratur, quam quod in Africam nollem. *idem* 2. *de Orat.* Sed hoc majus est quiddam, quam ut ab iis postulandum sit. Manuset ibnen etwas mehr zu/ als billich: es ist etwas grössers als das man von ihnen solt begehren. *idem* 1. *de Natura Deorum.* Hæc sunt dicta subtilius, quam ut quivis ea possit agnoscere. *idem* 3. *de Orat.* Hoc est altius, quam ut nos humi prostrati perspicere possimus. Es ist hoher oder wichtiger/ als wir hie auff Erden begreifen mögen.

Quam quomodo.

12. *Cicero de Senect.* Multa præclara in eo viro cognovi, sed nihil admirabilius, quam quomodo ille mortem Marci filii tulit. *idem* 3. *de Orat.* Crassum pleniorẽ fuisse puter, quam quomodo à nobis inductus est.



De Adverbio QUANDO.

C A P. CXLIV.

1. **Q**uando (proprie est) Quo tempore.
Cic. 1. de Orat. Quando me ista curasse arbitramini? *idem pro leg. Agr.* Tum quando Alexandro mortuo legatos Tyrum misimus. *idem. 2. Offic.* Utinam tunc essem natus, quando Romani dona accipere cœpissent, *idem pro Do.* Quando igitur est turpe? Quando est poena peccati?

*Quando, & Quandoquidem, pro
 Quoniam,*

Dierweil/ sintenmahl.

2. *Cicer. lib. 10. epist. 12.* Quam quando complexus es, & tenes. *idem de Sen.* Quando te id video desiderare. *id. in Brut.* Quandoquidem tu istos Oratores tantopere laudas, vellem, &c. *idem 2. Verr.* Urbes, ac sedes suas relinquerent, quandoquidem agros jam antea istius injuriis exagitari reliquissent.

Admonitio.

3. Frequentius tamen in soluta oratione usurpatur (Quoniam) Vide infra Cap. CLI.

De Conjunctione QUAMQUAM.

CAP. CXLV.

*Quamquam tamen, Quamquam
sed.*

1. **Q**uamquam plerumque quidem (Tamen) adsciscit, quod exempla passim docent, veruntamen interdum assumit (Sed) *Cicer. l. 12. epist. 4. Quamquam egregios Consules habemus : sed turpissimos Consulares. idem lib. 13. epist. 32. Quamquam à te quidem cumulate satisfit, sed sic velim existimes. idem lib. 10. epist. 10. Quamquam ipsum non videram, sed ex familiarissimo ejus audiebam.*

*Quamquam, sed tamen ; sed certe ;
veruntamen.*

2. *Cicer. 3. de Orat. Quamquam sunt omnes virtutes æquales, & pares : sed tamen est species alia magis alia formosa ; & illustris. Wie-
wol alle Tugenden gleich sein / aber jedoch ist. Quamquam tua quidem causa, &c. ut de-
beo, lator, sed certe, &c. idem lib. 5. epist. 21. Pu-
ro autem mea non nihil interesse, quamquam
id ipsum quid intersit, non sane intelligo, ve-
runtamen quicquid, &c.*

Quam

Quamquam, absolute positum.

3. Quamquam interdum absolute ponitur, nimirum, quia ad dicta magis respicit, quam ad ea, quæ dicenda sunt. Cicero lib. 12. epistolæ 25. Si licebit, more nostro tuebimur: quamquam admodum sumus jam defatigati. *idem de Amic.* Quamquam ille quidem nihil difficilius esse dicebat, quam amicitiam usque ad extremum vitæ diem permanere.

Admonitio.

4. Huc plerumque pertinent illa, quæ modo exposui, cum pro (Tamen) reponitur (sed)

De Conjunctione QUAMVIS.

C A P. CXLVI.

Quamvis pro Etiam si, cum (Tamen, Attamen, certe.)

1. Quamvis non tam significat (Quamquam) apud Ciceronem, quam) Etiam si (Assumit autem (Tamen, attamen, cert.) Cic. li. 7. epist. 3. Si me audissent quamvis iniqua pace, honeste tamen viverent. *idem 2. Philip.* Res bello gesserat, quamvis Reipublicæ calamitosas, attamen magnas. *idem*

idem Att. lib. 16. ep. 6. Quamvis non fueris impulsor, & suavor profectionis meæ; approbator certe fuisti.

Admonitio.

2. Quamvis pro Quanquam, in principiis maxime, à Cicerone raro admodum usurpatur.

Quamvis, pro Quantumvis.

3. Sæpissime Quamvis nominibus, & adverbis junctum, pro Quantumvis ponitur. *Cic. Att. lib. 12.* Quamvis prudens ad cogitandum sit, sicut est, tamen. *idem pro Rosc. Am.* Quasi verò mihi difficile sit, quamvis multos nominatim proferre. Gleich als wäre es mir schwer / so viel du wilt / mit Rabinen anzuzeigen. *idem lib. 3. epist. 20.* Quamvis parvis Italiae latebris contentus essem. Wollt mich mit eim Winckelein so klein als du wilt / begnügen lassen. *idem 4. Verr.* Quidvis facere in ejusmodi rebus, quamvis calide, quamvis audacter, quamvis imprudenter.

So lustig / so feck / so unverschämmt
als du wilt : Oder / als es
seyn kan.



De Adverbiis QUANTUM, & QUANTOPERE.

C A P. CXLVII.

Quantum, absolute. So viel als.

1. **Q**uantum) adverbium ex nomine, sæpè absolute ponitur. *Cic. libr. 5. ep. 8. Quamobrem tu quantum tuo iudicio tribuendum esse putes, statues ipse. idem. libr. 6. epistol. 11. Quantum quidem ego intelligere potueram. idem libr. 1. de Orat. Ego (quantum auguror conjectura) non despero fore aliquem. idem libr. 3. de Leg. Hæc lex Attico nostro non placet, quantum ex vultu ejus intelligo. idem 2. de Orat. Sed tamen est eorum doctrina, quantum judicare possum, per ridicula.*

Quantum in me, in te, in ipso est.

Er viel an mir / dir / ihm gelegen / was
ich fan / was mich anlangt.

2. Huc pertinent illa (Quantum in me, in te, in ipso est) *Cic. ad Q. Fr. li. 1. ep. 1. Quantum in me erit. id. lib. 1. de Nat. Deo. Non igitur quantum in te fuit, intellexi Deos esse. idem li. 5. ep. Quantum esset in ipso. idem pro Flac. Nam nomen civium Romanorum, quantum in*
ipsis

ipsis fuit, sustulerunt. *idem pro Arch.* Huic profecto ipsi, quantum est situm in nobis, opem ferre debemus.

Quantum possem.

3. Sæpè (quantum) jungitur cum verbo (possem) *Cic. in Pis.* Pompeius, quem, quantum potui, multis sæpè orationibus ornavi, *id. pro Flac.* Ut afflictæ reip. quantum posset, mederetur. *idem 3. Phil.* Quamobrem quirites consilio, quantum potero, labore plus pænè quam potero, vigilabo pro vobis.

Quantulum, & Quantulumcunque in extenuatione.

4. Quantulum (& Quantulumcunque) extenuationi serviunt. *Cic. 5. Verr.* Nos, qui jam, & quid facere, & quantulum judicare possemus, ostendimus. Was in unserm Verstande / oder geringen Verstande lehrt. *idem 2. Agr.* Etenim quantulum interest, utrum in massici radices, an in Italiam, aliove quopiam deducamini. Vielleicht ist ein geringer Unterschied / oder wenig daran gelegen / ob ihr. *idem 1. de Orat.* Ut ne plus nos assequamur, quam quantulum in dicendo assecutus es. *idem 2. de Divin.* Misit conjectori quantulum visum est de argento. Hat ihm ein wenig Geldlein geschieht / so viel ihm.

3. Quantulumcunque apertius extenuat. *Cic. 4. Ver.* Sed ramen quicquid erit in his libellis, quantulumcunque videbitur esse, hoc quidem certè manifestum erit. *idem 4. de Orat.* Ex eo quod dico, quantulumcunque, id est, quid faciam, judicari potest. *Es sey so wenig als es wolle. idem in Orat.* Easque nos primi quicunque eramus, & quantulumcunque dicebamus, convertimus.

Quantum tantum, vel tantundem.

6. Interdum adsciscit (Tantum) vel (Tantundem). *Cicer, lib. 16. ep. 4.* Quantum me diligis, tantum fac, ut valeas. *id. li. epist.* Quantum me diligis, tantum adhibe diligentiae. *Wie lieb ich dir bin / so grossen Fleiß leg an. idem lib. 6. ep. 19.* Quantum de illo libro, tantum de mei judicii fama detrahatur. *id. lib. 15. epist. 11.* Quantum tibi omnes debent, quo minus tantundem ego unus debeam, non recuso. *Ich bin nit in abred : Ich gestehe es daß ich allein dir so vil / als die andern alle schuldig bin.*

Quantoperè pro Quantum, vel

Quam.

7. Quantoperè) refertur ad (Tantoperè) & (Quantum) aut (Quam) significat. *Cic. 2. de Or.* Neque enim tantoperè desiderabam, &c. quantoperè delector, &c. *idem. 5. Ver.*
Per-

Perspicere vos certe scio, quantopere Siculis hoc expediat. *id. Attic. lib. 14.* Dici non potest, quantopere gaudeant. Ist nit zu sagen wie grosse Freud sie haben.

De Adverbio QUASI,

C A P. CXLVIII.

Quasi, pro Tanquam, vel Sicut.

1. **Q**uasi) adverbium est similitudinis, & (Tanquam) significat. *Cic. 1. de Orat.* Philosophia laudandarum omnium artium procreatrix quædam, & quasi Parens. *id. 2. de Nat.* quasi cruentæ guttæ imbrium. *idem lib. 1. de Nat. Deo.* Epicurus quasi pueri delicati nihil cessatione melius existimat. *idem de Senec.* Nec verò velim, quasi decursu spatio, à calce ad carceres revocari. *id. 5. Tusc.* Sic eas exponam, quasi agatur res, non quasi narretur.

Quasi sic, Quasi ita, pro sicut, vel Non secus, ac.

2. Interdum est [Sicut] vel (Non secus, ac) & assumit (Sic) aut Ita. *Cicer. lib. 9. ep. 16.* Ut quasi aurum igne, sic benevolentia fidelis periculo aliquo perspicui possit. Gleich wie das Gold im Feur. *idem de Senect.* Litteras Græcas sic avide arripui quasi diuturnam sitim

scrim explere cupiens. Ich hab das Griechisch so begierig ergriffen / als wolt ich ein langwirigen Durst löschen. *id. pro Quin.* Quasi tua res, aut honos agatur, ita laboras. Du thust eben als wär dir dein Ehr oder Gut dran gelegen / gleich als gälte es Gut oder Ehr. *idem 2. Agr.* Sed plane quasi ea res nobis salutis futura sit, ita cogit, atque imperat, ut &c. Er dringt und zwingt eben / als lege oder stünde unser Wohlfahrt darauf.

Quasi, & quasi verò, per Ironiam.

3. Quasi, & quasi verò, sæpe ironiam continent. *Cic. 2. Phil.* Medico tria millia juvenum, quasi te sanum facere potuisset. Gleich als hätte er dir können helfen / oder dich gesund machen. *idem 2. de Fin.* Quasi me pudeat istorum, aut non possim quemadmodum dicantur, ostendere. *idem 3. Verr.* Quasi verò id cupiditate defendendæ nobilitatis ac studio partium fecerit. *idem lib. 3. ep. 7.* Quasi verò ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint.

Quasi, pro Fere.

4. Interdum usurpatur pro (Fere) *Cic. 2. Ver.* Ex his quasi decem fiscos ad Senatorem illum relictos esse. Darauf sollen bey zehen Seltfact bey dem Raths-Herzen hinterlassen seyn.

sen. *idem* 2. *Acad.* Quantulus vobis videtur ?
 mihi quidem quasi pedalis. Meins bedun-
 cken fast oder ungeferd/ ein schuch lang.

Admonitio.

5. Quasi) pro (Fere) cum contrahitur nu-
 merus, spatium, aut aliud ejusmodi, apud Ci-
 ceronem ratum admodum est. Ejus loco (Fe-
 re, Ferme, Pæne, Prope, Propemodum) usur-
 pari solent.

De Adverbio QUATENUS.

C A P. CXLIX.

Quatenus ad quem terminum.

1. **Q**uatenus] est (Ad quem terminum.)
 Cui respondet (Eatenus) *Cic. de Amic.*
elit. Quamobrem id primum videamus,
 quatenus amor in amicitia progredi debeat.
 Wie weit sich die Lieb in der Freundschaft
 erstrecken soll. *idem in Orat.* In omni re vi-
 dendum est quatenus, etsi enim suus cuique
 modus est: tamen magis offendit nimium,
 quàm parum, *idem de Amic.* Est enim quate-
 nus amicitiae dari venia possit. Es hat sein
 gewisses Ziel und Maß/ wie weit/ oder wie
 vil man der Freundschaft nachsehen oder
 verzeihen möge.

2 Interdum ad tempus refertur. *Cic 14. Philip.* Quibus auspiciis istos falces Augur acciperem, quatenus haberem, cui traderem, *So lang biß daß ich einen bekäme / dem ichs möcht übergeben.*

Quatenus, pro qua ex parte.

3 Interdum usurpatur pro (*Qua ex parte.*) *Cicer. lib. 1. epist. 2.* Postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur, quatenus de religione dicebat, &c. Bibulo assensum est. *So viel die Geistlichkeit belanget.*

De Adverbio QUEMAD-
MODUM.

C A P. C L.

Quemadmodum, pro Quomodo.

Wie / was gestalt / oder massen.

1 **Q**uemadmodum factum ex tribus verbis (*Quem ad modum*) idem est quod (*Quomodo.*) *Cicer. Attic. libr. 1. epist. 5.* Velim cogites, quemadmodum bibliothecam nobis conficere possis. *Idem Attic. libro 7. epist. 24.* Hæc res quemadmodum ceciderit, &c. velim ad me scribas.

Quemadmodum, sic, vel Ita.

Gleich wie / also auch.

2 Interdum assumit (Sic, vel Ita.) *Cicer. ad Q. Frat. libro 1. epist. 1.* Ut quemadmodum gubernatores optimi vim tempestatis, sic illi fortunæ impetum superare non possent. *Idem de Am.* Si quemadmodum soles de cæteris rebus, cum ex te quærantur, sic de amicitia disputaris. *Idem ad Q. Fr. lib. 2. epist. 14.* Tu quemadmodum me censes oportere esse in Rep. ita & esse, & fore auricula infima molliorem scripto.

Quemadmodum, sed.

3 Alias (Sed.) *Cicer. pro Flac.* Nunquam laborant, quemadmodum probent, quod dicunt, sed quemadmodum se explicent dicendo. *Id. 3. Verr.* Quærat non solum quemadmodum nostro crimini, sed etiam quo pacto suæ confessioni medeatur.

De Pronomine QUIS vel QUI.

CAP. CLI.

1 **Q**uis) servit interrogationi, vel dubitationi. *Cicer. de Am.* Quis clarior in Græcia Themistocle? Quis potentior? Interdum assumit (Qui.) *Cic. 7. Ver.* Jam hoc, quis dum fuit Syraculis, qui non audierit?

2 Huc

2 Huc spectant illa. *Cic. pro Rosc. com.* Considera, quis quem fraudasse dicatur. Bedenck! wer den andern sol betrogen haben.

Qui, pro Quis.

3. Qui) sine interrogatione, ac dubitatione adhiberi plerunque solet. *Cic. 1. de Offic. Nego* jus esse, qui miles non sit, pugnare cum hoste. *Idem 2. Phil.* Nisi, qui hoc diceret pro familiaritate.

4 Interdum tamen (Qui) pro (Quis) usurpatur. *Cic. pro Do.* Qui tantus fuit labor? Quæ simultas? *Idem 2. Philip.* Qui vir, & quantus fuisses? *Idem in Pis.* Vereor, ne qui sit. *Idem pro Marc.* Si diligenter, qui vir ille fuerit, considerabis.

Qui, pro Ut.

5 Interdum (Qui, quæ, quod) usurpatur pro (Ut.) *Cicer. pro Do.* Nec sum tam insolens, qui Jovem esse me dicam. Ich bin nit so stolz und übermüthig / daß ich mich für ein Gott außgebe. *Idem lib. 10. epist. 6.* Talem autem te esse oportet, qui primum te disjungas.

Qui, pro Qualis.

6 Alias pro (Qualis.) *Cic. Att. 1.* Sed illum eum esse puto, qui esse debet. Lege pronomen (Is.)

Quis, pro Aliquis.

7 Quoties antecedit (Si, Nisi, Ne,) pro (Aliquis) eleganter dici solet. Cic. 2. *Phil.* Si te in iudicium quis adducat. *Idem Att. lib. 1. ep. 11.* Nisi quis nos Deus respexerit. *Idem in Brut.* Nisi quid de Epaminonda suspicari libet. *Id. lib. 2. de Leg.* Ne quis agrum consecrato. *Idem lib. 1. Offic.* Ut ne qua re agerent.

Qui, quæ, quod, præpositum.

8 Qui, quæ, quod, eleganter, præponitur:) subjicitur autem (Hic, vel Is.) Cicero *lib. 2. epist. 1.* Sic ad nos confirmatus revertere; ut quam expectationem tui concitasti, hanc sustinere ac tueri possis. *Idem lib. 6. ep. 8.* Quæ ad te pertinere arbitrabor, ea mea sponte faciam. *Id. lib. 6. epist. 23.* Quæ didicisti, iis hoc tempore utere. *Id. lib. 2. ep. 4.* Quarum laudum gloriam adamaris, quibus artibus eæ laudes comparantur, in iis esse laborandum.

Qui, idem.

9 Interdum subjicitur (Idem) aut nonnullis vocibus interjectis, aut etiam proximè. *Plaut. Asina.* Fortiter malum qui patitur, idem post patitur bonum. Cicero *libro 2. epist.* Ut

Ut qui libertati finis erit in illa urbe, idem sit urbi. *Idem 5. Verr.* Qui mille modium suæ partis in cellam gratis dedisset, idem nunc, &c. *Idem 3. Phil.* Quod idem fecit L. Philippus vir, avo, patre, majoribusque suis dignissimus.

Quid hominis, Quid mulieris.

10 Quid hominis) pro (Quis homo) Quid mulieris) pro (Quæ mulier) eleganter dicimus. *Ter. Heaut.* Quæso, quid tu hominis es? *Pieher / was bist du für ein Mensch? Id Eun.* Quid hoc homini? Quid hic ornatus est? *Plaut. Amp.* Quid sit hoc hominis? *Cic. 4. Ver.* Exponam vobis breviter, quid hominis sit. *Ich wil euch fürzlich anzeigen / was er für ein Mensch sey. Teren. Hecy.* Sed quid mulieris uxorem habes?

11 Ejusdem generis sunt illa, (Quid animi) pro (Quis animus,) Quid rei (pro quæ res,) & alia ejusmodi. *Plaut. Marcel.* Quid sit ei animi. *Terent. Eun.* Quid cum illa tibi rei est? *Was hast du mit ihr zu thun? Cæsar. 1. de bel. Ciu.* Quid sui consilii sit, ostendit. *Was sein Meinung oder Rath sey / zeugt er an. Ter. And.* Quid isthuc gaudii est? *Was ist doch das für ein freud.*

Quid, pro Cur. Quid ita, pro Cur ita.

12 Quid sæpe ponitur pro Cur) *Ter. Heaut.*

Quid ego factum nesciam? *Warumb sol ich nit wissen / was geschehen ist?*

Quid tantum Oceano properent se mergere Soles?

Cicero pro Rosc. Am. Accusatis Sex. Roscium. Quid ira? Quia de manibus vestris effugit. Warumb? Was Ursach? Idem de Nat. Deor. Quam moleltum est uno digito plus habere? Quid ira? Quia, &c. Idem pro Mil. Sed quid ego argumentor? Quid plura disputo? Aber was disputir ich lang / und mach viel wesen?

Quid est, quod, vel Cur, vel Quamobrem.

13 Jungitur interdum cum (Quod) vel (Cur) vel (Quamobrem.) *Ter. Eun. Quid est, quod trepidias? Was bedeuts / daß du dir förchtest? Idem ibidem. Quid est, quod lætus sis? Cicero 4. Verr. Quid est, quod tu alios accuses? Cicero 1. de Finibus. Quid est, cur verear, ne ad eam non possim accommodare Torquatos nostros? Idem pro Cluen. Quid est, quamobrem quisquam nostrum Censorias subscriptiones omnes fixas, & in perpetuum ratas, putet esse oportere?*

Quid, Quid si interrogantis, aut stantis.

14 Sæpe est interrogantis, vel Instantis.
Cicer.

Cicer. pro Cacin. Testes quid erunt? *Plaut. Cap.*
 Quid pater? Vivit ne? *Cicer. ad Q. Fr. libr. 1.*
epist. 2. Quid si inficiatur? Quid si omnino
 non debetur? Quid? Prætor solet judicare de-
 beri? Quid? Ego Fundanio non cupio? *Idem*
Parad. Quid duo propugnacula belli Punici
 C. & P. Scipiones &c. Quid Africanus minor?
 Quid major? Quid inter horum ætates inter-
 jectus Cato? Quid innumerabiles alii? Nam
 domesticis exemplis abundamus, an cogitare
 nunquam putamus, &c.

Quid quod.

15 Interdum adsciscit (Quod) vehementius
 instandi gratia. *Cic. pro leg. Man.* Quid quod
 salus sociorum summum in periculum, ac
 discrimen adducitur? Was wollen wir denn
 darzu sagen / daß unser Mitgenossen Wol-
 fahrt in äußerste Gefahr eingeführt ist?
Idem 4. Acad. Quid quod si ista vera sunt,
 ratio omnis tollitur?

Quid quod sæpius iteratum.

16 Nonnunquam (Quid quod) sæpius ite-
 ratur. *Cic. 2. de Nat. Deo.* Quid quod ejusdem
 hominis imagines in meum alia, alia in
 tuum? Quid quod earum rerum, quæ nun-
 quam omnino fuerunt, neque esse potuerunt,
 ut Scyllæ, ut Chimæræ? Quid quod homi-

num, locorum, urbium earum, quas nunquam vidimus? quid quod simul ac mihi collibitum est, præsto est imago? quid quod etiam ad dormientem veniant non vocatæ?

Quid enim.

17 Aliquando adsciscit (Enim) Cic. 2. de Fin. Quid enim? Summus dolor plures dies movere non potest. Was ist dann? Warum dann?

Quid loquar, Quid dicam, in reticentia, pro Sileo, Taceo.

18 Quid loquar? (quid dicam?) Usus habent in Reticentia. Cicet. 3. Ver. quid ego de M. Marc. loquar? qui, &c. Quid de L. Scipione? qui &c. Quid de Faminio? qui &c. quid de Memmio? qui &c. Vereor, ne hæc fortè minus antiqua & jam obsoleta videantur. P. Servil. &c. Was sol ich sagen? Id. 2. de Nat. Deo. Quid dicam, quantus sit amor bestiarum in educandis &c.

Quid quæris? Quid multa?

19 Cum rem in pauca conferimus, eleganter dicimus, (Quid quæris Quid multa) pro (Quid plura.) Cicet. Attic. lib. 7. Quid quæris, & si mihi crebro *ζῶνς ἐνυάλι* occurtebat: tamen levabar cura, &c. Was wilt du mehr? Was

Was darffs vieler Wort? *Idem lib. 1. epist. 9.*
 Quid multa, questus est graviter. Huc perti-
 nent illa, (quid verbis opus est?) quid multis
 opus est? Et alia ejusmodi.

Quod pro Quantum.

20 Quod) nonnunquam significat (Quan-
 tum.) Cic. *Attic. lib. 1.* Nunc verò censeo,
 (quod commodo tuo facere poteris) venias ad
 tempus. *Idem Attic. lib. 14.* Ipse, (quod com-
 modo tuo fiat) cum eo colloquere. Mit guter
 gelegenheit. *Idem lib. 4. epist. 5.* Tu velim,
 (quod commodo valetudinis tuæ fiat) quàm
 longissimè poteris, nobis obviam properes.
Idem libr. 13. epist. 24. Quod absque molestia
 una fiat. Doch daß ohn dein Ungelegenheit
 geschehe. *Idem Attic. lib. 1. epist. 3.* Quæ tibi
 mandavi, velim (ut scribis) cures, quod sine
 molestia tua facere poteris. *Idem 4. Verr.* Ut
 se tota res habeat, quod ad eam civitatem ar-
 tinet, demonstrabitur.

Admonitio.

21 Non dicitur Latine (quo ad hoc) (quo
 ad illud,) sed (quod ad hoc spectat) quod ad
 illud attinet.

Quod, pro Quantum ad id, Quod.

22 Quod in principiis pro (quantum ad id,
 M S quod)

quod) frequentissimum est. *Cic. Att. libr. 1. ep. 3.* Quod ad me scribis de Hermathena, mihi gratissimum est. Was du von H. schreibest / ist mir gar angenehm gewesen. *Idem Attic. lib. 1. ep. 2.* Quod ad me sæpe scripsisti de nostro amico placando, feci, & expertus sum omnia.

Quod, pro Quamobrem.

23. Quod) non rarò tanquam adverbium usurpatur pro (propter quod) vel (Quamobrem.) *Ter. And.* Quod ego te per hanc dextram oro & genium tuum. Darumb bitt ich dich. *Cic. lib. 14. ep. 4.* Quod utinam minus vitæ cupidi fuissetus; certè nihil, aut non multum in vita mali vidissetus. *Hor. lib. 1. ep. 17.* Quod te per genium dextramque, Deosque penates obsecro. *Virg. 6. Æn.* Quod te per cœli jucundum lumen, & auras, per genitorem oro.

Quod, Conjunctio. Daß.

24 Cum antecedit (Hoc, illud, id, aut aliquid ejusmodi,) conjunctio (Quod) eleganter subjicitur. *Cic. in Brut.* Hoc ipsum posui pro argumento, quod ille solutè egisset. *Idem pro Quinct.* Illud quoque nobis accedit in commodum, quod M. Junius hoc tempore abest. *Idem At. lib. 8.* Omitto illa vetera, quod istum in Rep. ille aluit, auxit, armavit. *Id in Brut.* Si
id

id dolemus, quod eo jam frui nobis non licet, nostrum est id malum. *idem Att. lib. 1.* Accedit aliud incommodum, quod illa opinio. *id. Att. lib. 4. ep. 75.* Nôsq̃ue malo solatio, sed nullo tamen consolamur, quod ipsius vicem minimè dolemus.

25 Verba etiam multa sunt, quæ conjunctionem (Quod) libenter adsciscunt. Cic. 2. *de Div.* Cato mirari se dicebat, quod non rideret Aruspex, Aruspicem cùm vidisset. *Verwunderte sich / daß er nicht lachet. idem 1. de leg.* Sanè gaudeo, quod te interpellavi. *Ich erfreue mich / daß ich dir bin in die Red gefallen.* Quibus locis (Quod) causæ vim videretur obtinere. *idem 3. de Fin.* Bene facis, inquit, quod me adjuvas. *Du thust wol daran / daß du mir hilffst. idem Att. lib.* Fecisti mihi pergratum, quod Serapionis librum ad me misisti. *Du hast mir ein groß Gefallen daran gethan / daß du mir das Buch geschicket hast. id. Att. libr. 1. ep. 9.* Accedit eo, quod mihi non est visum, ut quisque, &c. *Zu dem / bezundt mich nit. idem lib. ep.* Accessit huc, quod postridie ille venit. *id. 6. Ver.* Non tibi objicio, quod hominem omni argento spoliasti. *id. 1. de Nat. Deor.* Apparet, quod aliud à terra sumpsimus, aliud ab humore. Quamquam verbum (apparet) sæpius infinito modo gaudet, in exemplis autem propositis, intelligi videretur (hoc, illud, vel aliquid ejusmodi.)

Nihil est, quod.

26 Frequentissimè (quod) jungitur cum (Nihil est.) Cicer. *in Pis.* Nihil est, quod me invites. Ist vonnöthen / daß du mich ladeist. *Idem pro Syl.* Quare nihil est, quod ex tanto comitatu virorum amplissimorum me unum abstrahas. *Id. lib. 14. ep.* In viam quod te des hoc tempore, nihil est.

Quòd pro quia.

27 Quod) pro, quia, notius est, quam ut exemplis illustrandum esse videatur. Gaudet autem etiam indicandi modo. Cic. *5. Tusc.* Qui enim beatior Epicurus, quod in patria vivebat, quam Metrodorus, quod Athenis?

Quod eò.

28 Interdum adsciscit, Eò, pro (Idcirco) Cic. *3. Ver.* An quod probare populo Rom. fidem vestram & religionem non potueritis, eò vobis judicandi potestas adempta sit?

Quod si, certè, vel profectò.

29 Quod si) sæpe assumit (Certe) aut (Profecto.) Cic. *Att. lib. 1. ep. 14.* Quod si unquam sum
vi-

visus in remp. fortis ; me certè in illa causa admiratus esse. *Idem Attic. 10.* Quod si in eam me partem incitarem , profectò jam reperirem resistendi viam.

Quod si, tamen ; tamen certè.

30 Alias adsciscit (Tamen) aut (Tamen certè.) Cicer. *pro Arch.* Quod si ipsi hæc neque attingere, neque sensu nostro gustare possemus : tamen ea mirari deberemus. *Id. lib. 3. ep. 10.* Quod si essem ea perfidia, qua sunt ii, qui in nos hæc conferunt : tamen ea stultitia certè non fuisset.

Qui cum, & Quo cum.

31 Et si (qui cum) usitatus est : tamen (quo cum) inusitatum non est, utrumque autem usurpatur pro (Cum quo) quod usitatum non est. Cicer. 1. *Off.* Eum qui cum bellum geras, tam molli nomine appellare. *Idem libro 4. epistola 1.* Nemo est omnium, qui cum potius mihi quam tecum communicandum putem. *Idem ad Att. lib. 4. epist. 9.* Sic litteris sustentor & recreor, maloque in illa tua sedecula, quam habes sub imagine Aristotelis sedere, quam in istorum sella curuli : tecumque apud te ambulare, quam cum eo, quo cum video esse ambulandum.

Qui, pro Quomodo.

32 Qui, pro (Quomodo) usitarum est fermè in interrogatione. *Cic. 2 de Fin.* Qui sit, ut ego nesciam : sciant omnes, quicunque Epicurei esse voluerunt? Wie kompts? Wie ist möglich / daß ichs nit weiß / und alle andere wissens. *idem 1. de Nat. Deor.* Qui possumus Deum non nisi sempiternum intelligere? *idem 7. Phil.* Qui enim convenit, ut qui in rebus improbis populares fuerint, iidem, &c. Wie reimt es sich zusammen / daß. *id. 2. de Fin.* Qui igitur convenit ab alia voluptate dicere naturam proficisci, in alia &c. Wie vergleiche es sich miteinander.

Quicunque, pro Quisquis.

33 Quicunque idem est, quod (Quisquis) sed ejus usus latius patet. *Cicer. lib. 1. ad Q. Fr. epist. 1.* Quoscunque de te queri audivi, ratione placavi. *id. 1. de Or.* Quicquid erit, quacunque de re, quocunque de genere.

Quicunque, pro Qualiscunque.

34 Quicunque) sæpè imminuit, & usurpatur pro (Qualiscunque.) *Cic. in Orat.* Orator si modo sum, aut etiam quicunque sum. *id. ibid.* Easque res non primi, quicunque eramus, & quantulumcunque dicebamus, &c. *idem*

idem post red. in Sen. Is est Epicureus non penitus illi disciplinæ, quæcunque illa sit, deditus. Sie sen beschaffen / wie sie wolle. *id. pro Mil.* Quemcunque casum fortuna dederit, & quæcunque fortuna erit oblata. Es gehe / wie es wolle. Muss ein jedwedern glückfall / es trag sich ein Fall zu / wie es woll.

Quicumque, pro Quantuscunque.

35 Alias auget, ut sit (Quantuscunque) *Cic. in M. Cal.* Quæcunque in equite Romano dignitas esse potest. *idem Attic. lib. 8.* Quodcunque militum contrahere potestis, contrahatis.

Quicquid, cum (id, Idem, Id totum, Id omne.)

36 Quicquid) adsciscit (Id, Idem, Id totum, Id omne.) *Cic. de Amic.* In amicitia quicquid est, id & verum & voluntarium est. *Plant. Menoch.* Mulier quicquid dixerat, idem ego dicebam. *Cic. lib. 10. epist. 5.* His difficillimis reip. temporibus, quicquid subveneris, id erit totum & proprium tuum. *idem Ter. Phorm.*

Quicquid præter spem evenit, omne id deputabo esse in lucro.



*De Adverbio QUIA, & QUO-
NIAM.*

CAP. CLII.

1 **Q**uia) causam reddit plerumque, & respicit (Quare) ut Græcè ὅτι, διότι. Cic. *de Sen.* Ut bene vixisse videar, qui cum Scipione vixerim. Quoniam, plerumque rei statum, aut conditionem declarat, & est idem, quod (Siquidem) vel (Quando) seu (Quandoquidem) ἐπεὶ δὴ. Cic. *1. de Leg.* Quoniam in populari ratione omnis nostra versatur oratio, populariter interdum loqui necesse erit. Weil all unser Red dem gemeinen Mann zu gut gemeint / müssen wir auch reden wie der gemeine Mann redt. *Idem pro Planc.* Quoniam tu ita vis, nimium me gratum esse concedam. *Idem Att. lib. 2. epi. 26.* Quoniam quidem ea, quæ scribimus, &c. te etiam delectant.

Quia, cum (Eò, idcircò, ideò, propterea.)

2 Interdum (Quia) præponitur, & cum (Eò, Idcircò, Ideo, Propterea) jungitur. Cic. *Att. libr. 10. epist. 15.* Quia scripseras te proficisci cogitare, eò te hæere censebam. *idem libr. 12. epist. 21.* Quæ omnia quia Cato extulerat in

cœlum , idcirco in ejus sententiam est facta
discessio. *Idem libr. 13. epist. 7.* Sed quia con-
do , mihi que persuadeo , &c. Ideo à te non du-
bitavi contendere , ut &c. *Idem libr. 12. epist. 11.*
Quia semper animadverti studiosè te , &c.
propterea non dubitaret , quin &c. *Die*
weil ich allzeit vermerckt / daß du mit
Fleiß ic. Derowegen / derhalben seß ich in
kein zweiffel.

Admonitio.

3 Quoniam) pro (Quia) nimirum cum cau-
sa redditur, rarum est. *Cicer. 3. Tusc.* Qui for-
tis est , idem est fidens , quoniam confidens
mala consuetudine in vitio ponitur. *Servius.*
Cicer. libr. 4. epist. 5. Tamen ei moriendum
fuit , quoniam homo nata erat. Quanquam
his locis, & aliis ejusmodi (Quoniam) pro (Si
quidem) positum videri potest.

De Pronomine QUIDAM.

CAP. CLIII.

1 Quidam) certum hominem, aut rem de-
clarat. *Terent. Eun.* Nec tibi obstat,
quod quidam facit. *Cicer. pro Cluen.* Quidam
ex amicis Sallia. *Idem 2. de Orat.* Tu pudore
à dicendo , ac timiditate ingenua quadam
refugisti.

Cer-

Certus quidam.

2. Interdum magis significandi gratia, (*Certus*) adjungitur. *Cicer. 1. de Orat.* Quod si ille adstrictus certa quadam numerorum moderatione, ac pedum. *idem 3. de Orat.* Cum sit quædam certa vox Romani generis, atque Urbis propria.

Quidam per emphasin.

3. *Quidam*) sæpè vim, atque Emphasim addit, significatâque rem tantam esse, ut verbis exprimi non possit. *Cic. libr. 1. ep. 9* Quoniam tibi incredibilem quendam amorem, & omnia in te ipsum summa, & singularia studia deberem. *Idem 2. de Orat.* Incredibili quadam magnitudine consilii Atheniensis Themistocles. *idem 2. de Orat.* Crassi quidem responsum excellentis cujusdam est ingenii, ac singularis. *id. de Prov. Consul.* Quod magni cujusdam hominis, & persapientis videtur. *idem 1. Acad.* Ut in his quid divinum esse diceret. *idem libr. 1. epist. 9.* Commemoranda quædam, & divina Cæsaris liberalitas.

Major quidam.

4. *Cic. Att. lib.* Sed audio majorem quendam in urbe timorem esse. *id. 2. Agr.* Verbum
mibi

mihi deest, cum ego hanc regiam potestatem appello: sed profectò major est quædam. *id. 1. de or.* Sed nimirum minus, quam vulgò opinantur. *Uber diß ist etwas grösserß / als der gemein Mann dafür hält.*

Cujusdam modi.

5 Cicero 5. *de Fin.* Jam verò animus non esse solum, sed etiam *cujusdam modi* esse debet.

De Adverbio QUIDEM.

CAP. CLIV.

Quidem, cum nominibus proprijs absolutè.

1 Quidem) nominibus proprijs eleganter jungitur in principiis. Cic. 3. *de or.* Cyrus quidem apud Xenophontem in eo sermone &c. *de Sen.* Κύρῳ μὲν. idem Theophrastus quidem Tauriscum quoddam dixit.

Quidem, cum pronominebus absolutè.

2 Sæpius pronominebus: sed in fine magis, aut in medio, quam in principio. Cicero *pro Planc.* Fortius tu quidem quam nonnulli, &c. *Idem 1. Phil.* Nimis iracundè tu quidem, & valde intemperanter. *Idem pro Mil.* Quanquam

quam de morte P. Clodii fuit quæstio, non satis prudenter illa quidem constituta. *Idem Att. lib. 2. epist. 34.* Tantum doleo, & mirificè quidem.

Quidem, cum (Sed tamen, Veruntamen.)

3 Plerumque assumit (Sed) aut aliquid ejusmodi. *Cic. l. 3. epist.* Superiorem quidem nunquam, sed parem me vobis speravi esse factum. *Idem lib. 9. epist. 18.* Cæteri quidem sæpè perierunt, at Cato præclarè. *Idem lib. 6. epist. 2.* Misera est illa quidem consolatio, &c. sed tamen necessaria. Es ist zwar ein armseeliger / aber doch ein nothwendiger trost. *Id. Att. lib. 6. epist. 2.* Sed est varium illud quidem, veruntamen multiplex pueri ingenium. Der Knab hat gleichwol ein wandelbaren und unbeständigen / aber doch zu vielen dingen tauglichen Kopff.

Quidem certè pro Saltem.

4 Quidem certè) pro (Saltem) subjicitur. Adhibetur autem, cum res dubia antecedit. *Cit. Att. lib. 1. epist.* Spero me tibi causam probasse, cupio quidem certè. Zum wenigsten ist's mein begehren. *idem 6. Ver. Si minus &c.* Illa quidem certè rapiebantur. *idem pro Quin.* Qui ut summa haberem cætera, temporis qui-

quidem certè vix satis habui. Wan ich anderer Ding ein überfluß hatt / so hab ich doch schier kein Mahlzeit gnug. *Idem de Prov. cons.* Quam sapienter non disputo, constanter quidem, & fortiter certè.

Quidem profectò.

5 Quidem profectò) vehementius affirmat. *Cic. Attic. lib. 6.* Nunc quidem profectò Romæ est.

*De Pronomine QUISPIAM,
& QUISQUAM.*

CAP. CLV.

1 Quispiam) interdum aliquem significat. *Cicer. pro Cluen.* Quæret fortasse quispiam. Möcht einer sprechen. *Idem pro Quint.* Pecuniam si cuipiam fortuna ademit. *Idem 3. Tusc.* Aliquod quodpiam membrum. *Id. 3. de Nat. Deo.* Nec si vredo, aut grando quidpiam nocuit.

2 Quisquam) occultam quandam augendi vim habet, idemque penè est, quod (Ullus) ac sæpe in comparatione adhibetur.

Quisquam in comparatione.

3 Cicero libro 14. epist. 7. Nisi vos fortiores cognovissem quàm quempiam virū. *Id. Attic.*
Neu-

Neuter quenquam omnium pluris facit, quàm me. Ihr keiner hält von einigem Menschen mehr als von mir. *idem* 7. Verr. Tetrior hic Tyrannus Syracusis fuit, quàm quisquam superiorum.

Quisquam, cum interrogatione.

4 Jungitur interdum cum interrogatione. Cicero 10. Phil. Ab hoc igitur quisquam bellum timet? Ist auch einer der sich des Kriegs von ihm besorget? *id. pro Do.* Hanc Deam quisquam violare audeat? *idem pro leg. Man.* Et quisquam dubitavit quid virtute perfecturus sit, qui &c. Ist auch jemand der in Zweifel setze? *idem pro Cluen.* Et est quisquam, qui cum hoc cognôrit, suspicari possit, &c.

Quisquam, cum si.

5 Aliàs cum Si.) Terent. Eun. Si quisquam est, qui placere studeat bonis. Cicero Att. lib. 14. Si quisquam est facilis, hic est. Ist ein gutwilliger verträglicher Mensch / mit Dem außzukommen / so ist ers.

Quo hoc, Quo eo, pro (Tanto, quanto.)

6 Quo hoc, Quo eo, pro (Tanto, quanto) eleganter ponuntur. Cicero ad Quinct. Fr. lib. 3. ep. 1. Sed quò erant suaviores, cò maiorem do-

dolorem ille casus afferebat. *idem* 1. *Offic.* Quò
difficilius, hoc præclarius. Je schwerer / je
fürtrefflicher.

Quo, absolute cum comparativis.

7 Cicero pro M. Mar. Quo gratior tua liberalitas, C. Cæsar, nobis, qui illa videmus, debet esse. Desto angenehmer sol uns dein Freugebigkeit seyn. *Idem* pro Leg. Man. Quo etiam mihi indignius videtur obrectatum esse adhuc Gabinio dicam? An Pompejo? An utrique?

Quo, pro Ut, cum (Idcirco.)

8 Quo) pro (Ut) interdum assumit (Idcirco) Cic. Att. lib. 1. ep. 17. Quo facilius probaret illa Romani hominis esse, idcirco, &c. Auff daß / oder / damit er desto leichter beweisen möchte / darumb &c.

Quo minus, pro Ne, Das nit.

4 Quo minus) dicitur pro (Ut minus) id est (Ne) sed ferè certis cum verbis jungitur. Cic. lib. 1. de Fin. Nihil impedit, quò minus id quod maximè placeat, facere possimus. *idem* 2. de Orat. Non repugnabo, quo minus omnia legat. *idem* Tusc. 1. Mors non deterret, quo minus, &c. *idem* Att. libr. 2. Nihil desideramus quo minus Epirum ipsam possidere vide-

deamur. *Idem pro De*. Nihil de me tulistis, quominus in civium numero. *Idem lib. 1. epist. 10.* Nullis ut terminis circumscribas jus suum, quominus liceat vagari, quominus honoratus sim; dum ne interpellent, quo minus respublica à me commodè administrari possit. *Idem in Pis.* Nemini civi ulla, quominus adesces, justa excusatio est visa. *Kein Bürger hat deines außbleibens einige entschuldigung gut geheißen.* *Id. 1. Catil.* Quæ religio C. Mario fuerit, quominus C. Glauciam Prætozem occideret. Was für ein gewissen hat ihn verhindert / daß er den Schultheissen mit hat hingericht.

Quominus, pro Quantominus.

10 Sæpè (Quominus) usurpatur pro (Quantominus.) *Cic. pro Quinct.* Nam quominus ingenio possum; subsidio mihi diligentiam comparavi. *Idem libr. 4. epist. 13.* Quominus famis sum, hoc sum ad investigandum curiosior. *Id. 1. Off.* Quominus multa parent in eorum Philosophorum vita, quæ fortuna feriat, & quominus multis rebus egent.

Non quo, pro Non Quod, cum Sed.

11 Non quo) pro (Non quod) interdum edisciscit (Sed) Sed quia (Sed quod.) *Cic. lib. 16. ep. 14.* Non quo ea sit mihi quicquam carius;

rius, sed desperatis etiam Hippocrates veracem
adhibendi medicinam. Mit daß mir etwas
lieber sey / als ic. *Id. lib. 12 ep. 17.* Non quo
de tua constantia dubitem; sed quia mos est
ita rogandi, rogo. *Idem lib. 6. epist. 4.* Non
quo ego certò scirem: sed quod non difficilis
erat conjectura. Mit daß ichs für gewiß wüßte/
sonder daß.

*Non quo, sed tamen. Non quo,
sed ut.*

12 Interdum assumit (Sed tamen) vel (Sed
ut) Cicero in Bruto. Non quo illa (oratione)
Laelii quicquam sit dulcius, sed multò tamen
vetustior, atque horridior, quàm Superiores.
Idem lib. 7. ep. 15. Non quo haberem magno-
perè quid scriberem: sed ut loquerer tecum
absens. Mit daß ich etwas besonders hat zu
schreiben / sonder.

Quoad. Wie lang / wie weit.

13 Quoad) refertur ad (Quousque) & ter-
minum plerunque temporis, loci, alterius-
ve rei declarat. Cicero Att. lib. Quousque in-
quies? Quoad erit integrum. Wie lang? So
lang man kan. *Idem 3. Verr.* Domi suæ piratæ
à quo tempore capti sunt, quoad per me lici-
tum est, fuerint. *Idem 2. Catil.* Quoad fuit in
urbe, ejus consilii obstiti. So lang er in der
Stadt gewesen. *Idem de Sen.* Quoad potuit,
N resti-

restitit. *Idem pro Arch.* Quoad longissimè
 potest mens mea respicere spatium præteriti
 temporis. So weit ich kan. *Idem 11. Phil.*
 Mihi Antonius pervenisse videtur, quoad
 progredi potuerit feri hominis amentia. Mich
 dünckt / er sey so weit kommen / als mög-
 lich.

Admonitio.

14 Quoad hoc, Quo ad illud) Latine dici
 non videtur. Sed (Quod ad hoc spectat) Quod
 ad illud pertinet.

Quoad ejus.

15 Interdum adhibetur (Ejus) elegantia
 gratia. *Cic. Att. libro decimo.* Non prætermi-
 tes, quoad ejus facere poteris, scribere ad me.
Idem libro 3. epistol. Si eam (provinciam)
 quoad ejus facere potueris, quam expedi-
 tissimam mihi tradideris.



(+)



*De Adverbiis Quomodo, Quoquo-
versus, Quorsum, Quocirca,
Quin, Quippe.*

CAP. CLVI.

1 **Q**uomodo adverbium, ex Quo, & Modo factum apparet. Cicer. *pro Ros. Amer.* Quomodo crimen commentitium confirmaret, non inveniebat. Er fand nit/wie er das Laster könt wahr machen / oder beweisen. *Idem 2. de Orat.* Nullum est præceptum, quomodo verum inveniat, sed tantum quomodo judicetur, περὶ τῆς ἀληθείας.

Quomodo Admirantis.

2 Interdum servit admirationi. Cie. *Att. lib. 3. epist. ult.* Qui nunc quomodo occurrit: quomodo autem se venditant Cæsaris? *Idem Att. lib. 7. epist. 2.* Quomodo expectabam epistolam, quam Philotimo dedisses.

Admonitio.

3 Utatius multò est (Uc) Lege (Uc, admirantis.)

Quomodo, pro Ut, vel Sicut.

4 Nonnunquam Quomodo, usurpatur pro (Ut, vel Sicut.) Cicer. *lib. 14. epist. De familia.*

quomodo amicis placuisse scribis, faciemus. *Idem pro Rosc. Am.* Postulatio brevis, & quomodo mihi persuadeo, aliquanto æquior. *Wie ichs verstehe. Idem de Arusp. Resp.* Hominem, quomodo gloriari solet, ducentis confixum Senatus consultis.

Quomodo, ita, vel sic.

5 Alias adsciscit (Ita) vel (Sic.) *Cic. 3 de Fin.* Quomodo hominum inter homines juris esse vincula putant: sic homini nihil juris esse cum bestiis. *Plaut. Cistel.* Necesse est, quo tu me modo vis esse, ita esse mater.

Quomodo nunc, pro Prout nunc.

6 Quomodo nunc) est prout nunc. *Cic. Att. lib. 13.* Nam quomodo nunc est, pedem ubi ponat in suo, non habet. *Wie er jetzt beschaffen / kan er kein Fuß auff dem seinen setzen. Id. 2. de Or.* Quomodo nunc illorum se arres habent; pertimescenda est multitudo causarum.

Quomodocunque.

7 Quomodocunque) est, Quocunque modo. *Cic. 5. de Fin.* Hoc cum in amicitiiis dicitur &c. quomodocunque dicitur, intelligi tamen quidquid dicitur, potest. *Wo wil das hinaus? Wohin ist das gemeint?*

Quoquoversus, & Quoquoversum.

8 Quoquoversus) est versus quemcunque locum. *Cæs. libr. 1. de bel. civ.* Ejus imperio classem quoquoversus dimittant. *Wohin/oder wohinauß sie wollen. Idem 2. de bel. civ.* Parebit hæc quoquoversus pedes XXX. *Auß allen Seiten 30. schuch. Idem libr. 1. de bel. civ.* Rates duplices quoquoversum pedibus XXX. è regione portus collocabat. *Cicer. 9. Phil.* Circumque eam (statuam) locum gladiatoribus, ludisque liberos, posterosque ejus quoquoversus pedes quinque habere. Sunt qui legant (Quaquaversus) quam rectè, alii viderint.

Quorsum, & Quorsus, pro Quo- versus.

9 Quorsum & Quorsus, facta sunt ex (Quo) & (Versus.) *Cicer. Att. lib. 5.* Quorsum id casurum esset, verebar. *Ich war sorgfältig/was es hinauß wolt / was drauß werden wolt. Id. pro Ros.* Quorsum recidat responsum tuum, non magnoperè laboro. *Idem 1. de Nat. Deor.* Vestri hæc confirmant interpretando, quorsum quidque pertineat. *Id. 1. de Leg.* Quorsus hæc pertinent.

Quorsum & Quorsus, pro, Ad quem finem.

10 Sæpè Quorsum (& Quorsus) significant
N 3 (Ad

(Ad quem finem.) Cicer. *de Amic.* Quorsum hæc, quia sine sociis nemo quisquam tale conatur. *Id. lib. 1. de Leg.* Quorsum tandem ista, aut cur quæris? Was meinst du damit / oder warum fragst du? *Idem post red. ad Quirites.* Quorsum igitur hæc dispuo? quorsum? ut intelligatis &c. *Id. 1. Tusc.* Quorsum igitur hæc spectat oratio? Was meint ihr / daß ich hie mit wöll gesagt haben? *Idem in Brut.* Quorsus inquam istuc? Non enim intelligo. Wie meinst du das / was wilt du hiemit gesagt haben?

Admonitio.

11 Quorsus) & rarum est, & redolet antiquitatem (Quorsum) longè usitatus.

Quocirca.

12 Dictum videtur quasi (Circa quod) usurpatur autem pro (Quamobrem.) Cic. 1. *de Div.* Quocirca bene apud maiores nostros Senatus decrevit. *Idem de Sen.* Quocirca nihil esse tam detestabile, tamque pestiferum, quam voluptatem.

*Quin, cum interrogatione, pro
Cur non.*

13 Quin) adverbium dictum quasi, quid non? Itaque pro (Cur non) usurpari solet.
Terent.

Terent. Ant. Quin taces? Warumb schweigstu nit still? Warumb hältst du die Zunge nit?
Cic. 2. de Orat. Quin prodis? Warumb kommest du nit herauf? *Idem lib. 6. de Rep.* Quid moror in terris quin huc ad te venire propero?
Idem ibidem. Quin tu aspicias ad te venientem Paulum patrem. *Idem lib. 7. epist. 8.* Quin tu urges occasionem istam? *Idem Att. lib. 4.* Quin tu huc ad volas? Warumb eilest du nit alsbald zu uns. *Idem pro Rab. Perd.* Quin continetis vocem indicem stultitiæ vestræ. Warumb halt ihr das Maul nit / welches euers Wiß Berrath?

Quin, pro Quod non, vel Quominus.

14 Interdum (Quin) usurpatur pro (Quod non.) *Cicer. lib. ep.* Non quin dissentiam, sed quod. Ich sags nit darumb / daß ich der meynung sey / oder mit ihm halt. *Idem Att. lib.* Non quin rectum esset, sed quia. Nit / daß es unrecht sey / sonder. *Idem in Brut.* Non idcirco Isocrates causas non defendit, quin id utile esse, & honestum existimaret. *Idem pro Quinct.* Causa nihil esset, quia secus judicaret.

Quin, cum Dubito, Prætermitto, Possum.

15 Sæpè jungitur (quin) cum verbis (Dubito, Prætermitto, Possum) & aliis ejusmodi. *Cic. lib. 7. ep. 1.* Quo quidem apparatu non

dubito, quin æquissimo animo carueris. *Idem de Sen.* Quod si acciderit, non dubitat, quin brevi Troja sit peritura. *Id. pro Do.* Non quod dubitaretis, quin nihil in isto, nihil legibus, nihil jure, nihil religione esset actum. *Idem 2. Phil.* Equidem nihil prætermisi, quantum facere potui, quin Pompejum à Cæsaris conjunctione avocarem. *Idem pro Quinct.* Causæ nihil dico, quin ita sit. *Idem Attic. libr. 12.* Facere non possum, quin quotidie ad te mitam. *Idem lib. 14. epist.* Porcus nihil abest, quin sim miserrimus. Es fehlt auff der Welt nichts / daß ich nit der allerarmseeligest sey.

Admonitio.

16 Dubito, cum significat (Audere) adjungi solet cum infinitivo potius, quam cum Quin. *Cic. 1. de Orat.* Mancinus in Senatum introire non dubitavit. *Idem 2. Acad.* Te hominem amicissimum, & aliquot annos minorem natu non dubito monere.

At cum dubitationem significat, infinitum respuit apud Oratores. Itaque non dices: (Non dubito te facturum,) sed (Quin sis facturum) ita (Quin ille sit venturus) non (illum esse venturum) & cætera eodem modo: siquidem præcedat negatio. Alioquin adsciscit (An, Verum, De, Quid, Hoc) aut aliquid ejusmodi. *Plaut. Cap.* At etiam dubitavi, hos homines emerem, an non emerem diu. *Cic. 3. Ver.*

Infinite dubitare, utrum sit utilius, propter multos improbos uni parcere, an, &c. *Idem 2. Ver.* Potes de damnatione dubitare. *Id. 4 Acad.* Tum verò dubitavit, quid sit extremum. *Idem 3. Offic.* Hoc non turpe est dubitare Philosophos, quod ne rustici quidem dubitent.

Quin, pro Qui non. Qua non, Quod non.

17 Sæpè (Quin) usurpatur pro (Qui non, Quæ non, Quod non.) Cic. 7. *Ver.* Nemo Lylibæi fuit, quin viderit; nemo in Sicilia, quin audierit. Niemand ist gewesen / ders nit gesehen / niemand / ders nit gehört hab. *Idem 6. Ver.* Negoullam gemmam, aut margaritam fuisse, quin quæsierit, inspexerit, abstulerit, hoc est: Quam non. *Idem ad Quint.* *Fr. lib. 1.* De qua aqua, & via nihil prætermisi quadam epistola, &c. quin enucleatè ad te perscriberem. Pro (Quod non.) *Idem Att. lib. 1.* dies ferè nullus est, quin hic Saryrus domum meam veniret, id est, Quo non.

Quin sine interrogatione, pro Immo.
Quin etiam, pro Immo etiam.

18 Interdum autem Adverbium (Quin) usurpatur pro immo. Cicer. *lib. epist.* Quin hic ipse evolare cupio. *Idem pro Mil.* Quin sic at-

tendite Jud. Nempè hæc est quæstio de interitu Clodii. *Idem de Amic.* Quin etiam necesse erit cupere & optare, ut quam sæpissimè peccet amicus. Ja viel mehr ist zu wünschen / und zu begehren / daß der Freund sündige? *Idem libro 7. epist. 1.* Delectatio nulla existit: quin etiam misericordia consecuta est.

De Adverbio QUIPPE.

CAP. CLVII.

Quippè, pro Certè, aut Videlicet.

Quippè) idem ferè est, quod (Certè) & eodem modo etiam subicitur, aut rejicitur in extremum. Cicer. *pro Mur.* Dixisti quippe, jam fixum & statutum est. Ja freylich du hast's gesagt / daß ist gewiß. *Idem pro Cacin.* Rectè igitur dicere, te relictuisse, quippe. *Idem pro Mur.* Ergo ad cœnam petitionis causa; si quis vocat, condemnentur: Quippe, inquit. Ja freylich / für wahr / also wil man sagen.

Quippe per Ironiam.

2 *Virg. lib. 1. Æn.* Quippe veter fatis, Pallas ne, &c. Cicer. *pro Mil.* Movet quippe me lumen curiæ. Ja eben also / das Licht des Rathshaus bewegt mich.

Quippe,

Quippe, pro Utpote.

Interdum usurpatur pro (Utpote.) Cic. 1. *de Fin.* Sol Democrito magnus videtur, quippe homini erudito. Als einem gelehrten Mann. *Idem in Brut.* Non puto existimare te ambitione me labi, quippe de mortuo.

4 Alias pro (Quia) vel, Nam. Dann. Cic. 2. *Phil.* Hærebat nebulo, quo se verteret, non habebat. Quippe in his ipsis temporibus dicebatur, &c. *Idem 2. de Or.* Leve nomen habet utraque res. Quippe leve est totum hoc risum movere. *Id. pro Dom.* Jam fateor, inquit, in Gabinium me nefarium fuisse: quippe vides, &c.

*Quippe qui, quæ, quod, pro Utpote,
qui, quæ, quod.*

5 *Cicer. pro Ros. Am.* Convivia cum fratre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem nisi perrarò veniret. Als einer der auch nit. *Idem 1. de Inven.* Quippe in lege scripta non sit.

Quippe cum, pro Utpote cum.

6 *Cic. 2. Off.* Harum igitur duarum ad fidem faciendam iustitia plus posset, quippe cum ea sine prudentia satis habeat autoritatis.

*De Pronominibus QUISQUIS
& QUISQUE.*

CAP. CLVIII.

1 **Q**uisquis) est (Quicumque.) Cic. *in Brut.*
 Quisquis est ille, si modo est aliquis.
 Es sen / wer da wolt / wenns nur einer ist.
Plaut. Pseud. Quisquis es adolescens: operam
 fac, &c.

2 Quisque, idem quod (Unusquisque,) post-
 poni autem solet pronomini, aut nomini. Cic.
2. de Nat. Deor. Edixit, ut quod quisque à sa-
 cris haberet, in suum quodque fanum refer-
 ret. Ein jeder sol wieder in Tempel tra-
 gen. *Idem 1. de Orat.* In quo quisque artificio
 excellit; is in suo genere Roscius dicitur. *id. de*
opt. gen. Or. In cæteris suus est cuiusque cer-
 tus sonus. *Idem lib. 6 ep.* Sux quemque for-
 tunæ maxime pœniteat. Daß einem jeden
 sein engen Wesen und Standt mißfiele / daß
 keiner mit seinem Standt zufrieden sen. *idem*
post red. ad Quir. Nihil dulcius hominum ge-
 neri à natura datum est, quàm sui cuique li-
 beri. *Idem pro Rab. Perd.* Terrio quoque ver-
 bo excitabantur. Alzeit im dritten Wort/
 waren sie ermahnet. *idem 4. Verr.* Quinto
 quoque anno Sicilia censetur. Alle fünff
 Jahr / allweg im fünfften Jahr wird Si-
 cilia geschätzt.

Admonitio.

3 Cùm adest pronomen (Se, Suus, Qui, Tertius) aut aliud ejusmodi, (Quisque) præponi non solet, sed postponi sic, (Se quisque diligit, Sua quemque delectant, Quod cuique obtrigit, Octavo quoque die.)

4 Quod si nihil est ejusmodi, liberius usurpatur. Cic. 1. de Nat. Deo. Principatus, quo nihil in quoque genere potest esse præstantius.

5 Poetæ autem, cum adest pronomen (Suus) liberiores sunt. Virg. lib. 6. Æn. Quisque suos patimur manes.

Ut Quisque, cum duobus superlativis.

6 Sæpe (Quisque) cum duobus superlativis copulatur. Cic. de Sen. Optimus quisque æquissimo animo moritur. Je frommer est / je lieber stirbt er. Idem 1. de Fin. Optimum quodque rarissimum est. Idem ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1. Ut quisque est vir optimus, ita difficillimè alios esse improbos suspicatur. Idem 1. de Orat. Ut quisque optimè dicit, ita maximè dicendi difficultatem timet. Je beredter einer ist / je forchtisamer ist er zu reden.

Admonitio.

6 Cùm antecedit (Ut quisque) cum suo superlativo, comparativum sine flagitio subjici non potest, sed alterum superlativum

reddi oportet. Quod si accedit (Quo quisque) tum verò comparativus geminatur. *Cic. pro Ros. Com.* Quo quisque est ingeniosior; hoc docet laboriosius. Verum id rarum admodum est, contraque (Ut quisque) cum gemino superlativo, usitatissimum.

Quotusquisque.

7 Quotusquisque (respicit illum numerum) Decimus quisque, Centesimus quisque, &c. *idem 1. de Nat. deorum.* Quotusquisque enim formosus est. *idem pro Planc.* Quotus enim quisque disertus? Quotus quisque jure peritus? *id. pro Flac.* Quotusquisque enim est, qui hanc in Repub. sectam sequatur? *idem Tus 2.* Quotus enim quisque Philosophorum invenitur, qui sit ita moratus, ut ratio postulat? *idem 2. de Divin.* Quota enim quæque res evenit prædicta ab istis?

Decimus quisque, &c.

Einer unter zehen / hundred / 2c.

8 Decimus quisque, est unus è decem. (Centesimus quisque) Unus è centum, *Lin. libro 2.* Cætera multitudo fortè decimus quisque ad supplicium lecti.

De Pronomine QUOT, &
QUOTUS.

C A P. CLIX.

QUOT refertur ad numerum, cui respon-
det (Tot, vel Totidem.) *Cic. 3. de Orat.*
Ut quot Oratores, totidem reperiantur gene-
ra dicendi. Quotus ad numerum ordinandi,
primus, secundus, tertius. *Hor. 1. epist. 5.* Dic
quotus esse velis, rescribe. Der welcher wilt
Du am Tisch seyn? id est, tertius an quartus
conviva. *idem 2. Ser. Sat. 6.* Hora quora est?
Ouid. 1. de pont. eleg. 10. Qui quora terroris
pars solet esse mei; id est, vix millesima pars.
Cicer. 3. Ver. Quorus erit ille denarius, qui
non sit deferendus? Id est (Vix centesimus.)
Plerumque autem Quotus, apud Cicero-
nem assumit (Quisque) ut sit,
Quorusquisque.



*De Adverbiis QUOTIES, &
QUOTIESCUNQUE.*

CAP. CLX.

Quoties, toties, Quotiescunque.

1 **Q**Uoties est, quod barbari dicunt (Quot vicibus) & refertur ad Toties. *Cicer. lib. de Orat.* Quoties dicitur, toties de nobis judicatur. *Id Att. lib. 1. epist. 12.* Quoties patriam videret, toties se beneficium meum videre, &c. Interdum assumit (Cumque.) *Cicer. pro Cluen.* Quotiescunque dico, toties mihi videor in judicium venire non ingenii modo, sed etiam virtutis. *Idem 2. de Orat.* Quin prodis mi Spuri, ut quotiescunque gradum facias, toties tibi tuarum virtutum veniat in mentem?

Quoties, & Quotiescunque absolute.

Wie oft.

2 Interdum absolute ponitur. *Cic. 1. Catil.* Quoties jam, quoties tibi exorta est sica ista de manibus? *Cesar. libr. 5. de bel. Gal.* Quoties quæque cohors percurrerebat: ab ea parte magnus hostium numerus cedebat. *Id. pro Sext.* Quotiescunque me viderit, ingemiscet. Ubi (Toties) intelligitur.

De Adverbio QUOTIDIE.

C A P. CLXI.

1 **Q**uotidie est (Singulis diebus) Cicer. *lib. 1 de Fin.* Quotidie inter nos ea, quæ audiebamus, conferebamus.

Quotidie magis. Quotidie plus.

2 Quotidie magis (Quotidie plus) idem quod (in dies magis.) Cic. *lib 6.* Me quotidie Cæsar magis amplectitur. *Idem 1. Phil.* Quotidie magis magisque perdit homines rectis, ac templis urbis minarentur. *idem 4. de Fin.* Alter valet quotidie plus, alter videt. *Idem ad Q. Fr. lib. 3.* Quod scribis te à Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

Quotidie cum aliis comparativis.

3 Jungitur etiam cum aliis comparativis. Cicer. *Att. lib. 5.* Quotidie vel potius in singulos dies, breviores ad te litteras mitto. Ich bin täglich / oder besser zu reden / von Tag zu Tag kürzer in Schreiben. *Idem lib 6. epist.* Sed hoc intelligimus eum quotidie remissius & placatius ferre.



De Adverbio QUOUSQUE.

CAP. CLXII.

QUOUSQUE) non solum ad locum, sed
 sæpius ad tempus refertur. *Cicero.*
 Quousque tandem abutere Catilina patientia
 nostra? Wie lang wilt du dich noch unserer
 Gedult mißbrauchen? *Idem Att. lib. 5.* Quo-
 usque inquires, quoad erit integrum. *Idem lib. 1.*
de Natur. Deorum. Quousque ludis? *Idem pro*
Planc. Quousque dicis? Nihil, &c.

*De RELIQUUM EST, &
 RESTAT.*

CAP. CLXIII.

Reliquum est ut, Reliquum est ne.

RELIQUUM EST) idem est, quod (Restat)
 sed Restat, cum Ut, jungitur Reliquum
 est, etiam cum (Ne.) *Cic. 2 Acad.* Restat ut iis
 respondeam, qui, &c. *Idem ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1.*
 Reliquum est, ut te orem, ut &c. *Idem lib. 9.*
ep. 16. Reliquum est, ne quid stultè, ne quid
 temerè dicam contra potentes.

Reliquum est, absolutè.

2 Interdum etiam absolutè ponitur. *Cicero*
lib. 14.

lib. 14. epist. Reliquum est, quod ipsi optimè considerabitis, vestri similes fœminæ sintne Romæ.

3 Nonnunquam (Relinquitur) pro (Reliquum est) usurpatur. *Cic. pro Flac.* Relinquitur illud, quod vociferari non destitit, non debuisse, &c.

Quod reliquum est, De reliquo.

4 Quod reliquum est) Idem est, quod (De reliquo.) *Cicer. lib. 10. ep. 11.* Quod reliquum est, munus tuum tuere. *Idem libr. 13. epist. 20.* Quod reliquum est, velim augeas tua in eum beneficia. Das übrig belangend. *Idem lib. 13. epist. penul.* De reliquo, si dignum eum tua amicitia, hospitioque cognoveris, peto ut eum complectare.

De Adverbio SATIS.

CAP. CLXIV.

Satis absolute.

1 Satis) non est idem quod (Valdè,) sed quod (Sat est) & (Sufficit.) *Cicer. in Orat.* Animo istuc satis est, auribus non est satis. *Id. 2. Phil.* Mihi ferè satis est, quod vixi, vel ad ætatem, vel ad gloriam. *Id. lib. 4.* Satis de rebus nostris, vel etiam nimium multa.

Satis, cum nominibus.

2 Sæpè cum nominibus jungitur. *Cicer. in Brut.* Cum Latinis litteris, tum Græcis satis eruditus. Lateinisch und Griechisch gelehrt genug. *Idem 3. Offic.* Homo nec infacetus & satis litteratus. *Idem libr. 6. epistol.* Satis multa, vel plura potius, quàm necesse fuit. *Id. 1. Offic.* Negabat ullam satis magnam esse ei, qui in repub. princeps vellet esse. Er sagt es könnte keiner Gelds genug haben / der ein Fürst in der Gemein seyn wolt.

3 Interdum tanquam nomen neutrius generis genitivum assumit. Unde illa: Satis erit signi: Satis temporis non habui, satis ingenii, satis doctrinæ.

Satis, cum verbis, & Adverbijis.

4 Sæpè etiam cum verbis & adverbijis copulatur. *Cicer. Attic. libr. 10.* Satis mirari non queo hominis negligentiam. *Idem libr. 12. epistola.* Non satis occurrit, quod scribam. *Idem 2. Acad.* Non satis intelligebam. Ich verstund's nit genug. *Idem libr. 1. de Nat. Deor.* Sed cum agellus eum non satis aleret, ut opinor, ludimagister fuit. Weil ihm sein äckerlein zur Unterhaltung nit glückt / weil er sich darvon nit mocht nähren / ist er
Schul-

Schulmeister worden. *id. pro Ros. Am.* Hanc laudare pro dignitate nemo satis commodè posset. Kan nit gnug gelobt werden.

Satis, superque.

Satis superque) est (Satis, & plusquam satis.) *Cicer. 1. de Nat. Deor.* Contra Epicurum satis superque dictum est. Ist mehr als gnug. *Idem pro Rosc. Am.* Satis superque habeo, quod mihi dederis, &c. Ubrig gnug / nur zu viel. *Idem lib. de Orat.* Satis superque prudentes sunt, qui &c. *idem 1. de Orat.* Mihi videtur satis superque istorum studio, si modò sunt studiosi, esse factum.

De Adverbio SCILICET.

CAP. CLXV.

SCilicet dictum quasi (Scire licet.) Usurpatur pro (Certè) aut (Videlicet.) Ja freylich / es versteht sich / ist gut zu gedencken. *Cicer lib. 16. epist. 10.* Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proximè Prætor fias. *Idem pro Mil.* Me scilicet latronem, ac sicarium abjecti homines ac perdiri designabant. *Idem Att. lib. 4. epist. 75.* De Lentulo, scilicet sic ferro, ut debeo. *Idem Att. lib. 4. epist. 75.* Si jaceo oppressus, & captus, quo dolore esse debeo? Pro te scilicet.

Scilicet, per Ironiam.

2 Non rarò usurpatur per Ironiam. *Cicer. pro Rab. Per.* Scilicet tibi gravio rem dolorem patru i tui mors attulit, quàm C. Graccho fratris. *idem 4. Ver.* Consumetur, inquis scilicet, consumetur legitimum illud quinquennium. *idem Attic. libr. 15. ex Teren.* Id populus curat scilicet. Ja ja / eben also hinder sich.

De Adverbia SECUS.

CAP. CLXVI.

1 **S**ECUS) idem est, quod (Aliter,) *Cic. in Brut.* Nemo dicet secus. *idem lib. 6. ep. 4.* Et nonnullis idem videatur secus.

Secus, pro malè, Unrecht.

2 Interdum negandi vim habet. *Cicero in Pis.* Rectè an secus, nihil ad nos. *idem. post red.* nobis aliter videtur, rectè, secus ne, &c. *idem Att. l. 1. ep. penul.* Affirmat à se nihil cuiquam de te secus esse dictum. *idem lib. 3. epist.* De tuo in me animo, inquis, secus existimandi videris non nihil loci dedisse.

Secus ac, ac si, atque, quam.

3 Sæpè adsciscit (Ac, Ac si, Atque, Quam.) *Cicer. pro Planc.* Cujus ego salutem non secus

ac nos tueri debeo. *idem pro Mur.* Non secus ac si meus esset frater. *idem in Orat.* Sed si aliquanto secus, atque in tradenda arte dici solet. *idem Attic. lib. 6. epistol. 2.* Mihi autem erit maximæ curæ, ne quid fiat secus, quam volumus. *idem in Orat.* Ab his non multò secus quàm à Poëtis hæc eloquentia, quam querimus, revocanda est.

Admonitio.

4 Non secus ac) usurpatur, insequente consonante. Non secus atque, insequente vocali. Non secus quam) tum insequente consonante, tum insequente vocali.

De Præpositione SECUNDUM.

C A P. CLXVII.

PRæpositio (Secundum) à Secus, vel Sequor ducta est. Propter autem est Præter. *Cic. Attic. libr. 16.* An iret ad tres legiones Mæcedonicas, quæ iter secundum mare superum faciunt. Neben dem Benedischen Meer. *idem Att. lib. 8.* Etsi secundum mare ad me ire cæpisset, confestim in Samnium ad me venturum.

Secundum, pro Post.

6 Plerumque) pro (post) usurpatur. *Cic. Att. libro 3.* Spem ostendis secundum comitia.

Gleich

Gleich nach dem Reichstag. *idem* 1. *de Or.*
 Sed opinor secundum hunc diem. Nach die-
 sem Tag. *idem* in *Vatin.* Secundum ea quaro,
 servaris ne in eo fidem. Nach diesem frag
 ich weiter. *id.* 3. *Verr.* Tua ratio est, ut secun-
 dum binos ludos mihi respondere incipias:
 mea, ut ante primos ludos compaream.

Secundum, pro Secundo loco.

3. Sæpè) Secundum usurpatur pro (Post) id
 est, secundo loco. Cic *in Orat.* In actione se-
 cundum vocem, vultus valet, id est, primas
 vox tenet, secundas vultus. Die Stim ist das
 fürnehmst / hat den Vorzug: darnach das
 Angesicht. *Idem* 2. *Offic.* Secundum Deum
 homines hominibus utiles esse. Nächst
 Gott. *idem Acad.* 1. Quibus ille secundum
 fratrem plurimum tribuebat. *idem Attic. lib.*
 12. Secundum te nihil est mihi amicis
 solitudine. Nach dir ist mir nichts so lieb/
 als allein seyn.

De Conjunctione SI.

CAP. CLXVIII.

1 Conjunctio Si) ut à vulgato usu disce-
 damus, interdum usurpatur pro (Quan-
 doquidem.) Ter. *And.* Si te in germani fratris
 dilexi loco. *Virg.* 6. *Æn.* Si fratrem Pollux al-

terna morte redemit. *Cic. 1. Phil.* Si illustrantur, si erumpant omnia. *Dierteil / Seitenmahl.*

Si, pro An.

2 Si, pro (An) rarum est. *Cicer. lib. 2. de Orat.* Vide, inquit, Scaure mortuus rapitur, si potes esse possessor. *Id. 2. de Div.* Dico, si pascuntur aures.

Admonitio.

3 Velim scire, Nescio, Haud scio, Quæro, Dubito, & alia ejusmodi, nisi præcedat negatio, pro, si, requirunt, An, ne, Utrum, Numquid. *Cic. lib. 13. ep.* Nescio, an ignoscendum sit huic. *Id. 3. de Fin.* Quod haud scio, an rectè dixerim. *Id. lib. 9. epist.* Illud verò reputabat esse quæsiturum, unum cælum esset, an innumerabilia. *Id. lib. 1. epist. 6.* Dubito Romæ ne sis, an jam profectus. (Lege) Utrum, & num,

Si postpositum.

4 Si) eleganter pronomiibus præcipuè postponitur. *Cic. Orat.* Hoc nos si facere velimus. *Idem libr. 7.* Tantum moneo, hoc si amiseris, te esse nullum unquam reperturum. *Idem libr. 14. epistol.* Nos quotidie tabellarios vestros expectamus, qui si venerint, fortasse

erimus certiores, quid nobis faciendum sit. *idem pro Quinct.* Pecuniam si cuipiam ademit.

Si, pro etiamsi.

§ Interdum pro (Etiamsi) *Terent. Eun.* Redeam? Non, si me obsecret. *Plaut. Marc.* Decem si vocâisset ad cœnam summos viros, nimium obsonavit. *Cicer. pro Quinct.* Et mehercule, si nihil diceret, tanto officio me moneret.

Si, cum Tamen, vel Profectò, Verò, Certè.

6 Nonnunquam adsciscit (Tamen, vel Profectò) aut aliquid ejusmodi. *Cicer. de Sen.* Quæ si exsequi nequirent, tamen me lectulus meus exsequi oblectaret in ipsa cogitatione. *id. de Vniu.* Atqui, si pulcher est hic mundus, si probus artifex; profectò speciem æternitatis imitari voluit. *idem libro septimo epist. 33.* Quod si ut volumus, exceperimus, ego verò, &c. *id. Attic. libro 2. epistol. 56.* Si ulla res est, quæ bonorum animos vehementius possit incendere, hæc certè est. Ist etwas / das der frommen Herzen mag hefftiger anzünden / so ist das.

Si minus, cum (At, Tamen, Attamen, Certè, At certè.)

7 *Si minus*) pro (*Si non*) jungi solet, cum *At, Tamen, Attamen, Certè. Cicer. 7. Verr.* *Si minus* supplicio affici, ac custodiri oportebat. Hat man ihn nit wollen richten / sol man ihn auffß wenigst im Gefängniß verwahret haben. *idem pro Cluen.* Non timuisti si minus vim Deorum, hominúmque famam, at illam ipsam noctem. *idem lib. 9. epist. 17.* *Si minus* contigerit: tamen non possum eum non diligere. *idem lib. 2. epist. 5.* Nostram suffragationem si minus potentem, at probatam tamen, &c.

Si minus absolutè.

8 *Si minus*) interdum subjicitur, absolutèque ponitur. *Cicer. pro Syl.* Conceditis, ut nobis libertatem retinere liceat, si minus dignitatem. Daß wir unser Freyheit / wo nit die Würde und Ansehen behalten mögen. *idem Att. lib. 13.* Si hortos inspexeris, dederis mihi, quod ad te scribam: si minus, scribam tamen aliquid. Wo nit / wil ich sonst etwas schreiben.

Si non pro Si minus.

9 *Si non*, pro, *Si minus*, barbarum non est, si rectè adhibeatur. *Cic. Attic. lib. 1. epist. 14.*

Ut qui nummos ex tribu pronunciaverit, si non dederit, impunè sit. *Idem lib. 16. ep. 24.* A flamma si non peres omne, partem aliquam velim extorques. *Idem 2. de Orat.* Is magnus est Orator, si non maximus.

*Si non, At, Attamen, Certè, At
certè, At saltem.*

10 Si non, pro (Si minus) assumit, At, Attamen, Certè, At saltem. *Cicer. lib. 6. ep. 27.* Eorum desiderium si non æquo animo, at fortiteras. *Idem lib. 9.* Cum spe si non optima, at aliqua tamen vivere. Sie solten entweder sterben / oder aber / wo nit besser / doch zum wenigsten in etlicher Hoffnung leben. *Id. 2. de Orat.* Quæ si imitari, atque exprimere non possumus; attamen qualis esse debeat, poterimus fortasse dicere. *Idem Attic. lib. 3. ep. 15.* Si non plus ingenio valebas, quàm ego, certè timebas minus. *Idem lib. 15. ep. 15.* Putarem si non totam causam, at certè nostrum judicium definiri. *Idem lib. 9. ep. 8.* Utinam aliquo, si non bono, at saltem certo statu civitatis hæc inter nos studia exercere possemus.

Admonitio.

11 Cùm sequitur, At, Certè, vel aliquid ejusmodi, non usurpatur (Nisi) sed (Si non) vel, si minus.

Si maximè, concedentis.

12 Si maximè, concedentis est. Cic. 4. Verr. Neque enim si maximè statuar dejectæ essent, eas ego possem vobis jacentes ostendere. Wen sie schon zu boden gemorffen wä-
ren. Idem pro Quinct. Si maximè velim. Wan ich schon wolt.

Si nihil aliud, pro, Si non aliud.

13 Si nihil aliud, pro Si non aliud, dici so-
let. Cic. 3. Verr. Hic venit in judicium, si nihil
aliud, saltem ut &c.

Si quisquam, profectò.

14 Si quisquam, adsciscit, Profecto, aut
aliquid ejusmodi. Cicer. lib. 15. epist. 4. Si
quisquam fuit unquam remotus, &c. ego pro-
fectò is sum.

Si quæris.

15 Si quæris) usurpari solet in iis rebus,
quas scire, ad eum, qui cùm agimus, non
magnoperè pertineat. Cic. 3. Off. Ea res, si
quæris, magno ei honori fuit. Die sach / wan
du es begehrest zu wissen / ist ihm zu grossen
ehren kommen. Idem lib. 7. epist. 1. Omnino,

si quæris, ludi apparatusissimi, sed non tui stomachi. Es seynd / wan du es wilt wissen / wen du darnach fragst / gar stattlich spiel gewesen : Aber nit deines Magens / nit nach deinem Lust.

Si quidem, pro Quando quidem.

16 Siquidem) idem est, quod (Quandoquidem.) *Cicer. 1. Tusc.* Antiquissimum è doctis genus sit Poëtarum; si quidem Homerus fuit & Hesiodus ante Romam conditam. *id. lib. 9. epist. 12.* Gratulor Bajis nostris, si quidem, ut scribis, salubres & repente factæ sunt.

Si quidem, pro Si tamen.

17 Aliàs distrahitur, & significat (Si tamen.) *Cic. pro Flac.* O morem præclarum, quem à majoribus accepimus: si quidem eum teneremus. O wie ein feiner Brauch / wan wir ihn hielten. *idem Catil. 1.* O fortunatam remp. si quidem hanc sententiam ejecerit.

Si Diis placet, indignantis.

18 Si Diis placet) indignantis est. *Cic. 2. de Orat.* Etiam Latini (Si Diis placet) hoc bien-
nio dicendi magistri extiterunt. Hinter sich /
Pferling / wan gefroren ist. *idem 3. Tusc.*
Qua

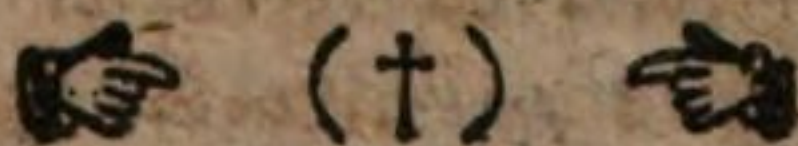
Qua gloria commotus Epicurus exoritur, cui etiam, si Diis placet, videtur semper sapiens beatus. *idem pro Flac.* Nimia pietatis & summi amoris in patriam nos poenas, si Diis placeat, sufferamus.

Sin, pro Sed si.

19 Sin) est (Sed si) & sæpè ponitur post (Si.) *Cicer. libr 7. epistol. 17.* Si planè à nobis deficiis; molestè fero, sin Panfæ assentari commodum est, ignosco. *Idem Att. lib. 5.* Tu, si modò es Romæ, vix enim puto, Sines, hoc vehementer animadvertas velim.

Sin autem, Sin minus, Sin aliter

20 Sin, cùm subicitur, sæpè adsciscit, Autem, interdum, Minus, aut Aliter. *Cic. Attic. libr. 10.* Si vir esse voles præclara Synodia; sin autem: erimus nos, qui solemus. *Idem lib. 11. epistol 14.* Si ita est: omnia faciliora: sin aliter; magnum negotium. *Idem ad Quint. Frat. lib. 8. epist. 10.* Si perficiunt, optimè; sin minus; ad nostrum Jovem revertamur.



*De Conjunctionibus SIVE
& SEU.*

C A P. CLXIX.

Sive, semel positum.

1 **S**ive, ex Si & Ve enclitica confectum, interdum semel ponitur. *Cicer. Attic. lib.* Nihil perturbatius hoc ab urbe discessu, sive turpissima fuga. *Id. ad Quin. Fr. lib. 1. ep. 1.* Contraque te erigas, ac resistas, sive etiam obsistas negotiis.

Sive, bis, & sæpius iteratum.

2 Aliàs bis, & sæpius iteratur. *Cicer. de Sen.* Venio ad comitia sive magistratum, sive legum placet. *Idem 1. de leg.* Illo loco uti libenter soleo, sive quid mecum cogito, sive aliquid scribo. *Idem ad Q. Fr. lib. 1.* Sive tua natura paulò acrior, sive quædam dulcedo iracundiæ, sive dicendi sales valuissent.

Sive, sive non.

3 *Cic. lib. 12. ep.* Sive referent ad me, sive non, mea tamen tibi benevolentia, fidésque præstabitur. *Id. de Fat.* Sive adhibueris medicum, sive non adhibueris, non convalesces.

Seu iteratum.

4 Seu, ex Sive contractum est : ac sæpè iteratur. Cicero *pro Quinct.* Quemadmodum solent homines nobiles, seu rectè, seu perperam facere cœperunt : ita in utroque excellent.

Seu, cum sive.

5 Miscetur interdum cum sive. *Cæs. l. 2. de bel. civ.* Seu verè, quam habuerunt opinionem, proferunt, sive etiam auribus Vari serviunt. *Plau. Stich.* Sive ego raceo, seu loquor, scio scire te.

Seu, semel positum.

6 Interdum semel ponitur. Cic. *pro Quinct.* O fortunatum hominem, qui hujusmodi nuntios, seu potius pesagos habet.

De Adverbio SIC, & SICUT.

CAP. CLXX.

Sic ut, similitudinis.

1 Sic ut, sæpe similitudinem declarat. Cicero *libro decimotertio epistola prima.* Pompeium sic amo, ut alterum fratrem. *Id. libro 5.*

epistola 18. Ego tuam, Brute, rem sic ago, ut igitur non ageres.

Sic ut si. Sic quasi. Sic tanquam.

2 *Cicer. lib. 2. epist. 4.* Ejus negotium sic velim cures; ut si res esset tua. Als man es dein engene sache wäre. *Id. de Sen.* Quas quidem sic avidè arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Idem lib. ep.* Apud eum sic fui, tanquam domi meæ. Ich bin bey ihm / wie in meinem eygenem Hauß gewesen.

Sic ut, pro Adeo ut.

3 Aliàs, Sic ut, est, Adeo ut. *Cic. 2. de Nat. Deor.* Multas gentes sic immanitate efferatas, ut &c. *Idem. lib. 17. ep. 3.* Id mihi sic erit gratum, ut gratus esse nihil possit. Das wird mir so angenehm seyn / daß mir nichts lieber seyn möchte. *Idem lib. 1. ep. 1.* Sic à me contendit, ut nihil unquam magis. Er hält so hefftig bey mir an / als vor nie.

Sic quemadmodum, pro Ita ut, Sic, ne, Sic, ut ne quidem.

4 *Cic. post red. ad Quir.* Sic ulciscar singula genera, quemadmodum à quibusque sum provocatus. *Columel. libro epistolar. 6.* Stabula sic

sic rodinentur, ne quis humore influere possit. Cic. *pro Quinct.* Quem tu à puero sic instituísti, ut nobili, ne gladiator quidem cederet.

Sic, secus, pro Ita, aliter.

5 Sic, cum, Secus, interdum jungitur. Cicer. *lib. 1. de Leg.* Illa quæ aliis sic, aliis secus, nec semper uno modo facta videntur, ficta esse dicimus.

Sic sum, pro ita factus sum.

6 Sic sum) pro, Sic factus sum, eleganter dicitur. Ter. *Phorm.* Sic sum, si placeo, urere. Ich bin also beschaffen: das ist mein Brauch: ich thu ihm nit anderst. Plaut. *Aul.* Quid tu vis? Sic sum, ut vides. Huc spectant illa, Terent. *Phor.* Sic est ingenium. Pro hujusmodi. Das ist sein Art: also ist er geschaffen: das ist sein Köpfflein. Cic. *pro Rosc. Com.* Sic est vulgus, ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. Idem *pro Rosc. Am.* Sed vita hominum est, ut ad maleficium, &c. Also gehts zu: also seynd die leuth beschaffen: das ist der gemein brauch.

Sicut ita. Sicut item. Sicut sic.

7 Sicut, etsi conflatum est ex Sic & Ut: usurpatur interdum pro simplici, Ut, & adsciscit, Ita. Item Sic. Cic. *pro Mil.* Hæc sicut exposui,

sui, ita gesta sunt. *Id pro Quinct.* Sicut tu semper summè concupisti, item volebat Alphonus. *Idem pro Cluen. init.* Sicut aliis in locis parum firmamenti, & parum virium veritas habet : sic in hoc loco falsa invidia imbecilla esse debet.

Admonitio.

8 Frequentius tamen cum similitudo significatur ; usurpatur simplex particula, Ut, sequente, Ita, Sic, Item, &c. Cic. 2. *Phil.* Ut in seminibus causa est arborum, & stirpium, sic hujus luctuosissimi belli semen tu fuisti *Id.* Ut sementem feceris, ita & metes. *Id. de Sen.* Ut enim infirmitas puerorum est, &c. sic senectutis maturitas naturale quiddam habet, &c. Vide, Ut, pro, Quemadmodum.

Non sicut, sed ut.

9 Cic. *de Am.* Non sicut vulgus, sed ut eruditi solent appellare sapientem.

Sicut, absolute.

10 Interdum, sicut, absolute ponitur. Cic. *ad Quinct. Frat. libro primo, epist. 1.* Cum jam tibi Asia : sicut unicuique sua domus, nota esse debeat.



*De Nomine SIMILIS, & Adver-
bio SIMILITER.*

C A P. CLXXI.

Similis, sæpe quidem jungitur genitivo, vel dativo casui, ut passim exempla declarant. Non raro tamen copulatur cum *Ac*, *Atque*, *Ut*, *Tanquam*. Cicer. 4. *de Fin.* Nec si ille sapiens ad tortoris equuleum à Tyranno cogatur, similem habeat vultum, ac si a pupillam perdidisset. *Id. lib. 1. de Fin.* Iraque & similis finiserit boni, atque antea fuerat. *Id. de Sen.* Similes sunt, ut si qui gubernationem in navigando agere nihil dicant. *Id. 2. de Div.* Similes sunt Dii, si &c. tanquam si Pœni in Senatu nostro sine interprete loquerentur.

Similiter ac, atque, ut.

2 Similiter, quoque jungitur cum *Ac*, *Atque*, *Ut*. Cicer. 3. *de Nat. Deorum.* Similiter facis, ac si me roges, cur te duobus contuear oculis. *Du thust eben/ als wen du mich hâttest.* *Idem 1. Philip.* Neque verò illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi. *Id. 1. Off.* Similiter facere eos, qui inter se contenderent, ut si nautæ inter se certarent, quis eorum potissimum navim gubernaret.

Similiter absolutè, pro Item.

3 Rarò absolutè ponitur, pro Item, aut Eodem modo. *Cice. l. 2 de Natur. Deo.* Similiter effici potest, sapientem esse Mundum, similiter beatum, similiter æternum. *Id. 1. de Orat.* Similiter petes è Crasso, ut &c. *Id. pro leg. Man.* Ita reputo, à nemine istorum ex hoc loco similiter esse laudatum. *Sich halt / es sen von ihnen keinem solcher gestalt gelobt worden.*

De Adverbio SIMUL.

CAP. CLXXII.

1 **S**Imul, idem est quod, Una aut Pariter. *Cic. Attic. lib.* Propter propinquitatem, totos dies simul eramus. *idem 3 de Orat.* Et cum rep. pariter vixisse, & cum ea simul extinctum esse.

Simul cum.

2 Sæpissimè assumit Cum. *Cic. 5. Tusc.* Quòd si cui simul animus cum re concidit. *Wan aber einem gut und muth mit einander zu grund gehet. idem. pro Do.* Senatus authoritas simul mecum reducta est. *id. ibid.* Volaterrani, &c. fruuntur nobiscum simul hac civitate. *id. pro Front.* Nisi aliquoties ex accusatoribus nobiscum simul audissem.

[Simul]

Simul iteratum.

3 Interdum iteratur, *Liu. lib. 1.* Adeò omnes simul spernebant, simul tantam in medio crescentem molem sibi ac posteris suis metuebant. *Idem lib. 22.* Namque Gelo maximus stirpis, contempta simul senectute patris, simul post Cannensem cladem Romana societate, ad Pœnos deficit.

Simul, pro Simul ac.

4 Sæpè usurpatur pro, Simul ac, prætermisso Ac bevitaris gratiâ, Horat.

Qui simul

Struere ventos aquore fervido

Depraliantes. Carm. l. 1. Od. 9.

Cic. Acad. 1. Simul inflavit tibicen; carmen agnoscitur. So bald er angefangen zu pfeiffen. *idem lib. 2. ep. 5.* Simul quid erit certi, scribam ad te. So bald ich etwas gewisses hab: wil ich schreiben.

*Simul ac, Simul ac primum, Simul
atque, Simul ut.*

5 Plerumque tamen assumit, Ac, Ac primum, Atque, Ut. *Cic. lib. 1. de Nat. Deo.* Simul ac mihi collibitum est; præsto est imago. So baldt mich ein lust antompt / so bald er mir
in

in finem venit. *Idem 3 Verr.* Simul ac primum ei occasio visa est. *Idem pro Rosc. Amer.* Quod is simul atque sensit, de amicorum, cognatorumque sententia Romam confugit. *Idem lib. 2. de Fin.* Omne autem animal simul ut ortum est, & seipsum, & partus suos diligit. *Idem At. lib. 10. ep. 4.* Simul ut videro Curionem.

Simul cum Statim, Illicò, Continuò.

ἑδεδάκν τάχιςα.

6 Interdum ad maiorem rei celeritatem significandam adjicitur, Statim, Illico, aut aliquid ejusmodi. *Cic. lib. 16. ep. 16.* Simul accepi à Seleuco tuas litteras, statim quæsi vi. So bald ich dein schreiben empfangen / hab ich an stund gefragt. *Idem 3. Verr.* Verres simul ac tetigit provinciam, statim Messanam litteras dedit. Bald er den fuß ins Land gesetzt / hat er. *Idem 4. Verr.* Qui simul atque ei provincia Sicilia fortè obvenit, statim Romæ, &c. *Idem pro Mur.* Simul atque increbuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. *Idem 6. Verr.* Qui simul atque in oppidum quodpiam venerat; mittebantur illi continuò Cibiratici canes. So bald er in Stadt kam: Er kont so bald nit in ein Stadt kommen / an stund waren ihm zugeschickt.

Simul, pro Deinde, vel Item.

7 Interdum usurpatur pro, Deinde, vel, Item. Cic. *pro Balb.* Simul illud nesciebas. *Idem Ad. Q. Fr. lib. 1. ep. 1.* Simul & illud cogita. *Id pro Ros. Am.* Et simul tibi veniat in mentem, facito, quemadmodum, &c.

Simul quod, quia, ut, ut ne.

8 Adsciscit autem interdum (Quod, Quia; Ut, Ut ne.) Cic. *lib. 1. epist. 7.* Simul quod video, non ut antehac putabam, novitati esse, invisum meæ. *Sal. cat.* Simul quia vobis eadem bona, malaque esse intellexi. Cic. *3. Verr.* Simul ut esset pœna, quod alterius patroni testamento obtemperasset. *Sallust. Jug.* Simul ne per insolentiam quis existimet memet studium meum, laudando extollere.

De Adverbio SODES.

CAP. CLXXIII.

1 SODES) dictum est quasi (si audes) Sed usurpatur pro (Quæso) vel (Si vis) *En. lieber.* *Horat. lib. 1. epist. 7.* Vescere sodes. *Idem ep. ad Pis.* Corrige sodes, hoc, dicebat; &

& hoc. *Cicer. Attic. libr. 7.* Tarteſium mihi iſtum exeunti jube ſodes nummos corare. *Varr. lib. 3. de re Ruſt. cap. 6.* De Gallinis dic ſodes Nerula.

De Adverbio STATIM.

CAP. CLXXIV.

1 **S**tatim) à ſtando dictum, quaſi ſtando ſignificat illico. *Un ſtundt / ohn verzug / alſbald. Cicer. Att. lib. 1.* Philippus ut me ſalutavit, ſtatim Romam profectus eſt. *Id. de Aruſ. Reſp.* Haud poteſt à me gravioribus verbis vulnerari, quàm ut ſtatim in facto ipſo à graviffimo viro P. Servilio confectus, ac trucidatus, *idem de Am.* Itaque ſtatim hoc ſum aggreſſus Catone abſoluto.

Statim ut, Statim Atque.

2 Statim ut ſatis uſitatum eſt. *Cic. l. 1. epist. 9.* Statim ut ille Prætor eſt factus, *id. pro Quinct.* Quæſivit à te, ſtatim ut Romam rediit Quinctius, *idem lib. 2. ep. 13.* Meque ab eo diligi ſtatim ereptum eſſe, ut ſimultatem depoſuimus, ſenſi. Rariùs aſſumit, Atque.

Statim ſimul ut, Simul ac.

3 Interdum adſciſcit (Simul ut) vel (Simul ac.) *Cicer. Attic libr. 10. epist. 4.* Ego ad te ſtatim

Statim habeo quod scribam, simul ut Curionem videro, *idem Attic lib. 15. epist. 12.* Statim se iturum, simul ac ludorum apparatus iis, qui curaturi essent, tradidisset. Er wolt sich an stundt darvon machen / so bald er was zum spiel gehört / überantwortet hatt.

*De Præpositionibus SUB, SUBTER,
& SUBITUS.*

CAP. CLXXV.

1 SUB) contrarium habet supra. Cic. 1. *de Nat. Deor.* Homines sub terra habitantes, *idem 2. Phil.* Nisi te sub scalas tabernæ librariæ coniecisses.

Sub, pro Statim post.

2 Sub) sæpè usurpatur pro (Secundum) id est statim post. Cic. *ad Quinct. Frat. libr. 2. epist. 2.* Mense Decembri sub dies festos. Gleich nach dem Fest. *Idem lib. 10 epist. 16.* Sub eas literas recitatae sunt tuæ. Nach dem schreiben ist das dein gleich darauff gelesen worden. *Liv. lib. 22.* Sub equestris finem certaminis, coorta est pugna equitum. *id. lib. 23.* Sub adventum Prætoris Rom. Pœnus agro Nolano excessit. So bald der Schultheis ankommen.

*Sub lucem, Sub noctem, Sub
vesperam.*

3 Sub lucem, Sub noctem, Sub vesperam, est incipiente luce, nocte, vespere. *Liu lib. 9.* Qui sub lucem apertis portis urbem ingrederentur. *Da der tag anbrach / als es taget. idem libr. 22.* Sub ortum ferme lucis, nullo obvio armato, in forum perveniunt. *Cæs. lib. 1. de bel. ciu.* Pompejus sub noctem naves solvit. *Idem libro 2. de bel. Gal.* Sub vesperum Cæsar portas claudi militesque ex oppido exire jubet.

Sub idem tempus.

4 Sub idem tempus) est per idem tempus. *Liu. libro 1.* Utrunque legati, fere sub idem tempus, ad res reperendas missi. *Schier zu eisner Zeit.*

Sub dio, vel sub divo.

5 Sub dio, vel sub divo est, Sub cælo, vel aëre. *Unter dem hellen Himmel. Cic. 3. Ver.* In sylva disposita (signa) sub dio vidimus. *Var. libr. 3. de re Rust. cap. 4.* Idoneus sub dio capiendus est locus cochleariis. *Colum. lib. primo cap. 8.* Nullus dies tam intolerabilis est, quo non sub divo tractari aliquid possit.

Sub aspectum, Sub sensus cadere.

6 Sub aspectum cadere, est, Aspici posse. Sub sensus cadere, Sentiri posse, & cætera eodem modo. *Cicer. de Univ.* Cælum sub aspectum & tactum cadit. Ist sichtbar und greifflich / läßt sich sehen und greiffen. *Id. Acad. 1.* Sub sensus cadit. *Idem de Univ.* Sub intelligentiam cadit. *Idem lib. de Fin.* Sub judicium sapientis, & delectum cadunt.

Subter.

7 Subter, contrarium habet, Supra. *Cic. lib. 3. de Orat.* Qui omnia hæc, quæ supra & subter unum esse, &c. dixerunt. Was unter und oben ist. *Idem lib. 6. de Rep.* Deinde subter mediam ferè regionem Sol obtinet. *Idem 1. Tusc.* Plato iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Idem 5. Tusc.* Virtus omnia, quæ cedere in hominem possunt, subter se habet.

Subtus.

8 Subtus, idem significat, ac Subter: sed absolute usurpari solet. *Var. lib. 2. de rer. rust. c. 9.* *Lucr. 5.* Labris sub nigris, aut rubicundis, neque resimis superioribus, neque pendulis subtus, mento suppresso.

Extemplo subitus frigescit terra coitque.
libro 6.

De Adverbijis SUPER,
& SUPRA.

C A P. CLXXVI.

1 **S**uper, contrarium ferè habet, Sub, aut Subtus. *Cicero ad Quint. Frat. libro 5.* Tectum quod super conclavia non placuerat. *idem 1. de Leg.* Demetrius super terræ cumulum noluit quid statui, nisi Columellam. *id. 1. de Fin.* Et velle imprudentem super eam, aspidem assidere.

Super, pro De. ἐπὶ.

2 Interdum usurpatur pro De. *Cic. Att. libr. 16.* Simulque cogites quid nobis agendum sit super legatione. Was mit den Gesandten zu thun. *idem ibidem.* Hac super re scribam ad te Regio. Von dieser Sach. *Virg. 1. Æn.* Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa.

Supra.

3 Supra, contrarium habet (Sub, Subter, aut Infra.) *Cic. 1. de Nat. Deo.* Mare, quod supra terram est, *idem lib. 6. de Rep.* Supra lunam sunt omnia æterna, *idem 2. de Natur. Deor.*
Si

Si essent, qui sub terra semper habitavissent, &c. nec tamen existent unquam supra terram. *Idem lib. 9. epist.* Supra me Atticus, infra Verrius (accubuerunt.) Illa per metaphoram. *Cicer. 2. de Nat. Deo.* Ratio, quæ supra hominem putanda est, Deoque tribuenda. *Idem ad Quinct. Fr. lib. 1. epistol. 2.* Ecce supra caput homo lenis, ac sordidus.

Supra, sine casu. &c.

4 Interdum ponitur sine casu. *Cic. 1. de Div.* Cotem illam defossam in comitio, supràque impositurum puteal accepimus.

Supra, pro ante.

5 Supra nonnunquam pro Ante usurpatur. *Cic. pro Cecin.* Ille quem supra deformavi, voluntarius amicus. *Id. 2. de Orat.* Illa, quam supra dixi. *Idem lib. 6. ep. 10.* Illa polliceor, quæ supra scripsi.

Admonitio.

6 Superius dixi) & alia hujusmodi inusitata sunt, ac fortasse barbara. Pro quibus illa sunt in usu, (Ante dixi, Supra dixi, Supra scripsi.)
Ich hab droben/ zuvor geschrieben/ gesagt.

Supra quam.

7 Supra interdum adsciscit (Quam) *Cicer. 2. de*

2. *de Nat. Deor.* Paulò supra, quam ad linguam stomachus annectitur. Ein wenig ob dem ort / da die Zung. *Sallust. Cat.* Corpus patiens inediae, algoris, vigiliae, supra quam cuique credibile est. Hunger / Frost / wachen überstehen oder leiden / mehr als glaublich ist. Ist nit zu glauben / wie er Hunger / Frost und wachen könt außstehen.

Nihil supra.

3 *Cic. lib. 14. ep. 1.* Amor in omnes tantus est, ut nihil supra possit esse. *Idem Att. lib. 13. ep. 19.* Libros confeci & absolvi, nescio quàm bene, sed ita accuratè, ut nihil supra. Also fleißig / daß nichts drüber ist.

De Pronomine TALIS.

CAP. CLXXVII.

Talis ut, Talis qui.

1 **T**Alis sæpè assumit, Ut, vel, Qui. *Cicer. de Am.* Vita quidem talis fuit, vel fortuna vel gloria, ut nihil posset accedere. *Idem libr. 10. ep. 6.* Talem igitur te esse oportet, qui primum te ab impiorum civium societate sejungas.

Talis ac, Talis atque.

2 Aliàs, Ac, vel Atque. *Cicer. in Vatin.* Honos talis Populi Ro. voluntate paucis est datus, ac mihi. *Terent. Phorm.* Tali, atque hic est infortunio.

Talis, qualis.

3 Nonnunquam adsciscitur, Qualis. *Cic. 1. de Or.* Ut & ipsis, apud quos ageret, talis, qualem se ipse optaret, videretur. *Idem de Sen.* Semper agens aliquid, tale scilicet, quale studium in superiore vita fuit. *idem 2. Offic.* Ut quales sumus, tales esse videamur.

Tale aliquid, Tale quiddam.

4 Interdum additur aliquid, aut Quidam. *Cicer. Attic. libro 6.* Non equidem hoc divinavi, sed tale aliquid putavi fore. *Est was dergleichen. Idem 2. Agr.* Omnem eam legem esse laudabilem talibus quibusdam argumentis docent.

Talis, absolute.

5 *Cic. pro Cluen.* Vir tali dignitate præditus. Ein so stattlicher Mann / mit solcher Würde begabt. *Idem pro Quint.* Tot, talesque viri.

De Conjunctione TAM.

CAP. CLXXVIII.

Tam, quam.

1 **T**Am plerumque assumit Quam, & comparisonem continet. *Cic. lib. 5. ep. 2.* Tam sum amicus Reip. quàm qui maximè. Ich hab die Gemein so lieb / als einer haben kan. *Idem lib. 3. epist. 3.* Tam mihi gratum id erit, quàm quod gratissimum. Wird mir so angenehm seyn / als immer ein Ding seyn kan. *Idem pro Syl.* Tam sum misericors Jud. quàm vos, tam lenis, quàm qui lenissimus.

Admonitio.

2 Cùm duo non tam comparantur, quàm copulantur, non solet usurpari. Tam, Quam, Sed, Tum, Tum, Et, Et, Vel, Vel. Itaque non dices, Cicero declamabat tum Latinè, quàm Græcè, sed tum Latinè, tum Græcè, vel Latinè, vel Græcè. Nec dices, Tam bona naturæ, quàm bona fortunæ accepta referenda sunt Deo, sed bona & naturæ, & fortunæ &c. bona vel naturæ, vel fortunæ. Item virtus suspicitur tum à bonis, tum à malis, non, tam à bonis, quàm à malis, & alia eodem modo.

Tam,

Tam, quam, cum diversis verbis.

3 Aliàs in comparatione cum diversis verbis copulatur. *Cic. Att. lib. 13. epist. 20.* Vellem tam domestica ferre possem, quàm ista contemnere. *Idem ad Q. Frat. lib. 1. epist. 1.* Quæ quidem non tam expetenda fuit, quàm tuenda nobis est.

Tam, quam si.

4 Nonnunquam assumit (Quam si.) *Cicer. Attic. lib. 8. epist. ult.* Quicquid mali hic Pisistratus non fecerit, tam gratum est, quàm si alium facere prohibuerit. *Idem lib. 16. ep. 1.* Xenophanes hospes tam te diligit, quàm si vixerit tecum. Hat dich so lieb / als hätte er bey dir gewohnet.

Admonitio.

5 Tam, Quam, ferè Nominibus & Participiis adhibentur; interdum etiam verbis, nimirum cum comparatio quædam aut similitudo significatur. Et sanè (Tam) & (Quam) adverbia sunt similitudinis. Significant enim (Æquè ac.) Quòd si nulla appareat comparatio, aut similitudo (Tantum quantum) cum verbis usurpari solet. Lege (Tantum quantum.)

Tam ut, uti, ut ne, ut non.

6 Sæpè adsciscit (Ut) vel (Uti.) *Cicer. lib. 6. ep. 1.* Neque cùm id faciebamus, tam eramus amentes, ut explorata nobis esset victoria. Wir waren nit so schlecht/ nârrisch/ einfältig. *id. 2. de Or.* Non essem tam inurbanus, ac pænè inhumanus, ut ego eo gravarer, quod vos cupere sentirem. Ich wäre nit so unhöflich.

Interdum additur, Ne, vel Non. *Cicer. pro Sext.* Nunquam enim erit tam oppressus Senatus, ut ei ne supplicandi quidem ac lugendi sit potestas. *Idem Attic. lib. 13. epist. 31.* Non puto tam expeditum negotium futurum, ut non habeat aliquid moræ. Ich halt nit / daß es so ein richtig Geschäft seyn werd / daß nit ein zeitlang werd drauff gehn.

Tam qui.

7 Non rarò pro Ut, recipit, Qui. *Cic. libro nono, epist. 2.* Quis est tam lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? *Idem pro Dom.* Non tam insolens sum, qui me Jovem esse dicam: non tam ineruditus, qui Minervam Jovis sororem, meam esse sororem existimem.

Tam absolutè pro Adeò.

8 Aliquando, Tam absolutè ponitur. *Cicer. Att. lib. 6. ep. 2.* Græcos reprehendit, quòd tam malè secuti sunt. *Terent. And.* Quandoquidem tam iners, tam nullius consilii sum. *So unerschaffen und rathlos.*

Non tam ut, Quam ut, vel, Ut ne.

9 Non tam ut, copulatur cum, Quam ut, &, Quam ut ne. *Cicer. Attic. lib. 9. epist. 2.* Eundem igitur est: nec tam, ut belli, quam ut fugæ socii sumus. *Idem Att. l. 9. ep. 7.* Non tam ut illa adjuvem, quam ut hæc ne videam, cupio discedere. *Idem 2. de Or.* Non tam ut pro sim causis, elaborare soleo, quam ut ne quid ob sim.

Non tam causa, quàm ut, vel quia.

10 Non tam causa, assumit, Quam ut, vel, Quam quia. *Cicer. ad Brut. ep. 19.* Neque tam ulciscendi causa, quàm ut in præsens scelerosos cives ab oppugnanda patria deterrerem. *idem Top.* Non tam vitandi mei laboris causa, quàm quia tua id interesse arbitrabar.

Non tam propter, quàm propter.

11 Non tam propter, adsciscit interdum, Quam

Quam propter. *Cicer. Att lib. 7. ep. 3* Non tam propter periculum meum, quàm propter vitia multa, quæ ibi offendi.

Tamdiu, dum, quoad.

12 Tamdiu plerumque adsciscit, Dum, interdum, Quoad. *Cic. 2. lib. Off.* Tibi enim Gracchus tamdiu laudabitur, dum memoria rerum Romanarum manebit. So lang man der Römischen Ding eingedenck ist / so lang wird Gracchus gelobt werden. *Idem lib. 9. epist. 12.* Tamdiu, dum tu ades, sunt oblitzæ. *Id. 5. Tus.* Corpus tamdiu gaudet, dum præsentem sentit voluptatem. *Idem 1. Off.* Disces, quamdiu voles: tamdiu autem velle debes, quoad te, quantum proficias, non poenitebit.

Tamdiu, Quamdiu.

13 Sæpè assumit, Quamdiu. *Cic. Att. libro 9. epist. 4.* Tamdiu requiesco, quamdiu aut ad te scribo, aut tuas litteras lego. So lang habe ich Ruhe / weil ich dir schreib / oder deine schreiben liß. *id 3. Ver.* Quod accusator nolit tamdiu, quamdiu liceat dicere. *idem lib. 12. ep. 19.* Qui se oppido munitissimo & copiosissimo tamdiu tenuit, quamdiu Parthi in provincia fuerunt. Hat sich so lang im besten Flecken gehalten / wie lang der Feind im Land blieben.

Tam-

Tamdin, quam.

14 Interdum alterum, *Diu*, non ponitur, sed intelligitur. Cic. *in Bruc.* Vixit tamdin. quàm sicuit in civitate benè beatèque vivere.

Tamdin absolutè.

15 Interdum absolutè ponitur. Cic. *lib. 1.* Abs te tamdin nihil litteratum. *idem libro 2. epistol.* Ego te abfuisse tamdin à nobis doleo.

Tam multum, Tam valde.

16 Jungitur nonnunquam cum adverbis *Multum*, & *Valde*. Cic. *6 Verr.* Etsi non tam multum in istis rebus intelligo, quàm multa vidi. *Wiewol ich mich nit so viel umb die Sach verstehe / als viel ich gesehen hab.* *Idem primo de Finibus.* Tam valde perhorrescere.

☞ (†) ☞

De Conjunctione TAMEN.

CAP. CLXXIX.

Tamen præpositum.

1 **E**tsi, Tamen, plerunque subjicitur, cum antecedit, Etsi, vel aliquid ejusmodi interdum tamen præponitur. *Cic. Att. lib. 5. epist. 17.* Non tamen, etsi hoc te ex aliis audire malo, sic in provincia nos gerimus. *Yes doch halten wir uns nit also im Land.* Ubi Tamen, non pender ab, Etsi, sed refertur ad ea, quæ proximè antecedunt, quod idem usu venit in subjectis exemplis.

Tamen, sed, certè, sed certè.

2 Nonnunquam cum, Sed, Certè, Sed certè, copulatur, *Cic. Att. lib. 6. epist. 2.* Pro Appio nos hîc omnia faciemus: honestè tamen, sed planè libenter. *Idem Att. lib. ep.* Quem tamen illi esse in Principibus facile sunt passi: evolare altius certè noluerunt. *idem Att. lib. 1. ep. 10.* Neque sum mediocriter commotus, neque tamen credidi, sed certè aliquid sermonis fuit.

Tamen, in principio.

3 Non rarò in principio collocatur. *Cic. lib. 9. epist. 19. init.* Tamen à malitia non discedis.

dis. Jedoch stehest du noch nit von deiner
Buberey ab / bleibst noch ein Schalk / las-
sest noch nit von deinen Bubenstücken ab.
Idem pro Cluen. Tamen ne diutius, &c. aggre-
diar ad crimen.

Tamen ne, interrogantis, & urgentis.

4 Tamen ne, interrogando instat. Cicero 7.
Verr. Quid si ab Apollonio aliquid commis-
sum est, quamobrem jure in eum animad-
verteretur, tamen ne hanc rem sic agemus, ut
crimini aut invidiæ reo præsumus esse oportere.
Und doch mit dem allem wollen wir
also mit der Sach umbgehen. *Id. pro Quinct.*
Veruntamen, quid si, inquit, habet ejusmodi
causam, ut &c. tamen ne vereris, ut possis hæc
contra Hortensium contendere. *Idem pro Do.*
Quid si pluribus de rebus uno sortitu retu-
listi? Tamen ne arbitraris id te posse obtinere?
Idem libro primo de Nat. Deo. Tamen ne ista
tam absurda defende. Nicht desto weniger
wilt du solche unfahr verantworten.

De Conjunctione TAMETSI.

CAP. CLXXX.

1 **T**Ametsi, idem declarat quod, Etsi. Ita-
que adsciscit, Tamen. *Cicer. Attic. lib 9.*
Tametsi jactat ille quidem suum arbitrium:

tamen habet quiddam profectò, quod magis in animo ejus infedit. *idem lib. 3. ep. 4.* Meum ſtudium erga te & officium, tamenſi multis jam rebus ſpero eſſe cognitum: tamen in his maximè declarabo.

Tamenſi, abſolutè.

2 Interdum abſolutè ponitur, omiſſo, Tamen, quod idem de, Quamquam, Atque, Eſſi, ſuprà diximus Cicero *libro 3. epistol 7.* Tamenſi id quidem fecerunt ridiculè. *id. Att. libro 3. ep. 4.* Facito, ut ſciam: tamenſi nimis ſum curioſus. *Thu eſ mir zu wiſſen: wiemol ich gar zu fürwitzig bin.*

De Adverbio TANDEM.

CAP. CLXXXI.

Tandem iſtantiſ.

TAndem) propriè quidem eſt adverbium temporis. Verùm ſæpè vim habet inſtandi vehementiùs. Cicero 1. *Catil.* Quouſque tandem abutere Catilina patientia noſtra? *Wie lang wilt du dich noch unſerer Gedult mißbrauchen?* *idem pro Flac.* Utrum hic tandem diſceptationem & cogitationem veritatis, an innocentia labem aliquam aut ruinam fore putatis. *idem 1. de Nat.*

Nat. Deo. Hoc per ipsos Deos, de quibus loquimur, quale tandem est. *idem Parad.* Quæ tandem est ista tam insolens divitiarum ostentatio? *id. 2. Catil.* Quo tandem illum niærore afflictum esse, & profligarum putatis? *idem 1. de Leg.* Quorsum tandem, aut cur ista quæris? Was ist doch das für ein Ruhm und Ehrsucht?

Tandem aliquando. Lege, (Aliquando.)

De Adverbio TANQUAM.

CAP. CLXXXII.

1 **T**anquam sæpè adverbium est similitudinis. Cic. *in Vatin.* Repentè enim tanquam serpens te è latibulus intulisti. *idem in Brut.* Odyssea Homeri est tanquam opus aliquod Dædali. *idem de Sen.* Ex ista vita discedo tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo. *idem Att. libro 2. epist. 1.* Dicis enim tanquam in Platonis politia, non tanquam in Romuli fece. *idem 2. Phil.* Ut istum tanquam si Consul esset, salutarent.

Tanquam, cum Sic, vel Ita.

2 Tanquam sæpè jungitur cum (Sic) interdum cum (Ita) vel (Itidem.) Cic. *pro Do.* Crebra tanquam tempestarum, sic sententiarum commutatio. *idem 5. Tusc.* Tanquam levia quædam vina nihil valent in aqua, sic

Stoicorum ista gustata magis, quàm potata delectant. *Idem pro Rosc. Am.* Tanquam si effusa reip. sempiterna nox esset, sic ruebant in tenebris.

Admonitio.

3 In comparationibus & similitudinibus Cicero (Tanquam) usurpat libentius quàm (Velut.)

De Adverbio TANTISPER.

CAP. CLXXXIII.

1 **T**antisper) est (Tanto) vel Tantulo tempore. *Plaut. Aul.* Tantisper hic ego ad januam concessero. Nur ein kleines weilin wil ich. Cicero *pro Cacin.* Cogitare tantisper de aliquo reo.

Tantisper dum.

2 Intetdum adsciscit (Dum.) Cic. *lib. 9. epist. 2* Censeo latendum tantisper ibidem, dum defervescat hæc gratulatio. *Plaut. Trucul.* Tantisper dum transigimus hanc comœdiam. Nur bis wir mit dem Spiel fertig werden. *Ter. Adel.* Ego hic tantisper dum exit, te opperiar foris.

De Adverbio TANTUS.

CAP. CLXXXIV.

Tantus, quantus.

Tantus adsciscit (Quantum.) Idque vel uno duntaxat verbo copulatum, vel duobus diversis, vel eodem iterato. Cicer. lib. 5. epist. 8. Tanta contentione decertavi, quanta nunquam antea in ulla causa. Idem 4. Phil. Frequentia vestrum incredibilis, Quirites, concioque tanta, quantam meminisse non videor. Idem de Amic. Amicitia tantas opportunitates habet, quantas non queo dicere. Idem Attic. lib. 5. epist. 20. Ego in vita mea nulla unquam voluptate tanta sum affectus, quanta afficior hac integritate.

Tantus, quantus maximus.

2 Interdum assumit (Quantum maximum) Cic. de Sen. Fingere animo jubebar, tanta incitatum voluptate corporis, quanta percipi posset maxima. Er wolt / daß ihn einer einzubildete / so ein grossen Leibs Vollust / als einer immer kan. Idem de Amic. Tanta est inter eos, quanta maxima potest esse morum, studiorumque dissensio. In Sitten / seynd

seynd sie einander so ungleich / so weit von
einander / als sie immer können.

Tantus, ut.

3 Nonnunquam assumit (Ut.) *Cic. de Amic.*
Tanta vis probitatis est, ut eam etiam in ho-
ste diligamus. *Idem Attic. libr. 8. epist. 2.*
Tantus fuit amor, ut exhausti nulla posset
injuria.

Tantum, quantum.

4 Tantum, quantum (non est idem quod
Tam, Quam) sed (Tam multum, quam mul-
tum.) Itaque non cum nominibus & parti-
cipiis, sed cum verbis usurpari solent. Lege
(Tam Quam.) Tantum autem, & quantum)
copulantur tum verbo uno, tum duobus di-
versis, tum eodem iterato. *Cic. lib. 4. epist. 7.*
Gratia tantum possumus, quantum victi.
Idem lib. 5. ep. 13. Tecum ero, quantum parie-
tur utriusque ætas. *Idem lib. 5. ep. 13.* Si huic
commendationi meæ tantum tribueris, quan-
tum cui tribuisti plurimum. *Idem Att. lib.* Si
me amas tantum, quantum profectò amas.
idem Att. lib. 1. ep. 16. Neque tantum est in
re, quantus est sermo. Ist nit so viel im werck/
als in der Red. Mehr Geschrey/ als Woll.

Interdum pro Tantum, Tantundem di-
citur. *Cicer. 5. Verr.* Magistratibus tantun-
dem

dem detur in cellam, quantum semper datum sit.

Tantum, ut, uti, utine.

5 Tantum assumit (Ut, Uti, Utine.) Cicero *de Sen.* Tantum cibi, ac portionis adhibendum, ut reficiantur vires, non opprimantur. *Cæs. 4 de bel. Gal.* Tantum esse nomen, atque opinionem exercitus Romani, uti etiam ad ultimas Germanorum regiones, &c. *Idem lib. 3. de bel. ciu.* Tantumque à vallo ejus prima acies aberat: utine in eam tela, tormentave adigi possent.

Tantum, adverbium absolutè.

6 Interdum absolutè ponitur. *Cicer. ad Q. Fr. lib. 1. ep. 2.* Præsertim cum hi mores tantum jam ad nimiam levitatem & ambitionem incubuerint.

*Tantus, & Tantum nomen absolutè,
Tantundem.*

7 Tantus & tantum interdum absolutè ponuntur. *Cic. 3. de Natur. Deo.* Urbs tanta & talis. *Idem 1. de Nat. Deor.* Tantum ingenium in tam leves sententias incidisse.

Huc pertinent Tantundem. *Cic. 1. Tusc.* Undique ad inferos tantundem via est. *Sur*
Hols

Höllen ist so weit von einem Ort / als vom andern.

Tantus , & Tantum in Epiphonemate.

8 Interdum in Epiphonemate adhibentur. *Cicer. libro 11. epist. 8. Ultro se offerent omnes. Tantus ardor omnium animos occupavit. Idem de Sen. Deducebatur cereo funali & tibicine. Tantum licentiæ dabat gloria.*

Tantulum , Adverbium.

9 Tantulum vim habet extenuandi. *Cicer. 4. Verr. Quorum oratione ne tantulum quidem commotus est. Idem pro Ros. Am. Is discipulus magistro tantulum de arte concedit. Idem 7 Verr. Si quis tantulum de recta regione deflexerit.*

Tantulus nomen , cui Quantulus opponitur.

10 *Cicer. 2. Tusc. Tantulum malum. Idem 4. Verr. Si tantulum moræ fuisset , quominus ei pecunia numeraretur. Wenn er nur ein fleins Weilin hät sollen warten. Idem Attic. libr. 1. ep. 9 Ut huic tantulæ epistolæ vix tempus habuerim.*

*Tantum abest, ut. Tantum abest,
ut, vix, Etiam.*

11 Tantum abest, jungitur cum Ut. Interdum assumit (Vix) aut (Etiam.) Cicer. 1. Off. Tantum abest ab officio, ut nihil officio magis possit esse contrarium. *Idem Att. libro 13. epist. 21.* Tantum porro aberat, ut binos scriberent; vix singulos confecerunt. Es hat aber umb so viel gefehlt / ein jedes zweymal abzuschreiben / Daß sie es kaum einmahl gethan haben. *Idem 5. de Fin.* Qua in vita tantum abest, ut voluptates sectentur: etiam curas, sollicitudines, vigilias perferunt.

*Tantum abest ut, cum Ut maximè,
Ut minimè, Ut valdè.*

12 Tantum abest ut, adsciscit interdum (Ut maximè, Ut minimè, Ut valdè) & alia ejusmodi. Cicero 2. Acad. Tantum abesse dicebat, ut id consentaneum esset; ut maximè repugnaret. *Idem de Amic.* Tantum abest, ut amicitia propter indigentiam colatur, ut ii qui &c. minimè alterius indigeant. *Idem Att. libro.* Tantum abest, ut ille meam sententiam moveat; ut valde ego ipsi, quod de sua sententia discesserit, poenitendum putem. *Idem in Orat.* Tantum abest, ut enervetur oratio;
ut

ut aliter in ea nec impetus ullus, nec vis esse possit. *Idem Brut. epistol. 5. & 2. Tusc.* Tantum abest, ut Pansa de exercitu suo sibi aliquid tribuat, ut etiam moleste ferat, tam multos ad se ire voluntarios.

Tantum Adverb. & Tantummodo, pro Solum, vel Dumtaxat.

13 Sæpè, pro (Solum) aut (Dumtaxat) usurpatur. *Cice. Parad.* Nomen tantum virtutis usurpas: quid ipsa valeat, ignoras. Verùm interdum adsciscit (Modò.) *Cic. lib. 2. de Nat. Deor.* Arbores tantummodo per stirpes aluntur suas. *idem 6. Verr.* Neque enim oratorem tantummodo, sed hominem non putant. *idem pro Syl.* Quæ omnia suppressa voce dixit: tantummodo, ut vos, qui ea probaretis, possetis exaudire.

Tantum, cum Dico, Video, aut Dicam.

14 Sæpè Tantum jungitur cum (Dico, Video, aut Dicam.) *Cic. Att. libro 10. epistol. 4.* Qualis fuerit, non audeo dicere. Tantum dico, post &c. *Idem libro 9. epist. 18.* Cujusmodi sunt nescio, tantum video, nullius adhuc consilia, &c. *Idem Att. lib. 11. epist. 17.* Tantum dicam, nihil mihi gratius esse, quam quod eam diligis. *idem pro Mur.* Nihil dicam arrogantius: tantum dicam.

Non tantum, pro Non solum.

15 Cic. 1. *de Orat.* Non tantum parum commodè, sed etiam turpiter.

Tantum non, pro Hoc solum defuit.

Μορονδσχα.

16 Tantum non (est) Hoc solum defuit. *Lin. lib. 4.* Et cum hostes tantum non accesserint, exercitus conscribi adversus hostes non patiantur. *idem lib. 37.* Ut vidit non posse æquare ordinem Romanos, & tantum non jam circumiri à dextero cornu, concitat naves. Id est, propè circumiri. Als er vermerckt / an dem seyn / daß sie gleich solten eingeschlossen werden. *Suet. Tiber.* Tantum non statim à funere ad negotiorum consuetudinem redit. Allein hat das gemangelt / daß er nit als bald von der Leich sich zu seinen Geschäften begeben.

Tantum quod non.

17 Interdum interponitur (Quod.) *Cicer. 3. Ver.* Tantum quod hominem non nominat. *idem 5. Ver.* Tantum quod aratoribus obfides non dedit.

Tanti est, pro Expedit.

18 Tanti est, pro (Expedit) eleganter ponitur. *Cic. 6. Ver.* Hic tibi in mentem non venit
ju-

subere, hæc quoque ut referret, &c. fuit tanti, mihi crede: haberes, quod defenderes. *Dit war so viel daran gelegen. Idem Catil. 2.* Est mihi tanti Quirites hujus invidiæ falsæ, & iniquæ tempestatem subire, dummodo à vobis hujus horribilis belli periculum depellatur. *Es ist mir so viel daran gelegen. Es ist mir umb so viel zu thun.*

Nihil tanti est, pro Non expedit.

19 Nihil tanti est, pro (Non expedit) aut (Non tanti faciendum est) elegantissimè dicitur. Cicer. *Attic. libr. 2.* Juratus tibi possum dicere, nihil est tanti. *Idem Attic. lib. 13.* Nunc mihi nihil tanti est, faciant, quod volunt. *Id. Att. lib. 5. ep. 8.* Nihil nobis fuerat tanti.

Nihil tanti est, cum ut, vel Quo.

20 Interdum adhibetur Ut, vel Quo. Cicer. *Att. 12. ep. 3.* Nihil tamen tanti, ut à te abessem, fuit. *Ich habß nit so hoch geacht / daß ich darumb von dir wolt absenn / daß ich dich darumb wolt lassen. Idem pro Quinct.* Tibi certè tanti non fuisset, ut socium fraudares. *Idem Cal.* Tanti non fuit Africam capere, ut earum rerum, quæ gesta sunt, spectaculo careres. Cicer. *lib. 8. Brut. in epist.* Cicer. *lib. 16.* Nihil tanti fuit, quo venderemus fidem nostram.

De Adverbio TANTOPERE.

CAP. CLXXXV.

1 **T**Antopere, ex (tanto opere) conflatum est. Cic. *pro Mur.* Illud nescio, quid quod tantopere didicisti. Usurpatur (pro tantum.) Cicero *pro Quinct.* Neque hoc tantopere quærendum videretur, hæc summa in illis esse, si in nobis essent saltem mediocria.

*Tantopere, quantopere, Tante-
pere ut.*

2 Assumit autem interdum Quantopere, vel Ut. Cicero. 1. *de Orat.* Neque enim tantopere hanc à Crasso disputationem desiderarem, quantopere ejus oratione in causis delector. *Id.* 1. *Offic.* In quo tantopere apud nostros culta justitia est, ut ii, qui &c.

De Adverbio TEMERE.

CAP. CLXXXVI.

1 **T**Emere) est, quod barbari dicunt, (Casu.) Cicero *Tusc.* Non enim temere, nec fortuito facti, & creati sumus. *Idem libr. 2. epist.* Non scribo hoc temere,
cui

cui scribam , video. Das schreib ich nit umbsonst / vergebens / ohn Ursach. *idem pro Font.* Audacter hoc dico, non temere confirmo.

Non temere est.

2 Non temere est, Terentianum est. Nescio, quid tristis est, non temere est. *Heaut.* Es ist nit umbsonst. Es hat etwas auff ihm. *Id. Phor.* Non temere est, quod tu tam times. Barbari dicunt: (Non sine quare.)

De pronemine TOT, & TOTI-DEM.

C A P. CLXXXVII.

Tot, quot, Tot, Ut.

1 **T**ot ferè assumit vel Quot, vel Ut. *Cic. 2. de Orat.* Quot homines, tot causæ. *idem Attic. lib. 4. epist. 9.* Quid miserius, quàm cum, qui tot annos, quod habet, designatus Consul fuerit, fieri Consulem non posse. *id. lib. 5. ep. 20.* Quæ cum viderem tot vestigiis impressa, ut in his errari non posset, non adscripsi.

Tot, absolutè.

2 Interdum absolutè ponitur. *Cic. pro Cal.* Tot viri actales. *idem 4. Ver.* Tot, ac tantæ, & tam graves civitates.

Admonitio.

3 Tot) ad numerum, (Tanti) ad magnitudinem referantur.

Totidem, quot.

4 Totidem adsciscit Quot. Cic. *de opt. gen. Or.* Sententiarum autem totidem genera sunt, quot diximus esse gradus oratorum. *idem in Brut.* Totidem quot dixi, ut ajunt, verbis, scripta oratio. *idem in Orat.* Vocis mutationes totidem sunt, quot animorum. Die Sinne hat eben so viel ánderung als der Verstand. Kan eben auff mancherley Weis verändert werden.

Totidem absolute.

5 Nonnunquam absolute ponitur. Cic. *Ac. libro 6. epist.* Illum ego locum totidem verbis à Diccarcho transtuli. *idem 1. de Fin.* Quam (epistolam) modo totidem verbis interpreta-
tus sum. Von Wort zu Wort verdolmetschet. *idem 2. de Div.* Gemini fratres fuerunt, ac hi non totidem annos vixerunt.

Einer hat nit so lang als der ander gelebt.

* * * *

De

De Adverbio TOTIES.

CAP. CLXXXVIII.

Toties plerumque absolute ponitur. Cicero 4. Verr. Tot praetores in Sicilia fuerunt, toties apud majores nostros Siculi Senatum adierunt, toties hac memoria, camen &c. Idem 7. Verr. Non ipsa praconis voce excitatus es, qui te toties juniorum, seniorumque centuriis illo honore affici pronuntiavit. Idem Att. lib. 7. Interim velim mihi ignoscas, quod ad te scribam tam multa toties.

Toties, quoties.

2 Interdum assumit Quoties. Cicer. lib. 7. epist. 7. Illud soleo mirari, non me toties accipere tuas litteras, quoties a Q. Fratre mihi afferuntur. Mich wundert / daß ich nit so oft von dir / als von meinem Bruder / Schreiben hab. Idem primo de Orat. Ante condemnentur ii, quorum causas receperimus, quam toties, quoties praecipitur, Praenem, aut Munionem citarimus.



De Adverbio TV M.

CAP. CLXXXIX.

Tum, pro Tunc.

1 **T**UM pro Tunc usitatissimum est, Cicero *pro Quinct.* Tum mihi Roscius & alia multa confirmandi mei causâ dixit. *idem 1. de Nat. Deor.* Non eos solum qui tum erant, figebat maledictis.

Admonitio.

2 Cicero quidem libentius usurpat (Tum) quàm (Tunc.)

Tum, cum Nunc.

3 Sæpè confertur cum Nunc. Cicer. *de Am.* Tum est Cato locutus, nunc Lælius. *Idem Att. lib. 9. epist. ult.* Tum enim eramus in maxima spe: nunc ego quidem in nulla. *Idem Att. libr. 7.* Nisi fortè hæc illi tum arma dedimus, ut nunc cum benè parato pugnaremus.

Tum cum: cum jam.

4 Sæpè etiam assumit Cum, vel Cum jam. Cicer. *2. Phil.* Qui tum Rex fuit, cum Re-
gem

gem licebat. Der dazumal König war. Cui
tum, cum jam in armis essemus. Consularis
tamen & triumphus amplissimus defereba-
tur. *In Part.*

*Tum maximè cum. Tum denique
cum.*

5 Interdum augendi causa (Maximè) aut
(Denique) adjicitur. Cicero de Amic. Fructus
enim ingenii & virtutis tum maximè capi-
tur, cum in proximum quemque confertur.
Des natürlichen Verstands und der Tug-
gend geneust man am allermeisten / wann
sie auff den Nächsten gewendt wird. *Id.*
Att. lib. 15. Tum denique cum illo venimus.
Idem 2. de Leg. Quæ non tum denique inci-
pit lex esse, cum scripta est, sed orta est.
Idem libr. 5. ep. Qui tum denique sibi avelli
jubet spiculum, cum.

*Tum, Tum denique. Tum demum,
cum Si, τότε δὲ.*

6 Tum (Tum denique) Tum demum) non-
nunquam cum (Si) copulatur. *Cic. lib. 12.* Quæ
ipsa tum esset jucundior, si ulla res esset
publica. *Idem pro Marc.* Sed dum id audirem,
si tibi soli natus esses. *Idem ad Quin. Fr. lib. 1.*
epist. 1. Plato dum denique fore beatas respub.
putavit, si aut docti, &c. Alsdann würde
es wol und recht zugehen in einem gemei-
nen

~~nen~~ Regiment / man. Idem pro Lig. Qui mihi tum denique salutem se putavit reddere, si eam nullis spoliata ornamentis reddidisset. *Plaut. Menech.* Tum demum sciam rectè monuisse, si tu rectè caveris.

Tum verò, Tum demum, Tum denique absolutè.

7 *Cic. pro Cluent.* Tum verò illa egregia ac præclara mater exsultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit, quòd Demosthenes diceret: τότε δὴ τότε. Alsdann hat sie erst angefangen. *Idem 1. de Orat.* Tum verò virtus arque honestus labor honoribus, præmiis arque splendore decoretur. *Liv. lib. 2.* Tum demum impulsæ Latini, perculsaque inclinavit acies. Da sennd sie erst gezwungen worden. *idem ibid.* Utraque re satis experta, tum demum Consules, &c. *Cicer. 2. Verr.* Aliis propè quadraginta diebus interpositis, tum denique se ad ea, quæ à vobis dicta erant, responsuros esse arbitrantur.

Tum, pro Deinde.

8 Tum) interdum pro (Deinde) usurpatur. *Cicer. lib. 5. epist. 13.* Tum rationes in ea disputatione à te collectæ verabant me reipub. penitus diffidere.

Tum Tum geminatum.

9 Interdum iteratur pro Modo, Modo.
Q² Ci-

Cicero 2. de Nat. Deorum. Nunquam ab Sole longius discedit tum antecedens, tum subsequens. Weicht nimmer weiter von der Sonnen/ so wol vor als nachgehend. *Idem Top.* Tum hoc, tum illud dicit. Jetzt diß / jetzt jenes. *Idem Att. lib.* Dissero, in utranque partem, tum Græcè, tum Latine. So wol Griechisch als Lateinisch. *Idem 2. de Nat. Deor.* Ilque (aër) tum fuscus & extenuatus in sublime fertur, tum autem concretus in nubes cogitur.

10 Alias pro Et, Et. *Cicer. Attic. libr.* Scripsisti epistolam ad me plenam consilii, summaeque tum benevolentiae, tum etiam prudentiae. Von höchster / so wol Gutwilligkeit als Klugheit.

De Adverbio UBI.

C A P. C X C.

Ubi, pro In quo, vel in qua.

Ubi adverbium loci, sæpè usurpatur pro (In quo) vel (In qua.) *Cicer. lib. 4. epist. 4.* Ut is cuique locus, ubi ipse sit, miserrimus esse videatur. *Idem lib. 4. epist. 1.* In ea urbe natus es, ubi nata & alta est ratio, ac moderatio vitæ. *Idem lib. 2. de Orat.* Porticus hæc ipsa, ubi inambulamus.

2 Accommodatur etiam ad personas, & ad
nu-

numerum multitudinis. *Cic. pro Quin.* Neque nobis adhuc præter te quisquam fuit, ubi nostrum jus contra illos obtineremus. *id. in Orat.* In his sermonibus, quia Dialogi dicuntur, ubi etiam de industria faciendum fuit. Pro (in quibus.)

Ubi terrarum, Ubi gentium.

3 Ubi terrarum, Ubi gentium, amplificationem continet. *Cicer. Attic. libr. 5. epist. 97.* Quid ageres, ubi terrarum esses, ne suspicabar quidem. *id. pro Rab.* Ubi terrarum sumus? Wo zu Land seind wir? *Plaut. Men.* abinam est is homo gentium? Wo läst sich der Mann finden?

Ubi, Ibi.

4 Ubi) Interdum cum (Ibi) copulatur. *Cicero lib. 6 epist. 4.* Tempus est hujusmodi; ut ubi quisque sit, ibi esse minimè velit. *idem lib. 1. ep.* Ibi malis esse, ubi aliquo numero sis; quàm istic, ubi solus sapere videre.

Ubi, pro postquam.

5 Sæpè etiam Ubi, pro Postquam usurpatur. *Cicer. in Pis.* Ubi gallorum cantum audivit. *id. pro Rab. Post.* Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea, etiamsi per plures Deos

jurat, non oportet. Wer einmal falsch schwört / dem ist nit mehr zu glauben / wenn er schon bey vielen Göttern schwür.

Ubi cum Tum: Tum demum: Tum denique.

6 Interdum adsciscit Tum, Tum demum, Tum denique. Cicer. 6 Verr. Ubi dolorem ex illius injuriis cognovi, &c. tum eas hortatus sum, ut &c. Als ich den Schmerzen verstanden / da hab ich sie erst getröst. Plaut. Panul. Ubi expolivere magis, hoc tum dices, nam etiam rude est. Cato. Cap. 43. Ubi trimæ sunt, tum demum maturæ sunt. Werden erst über drey Jahr zeitig. τότε δῆ.

Ubi, cum Statim, Continuò, Ibi.

7 Aliàs assumit Statim, Continuò, Ibi. Cicer. 3. Verr. Hæc ubi filio nunciata sunt, statim examinatus ad ædes contendit. Da dem Sohn die Zeitung kommen / ist er an stundt dem Hauß zugelauffen. Ter. Heaut. Ubi aperuit ostium, continuò hic se coniecit intro. Da die Thür auffgangen / ist er als bald hinein gewünscht. Idem And. Ubi te non invenio, ibi ascendit in quendam excelsum locum.

Ubi,

Ubi, cum Quamprimum, Illicò, Subitò, Extemplò.

8 Nonnunquam jungitur cum (Quamprimum, Illicò, Subitò, extemplò.) *Cat. cap. 64.* Olea ubi matura erit, quamprimum cogi oportet. *Plaut. Amph.* Hæc ubi legati perulère, castris illico producit omnem exercitum. *Cæs. libro primo de bell. civ.* Ubi Cæsaris castra posita animadvertere, sese subitò proripiunt. *Plaut. Epid.* Ubi erit otium, revertere ad me extemplò. Wann du wirst Zeit haben / komm von stund an zu mir.

Ubi primum, cum Tum, Illicò.

9 Ubi primum) jungitur cum (Tum) aut (Illico) *Cat. cap. 17.* Ubi primum incipiunt hiscere, tum legi oportet. So bald dem Sohn die Zeitung kommen / ist er stund an dem Hauß zugelauffen. *Plaut. Menoch.* Ubi primum est licitum: illico properavi abire de foro.

Ubinam, Ubinam gentium.

10 Ubinam) & (Ubinam gentium) vim habet augendi. *Cicer. lib. 1. de Nat. Deo.* In qua non video, ubinam mens constans & vita beata possit insistere. Wo doch das

Gemüht. *id.* 1. *Catil.* O Dii immortales, ubi-
nam gentium sumus?

Ubivis, Ubicunque, Ubicunque
gentium, Ubi ubi.

11 *Ubivis, Ubicunque, Ubi ubi*) eandem
penè vim habent. *Cicer. lib. 6. epist. 2.* Nemo
est, quin *ubivis*, quàm *ibi*, *ubi est*, esse malit.
id. Attic. lib. 14. Qui mihi videntur *ubivis*
rutilius, quàm in Senatu fore. *Mich dünkt/sie*
seyn allenthalben sicherer / als im Rath.
idem 7. Verr. Omnes Romani, & qui adsunt,
& qui *ubicunque* sunt, vestram severitatem
desiderant. *Sie seyn wo sie wollen. idem 2.*
Phil. Qui *ubicunque* terrarum sunt, *ibi est*
omne Reipub. præsidium. *idem l. 1. de Nat.*
Deorum. Nihil est virtute amabilius, quàm
qui adeptus erit, *ubicunque* erit gentium, à
nobis diligetur. *idem 1. Tusc.* Nunc *ubi ubi*
sit animus, certè quidem in re est.

De Conjunctione VEL.

C A P. CXCI.

Vel, vel, pro Tum.

1 **V**EL iteratum, pro (Tum, Tum) usitatissimum est. *Cicer. l. de Orat.* Res rusticas,
vel

vel oblectationis invasere. *idem in Brut.* Multum vel honori, vel periculo inservire.

Vel, vel, disjunctivè.

2 Interdum tamen disjunctivè usurpatur. *Cic. ad Q. Fr. libr. 2. epist 6.* Sunt ista quidem, vel magna, vel potius maxima.

Vel, sæpiùs iteratum.

3 Nonnunquam sæpiùs iteratur. *Teren. Eun.* Hanc tu mihi, vel vi, vel clam, vel precario fac tradas. *Cic. pro Ligar.* Cujus ego industriæ faveo, vel propter propinquam cognationem, vel quòd &c.

Vel, pro Velut, de re aliqua præcipua.

4 Vel) sæpè (Velut) usurpatur in re aliqua præcipua. *Teren.*

Nulla est tam facilis res, quæ non difficilis fiet,

Quam invitus facias: vel hæc deambulatio,

Quam non laboriosa, ad languorem dedit.

Ja eben dieser so geringer spaziergang hat mich müd gemacht. idem. Hæc. Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi. Cicer. lib. 6.

ep. 13. Vel quas proximè acceperam, quam prudentes. *Id. lib. 7. ep. 24. init.* Amoris quidem tui quoque me verri vestigia: vel proximè de Tegellio. *Ter. And.* Vel hoc quis non credat, qui te norit, abs te esse ortum? *Cicer. lib. 7. epistol. 15.* Quàm sint morosi qui amant, vel ex hoc potes cognoscere. Wie verdrossen die Liebhaber seyen / kanst du eben an dem abnehmen. *Idem Att. lib. 14. epist. 16.* Occupationum mearum vel hoc signum erit, quòd literæ sunt librarii manu. Wie ich mit Geschäften beladen / sol dir eben das ein Zeichen seyn / daß.

Vel quod, in principio, indignantis.

5 Vel quod) in principio, sæpè indignationem continet. *Cicer. pro Flac.* Vel quod est in eodem decreto scriptum, homines clarissimos civitatis amplissimis honoribus usos, hoc Prætor circumvento. *Idem ibid.* Vel quod ait Lucæius, L. Flaccum sibi dare cupisse, ut &c. Ist nit eben das ein feiner Handel / daß er sagt. *idem pro Planc.* Vel quod multò etiam minus est ferendum.

Vel, pro Saltem.

6 Vel) non rarò usurpatur pro (Saltem) *Ter. Phor.* Postremò si nullo alio pacto, vel favore. Kan ich nit anderst / wil ich doch mit Bucher zuwegen bringen.

Vel, pro Etiam.

7 Aliàs pro (Etiam.) Cicero 3. *de Leg.* Nam isto modo vel Consulatus vituperabilis est. *Id. 1. Acad.* Per me vel stertas licet, non modò quiescas. Meinethalben magst du auch wol gar schnarchen. *Idem pro Rosc. Am.* Vel illo asperrimo Judice quærente. *Idem de Ora.* Hæc sunt ingenii vel mediocris, exercitationis autem vel maximæ. Darzu ist auch ein mittelmässiger Verstand gnug: aber ein sehr grosse Übung.

Vel, cum Superlativo.

8 Sæpè autem superlativo gaudet. Cicero. 1. *de Natur. Deorum.* Sophistes temporibus illis vel maximis. *idem in ora.* Hoc in genere nervorum vel minimum, suavitatis autem vel plurimum. *idem 2. Verr.* Viderit adhuc post legem tribunitiam, unum Senatorem vel tenuissimum damnatum. Ob er bißher nur einen / auch den allergeringsten Rathsherrn hab verdammt gesehen.

Vel maximè, Vel optimè.

9 Cic. *in Orat.* Cùm id certè sit, vel maximè Atticum. Er ist zwar gar außbündig gut Athenisch. *idem 1. de Orat.* Hoc uno præstamus vel maximè feris. *idem libro 1. de Fin.*

Cum Sophocles scripserit vel Electram. Hat
auffs allerbest geschrieben.

Admonitio.

10 Vel) pro (etiam) affirmando duntaxat
usurpatur: negando (Ne quidem adhiberi so-
let, una aut altera voce interposita) Ne tu qui-
dem (Ne ille quidem) & alia ejusdem modi.

De Adverbio VELUT.

CAP. CXCLII.

Velut, pro Sicut. ὡς, ὥστε.

1 **V**elut Adverbium similitudinis. *Liu. lib. 1.*
Moram suam externam velut quadam
Deorum providentia illatam ait. *Cicer. de*
Arusp. resp. Si conabitur, ejus conatum refu-
tabo, velut externa die.

Velut sic. Vel Ita.

2 Assumit interdum (Sic) vel (ita.) *Cic. 1. Tus.*
Velut in cantu fidibus, quæ harmonia dicitur,
sic ex corporis totius natura, & figura varios
motus ciet. Gleich wie im Gesang und
volgestimmtem Seiten-Spiel/ etc. also/ etc.
Colum. libr. 3. cap. 9. Velut Olympicarum
equa-

equarum, ita aminearum vitium seminibus electis.

Admonitio.

3 In comparatione, itemque in similitudine declaranda. Cicero libentius (Quasi, aut Tanquam) dicit, quam (Velut.)

Velut, pro exempli causa. ὥς.

4 Velut) pro Exempli causa etiam Cicero-
nianum est. Cicero. *ad Quin. Fr. lib. 3. epist. 17.*
Ideò conjecta sunt aliud alio tempore Velut
hoc, T. Annius &c. *Als Exempels Weiß. Id.*
2. de Fin. Non elogia monumentorum hoc
significant: velut ad portam. *Id. 2. de Nat.*
Deor. Bestiæ, quæ gignuntur è terra, velut
crocodili.

De Adverbio VIX. μόλις.

C A P. CXCIII.

1 **V**ix imminuendi, ac pœnè negandi vim
habet. Cicero. *1. de Orat.* In dicendo vix
paucos proferre possumus. *Idem 2. Acad.* Nos
probabilia quidem multa habemus, quæ sequi
facile, affirmare vix possumus.

Vix dum.

2 Interdum assumit, Dum. Cicer. 1. *Cat.* Hæc enim vix dum cœtu nostro dimisso comperi. Als unser Hauff noch kaum beurlaubt war. *idem lib. 12. epist. 4.* Cum vix dum triginta dies in Syria fuisses. Es waren noch kaum 30. Tag vorüber.

Vix, cum. Vix dum, cum.

3 Vix, & Vixdum) sæpè assumunt (cum.) Cic. 2. *de Orat.* Vix annus intercesserat ab hoc sermone cohortationis meæ, cum iste accusavit Norbanum. *Idem Attic. libro nono epist. 2.* Vix dum epistolam tuam legeram, cum ad me Posthumius Curtius venit.

Vix, cum Ne dum.

Zu geschweigen.

4 Alias additur (Ne dum.) Nam (Vix) continet negationem, quæ præcedere solet (Ne dum.) Cicer. *lib. 16. epist. 8.* Vix in ipsis & oppidis frigus infirma valetudine vitatur: ne dum in mari, & in via sit facile abesse ab injuria temporis. *Liu. lib. 34.* Vix clamorem eorum, nedum impetum Suesani tulere.

Vix, cum, Ne vix quidem, aut nullo modo.

5 Alias additur (Ne vix quidem) aut (Nullo modo) vel aliquid ejusmodi. Cicero *libro nono epistol. 8.* Mihi verò cum his ipsis vix: his autem detractis, ne vix quidem. Mit ihnen schwärzlich/ ohn sie gar nit/ keines Wegs. *Idem Att. lib. 11.* Aut vix, aut nullo modo possum. *Idem Att. lib.* Ut vix, aut omninò non possit abrogari. Daß es kaum/ oder viel mehr gar nit möchte abgethan werden.

Vix tandem. Vix, sed tamen.

6 Vix tandem) diuturnam expectationem declarat. Cic. *lib. 5. epist. 9.* Vix tandem legi literas dignas Appio Claudio. Ich hab kaum einmahl ein Schreiben gelesen. Vix, sed tamen difficultatem rei superatam significat. *Idem in Pis.* Gabinus ipse vix, sed tamen se collegit. Er ist kaum oder schwärzlich/ doch letztlich zu ihm selbst kommen.



(+)



De Præpositione ULTRA.

CAP. CXCV.

Ultra) contrarium habet (Cirra) & significat Trans. Cicero *Att. libr. 12.* Ultra Syllanam villam est, quam puto tibi notam esse. Ist über oder jenseit des Syllanischen Hoffes. *Idem Tusc. 4.* Sed adhibet modum quendam, quem ultra progredi non oporteat. *Idem 1. Phil.* Quis Senatorem unquam tanto damno coegit? Aut quia est ultra pignus, aut mulctam? *Idem lib. 2. de Div.* Divinatio conjectura nititur, ultra quam progredi non potest. Erstreckt sich weiter nit. *Sallust. Jugur.* Contendebant Antipodas ultra Æthiopiam cultu Persarum, & iustos, & egregios agere. Über oder jenseit Morenlands.

Ultra quam.

2 Non raro assumit (Quam.) Cicero. *1. Tusc.* Ultra enim quo progrediar, quam ut verisimilia videam; non habeo. *Idem 2. Tusc.* Qui sequimur probabilia, nec ultra quam id, quod verisimile occurrit, progredi possumus. *Idem 1. de Inv.* Longum exordium est, quo pluribus verbis, aut sententiis, ultra quam satis est, producitur. Ein langer Eingang ist / der sich

sich mit Worten oder sprechen weiter als
gnug / das ist / zu weit erstreckt.

Ultra, absolutè.

3 Ultra) sæpè absolutè ponitur. Cic. *de Univ.*
Si probabiliter dicentur, ne quid ultra requi-
ratis. Solt ihr nit weiters begehren / das ist /
solt damit zufrieden seyn. *Idem Att. lib. 15.*
ep. 1. Est antè oratio scripta elegantissimè sen-
tentiis, verbis: ut nihil possit ultra cogitari.
Das man nichts weiters gedencken kan.
Aliàs diceret (Ut nihil suprà.)

Admonitio.

4 Ultra) dici eleganter solet, quod vulgò
(Ulterius) dicunt.

De Adverbio ULTRO.

C A P. CXCV.

1 **U**Ltrò ex contrariis varias significatio-
nes accipit. Nam cum coactò opponi-
tur, est Spontè: cum petenti, est, Non petenti.
Cic. lib. 4. ep. 15. Nec mihi quicquam in men-
tem venit optare, quod non ultro mihi Cæsar
derulerit. Von oder für sich selbst / unge-
betten. Cum opponitur Vocato, declarat
Non vocatum. Cicero 2. *de Finibus.* Cum sci-
ret

et nemo eum rogatum à C. Platio Equite Romano splendido Nursino, ultrò ad mulierem venit. Unberuffen. Item illa, Ultrò polliceri, mittere, & alia ejusmodi.

Ultrò, pro Insuper.

2 Ultrò) interdum significat (Insuper.) Teren. Eun. Ultrò etiam irrisum advenit. Ist noch darzu / über das zu verspotten kommen. Vir. Æn. l. 9. Viderit irrumpentem, ultròque incluserit urbi. Cic. Catil. 3. Est etiam in nobis animus Quirites, ut non modo nullius audaciæ cedamus, sed etiam omnes improbos ultrò semper lacessamus.

Ultrò, citròque, pro Ultra, citraque.

3 Ultrò citroque) dicta sunt (Ultra citraque.) Cicer. pro Rosc. Am. Postea homines cursare ultrò citroque non destiterunt. Idem 7. Ver. Monumentum sceleris audaciæque suæ voluit esse in conspectu Italiæ, in vestibulo Siciliae, in prætervectione omnium, qui ultrò citroque navigarent. Hin und her.

Ultrò, citroque, pro Mutuò, & inter se.

4 Interdum (Ultrò, Citroque) per translationem usurpatur pro (Mutuò) atque inter se. Cicer. lib. 1. Off. Beneficia Ultrò citroque data,

data & accepta. Wechsel Gutthaten / ein-
 ander die andern. *Idem libr. 6. de Repub.* Mul-
 tisq̃ue verbis ultro citroque habitis, ille no-
 bis consumptus est dies. Als wir ein gut
 Weil mit einander geschwätzt. *Idem 1. Acad.*
 Sic naturis iis, ex quibus omnia constant,
 sursum deorsum, ultro citroque commean-
 tibus, mundi partium conjunctio continetur.
 Die Naturen / welche unter ein ander ver-
 wandelt werden.

*De Adverbio UNDE, & UN-
 DIQUE.*

CAP. CXCVI.

UNde) etsi propriè est adverbium loci, in-
 terdum tamen & ad personas, & ad alias
 res accommodatur: poniturque eleganter,
 pro (Ex quo, Ex qua) vel (Ex quibus.)
Cicer 1. de Orat. De ea re multò dicet orna-
 tius, quam ille ipse, unde cognovit. Er wird
 lieberlicher darvon reden / als der selbst / von
 dem er's hat. *Idem in Brut.* Eloquentia, unde
 longè absum. *Idem pro Fla.* Adsunt Athenien-
 ses, unde humanitas ac doctrina, religio, fru-
 ges, jura, leges ortæ, atque in omnes terras
 distributæ putantur. Sie send die Athenien-
 ser / daher / oder von denen. *Idem lib. 1. de*
Oratore. Equidem vobis fontes, unde hauri-
 retis, atque itinera ipsa putant esse demon-
 stran-

stranda. *Idem pro Syl.* Verbum, unde quisque possit offendi. Ein Wort darab sich ein jeder möcht ärgern.

UNDIQUE.

2 Undique) est omni ex parte. De loco propriè dicitur. *Virg. Æn. 5.* Maria undique, & undique cœlum. *Cicer. pro lege Man.* A Sicilia multis undique cinctam periculis expliavit. *Idem pro Sext.* Omnes undique fosciculos carpam, atque delibem. Allenthalben/rings herumb / von allen Seiten.

3 Sæpè autem per translationem usurpatur. *Cicer. 2. de Nat. Deor.* Mundus perfectus undique est. Id est, omni ex parte. *Idem 2. Phil.* Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. Entweder heb die Religion gar auff / oder handhabt sie allenthalben.

De Pronomine UNUS.

CAP. CXCVII.

Unus, & alter pro Duo.

1 **U**Nus, & alter) pro (Duo) usurpatur. *Cic. 4. Verr.* Dicit unus, & alter breviter. Es redt einer und der ander / das ist / zweien.
Idem

Idem pro Cluent. Unus & alter dies intercesserat, cum &c. *Idem Att. lib. 14. epist. 18.* Adductus sum tuis unis, & alteris litteris. Deine zwey schreiben haben mich bewegt.

Unus, aut alter, pro Unus aut duo.

2 *Cicer. Att. libr. 7.* Quid enim est tantum in uno, aut altero die? Was ist so viel an einem oder zweyen Tagen gelegen. *Epistol. 8. libr. 2.* Uno, aut altero arrepto, quieturos alios.

Unus, alter distributive.

3 *Cicer. lib. 2. epist. 17.* Uni epistolæ respondi, venio ad alteram. Auf ein Schreiben hab ich geantwortet / jetzt komm ich auff das ander. *Idem lib. 2. ep. 4.* Reliqua sunt epistolarum genera duo: unum familiare & jocosum, alterum severum. grave.

Unus, alter, tertius.

4 Cùm res plures duabus numerantur, dicimus (Unus, Alter, Tertius.) *Cicer. 1. Acad.* Fuit ergo jam accepta à Platone philosophandi ratio triplex: Una de vita & moribus; altera de natura & rebus occultis; tertia de differendo. *Idem pro Cluent.* Unum, alterum, tertium annum Saffia quiescebat. Ein Jahr/
Jahr/

Jahr / zwey / drey / hat er geruhet. *Idem pro Flac.* Tria Græcorum genera, quorum uni sunt, Athenienses, Æoles alteri, Dores tertii nominabantur.

Unus, Alter, plures.

5 Interdum pro (Tertius) reponitur (Plures) aut aliquid ejusmodi. *Cicer. 6. Ver.* Dies unus, alter, plures: non referri. Es verlaufft sich ein Tag / zwey / mehr. *Idem 2. Verr.* Unum alterum mensem, prope annum. Ein Monat / zwey / ja schier ein Jahr.

Unus, Atque idem.

6 Jungitur interdum cum (Idem.) *Cicer. de Div.* Exitus quidem omnium unus, & idem fuit. Sie haben all ein End / oder Ausßgang gehabt. *Idem. 7. Ver.* Una atque eadem nox erat, qua Prætor pop. Rom. amoris turpissima flamma, & classis pop. Rom. prædonum incendio conflagrabat. Es hat sich eben in einer Nacht zugetragen. *Idem de Univ.* Quod unum semper, atque idem est. *Idem Catil.* In hac causa omnes unum, atque idem sentiunt. Sie seynd all einer Meinung. *Idem 2. Catil.* Quibus hoc præcipiendum videtur unum scilicet, & idem, quod cæteris omnibus.

*Unus aliquis. Unus ullus. Unus
quivis.*

7 Unus aliquis . Unus ullus , Unus quivis) fermè extenuandi vim habent. Cic. 10. *Phil.* Cur nunquam tam frequens Senatus fuit, quo unus aliquis tuam sententiam securus sit? Da doch einer deiner Meinung wäre gewesen/ dir Beifall gethan hätte. *Idem* 2. *de Fin.* Utilitati hominum plus, quàm unius aliqujus , aut suæ consulit. Er hat mehr Acht auff den gemeinen / als auff eines einkigen Menschen/ oder sein ehgnen Nutz. *Idem* 2. *Agr.* Ratum sit, quod vinitor uni illi , à quo missus erit, renunciaverit. Id est, uni cuivis. Einen einkigen / er sey / wer er wolle. *Idem* *pro Cecin.* Si tu solus, aut quivis unus scuto, &c. id est, Quicumque, modò solus esset.

8 Verum (unus aliquis) interdum pro (Quispiam) usurpatur. Cic. 2. *Offic.* Conflu-gerent ad unum aliquem virtute præstantem. Sie sollten etwa zu einem Tugendfsamen ihre Zuflucht haben.

Unus pro Solus.

9 Unus pro (Solus) rarum non est. Cic. *Att.* lib. 1. Panætius unus omninò comes fuit. Panætius allein. *idem* *de Div.* Panætius, qui unus è Stoicis Astrologorum prædicta rejecit. *idem*

Idem ad Q. Fr. libr. 1. epist. 1. In suis summis laudibus excipiunt unam iracundiam.

Ad Unum.

10 Ad unum (est) Nullo excepto. Cicero *de Amic.* De amicitia verò omnes ad unum idem sentiunt. *Liu.* Romanos eos in Algidio consecutus, omnes ad unum occidit. *Sat* sic *Ben* einem/alle sampt/ getödt. *Cicer. libr. 10. epist.* Ego eam sententiam dixi, cui assensu sunt ad unum.

Unus ex omnibus, vel Inter omnes.

11 Unus ex omnibus, vel, Inter omnes, magnam vim habet augendi: quia unus confertur cum omnibus. *Cicer. 2. Catil.* Ille autem unus timendus ex omnibus. *Ein einiger unter allen ist zu fürchten.* *Idem lib. 3. epist.* Unus ex omnibus amicis efficiam, ut maxime latere. *Idem 1. de Orat.* Cum te unum ex omnibus ad dicendum maxime natum, aptumque cognossem. *Idem 2. de Orat.* Si quaeramus, quid unum excellat ex omnibus, docto Oratori palma danda est. *Idem in Ora.* Inter omnes in omni dicendi genere unus eminet Demosthenes. Huc pertinet illud *Virgilianum:*

*Hanc Juno terris fertur magis omni-
bus unam*

Posthabita coluisse Samo.

Unus, cum superlativo.

12 Unus, cum superlativo mirificè auget. Intelligitur enim, omnium. Cic. lib. 15. epist. 16. Quamquam qui cum loquor? Cum uno fortissimo viro, qui &c. Mit dem allerstärksten. Idem lib. 1. de Nat. Deorum. Una excellentissima virtus justitia tollatur. Die außerbündigste Tugend. Virg. 2. Æn.

*Justissimus unus
Qui fuit in Teucris.*

Unus omnium, Unus totius.

13 Interdum additur (Omnium) aut (Totius. Cic. Att. lib. 8. Unum omnium loquacissimum, & minimè aptum ad dicendum. Der allergrößte Schwächer. idem pro Rab. Poet. Virum unum totius Græciæ justissimum Platonem.



De Adverbij's USPIAM, & US- QUAM.

CAP. CXCVIII.

1 **U**spiam) est Alicubi, seu aliquo in loco. *Cic. de Amic.* Si aliquis nos Deus in solitudine uspiam collocaret. *Idem 2. de Finibus.* Si scires aspidem occultè latere uspiam. Wann du wißt / daß etwa ein Nater verborgen läge.

2 **Usquam)** est ullo in loco. *Cic. 6. Verr.* Quam crucem non ausus est usquam defigere, nisi apud eos, &c. *Idem pro Flac.* Is cui nullus esset usquam consistendi locus. Der an keinem Ort bleiben kan. *Idem pro Mur.* Prudentia, quæ neque extra Romam usquam, neque Romæ quicquam valet. Interdum adhibetur (Gentium.) *Terent. Hac.* An quisquam usquam gentium est æquè miser? Ist auch unter der Sonnen ein einziger Mensch so armiselig?

Usquam, pro alio.

3 **Nonnunquam (Usquam)** est (Ullum in locum.) *Cic. 1. de Rep.* Nec verò usquam discedebam. Ich gieng nirgend hin. *Plaut. Milit.* Si ea quidem deducta est usquam gentium.

De Adverbio USQUE.

CAP. CXCI.

Usque, à vel ab, aut ex.

1 **U**Sque à, vel Ab, cum amplificatione quadam significant locum, unde. *Cic. pro Cluent.* Illam usque à mari supero Romam proficisci cum magno comitatu. *Donn Benedischen Meer an / bis gen Rom.* *Idem 1. de Nat. Deo.* Usque à Thalete enumerasti sententias Philosophorum. *idem 1. de Divin.* Vetus opinio est usque ab heroicis ducta temporibus. *idem 3. Ver.* Qui usque ex ultima Syria atque Ægypto navigarent. *idem Attic. libro 1. epistol. 3.* Quod eos usque istinc exaudiros putem. *Donn dannen / bis bieber.*

Usque ad.

2 Usque ad, interdum pari amplificatione declarat locum Ad quem. *Cic. de Senect.* Usque ad adolescentiam meam processit ætate. *Idem 1. Cat.* Usque ad extremum spiritum. *Bis zum letzten Athem / bis ans letzte End oder letzte Züge.* *Idem 6. Verr.* Usque ad hoc tempus Syracusis festos dies anniversarios agunt. *Halten bis auff diese Stund Feiertag.*

3 Huc pertinet illud *Cic. pro Qu.* Trans Al-

pes usque transfertur. Bis über das Gebirg.

Usque, pro assidue.

4 Sæpè, usque, assiduitatem & perseverantiam quandam declarat. *Ter. Hæcy.* Ita usque adversa tempestate usi sumus. *Stehets / ohn Unterlaß.* *Cic. libr. 12. epist. 10.* Mihi quidem usque curæ erit, quid agas. *Plaut. Casin.* Usque adero domi. *Virg. Eccl. 4.*

Cantantes licet usque minus via lædet,
eamus.

Usque, dum, quoad, donec.

5 Sæpè, Usque assumit, Dum, Quoad, Donec. *Cicer. lib. 12. ep. 19.* Mihi quidem usque curæ erit, quid agas, dum quid egeris, sciero. *Ich stehe in Sorgen / bis ich vernimm was du thust.* *Idem 3. Verr.* Fateatur se privatum hominem vivos prædonum duces, atque incolumes domi suæ, usque dum per me licuerit, tenuisse. *Idem in Brut.* Usque cum, quoad nunciatum esset, Consules descendisse, omnibus exclusis commentatum fuisse. *Terent. Adelph.* Certum est obsidere usque, donec redierit. *So lang bis er wieder kommt.*

Usque eo, dum. Usque eo, quoad.

6 Usque eo, jungitur cum, Dum, vel, Quoad. *Cic. 2. Acad.* Multa facimus usque eo, dum
aspectus

aspectus ipse fidem faciat sui iudicii. Wir thun viel Ding so lang biß. *Idem 2. de Natura Deorum.* Usque eo premere earum capita mordicus, dum illæ captum amitterent. *Idem pro Deiot.* Usque eo se tenuit, quoad à Cn. Pompejo ad eum legati, literæque venerunt. *Idem 5. Verr.* Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrantur. Sie haben so viel darauff gebotten / biß sie es verhofft an sich zu bringen. *Idem 2. Agr.* Cum usque eo vicinas proscriberet, quoad.

Usque eo, ut. Usque eo, ne.

7 Usque eo, ut) pro (Adeo ut) eleganter usurpatur. Interdum etiam (Usque adeo ne.) *Cicer. 6. Verr.* Quod ubi ille audivit, usque eo est commotus, ut &c. Ist dermassen bewegt worden. *Idem in Orat.* Usque eo morosi sumus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. *Idem pro Quinct.* Inferiorem se esse patitur, duntaxat usque eo, ne cum bonis, fama, fortunisque omnibus Sex. Nævii crudelitati dedatur.

Usque eo, absolute, pro Adeo.

8 *Cicer. pro Rosc. Am.* Usque eo animadverti Jud. cum joculari, antequam Chrysogonum nominavi. *Idem pro Rosc. Com.* Usque eo ne te diligis, & magnificè circumspicis? Hast dich selbst so lieb / und gefaß dir selbst so wol.

Usque adeo, in Epiphonemate.

9 Interdum adhibetur in Epiphonemate. Cic. *Tusc.* 3. Dionysius quidem Tyrannus, Syracusis expulsus, Corinthi pueros docebat, usque eo imperio carere non potuit. So gar kont er nit ohn Gebiet leben / daß er ein Schulmeister worden.

Usque adeo, ut, vel uti.

10 Usque adeo ut) idem quod (Usque eo, ut) sed grandius. Cicer. *pro Flac.* Usque adeo orba fuit optimatum illa concio, ut princeps principum esset Mæandrius. So gar ist unter den Zuhörern keiner auß den fürnehmsten gewesen / daß Meandrius der Oberst über alle gewesen. *Idem 2. de Inv.* Ipsos quoque tempestas vehementius jactare cœpit, usque adeo, uti navis dominus confugeret in scapham.

Usque adeo, cum Quoad, vel Donec.

11 Usque adeo, quoad) idem quod (Usque eo, quoad.) Cicer. *pro Sext.* Atque hæc scitis omnes, usque adeo hominem in periculo fuisse, quoad scitum est Sextium vivere. Bis man gehört / daß Sextius noch ben Leben sey.

Interdum pro (Quoad) adhibetur (Donec.)
Terenz. And. Suadere, orare usque eo, donec
 pertulit.

Usque adeò absolute.

12 Interdum absolute ponitur. *Virg. Eccl. 1.*
 Usque adeò turbatur agris. *Idem Æn. lib.*
 Usque adeone mori miserum est?

Usquequaque.

13 Usquequaque, est idem ferè quod Ubi-
 que, aut, Undique, & omni ex parte. *Cic. 7.*
Ver. Nolite usquequaque eadem quærere. In
 metu belli furandi locus qui potest esse? *Ul-*
lenthalben an allen Orten. Idem 2. Philip.
 Aut undique religionem tolle, aut usque-
 quaque conserva. *Idem lib. 5. de Finib.* An hos
 usquequaque aliter in vita, & non ex maxi-
 ma parte de tota judicabitis? *Idem libro 7. epist.*
 Usquequaque sapere oportet: id erit telum
 acerrimum. In allen Dingen: In als
 dem Thun muß man Wit
 brauchen.

* * * * *

De Conjunctione UT.

CAP. CC.

Ut, cum Vereor.

1 **V**ereor ut, est, Velim, sed timeo. *Terent.*
Eun. Vereor, ut hic dies mihi satis sit.
 Ich sorg der Tag flecht mir nit. *Cic. 2. arg.*
 Hoc quia vos foedus non iusseritis, veretur
 Hiempfal, ut satis firmum sit, & ratum. *Ex*
 fürcht es werd kein Bestand haben.

Admonitio.

2 Interdum assumit, Non, idem tamen
 significat. *Idem pro Mar.* Vereor, ut hoc perinde
 intelligi auditu non possit, atque ipse cogi-
 tans sentio. *Idem Tusc.* Et tamen veremur, ut
 hoc natura non patiatur. Sed videndum ne
 mendum subit his locis. Certè longè usita-
 rius est. Vereor ut, Vereor ne non. Itaque à
 Vereor, ut, non abstinendum videtur, præ-
 sertim cum res non immeritò suspecta sit.

Ut ita, Ut sic, Ut item.

3 Ut, pro, Quemadmodum plerunque ad-
 sciscit, Ita, vel, Sic. *Cicero lib. 2. epist. 10.* Ut
 optâsti, ita est. *Idem Att. libro 3. epist. 3.* Ut
 maxima de re, æquo animo deliberanti, ita des

consilium velim. *Idem. Att. lib. 10 epist. 16.* Ut malè posuimus initia, sic cætera sequentur. *Idem de Senect.* Ut non omne vinum, sic non omnis natura coalescit. *Idem. 2. de Leg.* Ut vir doctissimus fecit Plato; item mihi credo esse faciendum.

Ut, postpositum.

4 Ut sæpè elegantix causa ex primo loco recipit se in secundum, præsertim si cum, Vix, Nullus, Nemo Tantum copuletur, Vix ut, nullus, Nemo, ut, tantum ut, exempla passim occurrunt.

Ut cum Neve, vel Neu.

4 Ut) interdum copulatur cum (Neve, vel Neu.) *Cic. Att. libr. 13. epist. 44.* In qua extrema scriptura erat, ut ad ludos omnia pararet, neve committeret, ut frustra ipse properasset. *Cæs. libro 3. de bel. ciu.* Pompejus suis prædixerat, ut Cæsaris imperum exciperent, neve se loco moverent. *idem ibid.* Has munitiones auxit, ut pro muro objectas haberet, neu pugnare invitus cogeretur.

Ut, pro Quomodo.

5 Ut) sæpè vsurpatur, pro (Quomodo,) vel Sicut. *Ter, Phorm.* Præsertim, ut nunc sunt

mores. Fürnehmlich wie es jekz zugeht. Cic. *Att lib. 7. ep. 4.* Ut principia se dant. Wie es sich im Anfang erzeugt/ anläßt.

Ut nunc est, Ut nunc habet, Ut nunc fit, Wie es jekz zugeht. Wie es jekz die Zeit oder Gelegenheit gibt.

6 Huc pertinent illa (*Ut nunc est, Ut nunc habet, Ut nunc fit.*) Cic. *Attic libr 15.* Mihi quidem deliberatum est, ut nunc est, abesse ex ea urbe. *idem Att. lib. 12.* Quæ si manebunt, quærenda est excusatio ad Brutum : &, ut nunc est, mansura videntur. *Idem lib. 1. de Leg.* Hanc vides villam, ut nunc quidem est, lautius ædificatam. *id. Att. libr.* Ille, ut nunc se habet, in admirabili gloria est. *id. 2. Acad.* Sed me hercule quidem, ut se nunc causa habet, etsi hesternò sermone labefacta est, tamen videtur esse certissima. *id. lib. 9. ep. 16.* Non ut olim solebat, sed ut nunc fit, mimum introduxilli.

Ut pro Si spectes.

7 Ut) sæpè in comparatione usurpatur pro Si spectes. Cic. *in Brut.* Themistocles, ut apud nos, per antiquus, ut apud Athenienses, non ita sanè vetus. Themistocles / nach unser Weiß / gar alt : Nach der Athenienser / nit so gar. *id. ibid.* Ut populi Rom. ætas est, senes:
ut

ut Atheniensium sæcula numerantur, adolescentes debent videri. *Idem de Senect.* Multæ etiam (ut in homine Romano) literæ. *Idem in Brut.* Erat cum literis Latinis, cum Græcis, ut temporibus illis, eruditus. War Lateinisch und Griechisch / nach Gelegenheit der Zeit / ein gelehrter Mann.

Ut in malis.

8 Ut in malis) identidem est, pro (Si spectes mala.) Cic. lib. 12. epist. 2. Non nihil, ut in tantis malis, est profectum. Wenn man den Jammer anseheth / so ist etwans außgericht. *Idem ad Quinct. Frat. libr. 1. epist. 1.* Exorabilis iracundia, ut in malis, acerbitati anteponenda est.

Ut, pro Utpote qui.

9 Ut, eleganter usurpatur pro, Utpote qui. Cicer. in Pis. Dices enim, ut es homo faceris. Wie einer der gar kurzweilig ist. *idem pro Mur.* Ille, ut fuit semper apertissimus, non purgavit, sed indicavit. *idem pro Rosc. Am.* Homo, ut erat furiosus, responder. Er antwortet wie ein Narr / der er auch war. *idem 1. Verr.* Illi quidem, ut est hominum genus nimis acutum & suspiciosum, arbitrabantur, &c. Sie zwar / wie dan solche Leute spitzfindig und argwöhnisch seynd / vermeynten.

Ut mirantis.

10 Ut, pro, Quomodo, sæpè admirationi
 fervit. *Cic. pro Mil.* Ut contempsit, ut pro
 nihilo putavit? *idem 5. de Fin.* Ut illi efferun-
 tur lætitia, cùm vicerint? ut pudet victos? ut
 se accusari nolunt? *idem Attic. libr 7.* Cn. au-
 tem noster (O rem miseram & incredibilem)
 ut totus jacet? *Plaut. Capt.* Ut sæpè summa in-
 genia in occulto latent? *idem Stich.* Ut ego te
 nunc conspicio lubens? Ut præ lætitia lachry-
 mæ profluant mihi? *Virg. Ecl. 3.* Ut vidi? ut
 perii? ut me malus abstulit error?

Ut, Interrogantis, pro Quomodo.

11 Interdum interrogantis, pro, Quomo-
 do. *Herat.*

Ut valet? ut meminit nostri?

Ut, Concedentis. Gesezt.

12 Sæpè etiam inservit concessioni. *Cicer. 5. Verr.* Ut illud non cogitares, tamen ad ejus-
 dem ordinis homines te judices esse ventu-
 rum. Wenn du schon nit daran gedacht
 hättest / gesezt / du. *Idem 2. Agr.* Etenim ut
 circumspiciamus omnia, quæ populo Rom.
 grata, atque jucunda sunt. *idem 1. Tusc.* Ut
 enim rationem Plato nullam afferret, vide
 quid

quid homini tribuam, ipsa auctoritate me frangeret.

Ut, cum Tamen, vel Certè.

13 Ut in concessione assumere solet, Tamen, vel, Certè. Cic. Ver. Verum ut ita sit, tamen &c. Idem Attic. libr. 2. epist. 15. Verum ut hoc non sit, tamen setvet temp. Und wenn schon das nit wäre / nicht desto weniger. Id. 2. Phil. Quod si pacis, hoc est, timoris nostri nomen audierit; ut non referat pedem, insistet certè. Gesezt er weicht nit / wird er auffß wenigst still stehen. Idem 10. Phil. Ut superiora omitam; hoc certè, quod mihi maximam admirationem mover, non tacebo.

Non ut, Sed, Sed ut. Sed quasi.

14 Non ut) assumit interdum (Sed) vel (Sed ut) alias (Sed quasi.) Cic. ad Q. Frat. libr. 1. epist. 1. Non ut te instituerem, scripsi: sed me in scribendo commemoratio tuæ virtutis delectavit. Dis hab ich geschrieben / nit daß ich dich wolt lehren / sonder. Idem de opt. gen. Or. Orationes converti, non ut interpretes, sed ut orator. Idem lib. 1. de Orat. Non ut quidam dicendi magister & artifex, sed quasi unus e rogatorum numero videar.

Ut ne, pro Ne.

15 Ut passim causæ vim habet, & finem

significat : cui opponitur (Ne) verum sæpè
 (ut ne) usurpatur pro (Ne.) Cic. *pro Mil.* Num
 quid igitur aliud in iudicium venit, nisi uter
 utri insidias fecerit? Profectò nihil, si hic illi,
 ut ne sit impune. Daß er nit ungestraft
 bleib : daß ihm nit geschend't werde. *Idem*
pro Mil. Opera datur, ut iudicia ne fiant. *Idem*
post red. in Sen. Ut lex Ælia, & Fufia ne va-
 lerent. *Idem pro Cæcin.* Ut ne longius abeam.
 Damit ich nicht weiter gehe.

Ut non, pro Quin.

16 Interdum (Ut non) adhibetur pro (Quin.)
 Cicer. *pro Bal.* Potest igitur Iudices L. Corne-
 lius condemnari, ut non C. Marii factum
 condemnetur? Kan Cornelius verdammt
 werden / daß nit des andern That zugleich
 verdammt werde? *Idem pro leg. Man.* Rursus
 illa non possunt, ut hæc non eodem labe-
 factata motu concidant?

Ut, ut ne.

17 Ut) interdum copulatur cum (Ut ne.)
 Cic. *1. de Orat.* Ut iis, quæ habeant, modicè
 & scienter utantur, & ut ne deceat. Und der-
 massen / daß es ihnen nit übel anstehe.

Non ut, sed ut Ne.

18 Cicer. *lib. 2. epist. 7.* Petivi sæpè per lit-
 teras,

teras, non ut decernatur aliquid novi, sed ut ne quid novi decernatur. Ich hab in meinem Schreiben nicht begehrt / daß man etwas neues beschliesse / sonder daß man nichts beschliesse.

Non ut ne, sed ut ne.

19 Cicer. 4. Ver. Postulant enim, non ut ne cogantur statuere, quid igitur, ut ipsis ne liceat. Sie begehren nicht / daß sie nicht gezwungen werden ; sondern daß ihnen nicht wird zugelassen.

Ut ut, pro utcumque.

20 Ut ut) idem est quod, utcumque. Cicer. l. 6. ep. Sed, ut ut est, indulge valetudini. Ihm sen / oder es gehe / wie es wolle.

Ut ut, cum Tamen, vel certe.

21 Interdum assumit (Tamen) vel (Certe.) Terent. Phor. Ut ut hæc sunt, tamen hoc faciam. Die Sach stehe / wie es woll / doch wil ich das thun. Idem ibid. Nam ut ut erant alia, illi certe consuleres, quæ nunc tuæ est domi.

Ut pro postquam. &c.

22 Ut) sæpè usurpatur pro (postquam.) Cic. 3. Ver. Romam ut ex Sicilia redii. Id. Att. lib. 7.

Ut

ut ab urbe discessi, nullum prætermisi diem, quin aliquid ad te litterarum darem. Nach dem ich weg gezogen. *Idem in Brut.* Ut semel Piræo exivit, omnes peragravit insulas. Nach dem er einmahl auß dem Piræo gezogen. *Ibidem.* Ut enim illas dedisti, nihil à te sanè postea accepimus. Von der Zeit an.

Ut cum Statim vel Confestim.

13 Interdum assumit (statim, confestim) aut aliquid ejusmodi. Cicer. *Att. lib. 12. ep. 18.* Philippus ut heri me salutavit, statim Romam profectus est. So bald er mich gestern gegrüßet / ist er nach Rom verreist. *Idem pro Cluen.* Ut quidque ego apprehenderam, statim accusatos extorquebat è manibus. *Lin. lib 1.* Ut Hostilius cecidit, confestim Romana inclinavit acies. Cic *pro Cluen.* Qui ut se blanditiis & assentationibus in Asinii consuetudinem penitus immergit; Oppianicus continuo sperare cœpit.

Ut primum, quam statim.

ἐπειδὴν τάχιστα.

24 Ut primum) significantius est, quàm ut: declarat enim (simul ac.) Jungitur autem cum (statim.) Cic. *lib. 5. epist. 2.* Illud dico, me ut primum in concione provinciam deposuerim, statim quemadmodum tibi traderem, cogitare cœpisse. *Idem pro Cluen.* Ut primum

Op-

Opplanicus ex eo, &c. cœpit sibi suspicari, statim se ad hominis egentis familiaritatem applicavit.

Ut maximè.

25 *Ut maximè* (ferè est, *Etsi maximè.*)
Cic. 1. Acad. Quam ut maximè inveneris.

Interdum est (ad summum.) *Colum. cap. 7.*
 Diversæ autem, quæ supra terram extare debent, ne passus fueris plus quam duas, aut ut maximè tres gemmas habere de arbor. Laß ihnen nicht mehr als zwey / oder zum höchsten drey Augen.

Ut cum maximè.

26 *Ut cum maximè*) confert tempora inter se. *Cicero ad Quinct. Frat. lib. 2. epist.* Domus celebratur ut cum maximè. Wird mehr besucht als vor nit.

Ut quisque.

27 *Ut quisque*) occasionem rei quodammodo declarat interdum. *Cic. Att. lib. 1.* Mihi quidem non est notum, ut quisque in Epirum proficiscatur. Wie und wann ein jeder in Epirum rehsete / ist zwar mir unbekant.
Id. 2. Ver. Immo verò ut quisque me viderat, narrabat. *Idem Att. lib. 15.* Mihi Tironem plures,

res, quibus singulis, ut quisque accidisset, daret litteras. Denn allen / nach eines jeden guten Gelegenheit / du möchtest Briefe geben.

Ut quisque, cum duobus superlativis.
(Lege quisque, cap. 158. num. 6. Uti,
pro Ut, cum Ita, vel Sic.

28 Ut) pro (ut) sæpè jungitur cum (Ita) vel (Sic.) Sallust. *Fugur.* Quorum uti cujusque ingenium erat, ita rem difficilem, aut facilem renunciarunt. Ein jeder auß ihne / nach dem er von Natur geneigt war / hat die Sach schwer oder leicht gemacht. Idem *Conjur.* Cetera uti facto opus sit, ita agant. Cic. *l. 8. epist. 2.* Sed uti in urbe retinenda nunc, sic tunc in Italia non relinquenda. Sallust. *Fugur.* Uti initium, sic finis est.

Utcumque.

29 Utcumque) est (Quomodocumque.) Cic. *l. 1. Off.* Sed utcumque aderunt res. Idem *in Orat.* Utcumque se affectum videri, & animum audientis moveri voler, ita certum vocis admovebit sonum. Wie er wolt / daß sein Meynung oder Anmühung verstanden / und des Zuhörers Gemüth sollt bewegt werden / nach dem muß er die Stimm richten und biegen.

De

De Pronominibus UTER & UTERQUE.

C A P. C C I.

1 **U**Ter) de duobus disjunctim dicitur. Cic. *pro Sest.* Quamobrem uter tandem nostrum Labiene popularis est, tu ne, an ego? Welcher unter uns beyden hält mehr mit dem Volck / ist der Gemein günstiger? *Idem Part.* Uter fortius pugnabit; is vincat necesse est. *Idem 5. Verr.* Si uter velit, se recuperatorem daturum. *Idem in Orat.* Reperiam, qui dicat, aut scribat, utra volet lingua.

Uter, iteratum.

2 Uter interdum iteratur. Cic. 1. *Off.* Cum Celtiberis, cum Cymbris bellum gerebatur, uter esset, non uter imperaret. *Idem 2. de Inv.* Utra lex jubeat aliquid, utra permittat. *Id. pro Mil.* Reliquum est judices, ut nihil jam aliud quærere debeatis; nisi uter utri insidias fecerit. *Cæs. lib 3. de bel. Gal.* Ut neque dijudicari posset, uter utri virtute antefereendus videretur.

Uter cum Altero.

3 Aliàs cum altero copulatur. Cic. *pro Sest.* Horum utro uti nolimus, altero est utendum.

Wic

Wir schliessen unter den zweyen auß / wen wir wollen / so müssen wir uns des andern gebrauchen.

Uter cum uterque.

4 Alius cum uterque. Cic. ad Q. Frat. lib. 1. Si utros ejus habueris libros (duo enim sunt corpora) an utrosque nescio.

Utrum, cum An, vel An verò de duobus.

5 Utrum, cum (An) vel (An verò) sæpè dicitur de duobus. Cic. lib. 1. epist. 7. Multum enim interest, utrum laus imminuatur, an salus deferatur. Idem lib. 5. epist. 13. Utrum te superbiorum pecunia facit, an quod te Imperator consulit. Idem Att. lib. 12 epist. 50. Id autem utrum illi sentiant, an verò simulent, tu intelliges. Idem pro Font. Videte igitur, utrum sit æquius, hominem honestissimum dedi immanissimis nationibus, an reddi amicis.

Utrum de pluribus.

6 Utrum) interdum de pluribus dicitur. Cic. 3. Verr. Utrum admonitus, an tentatus, an (qua est iste sagacitate in his rebus) sine duce ullo, sine indice pervenerit ad hanc improbita-

bitatem, nescio. *Idem 4. Verr.* Utrum hoc signum improbitatis tuæ, an trophæum necessitudinis, atque hospitii, an amoris indicium esse voluisti.

Utrum, pro Utrumvis.

7 Interdum (utrum) pro (utrumvis) usurpatur. *Cic. 2. de Div.* Utrum igitur eorum accidisset, verum oraculum fuisset. Es hått sich unter den zweyen zugetragen / welches wolt / so wäre allzeit Gottes Vorsag wahr gewesen.

Utrum, nec ne, an non.

8 Nonnunquam (Utrum) cum (Nec ne) vel (An non) copulatur. *Cicer. ad Brut. lib. 2.* Nec aliud decernitur hoc bello, nisi utrum simus, nec ne. *idem in Verr.* Quid interest, utrum hoc feceris, an frumentum non improbatis? *Cas. lib. 1. de bel. Gal.* Utrum prælium committi ex usu esset, nec ne. *Plaut. Mostel.* Videndum est primum, utrum cæ velint, an non velint.

Utrum suppressum.

9 Utrum) sæpè suppressitur. *Cic. Attic. lib. 2. epist. 16.* Potueris intercedi, nec ne. *id. Att. lib. 12. ep. 15.* Velim scire, quando dicar sponondisse, & pro patre, an ne pro filio? *idem 5. Verr.*

Erravit, an potius insanivit Apronius. *Id. ad Q. Frat. lib. 3. epist. 8.* Velit nolit, scire difficile est. Man kan schwerlich wissen / ob er wolle oder nit.

Uterque.

10 *Uterque* de duobus conjunctim dicitur. *Cic. de Arusp. Resp.* Horum *uterque* cecidit victus. Seynd beyde gefallen/umabkommen. *Id. ad Quinct. Fr. libr. 2. epist. 8.* Domus utriusque nostrum ædificatur Itrenuè. *Idem 1. Off.* Magna est vis fortunæ in utramque partem, vel ad secundas res, vel ad adversas. *Id. pro Mil.* Magna vis est conscientia in utramque partem. *Idem.* Binas habebam, jubeo promi utrasque.

Uterque, cum Alter.

11 *Cic. 1. Off.* Quorum *uterque* studio delectatus, contempsit alterum.

Uterque, cum Neuter.

12 *Cicer. pro Quinct.* Ut *uterque* inter se, aut neuter satis daret.

Uterque, iteratum.

13 *Cæs. 7. de bell. Gal.* Cùm *uterque* utrique exercitui esset in conspectu. *Terent. Phor. act. 5.* Sc. *Uterque* utrique est cordi. *Id. Heaut. Act. 2.* Sc. 3. Hoc beneficio utrique ab utrisque devinciemini.

Utervis, Utercunque, Uterlibet.

Ein jeder unter den zweyen.

14 *Utervis, utercunque, uterlibet*) voce discrepant, usu eandem vim habent: nisi quod (*utervis*) multò est usitatus. *Cicer. de Sen.* At minus habet virium, quàm vestrum *utervis*. Er hat weniger Krafft / als einer auß euch beyden. *Idem pro Rosc. Am.* Quod certum est non facere, dum utrumvis licebit. So lang es in meiner Macht stehet / wil ichs / oder kein anders thun. *Idem pro Rosc. Am.* *Utrumvis* salvo officio facere se posse arbi- trarentur. *Idem libr. 6. epist. 4.* Magnæ utrin- que copiae, ita paratae ad pugnandum esse di- cuntur, ut *utercunque* vicerit, non sit mirum futurum. *Idem Att. lib.* In hoc bello utracun- que pars vicerit, tamen perituri sumus. *Idem pro Quinct.* *Utrumlibet* elige. Alterum incre- dibile est, alterum nefarium.

De Adverbio UTINAM.

CAP. CCII.

Utinam cum Certe, Profectò, Qui- dem, Utique.

Utinam) præter vulgatum usum, copu- lari solet, cum (*Certe, Profectò, Qui- dem, utique.*) Nam quia optatur, incertum est, subjicitur aliquid certum. *Cic. lib. 5. ep. 1.*
Uti-

Utinam salutē nostræ consulere possēmus: dignitati certē consulemus. Wolt Gott wir möchten das Leben behalten / das Ansehen und Würde wollen wir zwar behalten / können wir nicht bey Leben / wollen wir doch bey Ehren bleiben. *Salust. Jugur.* Atque hoc utinam à principio tibi placuisset, profecto, &c. *Cic. lib. 14. ep. 4.* Utinam ea res ei voluptati sit, gloriæ quidem video fore. *idem Att. lib. 13. epist. 21.* Utinam tu quoque eodem die. Sin quid, multa enim, utique postridiē.

De Adverbio UTIQUE.

CAP. CCIII.

UTique) est (omnino) vel (certē.) *Cic. Att. lib. 6.* Utique ad me tabellarios mittas. *idem lib. 13.* Illud vero utique scire cupio. Gänzlich in alle wege. *idem Att. lib. 13. ep. 21.* Eodem die, utique postridie. Denselben / oder gänzlich für gewiß / den nächsten Tag darnach. *idem Att. lib. 12.* Nam & Piliæ satisfaciendum est, & utique Atticæ. *idem Att. lib. 13.* Velim M. Varronis & Lollii mittas laudationem, Lollii utique. *idem Att. lib. 13. epist. 4.* Velim ante possis: sin minus, utique simul. Wo nit außs wenigst zugleich oder miteinander.



(+)



INDEX

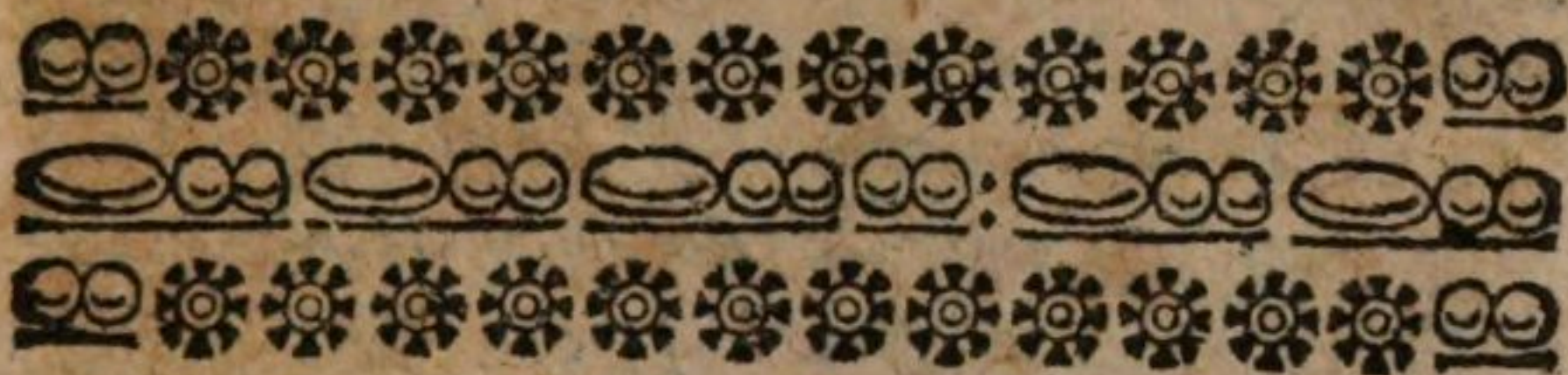
GRÆCARUM VOCUM.

Prior Numerus Paginas,
posterior indicat obser-
vationes.

A ν. Supra.	333.4
Αρα. Ergo.	77.2
Αρτι. Modò.	150.1
Γάρ. Enim.	72.1
Δέ. Porro.	216.2
Δή. Porro.	ibid.
Αηλαδή. Scilicet.	73.2
Διοτι. Quia.	280.1
Εἰ καὶ. Etsi Etiam.	83.9.1
Εἴτα. At etiam.	42.2
Εἴτα.	79.3.4
Εἴτα. Porro.	215.1
Ενεκα. Causa.	78.3
Εν ταῦτα. Hic.	98.1
ἐπειδὴν τάχιστα. Ut primum.	400.24
Επι. Super, De.	332.2
Επειδή. Quoniam.	280.1
Επειδὴν τάχιστα. Simul ac, &c.	326.6
Εὐθέως. Illicò.	108.1
Εξω. Extra.	90.1
Ἰσως. Fortasse.	93.1

INDEX GRÆCARUM VOCUM.

καὶ δὲ. Et verò , Et quidem.	79. 3
καὶ γάρ.	72. 1
κατὰ E vel Ex.	86. 8
κατὰ τὴν πόλιν.	89. 17
καί τι. Atqui.	42. 1
καί τοι. Etsi.	84. 3
κύροσμεν.	283. 1
μόλις. Vix.	373. 1
μονονέσχι. Tantum non.	355. 16
οὐδὲμῶ. Nusquam.	191. 1
οὐμὴν ἀλλά. Attamen.	42. 1
οτι. Quia.	280. 1
περὶ τῷ πῶς.	291. 1
τότε δὲ τότε. Tunc enim verò.	363. 7
τότε , δὲ.	362. 6
ὥς. Ut pro postquam.	399. 22
ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ferè , Plerumque,	
Plurimum. Ω.	93. 3
ὡς. Velut.	372. 1



INDEX

OBSERVATIO-

NUM.

Prior Numerus Paginas,
alter ipsarum Observationum
indicat numerum.

A.

A vel Ab pro Post.	8. 5	cum , aut personam	
A vel Ab pro Ob vel		unde aliquid sumi-	
propter.	10. 8	tur.	8. 3
A vel Ab nominibus		A vel ab interdum si-	
copulata interdum		gnificat eum , qui	
declarant causam,		præst alicui muneri,	
unde res est.	9. 6	ut A studiis , ab epi-	
A vel ab ad tempus		stolis &c.	10. 9
præteritum relata.		A vel Ab interdum de-	
	10. 10	clarat Pro.	8. 4
A vel ab significat lo-		A vel Ab pro Quod at-	
		tinet ad.	9. 7
	S 2		A

- A* vel *Ab* nominibus
copulata. 9. 6
- A* vel *Ab* cum verbis
activis vel neutris
significat causam,
per quam res effici-
tur. 7. 1
- A* vel *Ab* interdum
designant causam,
propter quam res
est. 8. 2
- A* prima etate, *Ab* ine-
unte etate, idem,
quod à pueritia. 11
- 12
- A* prima adolescentia.
11. 13
- A* pueris, cum de plu-
ribus sermo est. *A*
puero, cum de uno.
11. 11
- A* pueritia. *A* prima
etate. 11. 12
- A* vino, & à cibis pro-
ximè. 242. 9
- Ab* adolescentulo, *Ab*
adolescentia. 11. 13
- Ab* hinc cum Ablati-
vo & Accusativo
ad tempus prateri-
tum. 11. 15
- Ab* hinc non usurpatur,
cum tempus futu-
rum significatur, sed
Ad vel *Post*. 12. 16
- Ab* ineunte etate. *A*
prima etate, idem
quod à pueritia. 11
- 12
- Ab* non solum inse-
quentibus vocalibus
adhibetur. 11. 14
- Ab*, quibus maximè
consonantibus inse-
quentibus adhibea-
tur. 11. 14
- Absque* pro, *Sine*, apud
Comicos, non apud
Oratores. 12. 1
- Ac*, in principijs perio-
dorum dignitatem
habet. ibid.
- Ac* & *Atque*, quomo-
do differant, ibid.
& seq.
- Ac* & *Atque*, in prin-
cipijs periodorum
dignitatem habent.
ibidem.
- Ac* usurpatur inse-
quente quavis li-
quida, muta & con-
sonante, prater *O*,
& *Q*. 13. 1
- Ad*

<i>Ad dimidias, ad tertias.</i>	14. 4	<i>Adeo in principio non raro servit Epiphonemati.</i>	18. 1
<i>Ad vel Post, usurpatur, non Ab hinc, cum tempus futurum significatur.</i>	12. 16	<i>Ad ultimum, ad postremum, apud Historicos pro Denique.</i>	18. 16
<i>Ad postremum, &c. Ad ultimum, historicis, quam oratoribus aptiora.</i>	18. 7	<i>Ad postremum, ad ultimum, ad extremum pro Denique. ibid.</i>	
<i>Adversus vel Adversum, etiam in bonam partem.</i>	20. 1	<i>Ad unum, est, Nullo excepto.</i>	318. 10
<i>Ad pro, Usque ad, saepe tempus significat.</i>	13. 1	<i>Adhuc, ad tempus refertur, tum praesens, tum praeteritum.</i>	19. 1
<i>Ad pro Secundum.</i>	15. 9	<i>Adversus vel Adversum ex Ad & versus, idem est quod erga.</i>	20. 11
<i>Ad summum, vel ad tempus, vel ad numerum.</i>	17. 4	<i>Adeo ut.</i>	19. 4
<i>Ad insaniam, Ad satietatem, Ad impudentiam, &c. pro, Usque ad insaniam, &c.</i>	13. 2	<i>Ad pro apud, interdum refertur ad locum.</i>	15. 7
<i>Adversus vel adversum, pro Contra.</i>	21. 2	<i>Ad extremum, pro Denique apud oratores.</i>	18. 16
<i>Ad ultimum pro denique.</i>	18. 16	<i>Ad summum, idem est quod, in summa.</i>	17. 15
<i>Ad pro Adversus.</i>	16. 10	<i>Adeo non, pro Tantum abest ut.</i>	19. 5
<i>Ad pro Post.</i>	16. 12	<i>Ad, interdum accommodatur ad summam personam.</i>	

<i>cuniam.</i>	13. 3	<i>Æque, & Æque ut pro</i>	
<i>Ad satietatem, pro, Us-</i>		<i>Æque ac.</i>	22. 2
<i>que ad satietatem, Æque ab Æquo di-</i>			
<i>Ec.</i>	13. 2	<i>ctum, interdum ab-</i>	
<i>Ad diem, & ad dictam</i>		<i>solutè.</i>	22. 1
<i>diem.</i>	17. 13	<i>Æque ut, pro, Æque.</i>	
<i>Adeo sapè, pro, vero.</i>	18. 2		22. 3
<i>Admodum cur signifi-</i>		<i>Æque ac, Æque at-</i>	
<i>cet, Satis aut valde.</i>		<i>que.</i>	22. 2
	20. 1	<i>Age, Agedum, Age</i>	
<i>Ad aliquando usum si-</i>		<i>nunc, abhortantis.</i>	22. 2
<i>gnificat.</i>	14. 6	<i>Agedū, hortantis.</i>	23. 1
<i>Ad, pro Pra in compa-</i>		<i>Age instantis.</i>	24. 4
<i>ratione.</i>	16. 11	<i>Age nunc hortātis.</i>	23. 1
<i>Adhuc, pro Prater ea.</i>		<i>Age porrò instantis.</i>	
	19. 2		24. 4
<i>Ad pro Circiter.</i>	14. 5	<i>Agesis, pro Agesi vis.</i>	
<i>Ad interdum refertur</i>			23. 3
<i>ad partes.</i>	14. 4	<i>Agesis, interdum dis-</i>	
<i>Admodum nihil, Nihil</i>		<i>jungitur.</i>	ib.
<i>admodum pro Nihil</i>		<i>Age verò, agesis, agesis</i>	
<i>omninò, Penè nihil.</i>		<i>nunc transitioni ser-</i>	
	20. 2	<i>viunt.</i>	23. 2
<i>Ad pro quod attinet</i>		<i>Aliunde est, ab aliquo</i>	
<i>ad.</i>	15. 8	<i>loco</i>	29. 2
<i>Æque, apud oratores po-</i>		<i>Alius ac alius atque</i>	
<i>tius quam iuxta.</i>	22. 3	<i>alius &c.</i>	24. 1
<i>Ægrè pro Difficulter.</i>		<i>Alibi, est, alio in loco.</i>	
	21. 2		29. 1
<i>Ægre ab agro ductum</i>		<i>Aliunde, est, ab alio</i>	
<i>significat, ut egri so-</i>		<i>loco.</i>	29. 3
<i>lent.</i>	21. 1	<i>Alias interdum itera-</i>	
		<i>tur.</i>	

OBSERVATIONUM.

eur.	27. 10	Aliter & aliter ut. 28. 2
Aliquando, pro, Tandem.	31. 4	Aliud ex alio interdum seriem rerum connexam significat. 26. 6
Alicubi est, aliquo in loco.	29. 1	Aliud nisi, apud Cicer. frequentius, vel, aliud prater. 27. 8
Aliquando pro unquam.	30. 2	Alius, iteratur, etiam diverso casu. 25. 3
Aliquis, ad unam ferme rem aut personam refertur, aliquot ad numerum refertur.	29. 1	Aliud alias. 26. 7
Aliquando, ex alius & quando conflatum, ad tempus accommodatur.	30. 2	Alius, de pluribus dicitur, alter ferè de duobus. 31. 1
Aliquis, & aliquot, ab alio ducta.	29. 1	Alius, interdum cum alio, adverbio iungitur. 26. 4
Aliquoties, ab aliquot, ad numerum refertur.	30. 1	Alius, alia, aliud, sæpe iteratur eodem casu. 24. & seq. 2
Aliter iteratum.	28. 4	Alius, tum iteratur, cum de pluribus est sermo. 21. 3
Aliter absolutè positum.	28. 3	Alter, ferè de duobus dicitur, ut, alius de pluribus. 31. 1
Aliter ut, aliter &.	28. 2	Alter, pro secundo in enumeratione plurium. 31. 2
Aliter, plerunque cum ac, atque, atque ut, Quam.	27. 1	Alter in numero multitudinis dicitur de pluribus duarum partium. 31. 1
Aliud ex alio, eleganter pro Una res post aliam.	26. 5	

Alter iteratur, cum de	let, &c.	35
duobus est sermo.	An, & anne, interdum	
31. 1	dubitationi servit.	
Alterum tantum.	36. 4	
Alternus diebus, mensi-	An, sæpè interrogatio-	
bus, annis.	ni subicitur pro aut.	
33. 3		
Alteruter.	35. 2	
32. 1		
Alternacivitates.	Ante hac, est, ante hoc	
32. 2	tempus, cui contra-	
Alternus, ad verbum.	rium est, Post hac,	
33. 4	& Nunc.	38. 2
Alternis versibus.	33. 3	
Alternis verbis, est al-	Ante, ad verbum est,	
tero quoque verbo.	quum nullum ca-	
ibid.	sum regit, cui oppo-	
Alternus, ab altero,	nitur post.	37. 1
dictum est.	ibid.	
Amplius, accommoda-	Ante, præpositio est, que-	
tur ad tempus.	ties casus regit.	37. 1
34. 2		
Amplius, pro, Insuper,	Ante quam, cum Con-	
aut Præterea.	junctivo & Indica-	
34. 2	tivo.	38. 1
Amplius pro Plus.	33. 1	
An, anne, anne verò in	Antequam, interdum	
principio interroga-	pluribus verbis in-	
tioni servant, ac	terjectis distrahitur.	
vim habent instan-	38. 2	
di, negandique ve-	Antea, quasi, ante ea,	
hementius.	cui opponitur, po-	
35. 1	stea.	38. 1
An, reponendum pro,	Ante, sæpè ad locum,	
aut, in interrogatio-	personam, tempus,	
nibus, & dubitatio-	accommodatur.	36. 1
nibus, nisi fortè sen-	Ast, pro, Sed, rarum est,	
tentia aliud postea-	apud oratores.	39. 1

- Attem*, conjunctio plerumque continuat orationem, nec tam significat, Sed, quam Et. 43. 1
- Autem*, cum interrogationi subjicitur, servit correctioni. 43. 2
- At*, multiplices & egregios usus habet, & Fermè adversatur. 39. 2
- At enim*, in ante occupationibus frequens. 41. 2
- At etiam*, indignationi servit, & irrisioni rerum dissentanearum. 42. 2
- At*, in principiis saepe continuat orationem. 39. 3
- At, exsecrantis.* 40. 5
- At*, in principio servit ante occupationi. 39. 4
- At in medio saepe servit subjectioni.* 40. 6
- At in exclamatione & imploratione.* 40. 8
- At, pro saltem.* 41. 9
- At servit amplificationi.* 40. 7
- Atque aded est. Et verò, vel imò verò. 19. 3
- Atque adeo, in medio saepe pro. Imò, & servit correctioni. ibid.
- Atque in principiis periodorum dignitatem habet. 13. 1
- Atque usurpatur, insequente vocali. 13. 2
- Atqui, saepe continuat orationem, sed vi quadam majore, quam, atq, &c. 42. 1
- At verò plerumque adversatur, & usurpatur initio ambitus. 41. 1
- Atqui, pro, at verò. 43. 2
- Attamen, idem ferè quod, tamen. 42. 1

B.

Belle & bene immunitum, saepe accedit ad venuste. Concinne magis, quam ad Benè. 44. 3

Bene cecidit. Belle habere, facere, negare. 45

I N D E X

Bellissimè navigare. ib. Cave, & Noli, apud
Bellè, pro Commodè. ib. Cic. pro, ne. 158. 12
Benè audire. ib. Cedo, pro Dic. 47. 2
Bene doctus. Bene peri- *Cedo, ad verbum, pro,*
tus. Bene iratus. Be- *Da. 47. 1*
nè longinquus dolor. Certè, concedentis est
Bene maturū. Benè *interdum. 48. 2*
firmum, &c. 144. 2 *Certè, pro Saltem, si an-*
Benè magna caterua. *tecedit, Fortasse, Si*
ibid. *non, aut aliud ejus-*
Bene, saepe auget, & pro *modi. 48. 3*
Valde ponitur. ibid. Certè, propriè est, Sine
Brevi intelligi tempo- *dubio. 48. 1*
re, vel Oratione. 45. 1 *Certè quidem, & qui-*
Brevi pro breviter, & *dem certè, certi ali-*
paucus. 45. 2 *quid designant. 49. 4*
Brevi sic habeto. ib. Certè quidem. 178. 2
Circa, prepositio idem

C.

Cetera pro Cate- *refertur. 50. 1*
rum Poëtis & Citius, pro potius. 49. 1
Historicis. 46. 3 *Circiter, idem quod,*
Cateroqui, vel Cetero- *circa, sed ad tempus*
quin. 46. 4 *aut numerum ac-*
Cateroqui, pro alio- *commodatur. 46. 2*
quin. 47. 6 *Circiter, non, Circa, di-*
Caterum, vel Cetero- *ci solet, quoties tem-*
qui, apud orat. 46. 3 *pus aut numerus*
Caterum, quid sit pro- *significatur. 50. 2*
priè. 46. 1 *Citius, pro Prius. 49. 2*
Caterum pro Sed. 46. 2 *Citra, prepositio con-*
tra-

OBSERVATIONUM.

- trarium habes Ul- usurpatur. 55. 3
 tra. 51. 1 Cum & Tum ad tēpus
 Citra per translatio- futurū relata. 57. 8
 nem pro Intra, vel Cum & Tum diversis
 Sine. 51. 2 verbis, ejusdem vel
 Citra fastidium, per- diversi Modi, copu-
 niciem, invidiam, lata. 56. 6. & 7
 satietatem, fatiga- Cum tum denique, ma-
 tionem. 51. 2 joris explicationis
 Comodum adverbium gratia. 57. 9
 commodè, sive, op- Cum, tum maximè.
 portunè. 51. 1 &c. 55. 4
 Commodum cum. 52. 2 Cur, ad causam rela-
 Continenter est, sine tum, etiam si causa
 intermissione. 53. 2 non exprimatur. 58. 2
 Continuò, idem quod, Cur semper cum causis
 statim. 52. 1 jungitur. 58. 1
 Continuò, pro assiduè,
 barbarum est. 53. 2
 Contra, adverbium sa-
 pe est. 53. 1
 Contra ac, atque, missus. 61. 7
 quam. 54. 3 De consilii sententia.
 Contra, usurpandum, De communi senten-
 non è contra. 53. 2 tia. 62. 10
 Cum pro Etsi. 55. 2 De consilio. De senten-
 Cum, saepe tempori ad- tia alicujus. ibid.
 hibetur. 54. 4 De, ad materiam re-
 Cum jam, vel jam tum fertur. 60. 5
 ad tempus prateri- De, ad causam decla-
 tum relata. 57. 9 randam adhibetur.
 Cum, & tum quando 61. 8

De meo, De tuo, De suo.	aliud.	63. 2
De nostro, &c.	Deinceps, pro Deinde.	63. 14
De facie.		61. 9 63. 3
De, pro, Quod attinet ad.	Deinde, adverbium ordinis, sapius iteratum.	61. 9 63. 1
De mense Decembri navigare.	Demum idem est, quod Tandem cum interrogatione.	59. 3 64. 1
De nocte, De tertia vigilia.	Demum vim habet gravius instandi. ibid.	ibid. 64. 1
De, pro, propter.	Demum pro denique.	61. 8 64. 2
De, pro, Ex, ad personam relatum.	Denique, hoc est, ad extremum.	59. 1 64. 3
De navi exire. De Sicilia abire De provincia decedere.	Denique, pro demum.	59. 2 64. 4
De suis rebus.	Diu, est, per longum tempus.	61. 6 65. 1
De industria.	Diu multumque.	62. 11 65. 3
De, ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem, relatum.	Diu, cum tempore praesenti.	60. 4 65. 2
De, pro super.	Donec, raro pro Quandiu.	61. 7 66. 2
De, ad locum relatum.	Donec est Quoad.	59. 2 66. 1
De integro, pro Denuò.	Dum, pro Dummodo.	62. 12 67. 5
De, ad tempus relatum.	Dum pro Quandiu.	59. 3 66. 3
De scripto, Memoriter.	Dum cum Usque, & usque eo.	62. 3 67. 6
Deinceps, ex Dein &c.	Dum pro adhuc.	67. 4
Capio, est, unus post	Dum cum Interea.	7. 7
	Dum	

OBSERVATIONUM.

Dum , cum verbo Ex-	E vel Ex, materia co-	
pecto.	66. 4	pulata. 83. 3
Dum , interdum ante-	E vel Ex, loco juncta.	
cedit: sequitur In-	86. 11	
terea.	67. 7	E vel Ex, ad utilita-
Dum interdum pro Do-	tem relata. 87. 17	
nec sive Quoad. 64. 1	E vel Ex, tempore jun-	
Dummodo ne, dicimus	cta. 86. 12	
potius quam Dum-	Enim, post unū aut al-	
modo non. 68. 2	terum verbum. 72. 1	
Dummodo conditionem	En, indignantis, aut	
significat. 68. 1	miserantis. 70. 2	
E.	En iridentis. 70. 1	
E vel ex causam de-	Enim verò, vehemen-	
clarat efficientem.	tius affirmat, vel ne-	
82. 1	gat. 72. 1	
Eatenus ut. 69. 1	Enim verò indignan-	
Eatenus quoad. ibid.	tis. 73. 3	
Ecce autem. 69. 2	Enim verò pro Scili-	
Ecce , sapè repentinum	cet. 73. 4	
quid ostendit. 69. 1	Enim verò pro De-	
Ecce tibi. 70. 3	rum. 73. 6	
Ecquando , est, Num	Enim verò pro Nimi-	
aliquando. 71. 4	rum. 73. 7	
Ecquis nam. 71. 3	Eo quia, idem quod Pro-	
Ecquis , sine interroga	pterea quod. 74. 2	
tione. 71. 2	Eo quo, pro, Eo quod.	
Ecquis , significat, Num-	74. 3	
quis. 71. 1	Eo quod, est propterea	
E & ex parti juncta. 83. 4	quod. 74. 2	
E & Ex modum decla-	Eo quo, pro, Tanto,	
rans. 84. 7	quanto. 74. 3	
	57	Eo,

I N D E X

Eo, ut.	75.4	habet augendi	81.8
Eo ut ne.	ib.	Etiam redarguentis.	
E repub.	78.17		78.2
Ergo pro Itaque.	75.2	Etiam tum, pro Etiam	
Ergo pro causa.	76.3	tunc.	80.7
Ergo, cum interrogatio-		Etiam atque Etiam,	
ne, pro igitur.	75.1	pro Iterum atque	
Est in maxibus oratio,		iterum.	79.4
id est, Vulgo habetur.		Et nondum, insulsè di-	
	98.12	citur.	164.6
Et & Ex, ad multitu-		Et quidem, pro Quid	
dinem aut nume-		mirum, etiam.	78.5
rum relata.	84.5	Et quidem affirmantis.	
Et etiam non dicimus,		77.3. & amplifican-	
sed, atque etiam.		tis.	ib.4
	70.1	Etsi, cum, Sed tamen,	
Et roponitur, pro, ac in-		Verumtamen.	81.4
sequente C. & Q.	3.1	Etsi, sine tamen, &c.	
Et pro Et tamen, hor-			82.3
tantis.	76.1	Etsi cum tamen at at-	
Et in hortantis.	77.2	tamen.	81.1
Etenim apud oratores.		Etsi interdum subji-ci-	
	65.1	tur.	34.1
Etiamsi pro etsi.	81.9	Et verò affirmantis.	
Etiannum si ve, Etiam			79.3
nunc pro adhuc.	80.6	E via.	83.1
Etiame, tum admira-		Ex, ad priorem statum	
tioni, tum amplifica-		relata.	87.16
tioni servit.	79.5	Ex, pro, Post.	87.15
Etiam affirmantis.	79.3	Ex pro, Secundū.	57.8
Etiam pro in super.	78.1	Ex animo, simulationi	
Etiamsi, absolutè vim		opponitur.	85.9
		Ex	

OBSERVATIONUM.

Ex autoritate senatus.	83. 1	F.
Ex decreto.	83. 2	
Ex improvviso.	84. 7	F acile cum superlativo.
	86. 14	90. 2
Ex insidiis.	84. 7	Facile, pro sine controversia.
Ex intervallo, tum ad locum, tum ad tempus refertur.	86. 13	89. 1
Ex lege.	83. 2	Fere & ferme, imminuunt nonnihil.
Ex nunc, pro Jam nunc, Barbarum est.	102. 4	90. 1
		Fere & ferme, pro Plurimisque.
Ex occulto.	84. 7	91. 3
Ex pedibus, oculis, capite laborare.	84. 4	Fere & ferme, pro Quasi.
Ex sententia, idem quod Ex voluntate.	84. 10	90. 1
		Fere, interdum videtur aliquid addere.
Ex tempore.	86. 14	90. 1
Ex tua dignitate	82. 7	Forsitan & Fortasse, in antecupatione.
Ex tunc, pro, Jam tum, vitiosum est.	102. 5	92. 5
		Forsitan, Fortasse, Fortassis, non recte ad interrogandum adhibentur, sed, an, an verò, aut aliquid ejusmodi.
Ex testamento.	83. 2	92. 5
Extra, pro, Prater.	88. 3	Forte, idem quod casu.
Extra translate.	88. 2	93. 1
Extra ordinem.	88. 2	Fortasse, Fortassis, forsitan.
Extra locum.	ib.	91. 1
Extra modum.	88. 2	Forte, usurpandum, cum antecedit si, Nisi ne.
Extra) (intra.	88. 1	92. 2
Extrinsecus) (intrinsecus.	89. 1	Forte, Fortasse, Forsitan non usurpatur, cum acc-

accedit interroga- Hic indignantis. 98. 4
tio. 92. 5 Hic, pro, Cum ita se res
Sed, an, vel, Ne. ibid. habeat. 96. 1
Fortè, & Fortasse quo Hic, &, Hic tum pro
modo differant. 91. 1 Tunc. 97. 5

H.

Hac illac. 100. 1 Hinc & Illinc, pro,
Haftenus, quid Hinc inde. 99. 3
significet. 93. 1 Hinc, propriè de loco ad
Haftenus, ut, Quoad, alia trāsferitur. 99. 12
Quod. 93. 3 Hinc & hinc, poëticum
Haftenus, non usurpa est. 99. 4
tur, quum, usque ad Hoc quia, pro eò quia,
hoc tempus signifi- cum intercedit com-
catur. 94. 4 parativum. 98. 6
Haftenus per transla- Hoc quo, pro Tanto
tionem. 93. 2 quanto, vel pro
Haud, idem quod, Eo quo. 98. 1
Non. 94. 1 Hoc quod, pro Eo, quod,
Haud scio an, pro, For- cum intercedit com-
tasse. 95. 3 parativum. 98. 2
Haud quaquam. 94. 2 Huc, per metaphoram.
Haud paulò, pro, Mul- 100. 1
tò. 95. 4 Huc illuc. ibid.
Haud sanè. 94. 2 Hucine, indignationi
Heus tu, expostulan- servit, vel admira-
tis. 96. 1 tioni, cum interro-
Hic, vel Hic jam, pro gamus. 101. 2
Nunc. 97. 2 I.
Hic adverbium, Qui. 96. 1

Jam à, Jam ab, prae-
rito tempori jun-
cto.

OBSERVATIONUM.

Etiam.	101. 2	tum ad senes, tum
Jam & jam vero, transi-		ad pueros & ado-
sitioni serviunt. 101. 1		lescentulos. 122. 6
Jam cum.	102. 3	Id temporis, pro, Id
Jam dudum, & Jam-		tempus, vel eo tem-
pridem longius spa-		pore. 121. 8
tium designant quā		Idcirco, idem est,
Dudum & Pridem.		quod, Ideo. 106. 1
	104. 10	Idcirco ut, Idcirco ne.
Jamdiu, quando pra-		106. 2
senti tempori junga-		Idcirco quod, & inter-
tur. 103. 8		dum. Idcirco quia.
Jamdiu est, quod, non		tum praecedit, tum
dicitur. 104. 9		subsequitur. 106. 1
Jamdiu, & Jampride,		Idemidem, est. Sapius
ad praesens tempus &		per intervalla. 108. 1
prateritum. 104. 10		Idem, cum) Barbarum
Jam nūc, quod, Barbari		est. 107. 2
dicunt, ex nunc. 102. 4		Idem ac, atque, & ut.
Jam inde, vel ab, pro		107. 1
Inde usque. 105. 1		Idem qui, qua, quod.
Jam tandem, est, nunc		108. 3
tandem. 105. 13		Ideo ut, Ideo ne. 107. 2
Jam tum, pro, Jam ex		Ideo, eandem vim,
eo tempore. 103. 5		quam, Idcirco & eos-
Jamdiu, ferè ad pra-		dem usus habet. 106. 1
teritum tempus re-		Illico, est Statim. 108. 1
fertur. 103. 7		Illico quasi in loco, id
Jam tum, cum 103. 6		est, in eodem loco.
Jam usque, idem quod		ibidem.
Jam inde. 105. 12		In ad tempus refertur.
Id aetatis, pro ea aetate,		109. 1
		Id.

In , distributioni ser-	lacionem.	113. 12	
viens.	110. 5	In modum , quos usus	
In capita.	ib.	habeat.	111. 7
Inde unde , & ad locū,	In modios singulos.	111. 6	
& ad alia per trans-	In militem.	110. 5	
lacionem.	115. 3	In orbem pro, Per vices.	114. 14
Inde pro Deinde.	114. 1		
Inde ad tempus rela-	In paucos dies, in mul-		
tum.	114. 2	tos menses.	109. 3
In didem , Ex eodem lo-	Imposterum , in perpe-		
co.	115. 4	tuum,	110. 4
In diem vivere.	110. 3	In speciem.	112. 9
In dies , & in singulos	Intelligere est , apud		
dies, idem significat.	poetas & hist.	127. 7	
109. 2. quomodo dif-	Intelligi licet, apud ora-		
ferant.	ibid.	pro , intelligere est.	
In dies magis.	305. 2	ibid.	
Infra supra.	116. 1	Interea quoad.	118. 4
Infra pro post.	117. 3	Interea dum.	117. 2
Infra se judicare, duce-	Interea , saepe quidem		
re arbitrari.	116. 2	absolutè ponitur, fre-	
In hanc , In eam , In	quentius tamen, quā		
eandem sententiam.	Interim assumit, Dū,		
	112. 8		117. 2
In ibi est, in eodem loco.	Interim ferè absolutè		
	116. 1	ponitur, rarè Dum	
In manu tenere.	112. 11	adsciscit.	117. 1
In manibus habere.	Interim , & interea,		
	113. 13	vim habent eandē. ib.	
In manus sumere.	112. 10	Interrogatio non rectè	
In manibus esse, multa	fit, per Forsan, Forfi-		
significat per trans-	tan, & Fortasse, sed		
		per	

OBSERVATIONUM.

per an. aut an verò.	Istac, pro Ista.	124.4
aut aliquid ejusmo-	Iste contemnentis.	123.2
di.	93.5	Iste, ad secundam per-
Intra, quando usur-	sonam pertinet, ut	
pandum.	119.4	Hic, ad primam. 133.1
Intra legem, id est, in-	Istiusmodi, pro tale.	
tra fines legis.	119.4	123.3
Intra motum ad locum	Istuc, pro istud.	124.4
interdum declarat.	Ita, pro Itaque, vel, pro	
118.2	atque ita.	125.2
Intra, per translatio-	Ita ut si, pro, adeo ut si	
nem.	119.5	126.4
Intra saepe statum in	Ita quemadmodum,	
loco declarat.	118.1	vel Quomodo. 126.6
Intra pro Citra.	119.4	Ita ne, ita ut ne, ita
Intra ad tempus ac-	ut nec.	127.8
commodatur.	119.6	Ita etiam si. ibid.
Intra modum.	119.5	Ita ut, pro adeo ut.
Intro, Intus, casum non		126.4
admittunt.	118.3	Ita jurantis. 125.3
Ipse.	119.1	Ita si pro, Hac condi-
Ipse pro omnino.	120.2	tione. 127.7
Is, pro, Hic, vel Ille.	120.1	Ita ne? Ita ne vero? in-
		dignantis. 127.9
Is, post pronomem, Qui.	120.2	Ita, pro adeo. 124.1
		Item quam, Itē quem-
Is quasi, pro, Is ut si.	105. 121.5	admodum, raro usur-
		patur. 129.3
Is qui, pro, talis qualis.	121.3	Item ut, Item uti, Item
		atque. 128.2
Is ut, is qui, pro Talis		Item pro ita. 129.4
ut.	121.4	Item est similiter. 128.1
		Itē-

Iterum, tertio. 131. 3 *possumus.* 136. 6
Iterum ac sapius. 132. 5 *Longe multumq.* 138. 4
Iterum pro secundo. 130. 1 *Longe pro valde.* 138. 3
Iterum ac tertio. 131. 4 *Longe aliter atque &c.*
Iterum ac tertium. 131. 3 *Longe gentium.* 137. 1
Itidem est similiter, id *Longe est Procul.* *ibid.*
est, eodem modo. 130. 6 *Longè pro Multo.* 138. 5
Itidem & Itidem ut. *Longe lateque.* 137. 3

130. 7

Juxta est apud. 132. 1
Juxta pro aequè, apud
Historicos. 132. 2. & 3
Juxta ac si, Ciceronia-
num est. 133. 5
Juxta tum, apud Hi-
storicos & Poëtas,
pro Aequè ac. 133. 7
Juxta ac, Juxta atque
apud Historicos. 133. 4
Juxta, pro Secundum,
vel post, Historicum
est. 134. 8

M.

M *Agis ac magis.*
 140. 4
Magis si. 140. 3
Magis magisq. 140. 4
Magis cum minus com-
paratum. 141. 5
Magis, ferè ad compa-
rationem pertinet,
plus verò ad magni-
tudinem, contrariù
habet Minus. 139. 1
Magis quam. 139. 1
Magis, pro, Plus, non te-
merè usurpandum.

L.

L *Licet, pro, Etsi, ra-*
rum est. 134. 1 & 2
Licet per me, per te, per
illum, &c. 135. 4
Licet absolute concess-
sioni servit. 135. 3
Licet cum infinito, pro
Magis absolute posi-
tum. 140. 1
Magnopere. 143. 2
Magnopere, pro, multum,
aut, Valde. 143. 1
Male narras. 145. 5
Male

OBSERVATIONUM.

Male sit.	145. 4	Modo, nunc, mox, quæ	
Male audire.	144. 3	modo differant.	152. 8
Male multare.	144. 2	modo non est idem quod	
Male accipere.	144. 1	Nunc.	150. 8
Malum, interjectio.		Modo pro tantummodo	
	145. 6	do vel dummodo.	
Maxime, iteratū.	141. 1		150. 3. 5
Metuo ne.	156. 5	modo cum, & modo	
Minimè, non penitus		ubi.	152. 6
negat.	147. 5	modo ut.	151. 5
Minimum, cum Ma-		modo ubi.	152. 6
ximè comparatum.		modo ne.	151. 5
	148. 1	modo, mox, nunc, quid	
Minimum, pro eo quod		inter se differant.	
minus latinè dicitur.			152. 1
Ut minimum.	148. 3	modo quum.	152. 6
Minus pro Parum.	146. 1	modo, modo, pro nunc,	
Minus, pro, Non.	146. 2	& nunc, vel, Alias.	
Minus quam, apud		alias.	150. 2
eratores minus ac,		modo cum.	152. 6
minus atque, apud		modo, interdum est.	
Poëtas.	147. 3	dummodo.	151. 5
Mirè, parum usita-		modo, pro, Tantummodo,	
tum, pro quo Miri-		do, vel dummodo.	
ficè usurpatur.	149. 3		151. 3. 5
Minus minusq̃.	147. 4	mox, est Paulò post.	
Mirum, ad nomen ma-		Subitò.	152. 8
gis accedit.	149. 2	mox, modo, Nunc, quid	
Mirum quam, mirum		differant inter se.	
quantum.	194. 4		152. 1
Mirum unde.	150. 3		
Mirū s̃, mirum ñi.	149. 3		

N.

- N** *Æ* sine pronomine
Cicero non usurpat. 155. 1
- N**e graviter affirmantis pro Verò fere pronomini prapponitur. 154. 1
- N**e à Plauto ac Terentio etiam sine pronomine. 155. 2
- N**am subjectum interrogationi. 154. 3
- N**am, in enumeratione postremo loco. 153. 2
- N**ā & Namque, in Anteoceptione. 153. 1
- N**am subjicitur in interrogatione. 154. 3
- N**am, in enumeratione. 153. 2
- N**e, pro. Ut non. 156. 5
- N**e fortasse, &c. vitiosa censentur. 92. 3
- N**e prohibentis Cicero non libenter usurpat. 158. 12
- N**e interdum subjicitur, ut. 156. 6
- N**e, supplicantis, aut detestantis. 158. 14
- N**e, prohibentis cum conjunctivo, & indicativo. 157. 11
- N**e prohibentis cum imperativo. ibid.
- N**e dicam, est correctio ante quam dicatur. 159. 15
- N**e & neve, conjunguntur interdum. 157. 8
- N**e, usurpandum pro, ut non. 156. 5
- N**e, cum Quidem, ita conjungitur, ut semper verbum aliquod interponatur. 161. 18
- N**e, cum Vereor, Timeo, Metuo. 155. 1
- N**e dum, interdum subjicitur, precedit, ne quidem. 161. 17
- N**e dum, plerumque subjicitur, &c. 159. 16
- N**e dum, subjici non solet, nisi cum antecedit negatio. 160. 17. 18
- N**e dum rarò usurpatur in principio, pro non dicam, aut non modo. 160. 15
- N**e-

OBSERVATIONUM.

<i>Nedum</i> plerumq; sub-	<i>citur an.</i> 162.2
<i>icitur</i> & <i>servit</i> par-	<i>Ne vivam, jurantis.</i>
<i>te deteriori.</i> 159.16	158.13
<i>Ne multa,</i> & <i>Ne mul-</i>	<i>Ne, enclitica si praece-</i>
<i>tus, brevitatis nota.</i>	<i>dat, non subjicitur</i>
157.10	<i>aut, sed an.</i> 162.4
<i>Ne, cum, Nec ne, vel</i>	<i>Ne enclitica saepe addi-</i>
<i>cum, an non.</i> 162.3	<i>tur, Nec ne, vel an</i>
<i>Nemo nisi.</i> 166.2	<i>non.</i> 162.3
<i>Nemo prater.</i> 166.3	<i>Ne, enclitica tñ inter-</i>
<i>Nemo quin, Nemo qui</i>	<i>rogationi servit, tum</i>
<i>non.</i> 166.1	<i>dubitationi.</i> 161.1
<i>Nempe, approbantis in</i>	<i>Nec & Neque saepe ite-</i>
<i>responsione.</i> 167.3	<i>rantur, etiā si ante-</i>
<i>Nempe, in principio pro</i>	<i>cedat negatio.</i> 163.2
<i>Certe, aut scilicet.</i>	<i>Nec & Neque cum, Et,</i>
167.1	<i>juncta.</i> 164.4
<i>Nempe, pro, Nonne, in-</i>	<i>Nec & Neque Sed, as-</i>
<i>terrogat.</i> 167.2	<i>sumunt.</i> 164.5
<i>Nempe, interrogationi</i>	<i>Nec dum, Neque dum.</i>
<i>subjectum, vim habet</i>	164.6
<i>amplificandi.</i> 168.4	<i>Nec dum, &, Neque</i>
<i>Nempe pro, Id est, raro</i>	<i>dum, est, quod insul-</i>
<i>usurpatur, sed ejus</i>	<i>se dicitur, Et non-</i>
<i>loco, Nimirum, aut</i>	<i>dum.</i> 164.6
<i>Videlicet.</i> 168.5. &	<i>Nec enim, Neque enim,</i>
173.1	<i>pro, Non enim.</i> 165.7
<i>Ne quidem, pro, Nec</i>	<i>Nec enim, & Neque</i>
<i>quidem.</i> 160.16	<i>enim eleganter pro</i>
<i>Ne conjunctio encliti-</i>	<i>Non enim.</i> <i>ibid.</i>
<i>ca.</i> 161.1	<i>Nec, pro, Non, saepe</i>
<i>Ne, enclitica saepe subji-</i>	<i>usurpatur.</i> 163.1
	<i>Nec</i>

Nec vero, Neque vero, gravius negant.	Neu, interdum iteratur.	157. 9
165. 8	Neve, Neve.	ib.
Nec vero, Neque vero saepe serviunt Ante-occupationi. 165. 9	Neve, & Neu.	156. 7
Nequaquam & Neutiquam vehementius negant, In modo.	Nihil pro non.	169. 1
165. 10	Nihil aliud nisi, usitatissimum.	169. 4
Neque enim & nec enim, eleganter pro Non enim. 165. 7	Nihil antiquius.	172. 11
Neque verò, Nec verò, saepe serviunt ante-occupationi. 165. 9	Nihil cur.	171. 8
Neque modo: sed vix, sed etiam, utrum etiam. 182. 12	Nihil minus.	171. 9
Neque, & nec saepe iterantur, etiamsi non antecedat negatio. 163. 2	Nihil potius.	172. 11
Nequidē, cum ne dum, vel, non modo. 151. 17	Nihil propter quàm.	170. 4
Neque, interdum cum nec. 164. 3	Nihil quin.	170. 6
Neque interdum cum nec copulatur. 164. 3	Nihil quamobrem non.	171. 7
Neu, factum, ex neve, fuga postrema littera. 156. 7	Nihil prater, nihil praterquam.	169. 3
	Nihil quod non.	170. 6
	Nihil propius est factum, quàm ut.	240. 5
	Nihil quominus.	171. 7
	Nihil quamobrem.	171. 8
	Nihil quare.	ib.
	Nihil, cum locis & personis eleganter comparatur.	171. 10
	Nihil ne quidem) vim habent negandi.	170. 1
	Nihil tanti est, ut vel quo.	356. 20
	Nihilo.	

OBSERVATIONUM.

Nihilo semper cū com-	Nisi fortè, Nisi verò, in
parativo. 172. 12	principio Ironia ser-
Nihilo magis. 172. 13	viunt. 177. 8
Nihilo minus. ibid.	Nisi , pro, Prater , vel
Nihilo minus pro ta-	Praterquam . 175. 2
men usitatum non	Nisi quis, Nisi si quis,
est. 173. 14.	Nisi aliquis. 177. 6
Nihilominus tamen,	Nisi quod. 176. 3
non temerè usurpan-	Nisi verò, Nisi fortè, ironia
dum. 173. 15	serviunt in prin-
Nimio plus significan-	cipio. 177. 8
tius quàm Nimum .	Nisi , si, pro Nisi . 176. 5
174. 3	Nisi , pro, Veruntamen .
Nimirum ex Ni &	175. 2
Mirum . 173. 1	Nisi ut, Nisi ne. 176. 4
Nimirum , est, Certè ,	Noli & Cave , apud Ci-
vel videlicet. ibid.	cer. pro, Ne . 158. 12
Nimum , pro, Nimis .	Non , &c. etiam. 178. 2
174. 1	Non at. 178. 1
Nimum multi. ibid.	Non continuo, pro, Non
Nimum quantum) est	ideo. 37. 2
Mirum quantum.	Non dicam, sed. 179. 3
174. 2	Non dico, sed. ibid.
Nisi , propriè est, Si non .	Non item. 129. 5
175. 1	Non metuo, ne. 155. 2
Nisi non . 177. 7	Non metuo, ne nō. 156. 4
Nisi fortasse, &c. vi-	Non nisi, &c. 177. 7
tiosa sunt. 82. 4	Non modo, sed vix, sed
Nisi , non usurpatur,	etiā, verū etiā. 181. 12
cū sequitur At ,	Non modo non, sed et-
Certè , &c. sed, Si non	iam, verum etiam,
vel minus. 166. 11	idem est, quod, Tantū

I N D E X

<i>abest ut.</i>	182. 13	<i>Non quin, pro, Non quod</i>	
<i>Non modo, interdum</i>		<i>non.</i>	179. 4
<i>cum subjicitur, pra-</i>		<i>Non quin, sed quia.</i>	
<i>cedit, Ne quidem.</i>			179. 5
	184. 18	<i>Non quin, sed quod. ib.</i>	
<i>Non modo, sed ne qui-</i>		<i>Non quo, pro, Non quod,</i>	
<i>dem, pro, Non di-</i>		<i>cum, Sed.</i>	288. 11
<i>co.</i>	182. 15	<i>Non quo, sed tamen.</i>	
<i>Non modo non, sed ne</i>			180. 7
<i>quidem, pro, Tan-</i>		<i>Non quo, verum quia.</i>	
<i>tum abest.</i>	183. 16		180. 9
<i>Non modo, Non solum,</i>		<i>Non quo, sed ut.</i>	180.
<i>cum affirmamus.</i>			9
	183. 18	<i>Non quo, sed quod.</i>	
<i>Non modo, pro, Non</i>			180. 8
<i>modo non, non te-</i>		<i>Non quo, sed quia. ibid.</i>	
<i>nerè usurpandum.</i>		<i>Non quo, sed.</i>	180. 8
	183. 17	<i>Non quo, pro, Non</i>	
<i>Interdum tamen usur-</i>		<i>quod.</i>	180. 7
<i>patur apud Cicer.</i>		<i>Non quo, sed tamen.</i>	
<i>ibid.</i>			289. 12
<i>Non modo, postpositum</i>		<i>Non sed.</i>	178. 1
<i>pro, Nedum.</i>	184. 18	<i>Non: sed tamen.</i>	180.
<i>Non modo, postpositum</i>			7
<i>pro, Ne dicam.</i>	184.	<i>Non si, idcirco.</i>	181. 10
	19	<i>Non si, propterea. ibid.</i>	
<i>Non plus quam, compa-</i>		<i>Non solum, sed, sed</i>	
<i>rationem continet sub-</i>		<i>etiam, sed quoque.</i>	
<i>obscuram.</i>	215. 4	<i>verum etiam.</i>	182.
<i>Non quidem, &c. sed</i>			12
<i>certe.</i>	178. 2	<i>Non solum postpositum.</i>	
<i>Non quin, &c.</i>	179. 5		184. 20
		<i>Non</i>	

OBSERVATIONUM.

Non temere est.	295. 2	extremum urgentis	
Non tantum, pro, Non		est.	190. 5
solum.	355. 15	Num quis, Num qua,	
Non vereor ne.	155. 2	quod, quid.	188. 2
Non vereor, ne nō.	156. 4	Nunc, pro modo.	187. 3
Non vereor ne, hoc est,		Nunc cum, Nunc dum,	
Nolim, sed non ti-		nunc quando.	187. 1
meo.	155. 2	Nunc jam.	187. 4
Non vereor ne non, est,		Nunc, Mox, Modo,	
velim, sed non ti-		quid differant inter	
meo.	156. 4	se.	187. 1
Non verum.	178. 1	Nunctum, Nunc olim,	
Non ut, sed ut ne.	398.		187. 2
	18	Nunc verò, post Si.	188. 3
Non ut ne, sed ut ne.		Nunquam dum.	190. 1
	399. 19	Nunquam ni, vel nisi.	
Non ut sed, Non ut, sed			190. 2
ut, Non ut, sed quasi.		Nunquam quia.	190. 3
	397. 14	Nunquid nam, vehe-	
Nullus, nisi.	186. 4	mentiùs interrogat.	
Nullus pro Non.	185. 2		189. 4
Nullus quin, qui non,		Nunquid vis, disceden-	
in quo.	186. 5	tus.	189. 5
Nullus pro Nullius mo-		Nunquam Romam vis.	
menti.	185. 3	ibid.	
Nullus extra, prater.		Nusquam, est, nullo in	
	159. 4	loco.	191. 1
Nullus venit.	158. 2	Nusquam nisi.	191. 2
Num, cum interroga-		Nusquam & Usquam	
tione.	188. 1	vel Usquam usita-	
Num ne.	ibid.	tiora, quàm nullibi,	
Namquid praterea, ad		vel Ulubi.	191. 3

- rum. 199. 6
- O. Omnino, cum, Non, Ni-
hil, Vix, Numquam,
& Nusquam. 198. 5
- O Admirantis, & pradicantis. 192. 2 Omnino, pro Prorsus,
197. 2
- O, appellantis. 192. 1 Omnino, pro, tandem,
in fine. 199. 7
- O, dolentis. 192. 4 Omnino, pro, Ullo mo-
do. 198. 4
- O, execrantis. 193. 8 Omnis, pro Quicum-
que. 195. 2
- O, exultanti, aut la-
tanti. 193. 5 Omnis, pro Totus. 195. 1
- O, implorantis. 193. 7 Omnis, per traductio-
nem iteratum. 196.
3. 4
- O, indignantis, ac de-
testantis. 192. 3
- O, iridentis. 193. 6
- O, optantis. ibid.
- Ob, significat tam cau-
sam efficientem, tum
finem. 194. 1
- Ob, pro, Ante. 194. 2
- Ob, pro Propter. 194. 1
- Olim cum. 195. 1
- Olim nunc, Olim tum,
195. 2
- Omnino, ab Omnis di-
ctum, saepe refertur ad
numerus, 197. 1
- Omnino, cum, Aut cer-
te &c. 197. 3
- Omnino, cum Omnis. 199. 8
- Omnino, pro Nimi-
Par cum. 200. 3
Par est Aequalis,
& absolute ponitur.
200. 1
Par cum refertur ad
etatem vel tempus.
nisi addatur etate,
annis &c. non dici-
tur, sed Aequalis.
200. 2
Par ac, Par atque, Par
&c. 201. 4
Par est, pro Aequum
est.

OBSERVATIONUM.

est.	201. 5	tum.	206. 5
Pariter, est Æque.	201. 1	Per etatem, pro, Ob	
Pariter cum, pro, Simul		etatem.	208. 7
cum.	202. 4	Per litteras, idem est,	
Pariter ac si, Pariter		quod Literis.	208. 6
atque ut.	202. 3	Per, obsecrantur.	209. 9
Pariter ac, & atque,		Per, pro, propter.	208. 8
ut.	201. 2	Per causam.	207. 5
Parum, Multum, Ni-		Per se, saepe est, Sine al-	
mium.	203. 1	terius ope.	206. 2
Parum & Paulum, non		Per simulationem.	207. 5
usurpatur, cum exi-		Per simulationem, Per	
guum tempus signi-		speciem, per causam,	
ficatur, sed Parum-		idem ferè signifi-	
per, aut paulisper.		cant.	ibid.
	205. 5	Per speciem.	ibid.
Parumne est quod.		Per valetudinem.	209.
	204. 3		11
Parum, pro Non satis.		Perinde pro Æquè, vel	
	203. 2	ita.	210. 1
Parumper ad tempus		Perinde ac, Ac si, Atque	
accommodatur.	204. 1	vel.	ibid.
Parumper, dum.	204. 2	Perinde quasi, est, Per-	
Paulisper, idem quod		inde ac si.	211. 3
parumper.	204. 3	Perinde, quasi, per iro-	
Paulisper dum.	205. 4	niam.	211. 4
Per, ad modum saepe ac-		Perinde, ut, pro prout.	
commodatur	206. 4		210. 2
Per ad personam rela-		Planè pro Clarè.	212. 1
tum.	205. 1	Planè, pro Certè, vel	
Pro cöcedentis.	209. 10	Sanè.	213. 2
Per ad tempus rela-		Planè, pro omnino.	212. 3

Plus, magis accedit ad nomen, quam ma- gis. 214. 1	Post homines natos, Post hominum me- moriā. 217. 2
Plus non temerè pro magis usurpandū. ibid.	Posterior. 167. 1
Plus, pro, Amplius. 214. 2	Posterius pro Postea usi- tatum, & ad tem- pus refertur. 220. 1
Plus quam, Plus quam quantum. 214. 3	Postea cum interroga- tione. 219. 1
Porro, est, Deinde, Postea, 215. 1	Posthac, est, Imposterum Ante hac. 221. 2
Porro, pro, Autem. 216. 2	Postquā, Posteaquā, Po- stea verò quam. 219. 2
Porro pro Ultra. 216. 3	Postquam, Posteaquam, cum Illico, extemplo, Repentè. 220. 6
Post, quando adver- bium. 218. 1	Postridiè, quasi postero die. 193. 1
Post, adverbium, vel postponitur ablativo temporis, vel inter- ponitur. ibid.	Postridie ejus diei. 194. 3
Post, cum ablativo, est adverbium. 219. 2	Postridiè idus, nonas, Calendas. 194.
Post, cum Participio prateriti. 217. 2	Postridiè quam. 193. 2
Post vel Ad, usurpatur non Ab hinc, cum tempus futurum significatur. 12. 16	Pra, est Ante. 211. 1
Post quando prepositio) Ante. 216. 1	Pra, in comparatione 222. 2
Post ubi, vel ut. 220. 3	Pra, pro propter. 223. 3
Post prepositio cum Quam. 218.	Pra se ferre. 221.
	Pra ut. 223. 4
	Prater, pro Ante, motum adsignificat. 224. 1
	Prater in exceptione 225. 3
	Pra-

OBSERVATIONUM.

Prater pro Extra.	224.	deinde, in tripar-	
	2	tit. enumeratione.	
Prater modum.	ibid.		226. 4
Prater ripam.	224	Primum, tum, deinde,	
Prater, pro, Supra.		post tum, deinde, in	
	225. 4	longioribus enume-	
Praterca, ad personas		rationibus.	230. 6
quoque accommoda-		Primum, absolute posi-	
tur.	225. 5	tum.	230. 8
Praterquam, pro, Nisi.		Primum, deinde, tum,	
	226. 6	seu postremo	229. 4
Praterquam quod, pro,		Primum, & primo, quid	
Nisi quod.	226. 7	differant.	228. 1
Praterquam quod, pro		Primum ad ordinem	
Non modo.	227. 8	rerum pertinet, non	
Pridie, quasi priore die.		ad tempus.	ibid.
	227. 1	Primum interdū omit-	
Pridie quam.	227. 2	titur, & pro Postre-	
Pridie idus, Nonas, Ca-		mo subicitur, Tum	
lendas.	228. 4	ad extremum.	230. 5
Primum, deinde, vel		Primus, alter, tertius,	
post.	228. 2	primus, secundus,	
Primo, ad tempus per		tertius.	231. 1
tinet, non ad ordi-		Prior & Posterior.	231. 2
nem.	228. 1	Pro pro Ante.	232. 2
Primum, cum deinde,		Pro) Contra.	ibid.
post, Tum.	228. 2	Pro facultatibus.	235.
Primum, deinde, tum,			9
postremo, in quadri-		Pro, in comparatione.	
partita enumeratio-			233. 9
ne.	229. 5	Pro proportionem.	237.
Primum, tum post, vel			14

Pro, pro Vice aut loco.	re, putare, esse.	233. 5
		233. 5
Pro mea, tua, sua parte.		
Pro rata portione.	Pro	236. 10
rata parte.	237. 14	Pro se quisque. 236. 11
Pro testimonio.	233. 4	Pro sua quisque facultate.
Pro tua prudentia, sapientia, diligentia.		236. 10
Pro tempore.	235. 9	
Etc.	238. 7	Pro virili parte. 236. 13
Pro, interjectio.	239. 19	Prope, juxta 239. 1
Pro, saepe est idem, quod	Prope)	sine casu (Pro-
Si spectes.	233. 6	cul. 240. 3
Pro, pro, Ob, vel	Prope adest ut, vel	
propter.	235. 8	Cum. 240. 6
Pro, pro In.	233. 3	Prope est ut. 240. 4
Pro ade, pro templis.	Prope pro	Non procul
	232. 2	cum ablativo. 240. 2
Pro dignitate.	235. 9	Prope est factum ut. 241. 5
Pro eo, ac, pro eo ut.	Propius absum.	241. 7
	237. 15	Propter, pro, Prope, sine
Pro eo, absolute.	238. 17	casu. 247. 2. 3
Pro opibus.	235. 6	Propter, causa efficiens.
Pro eo quod, Pro eo		vel finis. 246. 1
quantum, in com-	propterea quod, pro-	
paratione.	238. 16	pterea ut. 248. 4
Pro tantis opibus.	235. 9	Proxime pro maxime.
Pro meo, tuo, suo jure.		245. 17
	235. 8	Proxime in ord. 246. 10
Pro re, pro re nata.	Proxime, cum accusa-	
	235. 9	tivo. 244. 16
Pro, pro secundum.	Proxime, pro novissi-	
	234. 7	me, aut ultimo lo-
Pro nihilo habere, auce-	co.	245. 18
		Proxi-

OBSERVATIONUM.

proxime superior. 245. 19	cumque locum. 249. 2
proxime atque. 246. 21	Qualiscunque. 249. 1
Proximus, pro insequenti. 243. 13	Qualiscunque talis. 250. 3
Proximus, interdum refertur ad ordinem. 244. 14	Quam admirantis. 252. 7
Proximus, & ad prateritum tempus refertur, & ad futurum. 243. 13	Quam in comparatione aut Quantum. 253. 10
Proximus à, vel post. 242. 9	Quam optantis. 252. 6
Proximus alicujus, qui cognatione illum attingit. 244. 15	Quam, cum possum, & superlativo. 252. 8
Proximus pro proxime antecedenti. 242. 10	Quam quod. 253. 11
Proximus superior conjunguntur interdum. 243. 12	Quam quomodo. 254. 12
Proximus superior, proximus inferior 243. 11	Quam cum superlativo. 251. 5
	Quam, tam. 250. 1
	Quam, pro, Valde, cum positivo, & interrogatione. 251. 4
	Quam, cum, Volo, pro Quantum. 253. 9
	Quam ut. 254. 11
	Quamdiu, Tamdiu. 250. 2

Q.

Quando, propriè est, Quo tempore. 255. 1

Qua, per quem locum. 248. 1

Quando, & quandoquidem pro Quoniam. 255. 2. 3

Qua, iteratum, pro Tumtum. ibid.

Quam pridem. 251.

Quacunque, per Quem-

Quamquã absolute. 256.

I 5

Quam

I N D E X

Quaunque sed. 256. 1	Quasi ita, pro sicut, vel
Quaunque, Tamen.	non secus ac. ibid.
	ibid. Quasi & quasi verò, per
Quaunque, sed tamen:	ironiam. 263. 3
sed certè, veruntamen.	Quasi pro ferè, cùm con-
256. 2	trahitur numerus,
Quantulumcunque, a-	apud Cic. rarum.
pertiùs extenuat. 261. 5	264. 5
Quantulum, & quan-	Quasi, pro tanquam,
tulumcunque. 260. 4	vel Sicut. 262. 1
Quantū, absolutè. 259. 1	Quatenus, pro, Quae ex
Quantū possum. 260. 3	parte. 265.
Quantum, tantum, vel	Quatenus, ad quem
Tantundem. 261. 6	terminum) (Eare-
Quantum in me, in te,	nus. 264. 1
in ipso est, &c. 259. 2	Quatenus, interdum ad
Quantopere, pro, quan-	tempus refertur. 265. 2
tum, vel quam. 261. 7	Quemadmodum, pro,
Quamvis, pro quan-	Quomodo. 265. 1
tumvis. 258. 9	Quemadmodum, sed.
Quamvis, pro quan-	266. 3
quam minimè usi-	Quemadmodum, sic:
tatum. 258. 2	vel Ita. 266. 2
Quamvis, pro etiamsi.	Qui, quæ, quod, præ-
cum Tamen, Atta	ponitur eleganter.
men, Certè. 257. 1	& subjicitur, Hic
Quamvis, non tã signi-	vel is. 268. 8
ficat, Quaunque,	Quid ferè sine interro-
quàm Etiamsi. ibid.	gatione ac dubitatio-
Quasi pro Ferè. 263. 5	ne adhibetur. 267. 3
Quasi sic pro, sicut, vel	Qui pro ut. 267. 5
non secus ac. 262. 2	Qui praeponitur, Idem
	subji-

OBSERVATIONUM.

subjicitur. 268. 9	Quid quæris. ibid.
Qui, pro qualis. 267. 6	Quid, quid si interro-
Qui, pro quis. 267. 4	gantis vel instantis.
Qui, pro quomodo.	270. 14
278. 32	Quid, quod, 271. 15
Qui cum, usitatus	Quid rei. 269. 11
quam quorum. 277. 31	Quid quod, sæpius ite-
Quicquid tum, Id,	ratum. 271. 16
Idem, Id totum, Id	Quid verbis opus est,
omne. 279. 36	273. 19
Quicumque, pro quan-	Quidam, certum ho-
tuscumque. 279. 35	minem, aut rem de-
Quicumque, pro qualis-	clarat. 281. 1
cumque. 278. 34	Quidam per empha-
Quicumque, pro quis-	sim. 282. 3
quis. 278. 33	Quidem certè, pro, Sal-
Quid animi. 269. 11	tem. 284. 4
Quid pro Cur. 269. 12	Quidem profectò. 285. 5
Quid enim. 272. 17	Quidem cum proprijs
Quid est, quod. Cur,	nomnibus absolutè.
Quamobrem. 270.	283. 1
13	Quidem, cum pronomi-
Quid dicam, pro Ta-	nibus absolutè. ibid. 2
ceo. 272. 18	Quidem, assumit Sed,
Quid hominis, Quid	Sed tamen, Verum-
mulieris. 268. 10	tamen. 284. 3
Quid loquar in reti-	Quin cum Dubito,
centia. 272. 18	Pratermitto, Pos-
Quid multa. 272. 19	sum. 295. 15
Quid multis opus est.	Quia pro causa. 280. 1
273. 19	Quia, cum Eo, Idcirco,
Quid plura. 272. 9	Ideo, Propterea. 280. 2

I N D E X

- Quin**, cum interrogatione, pro, Cur non. 294. 13
- Quin** etiam, pro Immo etiam. 297. 18
- Quin**, pro, quod non, vel quominus. 295. 14
- Quin**, pro, qui non, quæ non, quod non. 297. 17
- Quippe**, per ironiam. 238. 2
- Quippe**, pro, quia. 298. 4
- Quippe**, qui, quæ, quod, pro utpote, &c. 299. 5
- Quippe**, pro Certe, aut videlicet, &c. 298. 1
- Quippe**, pro utpote. 299. 3. &c.
- Quippe** cum, pro Utpote, cum. 299. 6
- Quis**, pro Aliquis. 268. 7
- Quis** interrogationi, vel dubitationi servit. 266. 1
- Quis** interdum assumit qui. ibid. 2
- Quispiam** & quisquam, quid differant. 287. 1. 2
- Quisquam**, in comparatione. 285. 3
- Quisquam**, cum interrogatione. 289. 4
- Quisquam**, cum, Si. 286. 5
- Quisque**, est, Unusquisque. 300. 2
- Quisque**, apud Poetas, præponitur etiam pronomini Suius. 301. 5
- Quisque**, si non adsit, Se, Suius, qui, tertius, liberius usurpatur. 301. 4
- Quisque** cum duobus superlativis. 301. 5
- Quisque**, postponitur pronomini, aut nomini. 300. 2
- Quisque** apud oratores & historicos non præponitur pronomini, Se, Suius, qui, Tertius, sed postponitur, &c. 301. 3
- Quisquis**, est, quicumque. 300. 1
- Quocum**, inusitatum non est. 277. 31
- Quod si tamen**, tamen certe. 277. 30
- Quo**, absolute cum comparativis. 287. 7
- Quoad**, refertur ad quoniamque.

OBSERVATIONUM.

usque. 289. 13	Quominus, pro, Ne.
Quoad hoc, quoad illud 287. 9	
latinè non dicitur. Quomodo 291. 10	
273. 21. & 290. 14	Quomodo, admirantis,
Quocirca, pro, quamob-	usitatum quidem,
rem. 294. 12	sed minus, quam Ut.
Quo hoc, quo eo, pro.	291. 2. 3
Tanto, quanto. 286 6	Quomodo, pro, ut, vel
Quo, pro, Ut, cum Id-	sicut. 291. 4
circo. 287. 8	Quomodo, Ita, vel, Sic.
Quod, pro, quamob-	292. 5
rem. 274. 23	Quomodo nunc, pro, ut
Quod, cum adsciscit. Eò,	nunc. 292. 6
pro, Idcirco. 276. 2	Quomodocunque. 292. 7
Quod, pro quantum.	Quoniam, rei statum
273. 20	declarat, & est
Quod, pro quia 276. 27	idem, quod si qui-
Quod, pro, quantum ad	dem. 279. 1
id quod. 278. 22	Quoniam, pro quia mi-
Quod, conjunctio 274.	nus usitatum. 281. 3
24	Quoniã frequentius in
Quod, cõjunctio à mul-	soluta oratione quàm
tis verbis libenter	quando, vel quando-
adsciscitur. 275. 5	quidem. 255. 23
Quod conjunctio subji	Quoquo versus, quo-
citur, precedente	quo versus. 293. 8
hoc, illud, id, &c.	Quo quisq; cum duobus
274. 24	comparativis. 254. 7
Quod si, affirmat. Certè,	Quorsum, ad quem
vel profectò 276. 29	finem. 293. 10
Quo minus, pro quanto	Quorsum, & quorsus,
minus. 288. 10	pro, quo versus. 293. 9

I N D E X

Quorsus varū & redo-	Reliquum est. absolutè.
let antiquitatem. 294. 1	306. 2
Quot, ad quem nume-	Reliquum est, ne.
rum referatur. 303. 1	307. 1
Quot, tot, vel toti-	Reliquum est, ut ibid.
dem. ibid.	Restat, ut. ibid.
Quota est hora. ibid.	
Quotidie. 304. 1	S.
Quotidie magis, quoti-	
die plus. 305. 2	Satis cum nomini-
Quotidie, cum compa-	bus. 303. 2
rativis. 305. 3	Satis absolutè. 307. 1
Quotidie magis magis-	Satis, cum verbis, &
que. 305. 2	adverbijs. 308. 4
Quoties, est, quod bar-	Satis loco nominis neu-
bari dicunt, quot vi-	tri. 308. 1
cibus. 304. 1	Satis signi, satis tem-
Quoties, & quoties-	poris, &c. ibid.
cunque, &c. 304. 2	Satis superque. 309. 5
Quotiescunque. ibid.	Scilicet, per Ironiam.
Quotus, ad numerum	310. 2
ordinandi. 303. 1	Scilicet pro Certe, vide-
Quotus quisque, quem	licet. 306. 1
numerum respiciat.	Secundum, quid signi-
302. 7	ficet. 311. 1
Quousque ad locum	Secundum, pro secundo
& ad tempus. 206. 1	loco. 312. 3
Quo usque, quoad.	Secundum, pro Post.
289. 13	311. 5. 2
R.	Secus. 310. 1
R elinquitur pro Re-	Secus pro malè. 310. 2
liquum est. 307. 3	Secus ac: Ac si: atque
	quam.

OBSERVATIONUM.

quam.	310. 3	Sic quemadmodum, pro	
Semel atq; iterum.	131. 3	Ita ut.	ibid.
Semel aut iterum.	131. 2	Sic sum, pro, Ita factus	
Semel iterum.	ibid.	sum.	323. 6
Semel atque iterum, ac		Sic, cum tamen, vel	
sapius.	132. 1	Profectò, Verò, Cer-	
Seu iteratum.	320. 4	tè,	ibid.
Seu, cum sive.	321. 5	Sicut absolutè.	324. 9
Seu, semel positum.		Sic ut ne quidem.	322. 4
	321. 6	Sic, Secus, pro Ita, ali-	
Si, pro An, rarum.	313. 2	ter.	323. 5
Si dijs placet, in		Sic, ut, similitudinis.	
dignantis.	318. 18		321. 1
Si pro etiamsi.	314. 3	Sic ut, pro Adeo ut.	
Si minus absolutè.	315. 3		322. 3
Si minus, cum At, Ta-		Sic ut sic : sic quasi : sic	
men, Attamen, Cer-		tanquam.	322. 2
tè, At certè.	315. 7	Sicut, ita, sicut item,	
Si nihil aliud, pro, si		sicut sic.	323. 7
non aliud.	317. 13	Sicut minus, frequen-	
Si non, At, Attamen,		ter usurpatur, cum	
&c.	316. 10	similitudo significa-	
Si, pro quandoquidem.		tur, pro quo frequen-	
	312. 1	tius est, Ut.	324. 8
Si quæris.	317. 15	Similis cum genitivo	
Si quidem, pro quando-		& dativo.	325. 1
quidem.	318. 7	Similiter, absolutè, pro	
Siquidem, pro, si ta-		item rarum est,	326. 3
men.	318. 17	Similis ac, atque, ut	
Si quisquam, Profectò.		Tanquam.	325. 1
	317. 14	Similiter ac, atque ut.	
Sic ne.	322. 4		325. 2
		Simul	

I N D E X

<i>Simul cum.</i>	326. 2	<i>Sub aspectum, sub sen-</i>	
<i>Simul.</i>	326. 1	<i>sus cadere.</i>	333. 6
<i>Simul pro Deinde, vel</i>		<i>Sub lucem, sub noctem,</i>	
<i>Item.</i>	329. 7	<i>sub vesperras, id est,</i>	
<i>Simul, pro Simul ac.</i>		<i>incipiente luce, &c.</i>	
	327. 4		332. 3
<i>Simul ac, Simul ac pri-</i>		<i>Sub, pro, secundum, id</i>	
<i>imum, Simul atque,</i>		<i>est. statim post.</i>	331. 2
<i>Simul ut.</i>	327. 5	<i>Super, sub, subtus.</i>	334. 1
<i>Simul iteratum.</i>	327. 3	<i>Super, pro. De.</i>	334. 2
<i>Simul quod, quia, ut</i>		<i>Superius dixi, &c. inu-</i>	
<i>ut ne.</i>	329. 3	<i>sitata sunt.</i>	335. 6
<i>Simul cum Statim, Illi-</i>		<i>Supra, pro Ante.</i>	335. 3
<i>cò, Continuo.</i>	328. 6	<i>Supra sine casu.</i>	335. 4
<i>Sin, pro Sed si.</i>	319. 19	<i>Supra) (sub, subtus,</i>	
<i>Sin autem, Sin minus,</i>		<i>Infra.</i>	334. 3
<i>Sin aliter.</i>	319. 21	<i>Supra dixi, supra</i>	
<i>Sinon, pro, Si minus,</i>		<i>scripsi.</i>	335. 6
<i>barbarum non est, si</i>		<i>Supra quam.</i>	ibid.
<i>rectè adhibeatur.</i>	315. 9	<i>Subtus, idem ac subter,</i>	
<i>Si, pronomminibus post-</i>		<i>sed absolute.</i>	333. 5
<i>ponitur.</i>	313. 4	<i>Sub dio, sub divo.</i>	332. 5
<i>Sive, bis & sapius ite-</i>		<i>Subter) (supra.</i>	333. 7
<i>ratum.</i>	320. 2	<i>Statim ut, satis usita-</i>	
<i>Sive, semel positum,</i>		<i>tum, statim atque</i>	
	320. 1	<i>rarius.</i>	330. 2
<i>Sive, sive non.</i>	320. 3	T.	
<i>Sodes, quasi, Si audes,</i>		T <i>Ale aliquid.</i>	337. 4
<i>pro quaeso, vel si vis.</i>		<i>Tale quiddam.</i>	ib.
	339. 1	<i>Talis ac, Talis atque.</i>	
<i>Sub) (Supra.</i>	331. 1		337. 2
<i>Sub idem tempus.</i>	278. 4	<i>Talis absolute.</i>	338. 5
		<i>Talis</i>	

OBSERVATIONUM.

Talis, qualis. 337. 3	vel Ita. 347. 2
Talis ut, Talis qui. 336. 1	Tam qui. 340. 7
Tam, absolute, pro Adeo. 341. 8	Tamen sed, Tamen certe, Tamen sed certe. 344. 2
Tamdiu absolute. 289 15	Tamen plerumque sub-
Tamdiu dum, quoad. 342. 12	jicitur, interdum preponitur. 344. 1
Tam multum, tam valde. 343. 16	Tamen ne, interrogan-
Tamdiu quamdiu. 342. 13	tis. 345. 4
Tam, quam. 338. 1	Tamen in princip. 344. 3
Tam quā non usurpa-	Tametsi, idem quod, Et si, & adsciscit
tur, cum duo non tam	Tamen. 345. 1
comparantur, quā	Tametsi absolute. 346. 2
copulantur, &c. 338. 2	Tandem aliquando,
Tam quam in compa-	majoris explicatio-
ratione, & similibus	nis gratia. 347. 1
frequentius quā Ve	Tandem instantis ibid.
lut, apud Cic. 339. 3	Tanti est, pro Expedit.
Tam quam cum di-	355. 18
versis verbis. ibid.	Tantisper, dum. 348. 2
Tam quam, ferē nomi-	Tantisper. 348. 1
nibus adhibentur, &c. 339. 5	Tantopere, pro Tan-
Tam ut, uti, ut ne, ut	tum. 357. 1
non. 340. 3	tantopere, quantopere,
Tam, quam si. 339. 4	tantopere ut ibid. 2
Tam quam, similitudi-	Tantulus) (Quantu-
nis adverbium. 347. 1	lus. 352. 10
Tam quam, cum, Sic,	Tantulum adverb. 352.
Tantum abest ut, Ut	
	maxi-

I N D E X

maximè, ut mini-	Tantus, & tantum no-
mè, ut valde. 353. 12	men absolutè. 351. 7
Tantum abest ut, tan-	Tantus & tantum, in
tum abest ut, vix	epiphonemate. 352. 8
etiam. 353. 11	Tantus ut. 350. 3
Tantum abverb. &	Temerè dicitur, quod
tantummodo, pro So-	barbari, Casu. 357. 1
lum, &c. 354. 13	Tot ad numerum, tantè
Tantum, adverbium	ad magnitudinem.
absolutè. 351. 6	359. 2
Tantum dico : Video,	Tot, quot, tot, ut. 358. 1
Dicam. 354. 14	Tot ut. ibid.
Tantum non, pro, Hoc	Tot absolutè. 258. 3
solum defuit. 355. 16	Totidem absolutè. 259. 5
Tantum quantū, cum	Totidem quot. 359. 4
verbis & participiis.	Toties, absolutè. 360. 1
350. 4	Toties quoties. 360. 2
Tantum quantū, cum	Tum Cicer. libentius
verbo uno, cum duo-	usurpat, quàm tunc.
bus, cum eodem ite-	361. 2
rato. ib.	Tum, cum, tum cum
Tantundem, nomen ab-	jam. 361. 4
solutè. 351. 7	Tum pro deinde. 363. 8
Tantū quod non. 355. 7	Tum deniq; cum. 362. 5
Tantum ut, uti, uti ne.	Tum geminatum. 363. 9
351. 5	Tum iteratur, post Cum
Tantundem pro tan-	quia plura inter se
tum. 354. 4	comparantur. 362. 5
Tantundem via 351. 7	Tum maximè cum. ib.
Tantus quantus. 349. 1	Tum, Nunc. 361. 3
Tantus quantus maxi-	Tum pro tunc. 361. 1
mus. 349. 2	Tum sit, tum deniq; si
	tum

OBSERVATIONUM.

tum demum. 362.6 Vel pro etiam affirman-
 Tum verò, tum de- do duntaxat. 372.10
 mum, tum denique, Vel maximè, vel opti-
 absolute. 303.7 mè. 371.9

V.

Vel maxime, idem pane

UBi, Ibi. 365.4 quod Quam maxi-
 Ubi gentium. 365.3 me. 142.3

Ubi ad personas, & ad Vel optime. 371.9
 numerum pluralem. Velim scire pro, si requi-

364.6 rit, An, utrum, Nun-

Ubi, pro, In quo, vel, In quid, nisi precedat
 qua. 364.1 negatio. 313.3

Ubinam, Ubinam gen- Vel, vel, disjunctive,
 tium, vim habent 369.2

augendi. 367.10 Vel, vel, pro, tum, tum.

Ubi primum, cum, tum, 368.1

Illico. 367.9 Vel pro velut, de re ali-

Ubi pro Postquam. 365.5 qua precipua. 369.4

Ubi, cum, Quam pri- Vel quod, indignantis.
 mum, Illico, subito, 370.5

Extemplo. 367.8 Vel cū superlativo, 11.8

Ubi, cum statim, con- Velut sic: vel ita. 372.2

tinuo, Ibi. 367.7 Velut, pro sicut. 372.1

Ubi terrarum. 365.2 Velut in comparationi-

Ubi, cum, tum, tum de- bus & similitudini-
 mum, tum deniq; 366.6 bus minus frequens

Ubi vis, ubicunque, ubi- apud Cic. 373.3

cunque gentium, ubi Velut pro Exempli cau-

ubi. 368.11 sâ. 373.4

Vel, sapius iteratum. Vereor, ut non. 392.2

369.3 sed fere, Non, redun-

Vel, pro Etiam. 371.7 dat. ibid.

Vs-

I N D E X

<i>Vereor ut non usurpan-</i>	<i>Undique per transla-</i>
<i>dum ut non vide-</i>	<i>tionem omni ex par-</i>
<i>tur.</i> 391. 2	<i>te.</i> 380. 3
<i>Vereor ne non.</i> ibid.	<i>Unus è multis, vel ex</i>
<i>Vereor ut.</i> 393. 1	<i>multis è plebe: ex</i>
<i>Vereor ne non, idem</i>	<i>omnibus.</i> 386. 6
<i>quod Vereor ut.</i> 155. 3	<i>Unus aut alter, pro,</i>
<i>Vereor ne, est nolim, sed</i>	<i>unus, aut duo.</i> 381. 2
<i>metuo.</i> 155. 1	<i>Unus aliquis, pro</i>
<i>Ultra (Citra) quid</i>	<i>Quispiam.</i> 383. 8
<i>significet.</i> 376. 1	<i>Unus, alter, plures.</i> 382. 5
<i>Ultra absolutè.</i> 377. 3	<i>Unus & alter, pro</i>
<i>Ultra quàm.</i> 376. 2	<i>Duo.</i> 380. 1
<i>Ultra eleganter quod</i>	<i>Unus ex omnibus, vel</i>
<i>vulgò, Ulteriùs.</i>	<i>Inter omnes.</i> 384. 1
377. 4	<i>unus aliquis, unus</i>
<i>Utro, citroque, pro</i>	<i>ullus, unus qui vis.</i>
<i>Mutuo, & inter se.</i>	383. 7
378. 4	<i>unus pro Solus.</i> 383. 9
<i>Utro, pro, Insuper.</i> 378. 2	<i>unus, alter, tertius.</i>
<i>Utro, citroque, pro, ut-</i>	381. 4
<i>tra, citraque.</i> 378. 3	<i>unus, alter, distribu-</i>
<i>Utro polliceri, mittere,</i>	<i>tive.</i> 38. 2
<i>&c.</i> 378. 1	<i>unus atque idem.</i> 392. 6
<i>Utro quid sit</i> ibid.	<i>unus omnium, cum su-</i>
<i>Unde, pro, Ex quo, Ex</i>	<i>perlativo.</i> 385. 12
<i>qua, Ex quibus.</i> 379. 1	<i>unus de multis, unus</i>
<i>Unde, ad personas, &</i>	<i>de populo, unus de</i>
<i>ad alia accommoda-</i>	<i>septem.</i> 60. 4
<i>tur.</i> ibid.	<i>unus cum superlati-</i>
<i>Undique de loco pro-</i>	<i>vo.</i> 385. 12
<i>prie.</i> 380. 2	<i>uspiam, alicubi.</i> 386. 1
	<i>usquam</i>

OBSERVATIONUM.

usquam gentium. ibid.	2	Vix dum.	374. 2
usque adeo ut veluti.		Vix, aut ne vix qui-	
	390. 10	dem.	375. 5
usque adeo in epiphone-		Vix aut nullo modo. ib.	
mate.	390. 9	Vix, Ne dum.	374. 4
usque à vel ab quid		Vix quam vim habeat.	
significet.	383. 1		373. 1
usque ad.	387. 2	Vix, sed tamen.	375. 6
usque adeo, absolutè.		Vix tandem.	ibid.
	390. 10	Vix ut.	374. 3
usquam, pro, alio.	386. 3	ut, admirantis, usita-	
usque eò, absolutè pro		tius, quàm, Quomo-	
Adeo.	389. 8	do.	396. 10
usque eo donec.	390. 11	ut, cum tamen, vel.	
usque dum, usque, quo-		Certe.	397. 13
ad, usque donec.	388. 5	utcumque.	402. 29
usque, pro assidue.		ut cum maxime.	401. 26
	388. 4	ut cū maxime, ad tem-	
usque eo, dum, usque		pus refertur.	142. 9
eo, quoad.	388. 6	uter.	403. 1
usque eo, ut, usque eo		uter iteratum.	ibid. 2
ne.	389. 7	uter cum altero.	403. 2
usque nunc barbare di-		uter cum uterq.	404. 4
citur, dicendum, uterque.			406. 10
Etiam nunc. Etiam-		uterque, cum Neuter.	
num.	82. 6		406. 12
usque quaque.	91. 13	uterque cum alter.	
usque tunc barbarum			406. 11
est.	82. 7.	dicendum utervis, utercunque.	
Etiam tum.	ibid.	uterlibet.	407. 14
Vix cum, Vix dum,		uterque iteratum.	
cum.	374. 3		407. 13

INDEX OBSERVATIONUM.

Ut, interrogantis, pro	sic.	402. 28	
Quomodo.	399. 11	ut ut, cum tamen, vel	
Ut, ut ne.	398. 17	Certe.	599. 21
Ut concedentis.	396. 12	ut nunc sunt mores.	394. 5
Utinam, cum	Certe, ut, pro, si spectes.	ibid. 7	
Profecto, quidem,	ut postpositum.	393. 4	
utique.	407. 1	ut qui maxime.	398. 15
Utique.	408. 1	ut quisque cum duobus	
Ut in malis.	405. 8	superlativis.	301. 5
Ut maxime.	401. 26	ut quisque, cum gemi-	
Ut mirantis.	496. 10	no superlativo usi-	
Ut ne, pro ne.	348. 15	tatissimum.	ibid.
Ut non pro quin.	398. 16	ut quisque, cum suo su-	
Ut ne.	397. 15	perlativo si antece-	
Ut neve, vel neu.	393. 4	dat, alterum super-	
ut nihil supra.	339. 8	lativum reddi oport-	
ut nunc est, ut nunc		et.	302. 6
habet, ut nunc fit.	ut quisque.	401. 27	
	394. 6	ut primum cum sta-	
ut, pro Postquam.	396.	tim.	400. 23
	12	ut quisque maxime, ita	
ut, pro, quemadmo-	potissimum.	142. 6	
dum, adsciscit, Ita, utrum cum An, & An			
sic, Item.	392. 3	verò.	404. 5
ut, pro, quomodo, vel	utrum, cum necne, vel		
sicut.	393. 5	An non.	405. 8
ut ut, pro utcumque.	utrum, pro utrumvis.		
	399. 20		405. 7
uti, pro utpote qui.	395. 9	utrū de pluribus.	404. 6
ut, pro, ut cum, Ita, vel	utrū suppressum.	405. 9	

F I N I S.



Torsellini, Orazio

De particulis latinae orationis

Coloniae 1713

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/Ling.263

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11104779-4

VD18 12532401-001